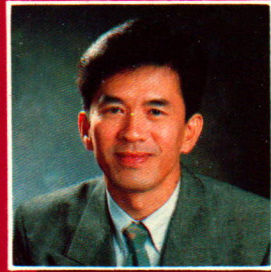

ประกาศเกียรติคุณ

บุคคลและหน่วยงานดีเด่นของชาติ
ประจำปี พ.ศ. ๒๕๓๘ เล่มที่ ๙

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
สำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมมนตรี

**ประกาศเกียรติคุณบุคคล
และหน่วยงานดีเด่นของชาติ
ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๓๘
เล่มที่ ๙**

**สำนักงานเลขาธิการเอกลักษณ์ของชาติ
สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี
จัดพิมพ์เผยแพร่ พุทธศักราช ๒๕๔๑**

เรื่อง ประกาศเกียรติคุณบุคคลและหน่วยงานดีเด่นของชาติ
ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๓๘ เล่ม ๙
คณะกรรมการคัดเลือกและเผยแพร่ผลงานดีเด่นของชาติ
ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ
จัดพิมพ์เผยแพร่ ครั้งที่ ๑ จำนวน ๓,๐๐๐ เล่ม พุทธศักราช ๒๕๔๑
ISBN 974-7772-26-4

คณะกรรมการ นายสมชาย ชูประดิษฐ์
นางสุคนธา สังข์อยู่
นายนพพร บุญแก้ว
นางสาวรัชณี ฟองศักดิ์
ออกแบบปก นายมาโนช คามณี

คำนำ

ในปัจจุบันนี้ย่อมเป็นที่ทราบกันดีว่า ได้มีหน่วยงาน มูลนิธิ สมาคม หรือองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนหลายแห่ง ดำเนินการประกาศเกียรติคุณมอบรางวัล และสดุดีผลงานของบุคคลหรือหน่วยงานที่มีผลงานดีเด่น สาขาต่าง ๆ แต่ละสาขาอยู่เป็นประจำ แต่การประกาศเกียรติคุณดังกล่าวก็ยังคงอยู่ในวงจำกัดเฉพาะสาขาใดสาขาหนึ่งเท่านั้น ไม่ถึงกับเป็นการเผยแพร่ผลงานดีเด่นในระดับชาติ ดังนั้น คณะอนุกรรมการคัดเลือกและเผยแพร่ผลงานดีเด่นของชาติ ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ และสำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ จึงได้ดำเนินการคัดเลือกบุคคลและหน่วยงาน ที่มีผลงานดีเด่นในสาขาต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน แล้วนำมายกย่องประกาศเกียรติคุณ โดยการจัดทำวิดีโอเทปออกเผยแพร่ทางสถานีโทรทัศน์ช่องต่าง ๆ ในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เริ่มตั้งแต่ปี ๒๕๒๖ เป็นต้นมา

สำหรับนโยบายสำคัญของคณะอนุกรรมการคัดเลือกและเผยแพร่ผลงานดีเด่นของชาติ ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ และสำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ ในการเผยแพร่ผลงานดีเด่นของบุคคลและหน่วยงานต่าง ๆ ดังกล่าว ก็เพื่อเป็นการส่งเสริมให้กำลังใจแก่บุคคลและหน่วยงานที่มีผลงานดีเด่น และกระตุ้นให้เยาวชนของชาติตลอดจนประชาชนคนไทยทั่วไปได้ยึดถือเป็นตัวอย่างและแนวทางประพฤติปฏิบัติด้วยความภาคภูมิใจต่อไป

นอกจากนี้เพื่อให้การเผยแพร่ผลงานดีเด่นระดับชาติได้เป็นไปอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น คณะอนุกรรมการคัดเลือกและเผยแพร่ผลงานดีเด่นของชาติและสำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ จึงได้รวบรวมผลงานดีเด่นของบุคคลและหน่วยงานในลักษณะหนังสืออ้างอิงสำหรับเผยแพร่แก่สาธารณชนในโอกาสที่มีการจัดงานประกาศเกียรติคุณบุคคลและหน่วยงานดีเด่นของชาติประจำปี และหวังว่าหนังสือเล่มนี้ซึ่งนับเป็นเล่มที่ ๙ ของหนังสือลักษณะเดียวกันคงเป็นประโยชน์แก่ผู้สนใจในงานพัฒนาสาขาต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์และนโยบายดังกล่าวแล้วข้างต้นเป็นอย่างดี

คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ

กรกฎาคม ๒๕๔๑

รายนามคณะอนุกรรมการคัดเลือกและเผยแพร่ผลงานดีเด่นของชาติ

ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ

๑. นายเอนก	สิทธิประศาสน์	ประธานอนุกรรมการ
๒. นายอรุณ	ปรีดีติติก	รองประธานอนุกรรมการ
๓. นายเววัต	จำเฉลิม	รองประธานอนุกรรมการ
๔. เลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ หรือผู้แทน		อนุกรรมการ
๕. นายเจริญทัศน์	จินตนาเสรี	อนุกรรมการ
๖. พลตรี สมหวัง	ไตรเดช	อนุกรรมการ
๗. นางประกอบ	ลาภเกษร	อนุกรรมการ
๘. นางผุสดี	วิทยาสารรณยุต	อนุกรรมการ
๙. นายอนุวัฒน์	ธรรมธัช	อนุกรรมการ
๑๐. นางธัชกร	หเมะจันทร	อนุกรรมการ
๑๑. ประธานสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย หรือผู้แทน		อนุกรรมการ
๑๒. ผู้อำนวยการสำนักบริหารราชการส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย หรือผู้แทน		อนุกรรมการ
๑๓. ผู้อำนวยการกองส่งเสริมและเผยแพร่ กรมการพัฒนามหาชน หรือผู้แทน		อนุกรรมการ
๑๔. ผู้อำนวยการสำนักบริหารการปกครองท้องถิ่น กรมการปกครอง หรือผู้แทน		อนุกรรมการ
๑๕. นายวีระ	สกุลทับ	อนุกรรมการ
๑๖. นายแพทย์ติติก	ทิวทอง	อนุกรรมการ
๑๗. นางสาวสมลักษณ์	วงศ์งามขำ	อนุกรรมการ
๑๘. นายสุรินทร์	โกสิยางกูร	อนุกรรมการ
๑๙. นายสมชาย	ชูประดิษฐ์	อนุกรรมการ
๒๐. ร้อยตำรวจเอก ภาณุ	พินเนียม	อนุกรรมการ
๒๑. นางจินตนา	จุลกะเสวี	อนุกรรมการ
๒๒. นายมนัส	มณีเปรม	อนุกรรมการ
๒๓. นางสาววันเพ็ญ	เข็นตระกูล	อนุกรรมการ
๒๔. นางสิริพร	ทองคำวงศ์	อนุกรรมการ
๒๕. นายเกียรติศักดิ์	ภู่ว่าง	อนุกรรมการ
๒๖. นางฉวีวรรณ	จันทร์รัตน์	อนุกรรมการ
๒๗. นางสาวสุรีพร	พุทธสุวรรณ	อนุกรรมการ
๒๘. นางนัยนา	พรหมมลมาศ	อนุกรรมการ
๒๙. นายนิธวัชร์	จันทร์สังข์	อนุกรรมการ
๓๐. นางสุนธรา	สังข์อยู่ทรัพย์	อนุกรรมการและเลขานุการ
๓๑. นายนพพร	บุญแก้ว	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๓๒. นายวรวิมล	หอมเนียม	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๓๓. นางสาวรัชณี	ฟองศักดิ์	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

หลักการและวิธีการพิจารณาผลงานดีเด่น

ของ

คณะกรรมการคัดเลือกและเผยแพร่ผลงานดีเด่นของชาติ

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

ความเป็นมา :

คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี โดยประธานคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติได้แต่งตั้งคณะกรรมการคัดเลือกและเผยแพร่ผลงานดีเด่นของชาติประกอบด้วยบุคคลหลายฝ่าย ทั้งจากหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคเอกชน และเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

คณะกรรมการคัดเลือกและเผยแพร่ผลงานดีเด่นของชาติได้เริ่มปฏิบัติงานตั้งแต่เดือนมิถุนายน ๒๕๒๖ เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน เป็นระยะเวลาประมาณ ๑๕ ปี ได้มีการคัดเลือกบุคคลดีเด่น และเผยแพร่ผลงานทางสื่อมวลชนสาขาต่าง ๆ ไปแล้ว รวมทั้งสิ้น ๑๐๕ ราย และจะได้พิจารณาคัดเลือกบุคคลและหน่วยงานดีเด่นตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ต่อไปตามลำดับ

วัตถุประสงค์ :

เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติในการเผยแพร่ผลงานดีเด่นระดับชาติประเภทบุคคล หน่วยงานต่าง ๆ และงานพัฒนาทั้งภาครัฐและภาคเอกชน อีกทั้งเป็นการส่งเสริมและให้กำลังใจแก่บุคคลและหน่วยงานดังกล่าว ตลอดจนกระตุ้นให้หน่วยงานและประชาชนทั่วไปถือเป็นแบบอย่างในการที่จะสร้างสรรค์ผลงานที่ดีเด่นให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติมากขึ้น

หน้าที่ :

คณะกรรมการคัดเลือกและเผยแพร่ผลงานดีเด่นของชาติดังกล่าวข้างต้น มีหน้าที่พิจารณาคัดเลือกผลงานดีเด่นของบุคคล และหน่วยงานต่าง ๆ ระดับชาติ และงานพัฒนาในสาขาต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน แล้วนำมาประกาศเกียรติคุณพร้อมทั้งจัดทำวีดิทัศน์ออกเผยแพร่ทางสถานีโทรทัศน์ต่าง ๆ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค รวมทั้งเผยแพร่ไปยังหน่วยราชการหน่วยงานเอกชน ประชาชนทั่วไปที่สนใจ และสถาบันการศึกษา ไว้เป็นสื่อทางวิชาการประกอบการเรียนการสอน

หลักการ

พิจารณาผลงานดีเด่น :

การพิจารณาผลงานดีเด่น มีใช้พิจารณาแต่เฉพาะผลงานดีเด่นของหน่วยงานภาครัฐเท่านั้น แต่ให้ครอบคลุมถึงผลงานดีเด่นขององค์กรภาคเอกชน และบุคคลที่เป็นตัวอย่างในการทำคุณประโยชน์ให้กับประเทศชาติในด้านต่าง ๆ ด้วย

เป็นผลงานของคนไทยที่ทุกคนสมควรภาคภูมิใจร่วมกันในระดับชาติ และยอมรับร่วมกันในส่วนรวม

เป็นผลงานที่หน่วยงานภาครัฐ องค์กรภาคเอกชน และบุคคลได้กระทำจนเห็นผลแน่นอนแล้ว สมควรนำผลงานดีเด่นออกมาเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ เพื่อให้หน่วยงานและบุคคลทั่วไปได้รู้จักและยึดถือเป็นตัวอย่างในการปฏิบัติตาม

การพิจารณาผลงานดีเด่น จะพิจารณาตามประเภทหรือสาขาของผลงาน หรือวิชาชีพในด้านใดด้านหนึ่งตามที่กำหนดไว้

การแสวงหาผลงาน ดีเด่นตามหลักเกณฑ์ ที่กำหนดไว้ :

จำแนกตามประเภทของผลงานดีเด่น ดังต่อไปนี้

๑. การแสวงหาผลงานดีเด่นของบุคคล

จัดทำทำเนียบของหน่วยงาน องค์กร และสถาบันต่าง ๆ ที่มีการให้รางวัล และประกาศเกียรติคุณแก่บุคคลผู้กระทำคุณความดีหรือบำเพ็ญสาธารณประโยชน์

ติดตามผลการตัดสินใจให้รางวัลและประกาศเกียรติคุณแก่บุคคลตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้

๒. การแสวงหาผลงานดีเด่นของหน่วยงานภาครัฐ

ส่งแบบสอบถามไปยังหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ แล้วให้ส่งแบบสอบถามกลับมาวิเคราะห์และประมวลข้อมูลหรือผลงาน

จัดส่งผู้แทนหรือคณะทำงานเฉพาะกิจไปประเมินผลงานของหน่วยงานภาครัฐ

รับข้อมูลและข่าวสารผลงานของหน่วยงานภาครัฐจากสื่อมวลชน ประชาชน และองค์กรภาคเอกชน

รับข้อมูลที่อนุกรรมการนำมาเสนอให้พิจารณา

๓. การแสวงหาผลงานดีเด่นขององค์กรภาคเอกชน

จัดทำทำเนียบขององค์กรภาคเอกชน ทั้งประเภทที่ไม่แสวงหากำไร และประเภทที่ดำเนินธุรกิจเพื่อแสวงหากำไร เพื่อประโยชน์ในการแสวงหา และติดตามผลงานดีเด่นตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ติดต่อขอทราบผลการดำเนินงานและผลงานดีเด่นขององค์กร
ภาคเอกชนทั้ง ๒ ประเภท

แนวทางในการ

เผยแพร่ผลงานดีเด่น :

ผลงานดีเด่นของหน่วยงานภาครัฐ องค์กรภาคเอกชน และบุคคลที่คณะ
อนุกรรมการจะนำมาเผยแพร่ จะพิจารณาคัดเลือกเฉพาะผลงานดีเด่นอย่าง
แท้จริง และเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติเป็นส่วนรวม

จัดพิมพ์หนังสือผลงานดีเด่นโดยเฉพาะ เพื่อเผยแพร่ผลงานดีเด่น
ของบุคคลหน่วยงานภาครัฐและองค์กรภาคเอกชน สำหรับแจกจ่ายใน
งานมอบประกาศเกียรติคุณและโอกาสสำคัญ ๆ ตามที่คณะอนุกรรมการ
เห็นสมควร ส่วนแนวการเขียนผลงานจะเน้นเชิงวิเคราะห์และวิจารณ์ด้วย

จัดทำรายการออกอากาศทางโทรทัศน์ต่าง ๆ ทั้งในส่วนกลาง
และส่วนภูมิภาคเพื่อเผยแพร่ผลงานดีเด่นโดยเฉพาะตามกำหนดวันเวลา
ที่แจ้งให้ประชาชนทราบล่วงหน้า

จัดทำสารคดีวีดิทัศน์เพื่อใช้ในการเผยแพร่ผลงานดีเด่นตามความ
เหมาะสม และความสำคัญของผลงานดีเด่นที่จะเผยแพร่

จัดทำบทความและสารคดีเผยแพร่ผลงานดีเด่นออกอากาศทาง
วิทยุกระจายเสียง และสื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์และ
วารสารต่าง ๆ เป็นต้น

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

ด่วนที่สุด

ที่ รล 0003/18958

สำนักราชเลขาธิการ

พระบรมมหาราชวัง กทม. 10200

23 ตุลาคม 2539

เรื่อง ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เข้าเฝ้าฯ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี แทนพระองค์

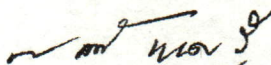
เรียน นายเอก สิทธิประศาสน์ ประธานคณะกรรมการคัดเลือกและเผยแพร่ผลงานดีเด่นของชาติ

อ้างถึง หนังสือที่ นร 0110/พ 15502 ลงวันที่ 4 กันยายน 2539

ตามที่ท่านได้มีหนังสือขอให้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณา ขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ และคณะกรรมการคัดเลือกและเผยแพร่ผลงานดีเด่นของชาติ รวมจำนวน 36 คน นำบุคคลและผู้แทนหน่วยงานดีเด่นของชาติ ประจำปี 2538 จำนวน 14 ราย เข้าเฝ้าฯ รับพระราชทานรางวัลเกียรติคุณบุคคลดีเด่นของชาติ กับขอพระราชทานพระบรมราโชวาทเพื่อเป็นสิริมงคล และเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานอันเป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ ในระหว่างวันอังคาร ที่ 1 ตุลาคม - วันเสาร์ ที่ 30 พฤศจิกายน 2539 วันและเวลาใดสุดแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ และขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ผู้ติดตามบุคคลและหน่วยงานดีเด่นของชาติ จำนวน 70 คน ร่วมเข้าเฝ้าฯ ในโอกาสดังกล่าวด้วย ความแจ้งอยู่แล้ว นั้น

ได้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทแล้ว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เข้าเฝ้าฯ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี แทนพระองค์ ซึ่งพระราชทานพระราชวโรกาสให้เข้าเฝ้าฯ ในวันศุกร์ ที่ 25 ตุลาคม 2539 เวลา 17.00 น. ณ อาคารชัยพัฒนา สวนจิตรลดา

ขอแสดงความนับถือ

(หม่อมหลวงพีระพงศ์ เกษมศรี)

ราชเลขาธิการ

กองการในพระองค์ โทร.2253457 - 62 ต่อ 357 โทรสาร 2222104

ขอพระราชทานกราบบังคมทูลทูลทราบบ้างฝ่าละอองพระบาท

ข้าพระพุทธเจ้า นายสมักร สุนทรเวช รองนายกรัฐมนตรี ในนามประธานคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ พร้อมด้วยคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ คณะอนุกรรมการคัดเลือกและเผยแพร่ผลงานดีเด่นของชาติ ตลอดจนบรรดาบุคคลและผู้แทนหน่วยงานดีเด่นของชาติ มีความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นเกล้าล้นกระหม่อมที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ได้ฝ่าละอองพระบาท เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์มาพระราชทานรางวัลเกียรติคุณแก่บุคคลและหน่วยงาน ที่มีผลงานดีเด่นระดับชาติอีกวาระหนึ่งในวันนี้

ข้าพระพุทธเจ้า ขอพระราชทานพระราชวโรกาสกราบบังคมทูลทราบบ้างฝ่าละอองพระบาทถึงความเป็นมา วัตถุประสงค์ และหลักการของการพิจารณาคัดเลือกผลงานดีเด่นของชาติโดยสังเขปดังต่อไปนี้

คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ซึ่งมีข้าพระพุทธเจ้าเป็นประธาน ได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการคัดเลือกและเผยแพร่ผลงานดีเด่นสาขาต่าง ๆ ตั้งแต่พุทธศักราช ๒๕๒๖ เป็นต้นมา สำหรับพุทธศักราช ๒๕๓๔ นี้ ได้คัดเลือกบุคคลและหน่วยงานดีเด่นแล้วรวม ๑๔ ราย

ในการพิจารณาคัดเลือกผลงานดีเด่นนี้ คณะอนุกรรมการฯ มิใช่พิจารณาแต่เฉพาะผลงานดีเด่นของหน่วยงานภาครัฐเท่านั้น แต่ให้ครอบคลุมถึงผลงานดีเด่นขององค์กรภาคเอกชน และบุคคลที่เป็นตัวอย่าง ในการทำคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติในด้านต่าง ๆ ด้วย โดยถือหลักเกณฑ์ดังนี้ คือ

เป็นผลงานของคนไทยที่ทุกคนสมควรภาคภูมิใจร่วมกันในระดับชาติ และยอมรับร่วมกันใน ส่วนรวม ซึ่งหน่วยงานและบุคคลทั่วไปได้รู้จักพร้อมจะยึดถือเป็นตัวอย่างในการปฏิบัติตาม

บัดนี้ ได้เวลาอันเป็นมงคลฤกษ์แล้ว ข้าพระพุทธเจ้าขอพระราชทานพระราชวโรกาสกราบบังคับทูลอัญเชิญใต้ฝ่าละอองพระบาท ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานรางวัลเกียรติคุณ แก่บุคคลและผู้แทนหน่วยงานดีเด่นของชาติ ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๓๔ รวม ๑๔ ราย พร้อมทั้งขอรับพระราชทานพระราชวโรกาส เพื่อเป็นสิริมงคลและเกียรติประวัติแก่ผู้ได้รับพระราชทานรางวัล และขอพระราชทานพระราชวโรกาสกราบบังคมทูลเบิก นายอรุณ ปรีดีติติก รองประธานคณะกรรมการคัดเลือกและเผยแพร่ผลงานดีเด่นของชาติ เป็นผู้กราบบังคมทูลเบิกบุคคลและผู้แทนหน่วยงานดีเด่นของชาติ รับพระราชทานรางวัลเกียรติคุณบุคคลดีเด่นของชาติตามลำดับต่อไปนี้

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม

ขอพระราชทานกราบบังคมทูลทราบบฝ่าละอองพระบาท

ข้าพระพุทธเจ้า นายอรุณ ปรีดีดิถิก รองประธานคณะอนุกรรมการคัดเลือกและเผยแพร่ผลงานดีเด่นของชาติ ขอพระราชทานกราบบังคมทูลเบิกบุคคลและผู้แทนหน่วยงานดีเด่นของชาติ ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๓๘ จำนวน ๑๔ ราย เพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานรางวัลเกียรติคุณดังต่อไปนี้

๑. บุคคลดีเด่นของชาติ สาขาการพัฒนาสังคม (ด้านการศึกษาออกโรงเรียน) ได้แก่ ศาสตราจารย์ กิตติคุณ คุณดวงเดือน พิศาลบุตร ผู้นำองค์กรเอกชนอาสาสมัครเพื่อการพัฒนา โดยใช้วิธีการศึกษาออกโรงเรียนเป็นแนวทางในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

๒. บุคคลดีเด่นของชาติ สาขาการพัฒนาสังคม (ด้านพลศึกษา) ได้แก่ ศาสตราจารย์ นายแพทย์ บุญสม มาร์ติน ผู้ริเริ่มนำหลักการวิทยาศาสตร์และวิชาการแพทย์มาประยุกต์กับวิชาพลศึกษา ทำให้เกิดการพัฒนากิจการวิชาพลศึกษาแผนใหม่

๓. บุคคลดีเด่นของชาติ สาขาการพัฒนาสังคม (ด้านสังคมสงเคราะห์) ได้แก่ ศาสตราจารย์ ประภาศน์ อวยชัย ปัจจุบันดำรงตำแหน่งประธานสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ ท่านมีบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนงานสังคมสงเคราะห์ ในทุก ๆ กลุ่ม

๔. บุคคลดีเด่นของชาติ สาขาการพัฒนาสังคม (ด้านพัฒนาชุมชน) ได้แก่ นายเปล่ง ศรีदान้อย เป็นผู้บุกเบิกเพื่อชาวชุมชนแออัดคลองเตย โดยระดมความคิดความสามารถวิเคราะห์ปัญหาและหาทางแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของชุมชนคลองเตย

๕. บุคคลดีเด่นของชาติ สาขาการพัฒนาเศรษฐกิจ ได้แก่ นายธนินท์ เจียรวนนท์ ประธานกรรมการบริษัทเครือเจริญโภคภัณฑ์ จำกัด ผู้บุกเบิกนำเอาแนวความคิดการตลาดในรูปธุรกิจครบวงจร คือ การผลิต การแปรรูปและการตลาด ซึ่งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวในการทำธุรกิจของเครือเจริญโภคภัณฑ์และนำเอาเทคโนโลยีทันสมัยมาประยุกต์ใช้กับการเกษตรในประเทศ

๖. บุคคลดีเด่นของชาติ สาขาการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิรพล สินธุนาวา อาจารย์ประจำคณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล ได้เป็นผู้รณรงค์ให้ประชาชนกลุ่มต่าง ๆ และเยาวชน ได้มีจิตสำนึกที่ถูกต้องในการใช้ทรัพยากรและรักษาสิ่งแวดล้อม โดยร่วมทำกิจกรรมด้านส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมกับองค์กรภาครัฐและธุรกิจภาคเอกชน

๗. บุคคลดีเด่นของชาติ สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (ด้านการแพทย์) ได้แก่ นายแพทย์ ศัลยแพทย์ เลขาภกุล แพทย์ผู้เชี่ยวชาญทางโสต คอ นาสิก เป็นผู้ริเริ่มก่อตั้งมูลนิธิ หู คอ จมูก ชนบท แห่งประเทศไทย โดยรวบรวมแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ พร้อมทั้งจัดหาอุปกรณ์ เครื่องมือทางการแพทย์โดยทุนส่วนตัว ออกหน่วยเคลื่อนที่ให้การรักษาคือผู้ยากไร้ในชนบท โดยไม่คิดค่าตอบแทน

๘. บุคคลดีเด่นของชาติ สาขาเผยแพร่เกียรติภูมิไทย (ด้านเผยแพร่เอกลักษณ์ไทย) ได้แก่ ท่านผู้หญิงนวลผ่อง เสนาณรงค์ ท่านเป็นผู้บุกเบิกทรงทำให้มีการใช้สินค้าไทย ได้ดำรงตำแหน่งนายกสมาคม นิยมไทย มาเป็นเวลา ๒๓ ปี การรณรงค์นิยมไทยได้บรรลุเป้าหมายเป็นอันดีได้ผลักดันเศรษฐกิจของชาติให้มีเสถียรภาพ เนื่องด้วยขณะนี้สุขภาพไม่แข็งแรง จึงขอพระราชทานพระราชานุญาตให้ นางเพชรพริ่ง สารสิน เข้ารับพระราชทานรางวัลแทน

๙. บุคคลดีเด่นของชาติ สาขาเผยแพร่เกียรติภูมิของไทย (ด้านการกีฬา) ได้แก่ เรือตรี สมรักษ์ คำสิงห์ นักกีฬามวยสากลสมัครเล่น ผู้พิชิตเหรียญทองมวยโอลิมปิกเกมส์ ครั้งที่ ๒๖ ที่เมืองแอตแลนต้า ประเทศสหรัฐอเมริกา นับเป็นนักกีฬาไทยคนแรกที่ได้รับเหรียญทองโอลิมปิก

๑๐. หน่วยงานดีเด่นของชาติ สาขาการพัฒนาสังคม (ด้านการกีฬาประเภทบุคคลทั่วไป) ได้แก่ สมาคมมวยสากลสมัครเล่นแห่งประเทศไทย เป็นองค์กรที่ส่งเสริมกิจการมวยสากลสมัครเล่นแห่งประเทศไทย ทำให้มีนักกีฬาตัวแทนชาติไทยมีขีดความสามารถสูงสุด จนถึงระดับชนะเลิศในการแข่งขันกีฬาโอลิมปิก นับว่าเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างแท้จริงตามเจตนารมณ์ที่ว่ากีฬาพัฒนาคน คนพัฒนาประเทศ

๑๑. หน่วยงานดีเด่นของชาติ สาขาการพัฒนาสังคม (ด้านการกีฬาประเภทเยาวชน) ได้แก่ โครงการ “นวมทอง” ของโรงเรียนผดุงศิษย์พิทยา เป็นโครงการเพื่อสรรหานักกีฬาประเภทมวย เพื่อสนับสนุนให้เข้าแข่งขันมวยนักเรียนระหว่างโรงเรียนและแข่งขันระดับชาติ ส่งเสริมให้นักเรียนมีใจรักกีฬามวย (นายมนูญ มุขประดิษฐ์ ผู้แทนหน่วยงาน)

๑๒. หน่วยงานดีเด่นของชาติ สาขาการพัฒนาเศรษฐกิจ ได้แก่ โครงการผลิตและขยายพันธุ์พืช กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นโครงการที่ส่งเสริมการเกษตรในการผลิตเมล็ดพันธุ์พืชเศรษฐกิจ มีคุณภาพสูง ให้เผยแพร่ไปสู่เกษตรกรได้ทั่วถึง อันจะช่วยให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น (นายสุขสันต์ มลิตทอง ผู้แทนหน่วยงาน)

๑๓. หน่วยงานดีเด่นของชาติ สาขาการพัฒนาเศรษฐกิจ ได้แก่ งานประยุกต์ผลการวิจัยทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม การดำเนินงานของสถาบันมุ่งเน้นผลงานที่เป็นรูปธรรมของการนำเอาผลงานซึ่งวิจัยและพัฒนาแล้ว ถ่ายทอดสู่สาธารณชน (นางสาวพูนสุข อัดทะสัมปณณะ ผู้แทนหน่วยงาน)

๑๔. หน่วยงานดีเด่นของชาติ สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้แก่ โครงการจัดส่งเยาวชนไทย ไปแข่งขันคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ โอลิมปิกระหว่างประเทศ สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงศึกษาธิการ เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เยาวชนมีศักยภาพสูง ทางด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และคอมพิวเตอร์ โดยเยาวชนที่ไปร่วมแข่งขันประสบความสำเร็จ ได้รับเหรียญทองและเหรียญรางวัลประเภทต่าง ๆ เป็นประจำ (นางจารุณี สุตะบุตร ผู้แทนหน่วยงาน)

สำเนา

พระราชดำรัส

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ในพิธีพระราชทานรางวัลเกียรติคุณบุคคลและหน่วยงานดีเด่นของชาติ

ณ อาคารชัยพัฒนา สวนจิตรลดา

วันศุกร์ ที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๓๙

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ข้าพเจ้ามาปฏิบัติพระราชกรณียกิจแทนพระองค์ ในพิธีพระราชทานเกียรติบัตรแก่บุคคลและหน่วยงานดีเด่นของชาติ ประจำปี ๒๕๓๙ ขอแสดงความชื่นชมกับทุกท่านและทุกหน่วยงาน ที่ได้รับเกียรติบัตรยกย่องว่ามีผลงานดีเด่น เป็นแบบอย่างอันควรศรัทธายิ่งดี

งานสรรหาและยกย่องบุคคลและหน่วยงานดีเด่นของชาติ ซึ่งคณะอนุกรรมการคัดเลือกและเผยแพร่ผลงานดีเด่นของชาติ ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติจัดทำมาตั้งแต่ปี ๒๕๒๖ จนถึงบัดนี้นั้น ต้องถือว่าได้ผลดี เพราะได้วางวัตถุประสงค์ หลักเกณฑ์ และวิธีการวินิจฉัยคัดเลือกอย่างเหมาะสม พร้อมทั้งเผยแพร่ผลงานดีเด่นผ่านสื่อต่าง ๆ อย่างชัดเจนและทั่วถึง ข้าพเจ้าจึงขอแสดงความชื่นชมในกรณียกิจทั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นมาตรการสำคัญประการหนึ่งในการส่งเสริมให้คนไทยมีศรัทธายึดมั่นในการปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ เพื่อประโยชน์สุขและความเจริญมั่นคงของสังคมและชาติบ้านเมือง และใคร่ขอถือโอกาสนี้กล่าวเพิ่มเติมแก่ท่านทั้งหลายว่า การที่คนเราได้ทำงานมาด้วยดี ก็ควรจะได้รับยกย่องบ้าง เพราะว่าการที่ท่านั้นเป็นประโยชน์ แต่การที่ได้รับการยกย่องนั้น นอกจากจะถือเป็นเกียรติเป็นกำลังใจแล้ว ยังเป็นเครื่องเตือนใจอย่างสำคัญอีกว่า เมื่อแต่ละคนได้ปฏิบัติตนปฏิบัติงานมาด้วยดีแล้ว ก็ต้องมีความรับผิดชอบที่จะรักษาความดีที่ได้ประกอบมามีให้ล้มเหลว ทั้งต้องพยายามที่จะปฏิบัติสร้างเสริมให้ยิ่งดีเด่นต่อไปไม่มีสิ้นสุด

ในพระปรมาภิไธยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ขออวยพรให้ทุกท่านที่ได้เสียสละกำลังกาย กำลังความคิด ตลอดจนประโยชน์สุขส่วนตัว เพื่อสร้างสรรค์ผลงานให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมและประเทศชาติ ประสบแต่ความสุข ความสำเร็จ และความเจริญรุ่งเรืองพร้อมทุกประการ

สำเนาถูกต้อง

(นางสาวเรณู ศรีสุนทร)

สำนักพระราชวัง

คำกล่าวแสดงความยินดี

ของ

พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ นายกรัฐมนตรี

ในงานประกาศเกียรติคุณบุคคลและหน่วยงานดีเด่นของชาติ ครั้งที่ ๗

ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๓๘

ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล

วันศุกร์ที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๐ เวลา ๑๙.๐๐ น.

รองนายกรัฐมนตรี ประธานกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ ประธานอนุกรรมการฯ และคณะอนุกรรมการคัดเลือกและเผยแพร่ผลงานดีเด่นของชาติ บุคคลและผู้แทนหน่วยงานดีเด่นของชาติ ท่านผู้มีเกียรติทุกท่าน

ผมมีความยินดีและเป็นเกียรติอย่างยิ่งที่ได้มาร่วมงานประกาศเกียรติคุณบุคคลและหน่วยงานดีเด่นของชาติ ครั้งที่ ๗ ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๓๘ ซึ่งคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติได้จัดขึ้น ในคำวันนี้

การจัดงานเพื่อเชิดชูเกียรติบุคคลและหน่วยงานที่มีผลงานดีเด่นของชาติ นับว่าเป็นกิจกรรมที่มีคุณค่าและมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง นอกจากจะเป็นการยกย่องบุคคลและหน่วยงานที่ได้เสียสละอุทิศตน ตั้งใจทำงานด้วยความรู้ความสามารถที่ให้คุณประโยชน์ต่อบ้านเมือง และมีผลงานปรากฏอย่างกว้างขวางในระดับชาติแล้วยังถือว่าเป็นเกียรติประวัติและสร้างขวัญกำลังใจ ให้กับผู้ปฏิบัติงานที่จะได้สร้างสรรค์ผลงานให้มีความดียิ่งขึ้น รวมทั้งจะอำนวยประโยชน์ต่อตนเองและสังคมของประเทศอันเป็นที่รักยิ่งของพวกเราทุกคน

ผมขอแสดงความชื่นชมต่อคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ และคณะอนุกรรมการคัดเลือกและเผยแพร่ผลงานดีเด่นของชาติ ที่ได้ดำเนินการด้วยความวิริยะอุตสาหะนับตั้งแต่การกำหนดหลักเกณฑ์และพิจารณาจากผลงานที่หน่วยงานต่าง ๆ ทั่วประเทศเสนอมาจนสามารถคัดเลือกผู้ที่มีผลงานดีเด่นและมีความดีอย่างแท้จริง ในนามรัฐบาลผมขอขอบคุณทุก ๆ ท่านไว้ ณ โอกาสนี้ สำหรับผู้ที่ได้รับการประกาศเกียรติคุณให้เป็นบุคคลและหน่วยงานดีเด่นของชาติ ผมต้องขอร่วมแสดงความยินดีอย่างจริงใจและหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ทุกท่านจะได้รักษาคุณความดีและหมั่นสร้างสรรค์ผลงานให้มีความดียิ่งขึ้น เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีต่อสังคมไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อเด็กและเยาวชนของชาติสืบต่อไป

โอกาสนี้ ผมขออัญเชิญคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลโลก ตลอดจนพระบารมีของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ได้โปรดดลบันดาลให้ทุกท่านจงประสบแต่ความสุข ความเจริญ ด้วยจตุรพิธพรชัยตลอดไปโดยทั่วกัน

ขอขอบคุณ

รายนามบุคคลและหน่วยงานดีเด่นของชาติ ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๓๘

จำนวน ๑๔ ราย

๑. ศาสตราจารย์กิตติคุณ คุณดวงเดือน พิศาลบุตร
สาขาการพัฒนาสังคม (ด้านการศึกษานอกโรงเรียน)
๒. ศาสตราจารย์ นายแพทย์บุญสม มาร์ติน
สาขาการพัฒนาสังคม (ด้านพลศึกษา)
๓. ศาสตราจารย์ประภาศน์ อวยชัย
สาขาการพัฒนาสังคม (ด้านสังคมสงเคราะห์)
๔. นายเปล่ง ศรีदान้อย
สาขาการพัฒนาสังคม (ด้านพัฒนาชุมชน)
๕. นายธนิษฐ์ เจียรนวนนท์
สาขาการพัฒนาเศรษฐกิจ
๖. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จิรพล สินธุนาวา
สาขาการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๗. นายแพทย์คัลยเวทย์ เลชะกุล
สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (ด้านการแพทย์)
๘. ท่านผู้หญิงนวลผ่อง เสนาณรงค์
สาขาเผยแพร่เกียรติภูมิของไทย (ด้านเผยแพร่เอกลักษณ์ไทย)
๙. เรือตรี สมรภัทร์ คำสิงห์
สาขาเผยแพร่เกียรติภูมิของไทย (ด้านการกีฬา)
๑๐. สมาคมมวยสากลสมัครเล่นแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์
สาขาการพัฒนาสังคม (ด้านการกีฬาประเภทบุคคลทั่วไป)
๑๑. โครงการ “นวมทอง” ของโรงเรียนผดุงศิษย์พิทยา
สาขาการพัฒนาสังคม (ด้านการกีฬาประเภทเยาวชน)
๑๒. โครงการผลิตและขยายพันธุ์พืช กรมส่งเสริมการเกษตร
สาขาการพัฒนาเศรษฐกิจ
๑๓. งานประยุกต์ผลการวิจัยทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาสังคม
และสิ่งแวดล้อม สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย
ในสังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม
สาขาการพัฒนาเศรษฐกิจ
๑๔. โครงการจัดส่งเยาวชนไทยไปแข่งขันคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์โอลิมปิกระหว่างประเทศ
สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงศึกษาธิการ
สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

สารบัญ

	หน้า
คำประกาศเกียรติคุณบุคคลและหน่วยงานดีเด่นของชาติประจำปีพุทธศักราช ๒๕๓๘	17
ศาสตราจารย์กิตติคุณ คุณดวงเดือน พิศาลบุตร	28
บุคคลดีเด่นของชาติ สาขาการพัฒนาสังคม (ด้านการศึกษานอกโรงเรียน)	
ศาสตราจารย์ นายแพทย์บุญสม มาร์ติน	38
บุคคลดีเด่นของชาติ สาขาการพัฒนาสังคม (ด้านพลศึกษา)	
ศาสตราจารย์ประภาศน์ อวยชัย	46
บุคคลดีเด่นของชาติ สาขาการพัฒนาสังคม (ด้านสังคมสงเคราะห์)	
นายเปล่ง ศรีदान้อย	54
บุคคลดีเด่นของชาติ สาขาการพัฒนาสังคม (ด้านพัฒนาชุมชน)	
นายธนิษฐ์ เจียรนวนนท์	62
บุคคลดีเด่นของชาติ สาขาการพัฒนาเศรษฐกิจ	
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จีรพล ลินธุนาวา	70
บุคคลดีเด่นของชาติ สาขาการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	
นายแพทย์ศัลยเวทย์ เลชะกุล	82
บุคคลดีเด่นของชาติ สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (ด้านการแพทย์)	
ท่านผู้หญิงนวลผ่อง เสนาณรงค์	92
บุคคลดีเด่นของชาติ สาขาเผยแพร่เกียรติภูมิของไทย (ด้านเผยแพร่เอกลักษณ์ไทย)	
เรือตรี สมรักษ์ คำสิงห์	104
บุคคลดีเด่นของชาติ สาขาเผยแพร่เกียรติภูมิของไทย (ด้านการกีฬา)	
สมาคมมวยสากลสมัครเล่นแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์	110
หน่วยงานดีเด่นของชาติ สาขาการพัฒนาสังคม (ด้านการกีฬาประเภทบุคคลทั่วไป)	
โครงการ "นวมทอง" ของโรงเรียนผะดุงศิษย์พิทยา	120
โครงการดีเด่นของชาติ สาขาการพัฒนาสังคม (ด้านการกีฬาประเภทเยาวชน)	
โครงการผลิตและขยายพันธุ์พืช กรมส่งเสริมการเกษตร	130
โครงการดีเด่นของชาติ สาขาการพัฒนาเศรษฐกิจ	
งานประยุกต์ผลการศึกษาทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย	138
โครงการดีเด่นของชาติ สาขาการพัฒนาเศรษฐกิจ	
โครงการจัดส่งเยาวชนไทยไปแข่งขันคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์โอลิมปิก ระหว่างประเทศ สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	
กระทรวงศึกษาธิการ	156
โครงการดีเด่นของชาติ สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	

คำประกาศเกียรติคุณบุคคลและหน่วยงานดีเด่นของชาติ ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๓๘

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

ศาสตราจารย์กิตติคุณ คุณดวงเดือน พิศาลบุตร
บุคคลดีเด่นของชาติ สาขาพัฒนาสังคม (ด้านการศึกษานอกโรงเรียน)
ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๓๘

บุคคลดีเด่นของชาติ สาขาการพัฒนาสังคม (ด้านการศึกษานอกโรงเรียน) ทำงานด้านพัฒนาสังคมอย่างจริงจังและต่อเนื่องมาเป็นเวลากว่า ๔๐ ปี ในฐานะผู้นำองค์กรเอกชนอาสาสมัครเพื่อพัฒนา โดยใช้วิธีการทางการศึกษานอกโรงเรียนเป็นแนวทางในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์หลายกลุ่ม หลายระดับ ทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัดให้สามารถนำศักยภาพมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองครอบครัวและสังคม โดยมุ่งให้ประชาชนทุกกลุ่มได้ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาตลอดชีวิต ซึ่งนำไปพัฒนาคุณภาพชีวิตในทุกด้านได้เป็นอย่างดี ทั้งสุขภาพอนามัย คุณธรรม จริยธรรม อนุรักษ์ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และพัฒนาอาชีพและรายได้ ตลอดจนสามารถช่วยพัฒนาสังคมด้วย นอกจากนี้ใช้โครงการทางการศึกษานอกโรงเรียนนำการพัฒนาสังคมแล้วยังสนับสนุนให้สตรีไทยในชนบทได้เข้ามามีบทบาทในการพัฒนาสังคมและพัฒนาการเมืองให้มากขึ้นกว่าเดิมตามระบอบประชาธิปไตย ทั้งในฐานะบทบาท ประธานสภาสตรีแห่งชาติฯ ในสมัยหนึ่ง และประธานโครงการการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อพัฒนามากกว่า ๒๐ ปี และริเริ่มก่อตั้งโครงการพัฒนาแบบผสมผสานด้วยความร่วมมือของ ๕ องค์กรสตรีจนถึงปัจจุบัน นอกจากนั้นท่านยังเป็นผู้ริเริ่มก่อตั้งสหพันธ์สมาคมสตรีอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย ในฐานะเป็นนายกสมาคมสตรีอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย และเป็นประธานคนแรกมีสมาชิก ๑๐ ประเทศ ทำงานร่วมกัน เป็นผู้นำผลงานการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสตรีและชุมชนเสนอที่ประชุมใหญ่นานาชาติหลายครั้งอันเป็นการเผยแพร่เกียรติคุณไทย และสตรีไทยให้ต่างประเทศ ได้รู้จักในทางที่ดีและถูกต้อง

ศาสตราจารย์ นายแพทย์บุญสม มาร์ติน
บุคคลดีเด่นของชาติ สาขาพัฒนาสังคม (ด้านพลศึกษา)

บุคคลดีเด่นของชาติ สาขาการพัฒนาสังคม (ด้านพลศึกษา) อดีตปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นผู้ริเริ่มนำหลักการวิทยาศาสตร์และวิชาการแพทย์มาประยุกต์กับวิชาพลศึกษาทำให้เกิดการพัฒนาการวิชาพลศึกษาแผนใหม่ ขึ้นเป็นครั้งแรกใน

ประเทศไทยจนได้รับสมญานามว่าเป็น “บิดาของการพลศึกษาสมัยใหม่ของไทย” เป็นผู้จัดตั้งวิทยาลัยพลศึกษา ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ๑๘ แห่ง สนับสนุนให้มหาวิทยาลัยต่าง ๆ มีความพร้อมจัดตั้งภาควิชาพลศึกษาขึ้น เปิดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีพลศึกษา และปัจจุบันเปิดสอนถึงปริญญาโท ท่านได้เป็นผู้ริเริ่มพัฒนางานวิชาที่เกี่ยวกับสุขภาพพลานามัย ทั้งในวิชาการและการปฏิบัติ เช่น จัดตั้งศูนย์สาธิตและบริหารร่างกาย คลินิกการกีฬาของกรมพลศึกษา เป็นต้น

ศาสตราจารย์ ประภาศน์ อวยชัย

บุคคลดีเด่นของชาติ สาขาพัฒนาสังคม (ด้านสังคมสงเคราะห์)

บุคคลดีเด่นของชาติ สาขาการพัฒนาสังคม (ด้านสังคมสงเคราะห์) อดีตรองประธานศาลฎีกา ภายหลังเกษียณอายุราชการแล้ว ได้ดำรงตำแหน่งประธานสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๔ จนถึงปัจจุบัน ท่านได้มีบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนงานสังคมสงเคราะห์ในทุก ๆ กลุ่ม เช่น การสงเคราะห์คนพิการ ได้ช่วยเหลือการฝึกอาชีพ และจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของคนพิการ สนับสนุนการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เป็นผู้มีความพร้อมด้านคุณภาพและคุณธรรม สนับสนุนให้สตรีมีบทบาทต่อครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติ การทำงานสังคมสงเคราะห์อาสาสมัครของท่านเป็นแบบอย่างแก่นักสังคมสงเคราะห์อาสาสมัครโดยทั่วไปที่ได้ประยุกต์วิชาการและเทคนิควิธีการสังคมสงเคราะห์วิชาชีพเข้ามาทำงาน อย่างเป็นระบบทางวิชาการภายใต้หลักการช่วยเหลือผู้อื่นให้ช่วยเหลือตนเองได้ จนเป็นผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ด้อยโอกาสในสังคมให้ดีขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง ด้วยท่านเป็นบุคคลที่มีความประพฤติปฏิบัติอยู่ในศีลธรรมและมีจริยธรรมที่ดั่งงามจึงได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งนายกสมาคมพุทธสมาคมแห่งประเทศไทย ท่านได้สนับสนุนให้มีการเปิดรับสมัครสมาชิกและประชาชนผู้สนใจเข้ารับการอบรม และปฏิบัติงานด้านสังคมสงเคราะห์เพื่อช่วยเหลือผู้ยากจนขาดแคลนและผู้ประสบความเดือดร้อนในด้านต่าง ๆ โดยร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

นายเปล่ง ศรีदान้อย

บุคคลดีเด่นของชาติ สาขาการพัฒนาสังคม (ด้านพัฒนาชุมชน)

บุคคลดีเด่นของชาติ สาขาการพัฒนาสังคม (ด้านพัฒนาชุมชน) ได้อุทิศตนเพื่อชาวชุมชนแออัดคลองเตย ด้วยความเสียสละอย่างแท้จริงเป็นเวลากว่า ๓๗ ปี เป็นผู้ทำงานอย่างจริงจังในการรวมกลุ่มชาวชุมชนคลองเตย ระดมความคิด ความสามารถวิเคราะห์ปัญหาและหาทางแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของชุมชนคลองเตย โดยประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

เพื่อระดมพลังช่วยเหลือชาวชุมชนแออัดคลองเตยโดยใช้หลักการสังคมสงเคราะห์อาสาสมัครที่ช่วยเหลือบุคคลทุกช่วงวัยแบบครบวงจร โดยจัดตั้งศูนย์รับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนในฐานะประธานศูนย์บริการชุมชนคลองเตย กรมประชาสงเคราะห์ ได้จัดตั้งโรงเรียนศูนย์รวมน้ำใจให้แก่เด็กวัยประถมศึกษา ซึ่งในเริ่มแรกเมื่อ ๓๕ ปีที่แล้ว ต้องเผชิญอุปสรรคเรื่องครูที่ขาดแคลน อาคาร ใต้เรียน แม้กระทั่งเสื้อผ้านักเรียน นายเปล่ง ศรีदानน้อย ได้ใช้ความพยายามขอเมตตาจิตจากผู้มีจิตศรัทธารวมพลังสร้างสรรค์ จนเป็นโรงเรียนที่มีสภาพสมบูรณ์ในปัจจุบัน นอกจากนี้ยังเป็นผู้นำชุมชนร่วมกับกรุงเทพมหานคร ในการปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรมเพื่อแก้ไขปัญหาคืออยู่อาศัยชาวชุมชนคลองเตย ด้านสุขภาพอนามัยก็ได้นำความร่วมมือหน่วยแพทย์สงเคราะห์ชุมชนมาตรวจรักษาชาวชุมชนแออัด นับว่า นายเปล่ง ศรีदानน้อย ได้ใช้ความวิริยะอุตสาหะ ด้วยความอดทนและเสียสละทำงานรับใช้ประชาชนชาวชุมชนคลองเตย โดยไม่หวังผลตอบแทนใด ๆ จนเป็นที่ยอมรับในคุณงามความดีมีคุณธรรมมาโดยตลอด จนได้รับรางวัลต่าง ๆ หลายรางวัล อาทิ รางวัลคนไทยตัวอย่างจากมูลนิธิธรรมาภิบาล เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๓

นายธนินท์ เจียรวนนท์

บุคคลดีเด่นของชาติ สาขาพัฒนาเศรษฐกิจ

บุคคลดีเด่นของชาติ สาขาการพัฒนาเศรษฐกิจ แต่เดิมธุรกิจของเครือเจริญโภคภัณฑ์ เป็นเพียงร้านขายเมล็ดพันธุ์ผักและปุย ซึ่งเป็นการบริหารงานในครอบครัว แต่ด้วยวิสัยทัศน์อันยาวไกลของนายธนินท์ ทำให้สามารถขยายธุรกิจจากเมล็ดพันธุ์ผักไปสู่ธุรกิจการผลิตและจำหน่ายอาหารสัตว์ พัฒนาให้เจริญรุ่งเรืองไปอย่างต่อเนื่อง ด้วยการนำเอาวิทยาการและสรรหาเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาประยุกต์ใช้กับการเกษตรในประเทศ ปัจจุบันเครือเจริญโภคภัณฑ์ขยายเครือข่ายธุรกิจออกไปทั่วโลกภูมิภาคของโลกครอบคลุมทั้งในเอเชีย ยุโรป และสหรัฐอเมริกา มีจำนวนพนักงานกว่า ๑๐๐,๐๐๐ คน ทั่วโลก นอกจากนี้ยังมีการนำเอาแนวคิดการตลาดในรูปธุรกิจครบวงจรคือ การผลิตแปรรูป-ตลาด ซึ่งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวในการทำธุรกิจของเครือเจริญโภคภัณฑ์ ตลอดจนสรรหาเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาประยุกต์ใช้ บวกกับการวิจัยและพัฒนาพันธุ์อย่างจริงจัง พร้อมถ่ายทอดสู่เกษตรกรเพื่อนำไปสร้างอาชีพที่มั่นคง และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เครือเจริญโภคภัณฑ์ยังได้มีการพัฒนาธุรกิจไก่เนื้อ พัฒนารูปร่างด้านโทรคมนาคม เช่น โครงการวางสายเคเบิลใยแก้วนำแสงใต้น้ำทั่วโลก และน้อมเกล้าฯ รับแนวพระราชดำริในการพัฒนาการเกษตรของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งมุ่งเน้นการเสริมสร้างอาชีพต่าง ๆ ที่เหมาะสมให้เกษตรกร มีงานทำและมีรายได้หมุนเวียนต่อเนื่องตลอดปี อันจะเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตและเพิ่มรายได้แก่เกษตรกรจากผลงานอันเป็นที่ประจักษ์ทั้งในประเทศไทย และต่างประเทศ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จีรพล สิ้นธนูวา

บุคคลดีเด่นของชาติ สาขานุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

บุคคลดีเด่นของชาติ สาขาการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้เริ่มรับราชการที่คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล โดยสอนวิชาการระบบและเทคโนโลยีที่เหมาะสม ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๒ จนถึงปัจจุบัน นอกจากนี้ยังได้นำผลงานการศึกษา ค้นคว้าวิจัยที่ได้นำไปรณรงค์เผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจแก่ประชาชนกลุ่มต่าง ๆ ให้มีความเข้าใจและมีจิตสำนึกที่ถูกต้องในการใช้ทรัพยากรและรักษาสิ่งแวดล้อม โดยเน้นกลุ่มเยาวชนให้ประชาชนเกิดความตื่นตัวและตระหนักถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม จากกิจกรรมการผลิตและการบริโภค เพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนวิถีการบริโภคที่มีความเสียหายและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยลงทั้งยังได้ร่วมมือและร่วมทำกิจกรรมด้านการส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมกับภาคธุรกิจเอกชน และองค์กรของรัฐในหลายโอกาสทั่วประเทศอย่างต่อเนื่อง และยังได้ผลิตสื่อเพื่อเป็นแนวทางให้ประชาชนได้ปฏิบัติ ในกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อลดภาวะและแรงกดดันต่อสิ่งแวดล้อม โดยเผยแพร่ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง ๓, ๕, ๗, ๙ จัดทำหนังสือ “ของขวัญเพราะโลกสวย” เพื่อแนะนำวิธีเลือกซื้อของขวัญที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยทั้งก่อนใช้และหลังใช้ ผลงานต่าง ๆ เป็นที่ยอมรับทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ โดยเป็นกรรมการบริหารของ The International Network of Resource Information Centers เป็นที่ปรึกษาโครงการ US-ASIAN Environment Partnership และ US-Environment Fellowship Program เป็นที่ปรึกษาผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครด้านสิ่งแวดล้อม และเป็นผู้อำนวยการประจำคณะกรรมการจัดการ สิ่งแวดล้อมสภาผู้แทนราษฎรหลายสมัย

นายแพทย์ ศัลยเวทย์ เลชะกุล

บุคคลดีเด่นของชาติ สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (ด้านการแพทย์)

บุคคลดีเด่นของชาติ สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (ด้านการแพทย์) นายแพทย์ ศัลยเวทย์ เลชะกุล เป็นแพทย์ผู้เชี่ยวชาญทางโสต ศอ นาสิก จบการศึกษาจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และผ่านการฝึกอบรมทางโสต ศอ นาสิก จากประเทศสหรัฐอเมริกา เคยรับราชการเป็นอาจารย์ที่คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นผู้ริเริ่มก่อตั้งมูลนิธิ หู ตา คอ จมูก แห่งประเทศไทย โดยรวบรวมแพทย์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านนี้ พร้อมทั้งจัดหาอุปกรณ์ เครื่องมือทางการแพทย์สมัยใหม่โดยทุนส่วนตัว ออกหน่วยเคลื่อนที่ให้การรักษาผู้ยากไร้ในชนบทที่มีอาการพิการทางหูทั้งในประเทศและประเทศใกล้เคียง ตลอดระยะเวลา ๒๐ ปี โดยไม่คิดค่าตอบแทน ต่อมาภายหลังมีผู้มีจิตศรัทธาให้การสนับสนุนบริจาคอุปกรณ์เครื่องมือ เครื่องใช้ ตลอดจนเวชภัณฑ์ ทำให้ช่วยเหลือผู้ป่วยในชนบทได้จำนวนมากขึ้นในแต่ละวัน นอกจากนี้ยังได้รับความสนับสนุนจาก

สหประชาชาติให้เดินทางไปสาธิตและช่วยเหลือผู้ป่วยโรคหูในประเทศคินยา ตลอดจนได้ขยายงานช่วยเหลือผู้ยากไร้ ไปยังประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ลาว เขมร เวียดนาม พม่า จีน จากผลงานที่ทำให้ประโยชน์แก่เพื่อนมนุษย์ทั่วภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จึงได้เข้ารับรางวัลดีเด่นด้านมนุษยธรรมประจำปี พ.ศ. ๒๕๓๙ - จากมูลนิธิสถาบันโสตนาสิกларิงซ์วิทยา ศัลยศาสตร์ศีรษะและลำคอแห่งสหรัฐอเมริกา ซึ่งนับว่าเป็นผลงานของแพทย์ไทยที่ได้ทำชื่อเสียงให้แก่ประเทศชาติให้ปรากฏไปทั่วโลก

ท่านผู้หญิง นวลผ่อง เสนาณรงค์

บุคคลดีเด่นของชาติ สาขาเผยแพร่เกียรติภูมิของไทย (ด้านเผยแพร่เอกลักษณ์ไทย)

บุคคลดีเด่นของชาติ สาขาเผยแพร่เกียรติภูมิของไทย (ด้านเผยแพร่เอกลักษณ์ไทย) ท่านเป็นผู้มีบทบาทริเริ่มให้กลุ่มสตรีที่ประกอบด้วยนักวิชาการ ข้าราชการ นักสังคมสงเคราะห์ และแม่บ้าน ได้สนใจปัญหาเศรษฐกิจ เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาการขาดดุลการค้า รณรงค์ให้ประชาชนมานิยมใช้สินค้าไทย โดยจัดตั้ง “กลุ่มผู้สนใจปัญหาเศรษฐกิจที่สตรีมีส่วนช่วย” ในปี พ.ศ. ๒๕๐๗ และท่านได้ร่วมเป็นกรรมการบริหารงาน ดำเนินการรณรงค์ให้มีการใช้สินค้าไทยในหมู่ประชาชนอย่างได้ผล และในปี พ.ศ. ๒๕๑๖ ได้เปลี่ยนสภาพองค์กรจดทะเบียนเป็น “สมาคมนิยมไทย” ซึ่งท่านได้ดำรงตำแหน่งนายกสมาคมนิยมไทย มาเป็นเวลาเกือบ ๒๓ ปี และการรณรงค์นิยมไทยได้บรรลุเป้าหมายเป็นอันดี ได้ผลักดันเศรษฐกิจของชาติให้มีเสถียรภาพ ตลอดจนเสริมสร้างกำลังใจแก่ผู้ผลิตสินค้าไทยให้สามารถส่งออกและแข่งขันกับต่างประเทศได้เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังได้แบ่งเบาภาระของทางราชการในการเสริมสร้างจิตสำนึกในความเป็นไทย รณรงค์ให้คนไทยช่วยกันรักษาขนบประเพณีอันดีงามรักษาแบบแผนการดำรงชีวิตอย่างไทย รักษาภาษาไทยและวรรณกรรมไทย และช่วยเผยแพร่ภูมิปัญญาของคนไทยไปพร้อมกับการรณรงค์ให้นิยมสินค้าไทยด้วย นอกจากนี้ท่านยังได้เป็นผู้มีบทบาทในการเผยแพร่เอกลักษณ์ไทย เช่น เป็นประธานคณะกรรมการจัดทำหนังสือสมุดบันทึกประจำวันเพื่อเผยแพร่ภาพพจน์ของเมืองไทยไปยังต่างประเทศทั่วโลก

เรือตรี สมรภัทร์ คำสิงห์

บุคคลดีเด่นของชาติ สาขาเผยแพร่เกียรติภูมิของไทย (ด้านการกีฬา)

บุคคลดีเด่นของชาติ สาขาเผยแพร่เกียรติภูมิของไทย (ด้านการกีฬา) นับตั้งแต่คณะกรรมการโอลิมปิกแห่งประเทศไทยฯ ได้ส่งนักกีฬาทีมชาติไทยเข้าร่วมแข่งขันมหกรรมกีฬาแห่งมนุษยชาติ “โอลิมปิกเกมส์” ที่เฮลซิงกิ ประเทศฟินแลนด์ มาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๙๔ จนถึงปี พ.ศ. ๒๕๓๙ เวลาผ่านไป ๔๕ ปี นักกีฬาไทยยังไม่เคยสัมผัสเหรียญทองกีฬาโอลิมปิกเกมส์เลย แม้แต่ครั้งเดียว ใน

โอลิมปิกเกมส์ ครั้งที่ ๒๖ ณ เมืองแอตแลนต้า ประเทศสหรัฐอเมริกา คนไทยทั้งประเทศได้ชื่นชมกับเหรียญทองของกีฬาโอลิมปิกเกมส์ครั้งแรก จาก สมรักษ์ คำสิงห์

สมรักษ์ คำสิงห์ อายุ ๒๓ ปี เป็นคนจังหวัดขอนแก่น อดีตเป็นนักมวยไทยชื่อดังระดับเงินแสนผ่านการชกมวยไทยมาแล้วกว่า ๒๐๐ ครั้ง ชนะ ๑๙๐ ครั้ง เสมอ ๒ ครั้ง แพ้ ๑๖ ครั้ง จากนั้นเริ่มเบนเข็มหันมาชกมวยสมัครเล่น โดยชนะเลิศตำแหน่งสำคัญ ๆ เช่น เหรียญทองปรียเอเชียนเกมส์ที่ประเทศญี่ปุ่น เหรียญทองมวยชิงแชมป์เอเชียที่ประเทศอิหร่าน เหรียญเงินมวยชิงแชมป์โลก ครั้งที่ ๗ ที่กรุงเทพฯ เหรียญทองเอเชียนเกมส์ ครั้งที่ ๑๒ ที่ประเทศญี่ปุ่นและที่ได้รับเกียรติที่สุดคือ เหรียญทองมวยโอลิมปิกเกมส์ครั้งที่ ๒๖ ที่เมืองแอตแลนต้า ประเทศสหรัฐอเมริกา ในวันที่ สมรักษ์ คำสิงห์ ได้ทำให้คนไทยทั้งประเทศได้สมหวัง หลังจากทีรอคอยมาถึง ๔๔ ปี และยังเป็นการเผยแพร่เกียรติภูมิของประเทศในด้านกีฬาให้ชาวโลกได้ประจักษ์อีกด้วย

สมาคมมวยสากลสมัครเล่นแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ หน่วยงานดีเด่นของชาติ สาขาพัฒนาสังคม (ด้านการกีฬาประเภทบุคคลทั่วไป)

หน่วยงานดีเด่นของชาติ สาขาการพัฒนาสังคม (ด้านการกีฬาประเภทบุคคลทั่วไป) เป็นองค์กรที่ส่งเสริมให้กิจการมวยสากลสมัครเล่นแห่งประเทศไทย ทำให้มีนักกีฬาตัวแทนชาติไทยมีขีดความสามารถสูงสุด จนถึงระดับชนะเลิศในการแข่งขันกีฬาโอลิมปิก จนทำให้กีฬามวยสากลสมัครเล่นเป็นกีฬาเพื่อความเป็นเลิศของประเทศไทย และยังสามารถส่งเสริมสนับสนุนให้มีการแข่งขันมวยสากลสมัครเล่นระดับชาติ และระดับนานาชาติอย่างแพร่หลาย มีแผนงานและโครงการอบรมผู้ฝึกสอนมวยสากลสมัครเล่นอย่างต่อเนื่องและมีการพัฒนาเทคนิค และกระบวนการฝึกซ้อมอย่างเป็นระบบ โดยจัดจ้างผู้สอนชาวต่างประเทศ นอกจากนี้ยังได้จัดส่งนักมวยไปฝึกซ้อมต่างประเทศเป็นประจำ ตลอดจนส่งเสริมและสนับสนุนให้สมาชิกสโมสรได้รับประโยชน์จากสมาคมฯ โดยให้โอกาสที่จะสนับสนุนให้บุคคลทั่วไปในการฝึกกีฬามวยสากลสมัครเล่นอย่างเสมอภาค นับว่าเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างแท้จริงตามเจตนารมณ์ที่ว่า กีฬาพัฒนาคน คนพัฒนาประเทศ จึงเป็นองค์กรเอกชนที่เป็นตัวอย่างในการส่งเสริมให้มีคนดีในสังคมมากขึ้น

โครงการ “นวมทอง” ของโรงเรียนผดุงศิษย์พิทยา

โครงการดีเด่นของชาติ สาขาพัฒนาสังคม (ด้านการกีฬาประเภทเยาวชน)

โครงการดีเด่นของชาติ สาขาการพัฒนาสังคม (ด้านการกีฬาประเภทเยาวชน) เป็นโครงการของโรงเรียนผดุงศิษย์พิทยา เพื่อสรรหานักกีฬาประเภทมวยเพื่อสนับสนุนให้เข้าแข่งขัน

มวยนักเรียนระหว่างโรงเรียน และแข่งขันระดับชาติต่อไป ส่งเสริมให้นักเรียนมีใจรักกีฬา มวยมีโอกาสดีกซ้อมศิลปะการต่อสู้ในเชิงมวยสากลสมัครเล่น นักเรียนเหล่านี้ได้มีโอกาสฝึกซ้อมและแข่งขันหาประสบการณ์ เพื่อเพิ่มทักษะในการต่อสู้ให้แก่นตนเองอย่างสม่ำเสมอจะเห็นได้ว่าแชมป์มวยสากลสมัครเล่นของโรงเรียนผดุงศิษย์พิทยา ได้เป็นตัวแทนของทีมมวยสากลสมัครเล่นต่าง ๆ ทั้งระดับสโมสร ระดับเขต และระดับชาติ เพื่อไปแข่งขันในต่างประเทศทำชื่อเสียงให้แก่ประเทศชาติมาแล้วหลายราย เช่น จักรชัย สาสกุล สมรักษ์ คำสิงห์ เป็นตัวแทนของทีมชาติไปแข่งขันทั้งซีเกมส์ เอเชียนเกมส์ และโอลิมปิกเกมส์

โครงการผลิตและขยายพันธุ์พืช กรมส่งเสริมการเกษตร

โครงการดีเด่นของชาติ สาขาพัฒนาเศรษฐกิจ

โครงการดีเด่นของชาติ สาขาการพัฒนาเศรษฐกิจ ของกรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นโครงการที่ส่งเสริมการเกษตรในการผลิตเมล็ดพันธุ์พืชเศรษฐกิจ พันธุ์ดี มีคุณภาพสูง เพื่อเผยแพร่ไปสู่เกษตรกรได้ทั่วถึง รวดเร็ว และทันต่อความต้องการของเกษตรกร อันจะช่วยให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น เนื่องด้วยอาชีพเกษตรกรกรมเป็นรายได้หลักของประเทศไทย ทั้งนี้การดำเนินการของโครงการเริ่มตั้งแต่วางแผนผลิตเมล็ดพันธุ์พืชที่ดี สาธิตและแนะนำการจัดทำแปลงขยายพันธุ์พืช ตลอดจนตรวจสอบและควบคุมคุณภาพแปลงขยายพันธุ์ของเกษตรกร เพื่อให้ได้ผลผลิตตามเป้าหมาย ได้จัดตั้งศูนย์ขยายพันธุ์พืช ตามจังหวัดต่าง ๆ จำนวน ๒๓ แห่ง กระจายอยู่ทั่วประเทศ ซึ่งมีกำลังผลิตศูนย์ละประมาณ ๒,๕๐๐-๓,๐๐๐ ตันต่อปี

งานประยุกต์ผลการวิจัยทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

เพื่อการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย

โครงการดีเด่นของชาติ สาขาการพัฒนาเศรษฐกิจ

โครงการดีเด่นของชาติ สาขาการพัฒนาเศรษฐกิจ ในสังกัดของสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม การดำเนินงานของสถาบันฯ มุ่งเน้นผลงานที่เป็นรูปธรรมของการนำเอาผลงานซึ่งวิจัยและพัฒนา โดย วท. ไปถ่ายทอดสู่สาธารณชนโดยให้ความสำคัญต่อเทคโนโลยีที่สามารถก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม รวมทั้งทำให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการพึ่งพาตนเองทางเทคโนโลยีของชาติ นอกจากนี้ยังได้เสริมสร้างขีดความสามารถในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และพัฒนาเทคโนโลยีการผลิต โดยโครงการวิจัยและพัฒนาของ วท หรือขอรับบริการ

จากภาคเอกชน เช่น โครงการวิจัยและพัฒนาพีชน้ำมัน การวิจัยและพัฒนาการผลิตปุ๋ยชีวภาพ โครงการพัฒนาเกษตรที่สูง ฯลฯ

**โครงการจัดส่งเยาวชนไทยไปแข่งขันคณิตศาสตร์วิทยาศาสตร์โอลิมปิก
ระหว่างประเทศ สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงศึกษาธิการ
โครงการดีเด่นของชาติ สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี**

โครงการดีเด่นของชาติ สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การแข่งขันโอลิมปิกวิชาการ เป็นกิจกรรมที่จะกระตุ้นให้เยาวชนเห็นความสำคัญ สนใจศึกษาวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และคอมพิวเตอร์อย่างจริงจัง ซึ่งจะส่งผลให้มีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนวิชาดังกล่าวให้ทัดเทียมอารยประเทศ อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้เยาวชนมีศักยภาพสูงทางด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ จากการดำเนินงานตลอด ๗ ปีที่ผ่านมา ปรากฏว่าโครงการดังกล่าวได้รับความสนใจจากเยาวชนสมัครคัดเลือกเข้าโครงการฯ เพิ่มขึ้นทุกปี และเยาวชนไทยที่ไปร่วมแข่งขันคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และคอมพิวเตอร์โอลิมปิกระหว่างประเทศก็ประสบความสำเร็จ สร้างชื่อเสียงให้แก่ประเทศ โดยได้รับเหรียญทองและเหรียญรางวัลประเภทต่าง ๆ เป็นประจำ นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมให้โรงเรียนมัธยมศึกษาทุกแห่งได้พัฒนาหลักสูตร วิธีเรียนและวิธีสอนคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ให้ทัดเทียมอารยประเทศ

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

ศาสตราจารย์กิตติคุณ คุณดวงเดือน พิศาลบุตร

บุคคลดีเด่นของชาติ สาขาการพัฒนาสังคม (ด้านการศึกษานอกโรงเรียน)
ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๓๘

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

ประวัติความเป็นมา

ศาสตราจารย์กิตติคุณ คุณดวงเดือน พิศาลบุตร เกิดเมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๗๐ เป็นบุตรคนเดียวของ นายถนอม นางนพคุณ พิศาลบุตร ครอบครัว พิศาลบุตร มีอาชีพค้าขายสำเภาจำรววยมากมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๕ แต่เป็นครอบครัวที่มีบุตรสืบสกุลน้อย มีบุตรคนเดียวเสียเป็นส่วนใหญ่

ท่านได้รับการศึกษาอย่างดีจากโรงเรียนราชินี โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา และจบอักษรศาสตร์บัณฑิต (เกียรตินิยม) รางวัลคะแนนภาษาไทยยอดเยี่ยม จากคณะอักษรศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จบประโยคครูมัธยม (ป.ม.) คณะอักษรศาสตร์รางวัลคะแนนเยี่ยม เหรียญเงิน จบอักษรศาสตร์มหาบัณฑิต คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเดียวกัน จากผลการเรียนที่

ดีเยี่ยมมาโดยตลอด ทำให้ท่านผ่านการสอบขอรับทุนไปศึกษาต่อต่างประเทศได้ถึง ๕ ทุน ท่านเลือกรับทุนของสตรีอุดมศึกษาอเมริกัน ไปศึกษาต่อ จนสำเร็จปริญญาโท ทางการศึกษา จากมหาวิทยาลัยอิลลินอยส์ ประเทศสหรัฐอเมริกา เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๖

แม้จะเกิดมาจากครอบครัวที่เพียบพร้อม ร่ำรวยมากของสมัยนั้น ท่านก็ดำเนินชีวิตอย่างมีสติ เอาใจใส่ต่อการเรียนอย่างสม่ำเสมอทุกระดับชั้น ได้ชื่อว่าเป็นผู้มีสมาธิในการเรียนดีที่สุดในคิดเร็ว ทำงานไว ไม่ทอดทิ้งภาระ มีใจคอโอบอ้อมอารี เป็นที่รักของเพื่อนร่วมรุ่นมาโดยตลอด สมุดจดงาน สมุดเลคเชอร์ของท่าน เป็นที่รำลือว่าจดเร็วเป็นระเบียบ และถูกเพื่อนยืมมวนเวียนมากที่สุด

ในการไปศึกษาต่อต่างประเทศของท่านนั้น มีสิ่งประทับใจบนความทรงจำ คือ ความเอาใจใส่ของเจ้าของทุน ทุนสตรีอุดมศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกา นั้น ไม่ผูกมัด เป็นทุนให้เปล่า ไม่มีข้อผูกมัดว่า กลับมาจะต้องชดใช้ทุนอย่างไร ทั้ง ๆ ที่บิดาก็เป็นห่วง สามารถส่งไปเรียนด้วยทุนของครอบครัวไม่เดือดร้อน แต่ท่านต้องการไปรู้จักชีวิตด้วยตนเอง จึงตัดสินใจขอรับทุนดังกล่าว ซึ่งก็เป็นไปตามคาดหวัง ท่านได้รับการปฏิบัติอย่างดี นับตั้งแต่ก้าวแรกที่เหยียบย่างเข้าสู่สนามบิน

เจ้าของทุนคือ Mrs. Stewart ประธานจัดหาทุนของสมาคม ติดปลอกแขนมาให้การต้อนรับตั้งแต่สนามบิน นำไปมหาวิทยาลัย ดำเนินการทุกอย่างด้วยความเรียบร้อย ขณะที่เรียนอยู่ที่มหาวิทยาลัยมิชิแกน ทุกสุดสัปดาห์ Mrs. Stewart จะมารับไปเล่าเรื่องเมืองไทยให้สมาคมต่าง ๆ ฟัง ส่วนใหญ่ไม่ทราบเลยว่า มีประเทศไทยอยู่ คนไทยกินอยู่อย่างไร แต่งตัวอย่างไร สถิติปัญญาอย่างนี้มีด้วยหรือ เป็นต้น ทำให้ท่านได้เรียนรู้สภาพสังคม วัฒนธรรมของชาวอเมริกันกว้างขวางขึ้นในระยะเวลาอันรวดเร็ว และช่วยสร้างเสริมความเข้าใจคนไทยและประเทศไทยได้มาก Advisor. Prof. Dr. Henderson อาจารย์ที่ปรึกษาของท่าน มีชื่อเสียงมาก ในด้านจัดหลักสูตรการสอน ท่านทราบว่ากลับมาจะตั้งโรงเรียน ทุกครั้งที่ไปตรวจงานตามโรงเรียนต่าง ๆ ท่าน จะรับตัวไปด้วย สอนวิธีคิด วิธีการใช้ชีวิตในสังคมต่างชาติ สอนแม้กระทั่งการวิเคราะห์ ประโยชน์คุณค่า และราคาสินค้าทุกประเภท ในภาวะห่างบ้าน นับว่าอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นที่พึ่งอย่างวิเศษที่สุดสำหรับนักเรียนนักศึกษา

ผลงานดีเด่นในด้านการพัฒนาสังคม

ศาสตราจารย์กิตติคุณ คุณดวงเดือน พิศาลบุตร ได้ทำงานด้านการพัฒนาสังคมอย่างจริงจัง ต่อเนื่องมาเป็นเวลาถึงกว่า ๔๐ ปี ในฐานะผู้นำขององค์กรเอกชนอาสาสมัครเพื่อพัฒนาผลงานดีเด่นที่เห็นชัดก็คือ ได้พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ หลายกลุ่ม หลายระดับ ทั้งที่เป็นกลุ่มหัวหน้าและผู้นำ และกลุ่มที่เป็นสมาชิกของสังคม ให้มีคุณภาพดีขึ้น ในหลาย ๆ ด้านครบวงจร ทั้งด้านการศึกษา เศรษฐกิจและอาชีพ ยกกระดับความเป็นอยู่และสถานะภาพในสังคม สุขภาพอนามัย คุณธรรม ศีลธรรม และจริยธรรม อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นผู้ส่งเสริมผลักดัน ช่วยให้สามารถเป็นบุคคลที่มีคุณค่า สามารถช่วยพัฒนาสังคมให้ดีขึ้น ตลอดจนเผยแพร่เกียรติคุณของไทยได้อีกด้วย จนมีผลงานดีเด่นเป็นที่ประจักษ์ในวงการต่าง ๆ ตลอดมา

ศาสตราจารย์กิตติคุณ คุณดวงเดือน พิศาลบุตร เป็นผู้ที่ทำงานด้วยความเสียสละ ตั้งใจจริง และทำอย่างต่อเนื่องทุกปีตลอดมากกว่า ๔๐ ปี โดยหวังที่จะช่วยพัฒนาคน เพื่อพัฒนาสังคมไทย วิธีการต่าง ๆ หลายวิธีและหลาย ๆ ด้าน ศาสตราจารย์กิตติคุณ คุณดวงเดือน เป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้ลงมือนำความคิดนั้นมาปฏิบัติด้วยตนเอง และด้วยความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ จนได้เห็นผลเป็นที่ประจักษ์ เป็นผลงานดีเด่น เป็นแบบอย่างแก่องค์กร และแก่บุคคลอื่น ได้รับการนำไปเผยแพร่ในต่างประเทศ และในการประชุมระหว่างประเทศในประเทศไทย ได้ริเริ่มจัดโครงการใหญ่ ๆ หลายโครงการ ซึ่งเป็นโครงการที่ต้องทำงานต่อเนื่องกันหลายปี เช่น ได้ริเริ่มนำมาพัฒนาแบบผสมผสานเพื่อคุณภาพชีวิตทุกด้านของประชาชนในชนบท และพัฒนาท้องถิ่นทั้งหมดที่บ้าน ที่อำเภอศรีมหาโพธิ์ ปราจีนบุรี มาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๒๒ ด้วยการริเริ่มก่อตั้งโครงการการศึกษาออกโรงเรียนและการศึกษาต่อเนื่องเพื่อพัฒนา ให้แก่สมาคมสตรีอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย และให้แก่สภาสตรีแห่งชาติ มาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๒๒ โดยรับเป็นประธานโครงการในสมัยแรก ๆ หลายสมัย และยังเป็นประธานอยู่จนถึงปัจจุบัน เพื่อเผยแพร่ อบรม ประชุมเชิงปฏิบัติการ ให้ความรู้หลายด้าน ผสมผสานกัน เพื่อให้ประชาชนเป็นผู้มีคุณภาพดีขึ้นในทุก ๆ ด้าน นอกจากนั้น ยังเป็นผู้ริเริ่มก่อตั้งโครงการ พัฒนาแบบผสมผสาน ด้วยความร่วมมือของ ๕ องค์กร สตรีในประเทศไทย มาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๒๔ มาจนถึงปัจจุบัน ได้บริจาคที่ดินและสร้างอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้สมาคมสตรีอุดมศึกษา จัดกิจกรรม เป็นการสาธิตการใช้ที่ดินให้เป็นประโยชน์สูงสุดในเชิงเศรษฐกิจ และฝึกอบรมการเลี้ยงดูเด็ก การประกอบอาชีพ การรักษาสุขภาพ และความเป็นอยู่ อันดีในครอบครัวกิจกรรมที่จัด ที่เห็นผลเด่นชัดแก่สังคม ก็คือ การให้ความรู้ แนวคิด และการทำตัวอย่างที่ดี การสร้างบรรยากาศ สิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม ด้วยวิธีการต่าง ๆ แก่กลุ่มเป้าหมายหลายสิบกลุ่ม เป็นการพัฒนาสังคม เริ่มจากพัฒนา คุณภาพของคนในสังคม ในครอบครัว เป็นผลให้ประชาชนในท้องถิ่นนั้น (อำเภอศรีมหาโพธิ์ จังหวัดปราจีนบุรี) มีความรู้ด้านต่าง ๆ ดีขึ้น มีอาชีพ เสริม มีรายได้ดีขึ้น ไม่ต้องละทิ้งบ้านเรือนไปทำงานต่างถิ่น อันจะนำมาซึ่งปัญหาสังคมหลายประเภท ช่วยให้โรงเรียนที่ไปช่วยพัฒนาโดยโครงการดังกล่าว ได้รับเลือกเป็นโรงเรียนดีเด่น ครูที่มาร่วมงานกับโครงการ ได้รับเลือกเป็นครูดีเด่น สามารถช่วยพัฒนาคุณภาพนักเรียนได้อีกหลายร้อยคน เป็นการช่วยพัฒนาสังคมได้วิธีหนึ่ง

กิจกรรมและบริการที่จัดให้ นั้น จัดโดยวิธีการของการศึกษาออกโรงเรียนหลายรูปแบบ เช่น การฝึกอบรม การสัมมนา การสาธิตให้ดู การฝึกปฏิบัติจริงในพื้นที่ การประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นต้น และจัดให้แก่กลุ่มเป้าหมาย ที่เป็นระดับหัวหน้า ผู้นำที่สามารถจะนำไปเผยแพร่แก่สมาชิกในกลุ่ม ในสถาบันได้อีกเป็นจำนวนมาก จำนวนแสนคน เช่น ประธาน รองประธาน หรือ เลขานุการ กลุ่มกรรมการพัฒนาสตรีประจำหมู่บ้าน ประจำอำเภอ และจังหวัด เช่น ที่เชียงราย อำเภอแม่จัน อำเภอเชียงของ อำเภอพระยาเม็ງราย เป็นต้น กลุ่มกำนันผู้ใหญ่บ้าน ผู้บริหารโรงเรียนต่าง ๆ ของอำเภอศรีมหาโพธิ์ ปราจีนบุรี ในเรื่องเกี่ยวกับเทคนิค วิธีการสอนหลาย ๆ วิธี การสาธิตการสอน

มูลฐานการปลูกและการใช้พืชสมุนไพร เป็นอาหารและเป็นยารักษาโรค การป้องกันอุบัติเหตุและ
สาธารณภัยในโรงเรียน การเป็นผู้บริโภคที่ฉลาด ไม่ถูกหลอก ถูกโกง ไม่ได้รับพิษภัยจากอาหาร
และยา เป็นต้น เป็นการช่วยให้สังคมมีสมาชิกที่มีการศึกษาในด้านต่าง ๆ ดีขึ้น ช่วยตนเองได้ดีขึ้น
มีรายได้เพิ่มขึ้น มีสุขภาพอนามัย คุณธรรม จริยธรรมดีขึ้น ตลอดจนรู้จักอนุรักษ์และรักษาสิ่งแวดล้อม
ได้ดีขึ้น โดยจัดให้โรงเรียนเป็นแกนกลางเผยแพร่ความรู้ และเป็นตัวอย่างแก่ผู้ปกครองของนักเรียน
เพื่อนำไปปฏิบัติในแต่ละครอบครัวอีกด้วย พร้อม ๆ กันนั้น ก็สนับสนุนให้ผู้นำในท้องถิ่น ร่วม
เผยแพร่ความรู้ แนะนำ และเป็นตัวอย่างแก่ประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ด้วย เป็นการให้ความรู้ และ
ฝึกอบรมให้แก่ประชาชนเพื่อพัฒนาตนเอง และพัฒนาสังคมได้อย่างเป็นที่ประจักษ์

ศาสตราจารย์กิตติคุณ คุณดวงเดือน พิศาลบุตร เป็นผู้ที่มีความสามารถในการลงมือ
ปฏิบัติด้วยตนเอง เพื่อพัฒนาบุคคลและสังคม ได้ทั้งเป็นแต่ละกลุ่ม และเป็นมวลชนจำนวนมาก
ด้วยการเผยแพร่ความรู้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตน ครอบครัวและสังคม ด้วยวิธีต่าง ๆ หลาย
วิธี เช่น

๑) เป็นผู้บรรยาย นำการสนทนาเผยแพร่ความรู้ ข้อคิด ในการพัฒนาสังคมและ
ครอบครัว ทางวิทยุกระจายเสียงหลายสถานีต่อเนื่องกันทุกปีเป็นประจำตลอดระยะเวลา ๔๐ ปี ใน
รายการทางวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย (กรมประชาสัมพันธ์) สถานีวิทยุ อ.ส. (พระราชวัง
ดุสิต) สถานีวิทยุยานเกราะ สถานีวิทยุ อ.ส.ม.ท. สถานีวิทยุ ๑ ป.ณ. โดยเฉลี่ยปีละ ๕ ครั้งเป็น
อย่างน้อยจนถึงปัจจุบัน นอกจากนั้นยังเป็นผู้บรรยาย และอภิปรายทางสถานีโทรทัศน์ ในเรื่องการ
แนะแนวการดำเนินชีวิต การเลือกอาชีพ และแนวทางการศึกษาเป็นครั้งคราวหลายสิบปีแล้ว
อย่างน้อยปีละครั้ง นับว่าประชาชนได้รับฟังเป็นแสน ๆ คน

๒) เป็นผู้เขียนบทความในด้านการพัฒนาสังคม และพัฒนาตนเอง ในด้านต่าง ๆ ใน
หนังสือ ในเอกสารหลายสิบเล่ม เช่น ในหนังสือชุดเสริมความรู้ ของโครงการการศึกษานอกโรงเรียน
สภาสตรีฯ ซึ่งพิมพ์กว่า ๑๐ ฉบับ เช่น “เรื่องผู้บริโภคที่ดีมีผลต่อเศรษฐกิจอย่างไร” “การศึกษานอก
โรงเรียน ช่วยส่งเสริมการประหยัดได้อย่างไร” “ช่วยกันพัฒนาเกิดจะเกิดผล” “เทคนิคการถ่ายทอด
วิชาการแก่สตรีในชนบท” “ที่ว่าพัฒนา พัฒนานั้นประการใด” ฯลฯ

นอกจากนั้น ยังเป็นผู้เขียนตำราทางวิชาการ ให้นิสิต นักศึกษา ได้ใช้ประโยชน์ เช่น
ตำราเรื่อง “การแนะแนว” “ประวัติการศึกษาไทย” เป็นต้น

นับว่ามีผู้ได้อ่าน ได้รับความรู้ มากกว่าหนึ่งหมื่นคน

๓) เป็นวิทยากรในการอภิปราย และบรรยายในงานต่าง ๆ ระดับ มหาวิทยาลัย และ
สถานศึกษาต่าง ๆ ตลอดจนสมาคม องค์กรต่าง ๆ โดยเฉพาะในเรื่องการแนะแนวการดำเนินชีวิต
ให้เหมาะสม เพื่อเลือกแนวทางการศึกษา เลือกอาชีพที่สมศักดิ์ศรีของสตรีไทย ไม่เป็นปัญหาของสังคม
และเหมาะสมกับวัฒนธรรมไทย ทุกปีตลอดหลายสิบปีมาแล้ว มีผู้ได้รับฟังนับเป็นหมื่นคน

๔) เป็นผู้มีความสามารถในการริเริ่มโครงการใหม่ ๆ และสามารถในการวางนโยบาย และวางแผน ตลอดจนประสานงานในโครงการต่าง ๆ ในขั้นริเริ่มโครงการเป็นครั้งแรก หลายสิบโครงการ อาทิเช่น โครงการการศึกษานอกโรงเรียน และการศึกษาต่อเนื่องเพื่อพัฒนา ของสมาคมสตรีอุดมศึกษา โครงการการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อพัฒนา ของสภาสตรีฯ โครงการพัฒนาแบบผสมผสานด้วยความร่วมมือของ ๕ องค์กรสตรีในประเทศไทย และต้องทำงานสัมพันธ์กับองค์กรสตรี ทั้ง ๕ ในต่างประเทศด้วย คือ สภาสตรีระหว่างประเทศ สหพันธ์สตรีนักรุกกิจและวิชาชีพนานาชาติ ซึ่งองค์กรนานาชาติ ทั้ง ๕ นี้ เป็นผู้ริเริ่มโครงการดังกล่าว โดยขอให้สมาคมที่เป็นเครือข่ายในแต่ละประเทศ ดำเนินการภายในประเทศของตน โครงการนี้ คุณดวงเดือน พิศาลบุตร ในฐานะนายกสมาคมสตรีอุดมศึกษาแห่งประเทศไทยฯ รับแนวคิดมาก่อนตั้งโครงการพัฒนาแบบผสมผสาน ด้วยความร่วมมือของ ๕ องค์กรสตรีในประเทศไทย มาเป็นเวลา ๑๑ ปีแล้ว

ในช่วง ๔ ปีมานี้ ได้เริ่มโครงการย่อย ๆ แต่เป็นโครงการที่ต้อง ปฏิบัติต่อเนื่องหลายปี โดยใช้วิธีการการศึกษานอกโรงเรียน มาช่วยให้ความรู้ และแนวคิดในการพัฒนาสังคม โดย คุณดวงเดือน พิศาลบุตร ได้เป็นประธานในการจัด และเป็นวิทยากรในการบรรยายด้วยทุกครั้ง ดังนี้คือ

โครงการรณรงค์มิให้เยาวชนสตรีละทิ้งถิ่นใน ๕ จังหวัดภาคเหนือ (เพื่อป้องกันปัญหาโสเภณีเด็ก ซึ่งเป็นปัญหาของสังคม) ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๖ เป็นต้นมา ด้วยการฝึกอาชีพ ให้ทุนหมุนเวียนในการประกอบอาชีพ เสริมรายได้ และให้การแนะนำในการเลือกอาชีพที่ไม่เสื่อมเสีย ศักดิ์ศรีของสตรีไทย และสุขภาพอนามัย (โรคเอดส์)

โครงการส่งเสริมกลุ่มกรรมการพัฒนาสตรีระดับหมู่บ้าน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ครู กลุ่มแม่บ้าน เยาวสตรี กลุ่มแม่ชี ให้มีส่วนร่วมในงานสาธารณสุขมูลฐาน เพื่อพัฒนาสุขภาพของครอบครัวของชุมชน รู้จักใช้ธรรมชาติบำบัด รู้จักช่วยตนเอง รู้จักใช้และปลูกพืชสมุนไพรเพื่อเป็นยาและอาหารเป็นการผ่อนคลายของสังคมในด้านสุขภาพอนามัยของประชาชน และส่งเสริมให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี ได้จัดในหลายจังหวัดในภาคเหนือ ภาคกลาง ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๗ เป็นต้นมา เป็นการช่วยให้ผู้นำระดับหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม ยิ่งขึ้น

โครงการฝึกอบรมกลุ่มแม่ชี ให้มีความรู้ และสามารถเป็นผู้ดูแลเด็ก สอนด้าน มารยาท วัฒนธรรม ศิลธรรม ในศูนย์พัฒนาเด็กของวัดต่าง ๆ มีความรู้ สามารถที่จะทำงานอดิเรก ด้านการช่างฝีมือ เพื่อเป็นรายได้พิเศษ สามารถนำความรู้และลงมือปฏิบัติในด้านสาธารณสุขมูลฐาน และยังประสานกับ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน ให้ส่งวิทยากรมาสอนวิชาสามัญ เพื่อให้แม่ชี สอบเทียบชั้นมัธยมศึกษาได้ด้วย ได้จัดให้ที่สำนักชี จังหวัดลำพูน และลำปาง ตลอดจน ที่สถาบันแม่ชีไทย วัดบวรนิเวศ และเป็นวิทยากรให้สมาคมผู้บำเพ็ญประโยชน์ แห่งประเทศไทยอีกด้วย เป็นการช่วยให้กลุ่มแม่ชีมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม เพิ่มขึ้น

ผลงานดีเด่น

ซึ่งเป็นผลจากที่ คุณดวงเดือน พิศาลบุตร เป็นประธานโครงการการศึกษาออกโรงเรียน และการศึกษาต่อเนื่องเพื่อพัฒนา ของสมาคมสตรีอุดมศึกษา ตั้งแต่เริ่มก่อตั้ง พ.ศ. ๒๕๒๒ มาจนถึงปัจจุบัน จัดกิจกรรมที่ให้ความรู้แก่ผู้บริหารโรงเรียน และครูอาจารย์ ๒ ประเภท คือ

๑. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ วิชาต่าง ๆ ปีละ ๔-๖ วิชา ต่อเนื่องกันมา ๑๘ ปี โดยเฉพาะด้านเทคนิคการสอนแต่ละวิชา มีผู้บริหารโรงเรียน ครู อาจารย์ เข้าร่วมประชุม ๔,๔๕๔ คน ในการจัดสัมมนาและประชุม รวม ๖๕ ครั้ง

๒. จัดศึกษาและดูงานโรงเรียนดีเด่นในด้านต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ มีผู้บริหารโรงเรียน ครู, อาจารย์ เข้าร่วมศึกษาดูงานประมาณ ๗,๙๒๔ คน จากการศึกษา ดูงาน โรงเรียน ๙๖ ครั้ง

๓. จัดสัมมนาผู้บริหารโรงเรียน ด้วยการเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการบริหารการศึกษา ๖ ครั้ง มีผู้เข้าประชุมจาก ๑๔๘ โรงเรียน และ ๕๓ หน่วยงาน

ผลที่เห็นเด่นชัด อันเป็นประโยชน์ต่อสังคม ก็คือ ครู อาจารย์ ผู้บริหารสถานศึกษา สามารถพัฒนาโรงเรียนของตน ให้เป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพดีขึ้น จนได้รับรางวัลในด้านต่าง ๆ ในปีต่อ ๆ มา ครูได้รับรางวัลเป็นครูดีเด่น หลายคน และเป็นผลให้ได้ช่วยให้นักเรียนได้รับความรู้ ความเข้าใจ พัฒนาคุณภาพเยาวชนให้มีคุณภาพดีขึ้นนับแสนคน เป็นประโยชน์ต่อสังคมโดยส่วนรวม

ผลที่เห็นเด่นชัดจากการที่ คุณดวงเดือน พิศาลบุตร ได้เป็นประธาน โครงการ การศึกษาออกโรงเรียนเพื่อพัฒนา ของสภาสตรีฯ มาตั้งแต่เริ่มต้น และยังเป็นอยู่จนถึงปัจจุบัน ได้จัดกิจกรรมเสริมความรู้ด้านคหกรรมศาสตร์ เช่น การเย็บเสื้อผ้า การประกอบอาหาร การทำงาน อติเรกต่าง ๆ มีผู้สำเร็จการศึกษาไปแล้วหลายพันคน และมีผู้สามารถไปประกอบอาชีพหลัก และอาชีพเสริมได้เป็นจำนวนมาก เป็นการช่วยยกระดับความเป็นอยู่และรายได้ของคนในสังคม และที่สำคัญก็คือ ผู้ที่ได้รับการอบรมด้านขนมไทย ได้สามารถเป็นผู้จัดทำขนมไทยส่งตามโรงแรมใหญ่ ๆ หลายแห่ง มีรายได้เดือนละร่วมหนึ่งแสนบาทต่อเนื่องกันมาหลายปี เป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย อีกด้วย และยังช่วยเป็นวิทยากรให้แก่โครงการฯ เพื่อเผยแพร่ความรู้ต่อไป ที่สำคัญคือ ได้ช่วยให้สตรีในชนบทที่ยากจนได้มาฝึกงานและมีงานทำอีกเป็นจำนวนมาก

อนึ่ง จากผลงานที่เป็นที่ประจักษ์ ซึ่งโครงการการศึกษาออกโรงเรียนฯ ได้จัดให้แก่ โครงการพัฒนาแบบผสมผสาน ด้วยความร่วมมือของ ๕ องค์กรสตรี อันได้แก่ สภาสตรีแห่งชาติ สมาคมสตรีอุดมศึกษาฯ สมาคมสตรีนักรุกกิก สโมสรโซรอฟทิมิสนานาชาติ และสมาคมสตรีชาวนา ไทโยนั้น เป็นผลงานที่พัฒนาชุมชน สังคม ในอำเภอศรีมหาโพธิ ปราจีนบุรี ทั้งด้านการศึกษา เศรษฐกิจ ด้านการเกษตร เน้นด้านเกษตรธรรมชาติ ไม้ใช้ปุ๋ยเคมี และยาฆ่าแมลง ถือหลักการปลูกพืชหมุนเวียนใช้เนื้อที่น้อย แต่ได้ผลิตผลมาก ได้ตั้งศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ปลูกพืชผักสวนครัว ไม้ยืนต้นในพื้นที่ที่ คุณดวงเดือน พิศาลบุตร ได้บริจาคให้สมาคมสตรีอุดมศึกษา ผลงานนี้ได้รับเชิญให้

ไปเสนอรายงานผลงานในที่ประชุมใหญ่ของสหพันธ์สตรีอุดมศึกษานานาชาติ หลายครั้ง และได้ขอให้นำ
วิดีโอ สไลด์ ภาพต่าง ๆ ไปจัดเสนอในที่ประชุมใหญ่ของสภาสตรีระหว่างประเทศ ของสโมสร
ไซรอฟทิมสนานาชาติ ซึ่งจัดในต่างประเทศหลายครั้ง มีประเทศต่าง ๆ ได้รับรู้เรื่องเกี่ยวกับการ
พัฒนาสังคม พัฒนาชุมชน ซึ่งองค์กรเอกชนสตรี เป็นผู้จัดดำเนินการต่อเนื่องกันมาหลายปี เป็นการ
เผยแพร่เกียรติคุณของไทยให้ต่างประเทศได้รู้จักในด้านการพัฒนาสังคมด้วย

ผลงานดีเด่น ที่คุณดวงเดือน พิศาลบุตร ได้ปฏิบัติในด้านส่งเสริมศาสนา อันเป็นผล
ต่อการพัฒนาสังคมประการหนึ่งก็คือ การส่งเสริมสนับสนุนให้พระ เณร ได้เรียนพุทธศาสนา ทาง
ด้านนักธรรม และเปรียญธรรม ด้วยการสร้างโรงเรียนปริยัติธรรม ที่วัดหนองเปิด อำเภอตาลชุม
จังหวัดอุบลราชธานี ให้เป็นสำนักเรียนของพระเณร ปีละมากกว่า ๕๐ รูป พร้อมทั้งได้สนับสนุนให้
ทุนการศึกษา อุปกรณ์การเรียนแก่ พระ เณร เหล่านี้ เป็นประจำทุกปี เป็นเวลา ๗ ปี ต่อเนื่องกัน
จนถึงปัจจุบัน

อนึ่ง สมาคมสตรีอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย เป็นเครือข่ายของสภาสตรีแห่งชาติ
ฉะนั้น โครงการการศึกษาออกโรงเรียนเพื่อพัฒนา ของสภาสตรีแห่งชาติ จึงทำงานร่วมกับโครงการ
การศึกษานอกโรงเรียนฯ ของสมาคมสตรีอุดมศึกษาฯ ในด้านพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจมาหลาย
สมัยแล้ว และสมาคมสตรีอุดมศึกษาฯ เป็นเครือข่ายของสหพันธ์สตรีอุดมศึกษานานาชาติ เช่น
เดียวกับสภาสตรีฯ เป็นเครือข่ายของสภาสตรีระหว่างประเทศ จึงสามารถประสานกัน และ
สามารถเผยแพร่เกียรติภูมิของไทย ให้ต่างประเทศได้รู้จักมากยิ่งขึ้น

คณะอนุกรรมการคัดเลือกและเผยแพร่ ผลงานดีเด่นของชาติ ในคณะกรรมการเอกลักษณ์
ของชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี จึงเห็นสมควรยกย่องให้

ศาสตราจารย์กิตติคุณ คุณดวงเดือน พิศาลบุตร

เป็นบุคคลดีเด่นของชาติ สาขาการพัฒนาสังคม (ด้านการศึกษานอกโรงเรียน)

ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๓๘

ศาสตราจารย์นายแพทย์บุญสม มาร์ติน
บุคคลดีเด่นของชาติ สาขาการพัฒนาสังคม (ด้านพลศึกษา)
ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๓๘

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

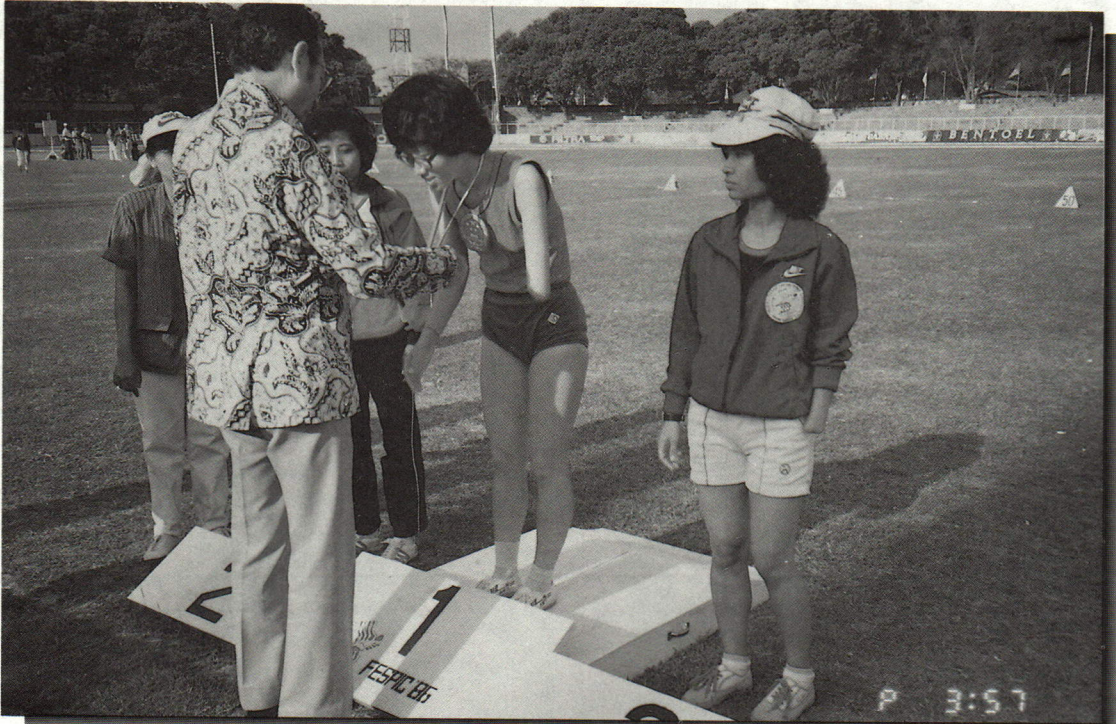

ประวัติความเป็นมา:

ศาสตราจารย์ นายแพทย์บุญสม มาร์ติน เกิดเมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๔๖๕ ที่ตำบลหัวเวียง อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง สัญชาติไทย เชื้อชาติไทย นับถือศาสนาคริสต์ เป็นบุตรของนาย เอช.อี.เอ็ม. มาร์ติน และนางจันทร์หอม มาร์ติน มีอาชีพค้าขายมีฐานะอยู่ในขั้นดีมาก

ในด้านการศึกษา ท่านสำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๓ สำเร็จประโยคมัธยมศึกษา จากโรงเรียนอัสสัมชัญ พ.ศ. ๒๔๘๒ ในระดับอุดมศึกษา ศาสตราจารย์ นายแพทย์บุญสม มาร์ติน สำเร็จการศึกษาแพทยศาสตรบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์เมื่อพุทธศักราช ๒๔๘๘ ได้รับปริญญามหาบัณฑิต ทางสาธารณสุขศาสตร์และโรคเมืองร้อน จากมหาวิทยาลัยฟูลเอน ประเทศสหรัฐอเมริกา เมื่อพุทธศักราช ๒๔๙๒ ได้รับปริญญาบัตรวิทยาลัย

ป้องกันราชอาณาจักร เมื่อพุทธศักราช ๒๕๑๐ ได้รับปริญญาแพทยศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ จากมหาวิทยาลัยมหิดล และจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เมื่อพุทธศักราช ๒๕๑๔ ได้รับปริญญา ครุศาสตร์ ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปริญญาวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต กิตติมศักดิ์ จากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และไล่เกียรติคุณ ผลงานดีเด่นจากสมาคมสุขศึกษา พลศึกษา และสันตนาการแห่งประเทศไทย เมื่อพุทธศักราช ๒๕๒๐ ได้รับปริญญาปรัชญาดุษฎี บัณฑิตกิตติมศักดิ์ จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง เมื่อพุทธศักราช ๒๕๒๔ เคยดำรงตำแหน่งอาจารย์ ใหญ่โรงเรียนฝึกหัดครูพลศึกษา ผู้อำนวยการวิทยาลัยพลศึกษา อาจารย์ใหญ่โรงเรียนฝึกหัดครู พละนวมัย หัวหน้าภาควิชาพลศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อธิบดีกรมพลศึกษา ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ๒ สมัย รัฐมนตรีว่าการกระทรวง สาธารณสุข คณบดีคณะแพทยศาสตร์ และอธิการบดีมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ รองอธิการวิทยาลัย วิชาการศึกษาพลศึกษา นายกสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ นายกสภาการฝึกหัดครูและนายกสภา วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา นายกแพทย์สมาคมแห่งประเทศไทย นายกสมาคมผู้บริหาร การศึกษาแห่งประเทศไทย นายกกิตติมศักดิ์สมาคมสุขศึกษา พลศึกษาและสันตนาการแห่ง ประเทศไทย และสมาชิกวุฒิสภา

ปัจจุบันศาสตราจารย์ นายแพทย์บุญสม มาร์ติน เป็นข้าราชการบำนาญกระทรวง ศึกษาธิการ เป็นสมาชิกวุฒิสภา เป็นที่ปรึกษาของสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา กระทรวงศึกษา ธิการ และเป็นที่ปรึกษาของสถาบันอื่น ๆ อีกหลายแห่ง

ศาสตราจารย์ นายแพทย์บุญสม มาร์ติน เป็นผู้ที่มีมองเห็นการณ์ไกล ได้เสียสละ ความสุขส่วนตัว อุทิศตน ใช้ความอดทน ความวิริยะ อุตสาหะ ทุ่มหาความรู้ ความคิด สติปัญญา และกำลังกาย มุ่งส่งเสริมทั้งในด้านการศึกษาและการพลศึกษาให้มีความเจริญก้าวหน้าเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการพลศึกษา ได้นำวิชาการแพทย์และวิชาวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ใช้ใน วิชาพลศึกษา ทำให้เกิดการพลศึกษาแผนใหม่ จนได้รับการยกย่องว่าเป็น “บิดาของการ พลศึกษา สมัยใหม่ของไทย” ท่านได้เป็นผู้ริเริ่มจัดตั้งวิทยาลัยพลศึกษาแห่งแรกขึ้นเมื่อ พุทธศักราช ๒๔๙๘ ทำให้ในปัจจุบันได้มีวิทยาลัยพลศึกษาอยู่ในจังหวัด และเขตการศึกษาต่าง ๆ รวมทั้งหมด ๑๗ แห่ง ท่านเป็นผู้ริเริ่มการพลศึกษาในระดับอุดมศึกษา เป็นคนแรกและครั้งแรกในประเทศไทย ด้วยการ เปิดสอนสาขาวิชาพลศึกษาในระดับปริญญาบัณฑิตขึ้นที่คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อพุทธศักราช ๒๕๐๒ และในขณะเดียวกัน ก็ได้หาทางสนับสนุนส่งเสริมให้มหาวิทยาลัยที่มีความ พร้อม จัดตั้งคณะและภาควิชาเพื่อเปิดสอนในสาขาวิชาพลศึกษาขึ้นในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เช่น มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัย เชียงใหม่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และรวมทั้งวิทยาลัยครูต่าง ๆ ด้วย ทำให้การเรียนการสอนในสาขาวิชาพลศึกษา ในระดับอุดมศึกษาของไทยได้มีความเจริญก้าวหน้า จน

กระทั่งสามารถจัดให้มีการเรียนการสอน ในระดับปริญญาโทบัณฑิต ได้เป็นครั้งแรกในประเทศไทย ที่คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเช่นเดียวกัน เมื่อพุทธศักราช ๒๕๑๑ สำหรับการจัดการ อุดมศึกษาในส่วนภูมิภาคนั้น ท่านได้เป็นผู้บุกเบิกจัดตั้งคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งเป็นคณะแรกของมหาวิทยาลัย ที่เปิดสอนในสาขาแพทยศาสตร์ ในต่างจังหวัด และเป็น กำลังสำคัญในการจัดตั้งมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยแห่งแรกที่จัดตั้งขึ้นในส่วนภูมิภาค นอกจากนี้ท่านยังได้ปฏิบัติงานที่สำคัญ ๆ อีกเป็นอันมาก เช่น ปรับปรุงและขยายงานด้านสุขภาพ และการกีฬานักเรียนและงาน สนามกีฬาจังหวัด เป็นประธานคณะกรรมการวางแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๒๐ เป็นประธานคณะกรรมการวางแผนการกีฬาแห่งชาติ เป็นประธานกรรมการ อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้โทษในสถานศึกษา เป็นกรรมการประสานงานเยาวชน แห่งชาติ เป็นกรรมการสุศึกษาแห่งชาติ และเป็นกรรมการลูกเสือโลก เป็นต้น

ท่านศาสตราจารย์ นายแพทย์บุญถม มาร์ติน เป็นอาจารย์ที่เล็งเห็น ผลประโยชน์ทางการศึกษา และของศิษย์เป็นสำคัญ ท่านเสียสละประโยชน์สุขส่วนตัว ทุ่มเทกำลังกาย กำลังความคิด อย่างมหาศาลเพื่อให้การศึกษาเจริญงอกงามแตกฉานแก่เหล่าศิษย์ทั้งหมด บรรดาคณะศิษย์หลังจบ การศึกษาออกไปแล้ว ทุกคนมีรอยประทับใจจากผลแห่งความเมตตา เอาใจใส่ให้การศึกษาด้วยกัน ถ้วนหน้า แม้ปัจจุบันนี้ หรือขณะนี้ ไม่มีใครที่จะไม่ยกย่องสรรเสริญท่านเลย มีแต่กล่าวขวัญถึงท่าน ตลอดมาว่าท่านเป็น “ปูชนียาจารย์ที่ควรแก่การยกย่องและเคารพยิ่ง”

บรรดาศิษยานุศิษย์และผู้เคยร่วมงานกับท่าน ต่างมีความภาคภูมิใจเป็นพิเศษยิ่งกว่า สิ่งอื่น คือท่านมีความสำเร็จในหน้าที่การงานอย่างสมบูรณ์ทุกรูปแบบ ทางด้านข้าราชการประจำ ได้เต้ามาจากอาจารย์ตรี จนเป็นอาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการวิทยาลัยพลศึกษาอริบดี และปลัด กระทรวงฯ นอกจากนั้นยังได้รับเกียรติทางด้านอุดมศึกษาอื่น ๆ ของทบวงมหาวิทยาลัย เป็นกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิของสภามหาวิทยาลัยต่าง ๆ และในที่สุดเป็นที่ถึงนายกสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ นายกสภาวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา ทั้งเป็นนายกสภาฝึกหัดครูด้วยทุกตำแหน่งที่ท่านผ่านมานี้ เป็นเครื่องมือยืนยันถึงความสามารถอย่างสูงส่ง ในทางบริหารโดยตรง

นอกจากนั้นในฐานะตำแหน่งทางการเมืองท่านได้รับการโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่ง รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ถึง ๒ ครั้ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ๒ ครั้ง และ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ๑ ครั้ง ความสมบูรณ์แบบในการเป็นข้าราชการของท่านมีครบ ถ้วนทั้งด้านประจำและการเมืองอย่างสูงยิ่ง

ส่วนบำเหน็จความชอบในราชการอันได้รับพระราชทานเกี่ยวกับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ท่านได้รับถึงขั้นสูงสุด อาทิ

“มหาประตมภรณ์ช้างเผือก” และ “หุตยจุลจอมเกล้าพิเศษ” เป็นต้น
ปัจจุบันท่านยังดำรงตำแหน่งกรรมการลูกเสือโลกด้วย

คณะอนุกรรมการคัดเลือกและเผยแพร่ผลงานดีเด่นของชาติในคณะกรรมการเอกลักษณ์
ของชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี จึงเห็นสมควรยกย่องให้

ศาสตราจารย์ นายแพทย์ บุญสม มาร์ติน
เป็นบุคคลดีเด่นของชาติ สาขาการพัฒนาสังคม (ด้านพลศึกษา)
ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๓๘

ศาสตราจารย์ประภาศน์ อวยชัย

บุคคลดีเด่นของชาติ สาขาการพัฒนาลังคม (ด้านสังคมสงเคราะห์)

ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๓๘

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

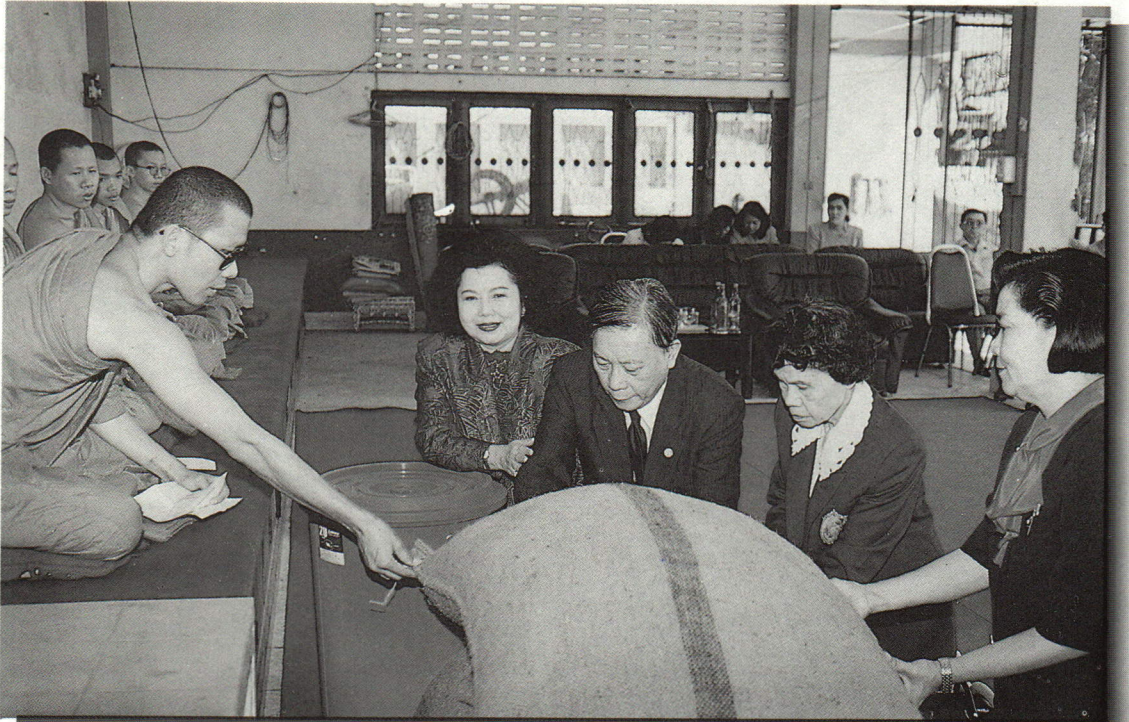

ประวัติความเป็นมา

ศาสตราจารย์ ประภาศน์ อวยชัย เกิดเมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๖๘ ที่บ้าน ตำบลแขวงวชิรพยาบาล เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร เป็นบุตรของนายประจักษ์ อวยชัย และนางทองสุข อวยชัย (สกุลเดิม ณ. บางช้าง) ท่านสมรสกับนางสาว สุธรรมา จันทร์คดี มีบุตรรวม ๓ คน

ในวัยศึกษาเล่าเรียน ศาสตราจารย์ประภาศน์ อวยชัย ได้ชื่อว่าเป็นเด็กขยันเรียนและเรียนดีมาโดยตลอด ท่านจบมัธยมปีที่ ๖ จากโรงเรียนบวรนิเวศรุ่นโตใจ สอบเข้าเรียนโรงเรียนเตรียมปริญญารุ่นที่ ๕ ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จากจำนวนนักศึกษาที่สอบได้ ๘๐๐ คน ท่านสอบได้คะแนนอันดับสูงจึงได้เรียน ห้อง ๑ มาโดยตลอด และขณะที่ใช้ชีวิตวัยรุ่นศึกษาเล่าเรียนอยู่นั้น ท่านได้ชื่อว่าเป็นนักเรียนที่มีสุขภาพแข็งแรง แต่งกายสะอาดเรียบร้อย อธิษาคัยเป็นกันเอง

กับทุก ๆ คน และมีความประพฤติดีเยี่ยมช่วยเหลือกิจกรรมอันเป็นส่วนรวมไม่เคยขาด รวมตลอดจนถึงเชื้อเพื่อต่อเพื่อนนักเรียน นักศึกษาซึ่งมีทั้งชายหญิง ท่านเป็นคนมีเสน่ห์น่ารักคือจำชื่อเพื่อนจำประวัติความเป็นมาของเพื่อนได้แม่นยำ เรียกชื่อและใช้ถ้อยคำโอภาปราศรัยกับเพื่อน ๆ ด้วยถ้อยคำไพเราะใช้คำนำหน้าคุณ กับเพื่อนทุกคน เรียนตัวเองว่า “ผม” และใช้คำรับว่า “ครับ” โดยตลอด แม้สมัยนั้นความนิยมในการใช้ภาษาสุโขทัย ยังมีอยู่ดาษดื่นก็ตามที

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในสมัยนั้นเป็นมหาวิทยาลัยเปิด ท่านได้สมัครสอบเข้ารับราชการที่กระทรวงยุติธรรม เพื่อหาเงินช่วยในการศึกษา ซึ่งก็นับว่าเป็นบุญเพราะผู้ใหญ่ในสมัยนั้นส่งเสริมการศึกษาวิชากฎหมายอย่างดียิ่ง อนุญาตให้ข้าราชการที่เรียนวิชากฎหมายไปฟังบรรยายได้ระหว่าง ๙.๐๐-๑๒.๐๐ น. ตลอดสมัยการศึกษา ซึ่งก็ปรากฏข้าราชการกระทรวงยุติธรรมที่ได้รับการส่งเสริมดังกล่าว เมื่อกลับมาทำงานหลังเที่ยงต่างเกิดสำนึกในบุญคุณ ทำงานขดเขยให้ จนเย็นจนค่ำด้วยความมีประสิทธิภาพอย่างสุดกำลัง ศาสตราจารย์ประภาศน์ อวยชัย ใช้เวลาเรียนเพียง ๓ ปีครึ่ง ก็จบหลักสูตร ปริญญาตรีธรรมศาสตร์บัณฑิต ในปี พ.ศ. ๒๔๙๐ และสอบเลื่อนขั้นเป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ จากนั้นได้เข้าศึกษาต่อชั้นปริญญาโททางกฎหมายที่ธรรมศาสตร์ ใช้เวลาเรียนเพียง ๑ ปี ครั้นจบการศึกษานิติศาสตร์มหาบัณฑิต (น.ม.) ก็ยกรัตนินิยมจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และได้สอบแข่งขันไปศึกษาเนติบัณฑิตต่อที่ประเทศอังกฤษ โดยทุนของบริษัทนครหลวงประกันชีวิต สำเร็จการศึกษาจากสำนักเกรยส์อินน์ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๐ ความสำเร็จทางการศึกษากฎหมายนั้นเนื่องมาจากความจำอันเป็นเลิศ บวกกับความวิริยะอุตสาหะไม่ทอดทิ้งและสม่ำเสมอ

ท่านกลับเข้ามารับราชการเป็นผู้ช่วยผู้พิพากษารุ่นที่ ๓ ด้วยความรอบรู้ในวิชากฎหมายอย่างหาตัวจับยาก และด้วยความซื่อสัตย์สุจริตในอาชีพอย่างยิ่ง ประกอบด้วยเป็นผู้มีความขยันขันแข็งในหน้าที่ราชการ เป็นผลให้มีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่ราชการอย่างรวดเร็ว อาทิ ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดภูเก็ต ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ เลขาธิการศาลฎีกา ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา อธิบดีศาลเด็กและเยาวชนกลาง ปลัดกระทรวงยุติธรรม ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกา และรองประธานศาลฎีกา จวบจนกระทั่งเกษียณอายุราชการ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๘

ผลงานดีเด่น

ความดีเด่นเป็นรูปธรรมที่ควรยกย่องในตำแหน่งหน้าที่ราชการที่ควรนำมาบันทึกไว้ เป็นแบบอย่างในการปฏิบัติราชการก็คือ ในตำแหน่งอธิบดีผู้พิพากษาศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง ท่านเป็นอธิบดีที่ข้าราชการยกย่องว่าทำดีติดดิน โดยเข้าไปคลุกคลีดูแลความเป็นอยู่ของเด็กและเยาวชนที่ถูกควบคุมอยู่ที่สถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลางและสถานสงเคราะห์เด็กอื่น ๆ อย่างใกล้ชิด ทำนองพ่อปกครองลูก โดยปรับปรุงบุคลากรให้ดูแลเด็กและเยาวชนให้เหมือนกับลูกหลาน ไม่กดขี่ข่มเหงเด็กและเยาวชน ดังเช่นที่เคยเป็นมาก่อน ช่วยให้เด็กและเยาวชนได้รับการฝึกฝนวิชาชีพ ตามแนวที่ตนถนัดอย่างจริงจัง เพื่อนำไปประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ในภายหน้า ให้เด็กและเยาวชนได้รับ

นั้นหนาการตามสมควร มีการฝึกดนตรีจนสามารถตั้งวงดนตรีได้เยาวชนจำนวนมากเมื่อถึงเวลาปลดปล่อย ก็ไปมีอาชีพตามความถนัดที่ได้ฝึกอบรม มาถนัดทางร้องรำทำนองเพลงก็ไปตั้งวงเล่นดนตรีตามงาน ต่างเลี้ยงตนเองเลี้ยงครอบครัวได้เป็นอย่างดี นอกจากการฝึกอาชีพท่านก็ยังสนใจให้จัดกิจกรรมให้ เยาวชนได้เล่นกีฬาประเภทต่าง ๆ ให้มีพละนาามัยและจิตใจเป็นนักกีฬา ด้านสถานที่ควบคุมจำกัด บริเวณก็ได้จัดปรับปรุงให้ถูกต้องตามสุขลักษณะ ไม่แออัดยัดเยียด มีช่องระบายอากาศให้ถ่ายเทได้ เป็นการลดการสกปรกหมักหมม จนเป็นโรคผิวหนังเรื้อรังกันเป็นส่วนใหญ่ให้ปรับปรุงต่อเนื่องทำให้ผู้ ที่อยู่พักอาศัย มีสุขภาพทางกายทางจิตดีขึ้น มีความเป็นผู้นคนขึ้นมากทีเดียว

การปรับปรุงดังกล่าว ท่านทำด้วยสำนึกของความเป็นพ่อคนด้วยเมตตา ท่านลงไป เคียวเช็ดกวาดขันบุคลการทุกประเภท อบรมให้มีมนุษยธรรมให้อยู่ในระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัด และด้วยความที่ท่านมีมนุษยสัมพันธ์ดีเยี่ยม ท่านได้ไปขอร้องผู้มีอันจะกินสุภาพสตรี สุภาพบุรุษ ขอให้ ช่วยงบประมาณแก่ศาลคดีเด็กและเยาวชน เป็นพิเศษซึ่งก็ได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดี ทำให้ฝ่าย ควบคุมมีเงินทองพอที่จะมาช่วยราชการปรับปรุงที่อยู่อาศัย จัดกิจกรรม จัดการฝึกอบรม ตลอดจน ดูแลผู้เจ็บป่วยรักษาให้หายขาดจากการติดโรคติดต่อได้อย่างมากมาย เยาวชนต้องการมีสุขภาพดีขึ้น ผลงานของท่านได้รับยกย่องว่า “เป็นอธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชนที่ดีเด่นที่สุดคนหนึ่ง”

ศาสตราจารย์ ประภาศน์ อวยชัย ได้รับแต่งตั้งเป็นปลัดกระทรวงยุติธรรมเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๙ ได้ปรับปรุงงานของกระทรวงยุติธรรมให้เจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว พร้อมทั้งปรับปรุง ฐานะของตุลาการให้โดดเด่นยิ่งขึ้น ด้วยการส่งเสริมให้ไปดูงานในต่างประเทศเพิ่มมากยิ่งขึ้น ประการ สำคัญคือในการแต่งตั้งตุลาการ ให้ดำรงตำแหน่งอธิบดีผู้พิพากษาคณะนั้น ท่านจะคัดเลือกตุลาการที่ มีความประพฤติดี และวางตนเหมาะสมกับที่เป็นตุลาการ มีความรอบรู้ในดับทกฎหมายเป็นอย่างดี และมีคุณสมบัติควรแก่ตำแหน่งนักปกครอง ทั้งนี้เพื่อให้บรรดาผู้พิพากษามีคุณงามความดี เป็นตัว อย่างอันดีของข้าราชการในภาคนั้น ๆ มีเกียรติคุณเป็นที่เคารพนับถือของประชาชนในจังหวัดต่าง ๆ ซึ่งผลจากการสร้างคุณสมบัติอันเป็นภาพพจน์ทั้งดงามนี้เอง ในโอกาสต่อมาเมื่อมีการปรับปรุง สถานภาพของผู้พิพากษา เช่น สวัสดิการและอัตราเงินเดือน ก็จะได้รับความร่วมมือ จากทุกฝ่าย เป็นอย่างดี นับเป็นการวางรากฐานในการพัฒนาคุณภาพของบุคลากรอย่างดียิ่ง

ในด้านสวัสดิการของผู้พิพากษาและข้าราชการตุลาการ เพื่อให้เหมาะสมแก่เกียรติยศ และการยังชีพ มีการสร้างบ้านพักผู้พิพากษาและข้าราชการเพิ่มขึ้นทั่วประเทศ จัดโครงการให้กู้ยืม เงินซื้อบ้านและที่ดินในอัตราดอกเบี้ยเพียงร้อยละ ๔.๗๕ ให้กับผู้พิพากษาดั้งแต่ชั้น ๔ ขึ้นไป จัดหา เครื่องเรียน ยานพาหนะไว้ประจำบ้านพัก ประจำงานตุลาการของศาล เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ บุคลากรของศาลทุกระดับ

ในวงการพระพุทธศาสนา ศาสตราจารย์ประภาศน์ อวยชัย เป็นนายกพุทธสมาคม แห่งประเทศไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๓ และในวงการสังคมสงเคราะห์ ท่านเป็นประธานสภาสังคม สงเคราะห์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๔ จนถึงปัจจุบันเช่นเดียวกัน

ศาสตราจารย์ประภาศน์ อวยชัย เป็นแบบอย่างของพุทธศาสนิกชนที่ดี เป็นปูชนียบุคคล-บุคคลที่ควรแก่การบูชายกย่อง เป็นผู้ศึกษารวมปฏิบัติธรรมและเผยแพร่ธรรมอยู่เสมอ

ในด้านศึกษารวม ท่านเป็นลูกศิษย์ของสมเด็จพระมหาธีรวงศ์บวชและศึกษาพระธรรมวินัยที่วัดราชผาติการาม ท่านได้ศึกษาเป็นผู้รู้ในหลักธรรมคำสั่งสอน ของพระพุทธศาสนาอย่างลึกซึ้ง ส่วนการปฏิบัติธรรมนั้น ท่านได้ใช้คำสอนเป็นแนวปฏิบัติในการทำงานและในการดำรงชีวิต เป็นที่พึ่งและที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจ ทำงานด้วยความขยันขันแข็ง ซื่อสัตย์สุจริตบริสุทธิ์ยุติธรรม มีความมกตัญญูกตเวทิสสูง มีความเมตตากรุณาเห็นอกเห็นใจผู้น้อยมีความสุขภาพ อ่อนโยนต่อคนทั่วไป

ท่านได้กำหนดหลักในการทำงาน นอกจากจะปฏิบัติด้วยตนเองให้เห็นเป็นตัวอย่างแล้วยังชักชวน ชี้นำ ชี้นะทั่งเพื่อนข้าราชการเจ้าหน้าที่ทั้งที่กระทรวงยุติธรรม และสภาสังคมสงเคราะห์ โดยให้หลักในการทำงานทั้งในโอกาสบรรยายอบรมและบรรยายธรรม คือ

๑. มีอิทธิบาทสี่ คือ ฉันทะ วิริยะ จิตะ วิมังสา
๒. มีฆราวาสธรรม คือ สัจจะ ทมะ ขันติ จาคะ
๓. มีพรหมวิหารธรรม คือ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา
๔. มีสังคหัตถุสี่ คือ ทาน ปิยวาจา อุตถจริยา สมานัตตตา
๕. รู้จักระเบียบวินัยรับผิดชอบในการงาน
๖. ไม่เลือกงาน
๗. เคารพผู้บังคับบัญชา
๘. มีความสามัคคีในระหว่างเพื่อนร่วมงาน
๙. ต้องไม่สร้างชื่อเสียงเสียในเรื่องทรัพย์สิน
๑๐. ศึกษาค้นคว้าหาความรู้อยู่เสมอ
๑๑. สร้างภาพพจน์ที่ดีให้แก่หน่วยงาน
๑๒. รักความเป็นธรรม
๑๓. ไม่อวดรู้หรืออวดดี

ในฐานะนายกพุทธสมาคมแห่งประเทศไทย ถือได้ว่าท่านเป็นผู้นำที่สำคัญยิ่งคนหนึ่งในวงการพระพุทธศาสนา พุทธสมาคมมีบทบาทส่งเสริมเผยแพร่พระพุทธศาสนา รักษาความมั่นคงของสถาบันพุทธศาสนาจากภัยต่าง ๆ ทั้งภายนอกและภายใน มีการจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมและประสานงานสมาคมพุทธศาสนาทั่วราชอาณาจักร ส่งเสริมสนับสนุนกิจการของคณะสงฆ์ สนับสนุนเยาวชนที่มีความประพฤติดี จัดทำแผนโครงการและมาตรการเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงของพระพุทธศาสนา จัดการฝึกอบรมธรรมะแก่ผู้ต้องขังในเรือนจำเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กคนชราที่สถานสงเคราะห์ จัดให้มีพุทธสมาคมคลินิก และให้การสงเคราะห์แก่เยาวชนที่ยากจนขาดแคลน สงเคราะห์ผู้ประสบภัย ผู้ประสบปัญหาความทุกข์ยากเดือดร้อน เป็นต้น

ในฐานะประธานสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ด้วยเกียรติภูมิคุณความดีของท่าน ทำให้มีผู้ทรงคุณวุฒิมาช่วยเหลืองานของสภาสังคมสงเคราะห์เป็นจำนวนมาก มีทั้งพ่อค่านายธนาคาร ผู้มั่งคั่งทั้งหลาย ทำให้การดำเนินงานของสภาสังคมสงเคราะห์ขยายเป็นวงกว้าง มีองค์การสมาชิกขยายเพิ่มขึ้นทุกปีจนปัจจุบันมีถึง ๖๒๐ องค์การ มีการปฏิบัติงานด้านสงเคราะห์ครอบครัวที่ยากจน ผู้ประสบสาธารณภัย คนพิการ ผู้เป็นหนี้สิน ผู้ไม่ได้รับความเป็นธรรมหรือเดือดร้อนทางกฎหมาย มีโครงการป้องกันปัญหาเสพติดปัญหาการครองชีพ ปัญหาเยาวชน ปัญหาสตรี ปัญหาเสื่อมโทรมทางศีลธรรมและจิตใจ รวมทั้งมีการพัฒนาสังคม ตามอุดมการณ์แผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง พัฒนาเด็กและเยาวชน พัฒนาสตรี พัฒนาชุมชนแออัด พัฒนาชนบท พัฒนาองค์กรสมาชิก การส่งเสริมงานอาสาสมัคร การส่งเสริมความมั่นคงของชาติ

ท่านได้อุทิศตนประกอบคุณความดีเป็นตัวอย่างแก่อนุชนรุ่นหลังควรได้ศึกษาชีวิต และวิธีการทำงานของท่านเลือกสิ่งที่ดีงามเหมาะแก่จริตของตนนำมาประพฤติปฏิบัติตาม ก็จะทำให้เกิดความมั่งคั่งงอกงามไพบูลย์แก่ตนเองเช่นเดียวกัน

คณะอนุกรรมการคัดเลือกและเผยแพร่ผลงานดีเด่นของชาติ ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี จึงเห็นสมควรยกย่องให้

ศาสตราจารย์ประสาทน์ อวยชัย
เป็นบุคคลดีเด่นของชาติ สาขาการพัฒนาสังคม (ด้านสังคมสงเคราะห์)
ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๓๘

นายเปล่ง ศรีदान้อย

บุคคลดีเด่นของชาติ สาขาการพัฒนาสังคม (ด้านพัฒนาชุมชน)

ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๓๘

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

ประวัติความเป็นมา:

นายเปล่ง ศรีदान้อย เกิดที่ตำบลตาสังใต้ อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ ในปี พ.ศ. ๒๔๗๘ จบการศึกษาชั้น ป.๔ จากโรงเรียนประชาบาลวัดหนองตาวง ในถิ่นบ้านเกิด เมื่อเติบโตใหญ่พอจะช่วยครอบครัวได้ก็ช่วยครอบครัวทำนา จนกระทั่งอายุครบบวชได้บวชพระอยู่ ๑ พรรษา ตามประเพณีนิยม ถูกเกณฑ์ทหารจึงต้องสึกออกมารับราชการทหารกองประจำการ ประจำอยู่ที่กองพันทหารช่างที่ ๔ ค่ายจระประวัติ จนกระทั่งปี พ.ศ. ๒๕๐๐ จึงได้ติดตามผู้บังคับบัญชาเข้ามากรุงเทพฯ และเมื่อปลดประจำการก็ได้ฝึกงานการแก้ไขซ่อมบำรุงเครื่องใช้ไฟฟ้าอยู่ที่ร้านรับซ่อมแถวตรอกจันทร์ ทำการฝึกอยู่ไม่กี่เดือน ได้เปลี่ยนอาชีพไปทำงานรับเหมาก่อสร้าง รับถมดิน โดยประมูลเงินจากการขุดลอกร่องน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยา บริเวณท่าเรือไปขายต่อเพื่อความสะดวกแก่การประกอบอาชีพ จึงได้ย้ายบ้านมาอยู่ในบริเวณที่เรียกว่า “สลัมคลองเตย”

บริเวณสลัมคลองเตยเมื่อ ๒๐ กว่าปีที่แล้ว ไม่มีสภาพเช่นปัจจุบัน เพราะยังเป็นทุ่ง

กว้าง ไม่มีผู้คนอาศัยอยู่มากนัก นายเปล่งจึงได้เข้าไปปลูกสร้างที่อยู่อาศัยในบริเวณนั้น เพื่อสะดวกในการไปทำงาน เจ็ดปีต่อมา นายเปล่ง จึงออกจากบริษัทแห่งนี้ และประกอบอาชีพส่วนตัวโดยการเปิดร้านขายของชำ อยู่ที่บ้านคลองเตย จนกระทั่งปี ๒๕๑๑ จึงเข้าทำงานกับการท่าเรือแห่งประเทศไทย โดยเป็นคนขับรถบรรทุกทุกสินค้าจากท่าเรือเข้าโกดังของแผนกบรรทุกทุกและลากจูง

ในปี ๒๕๑๓ คณะสังคมนิยมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้รับทุนเพื่อการวิจัยเกี่ยวกับแหล่งเสื่อมโทรม จึงได้เข้าไปสำรวจในสลัมคลองเตย เพื่อทราบปัญหาและความต้องการของชาวสลัม คณะอาจารย์และนักศึกษา เข้าบ้านหลังหนึ่งอยู่ในสลัม เพื่อเป็นศูนย์รวมของการทำงาน และเป็นที่พักอาศัยของนักศึกษาเพื่องานวิจัยครั้งนี้ บ้านหลังนี้อยู่หลังบ้านของนายเปล่ง ซึ่งเป็นร้านขายของชำ คณะอาจารย์และนักศึกษาเริ่มรู้จักกับนายเปล่ง จนต่อมามีความสนิทสนมกันเป็นอย่างดี นายเปล่งได้ช่วยงานวิจัยของคณะสังคมนิยมศาสตร์ครั้งนี้อย่างมาก โดยเป็นหัวเรี่ยวหัวแรง พาคณะอาจารย์และนักศึกษาไปสำรวจสิ่งที่ต้องการ ไปสอบถามความคิดเห็นต่าง ๆ ของชาวบ้าน คณะสำรวจวิจัยและนายเปล่ง ร่วมกันปรึกษารวบรวมความต้องการต่าง ๆ ของชาวสลัม

ในที่สุดคณะสำรวจวิจัยและชาวสลัมได้มีความเห็นพ้องต้องการว่าปัญหาชาวสลัมควร จะได้รับการแก้ไข และควรที่จะมีการรวมตัวกันเพื่อช่วยกันแก้ปัญหา มิใช่เป็นเรื่องของคนใดคนหนึ่ง โดยเฉพาะ ชาวสลัมจึงได้เริ่มมีการรวมตัวกัน ปรึกษาหารือซึ่งกันและกัน โดยครั้งแรกได้รวบรวมผู้ที่ เคยเป็นหัวเรี่ยวหัวแรง ในกิจกรรมของชาวสลัมกรณีต่าง ๆ เช่น ในงานทอดกฐิน ผ้าป่า การจัดงานตามประเพณี ซึ่งกระจายตามจุดต่าง ๆ ในสลัมเป็นกรรมการ มาประชุมกันและมีความเห็นว่า ในเมื่อสามารถจัดทำบุญทำกุศลได้แล้ว นำที่จะช่วยกันร่วมสังเคราะห์เพื่อนชาวสลัมด้วยกันได้ จึงเห็นพ้องที่จะให้มีการรวมตัวชาวสลัมเพื่อร่วมกันแก้ปัญหาต่าง ๆ สำหรับชาวสลัม ได้จัดตั้งศูนย์รวมน้ำใจ ชุมชนคลองเตย วางระเบียบข้อบังคับ และได้ลงมติเลือกนายเปล่ง ศรีदान้อย ให้เป็นประธานศูนย์รวมน้ำใจชุมชนคลองเตย เป็นครั้งแรก และให้นายเปล่งเป็นประธานคือกรรมการเป็นที่มางานเพื่อปฏิบัติในการแก้ปัญหาเร่งด่วน และเป็นปัญหาหลักของชาวสลัม ๔ ประการ คือ ปัญหาการศึกษาของเด็ก ปัญหาการทำงานและปัญหาที่อยู่อาศัย สภาพแวดล้อมของชาวสลัม เป็นแหล่งของความเสื่อมโทรมต่าง ๆ มีทั้งน้ำเน่าขุ่น และบ้านเรือนที่อยู่อย่างแออัด เด็กในสลัมส่วนใหญ่เป็นโรคผิวหนังและโรคเกี่ยวกับทางเดินอาหารกันมาก นายเปล่งและคณะวิจัย จึงร่วมกันหาทางผ่อนคลายความเดือดร้อนนี้ โดยไปติดต่อสมิธโรลออนส์ขอหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ หลังจากที่ได้ไปชี้แจงถึงปัญหา ความจำเป็นต่าง ๆ และขอความเห็นใจจากคณะกรรมการสมิธโรลออนส์หน่วยแพทย์เคลื่อนที่จึงเคลื่อนเข้าสลัมคลองเตย เพื่อให้การบริการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล

คณะวิจัยของธรรมศาสตร์และคณะกรรมการศูนย์ฯ ซึ่งเป็นผู้จัดสถานที่ เริ่มกางเต็นท์สนามในตอนเช้าตรู่ของวันที่หน่วยแพทย์เคลื่อนที่จะมาให้บริการตอนแปดโมงครึ่ง แต่เนื่องจากความไม่ชำนาญ ดังนั้นกว่าจะกางเต็นท์ได้ก็เป็นเวลาสิบโมงกว่า คณะแพทย์ต้องทำงานอย่างทุลักทุเลและเหน็ดเหนื่อย แต่ทุกคนก็เต็มใจที่ได้ช่วยเหลือชาวสลัมผู้เดือดร้อน โดยไม่มีใครปริปากบ่นเลย

ความสำเร็จในการจัดหน่วยแพทย์ครั้งนี้ สร้างความประทับใจกับ ชาวบ้าน และสร้าง ความภูมิใจให้กับคณะวิจัยฯ และคณะกรรมการศูนย์ฯ ให้มีกำลังใจที่จะทำงาน ต่อมาเมื่อหน่วย แพทย์เคลื่อนที่มาให้บริการอีกนายเปล่งและคณะกรรมการศูนย์ฯ ได้นำความมาปรึกษากับคณะ อาจารย์ที่มหาวิทยาลัย เพื่อขอความเห็นที่จะสร้างอาคารชั่วคราว สำหรับการตรวจรักษาของหน่วยแพทย์ ซึ่งต่อมาได้มีหน่วยแพทย์ของสโมสรรอตราธิ มูลนิธิเพื่อความสะอาดและสุขภาพของนักเรียน และ หน่วยบรรเทาทุกข์สภากาชาดไทยมาให้บริการ เมื่อประชุมจนเห็นพ้องต้องกันแล้ว จึงได้ร่วมกันไป ติดต่อกับการทำเรือแห่งประเทศไทย ได้รับอนุญาตแล้ว คณะกรรมการจึงเรียโรเงินกันซื้อหัวสดุที่ จำเป็น และใช้แรงงานกันเองช่วยกันปลูกสร้าง ตัวประธานเองก็ได้บริจาคเงินซื้อสังกะสี สำหรับมุง หลังคาศูนย์เป็นเงินสองพันบาท จนอาคารนี้สำเร็จเป็นอาคารเอนกประสงค์ ใช้เป็นที่ทำการศูนย์ฯ ทำกิจกรรมต่าง ๆ เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจของชาวสลัมด้วยในตัว

สลัมคลองเตยเป็นดินแดนของผู้อพยพต่างจังหวัด ที่มีความแออัดกันดารของท้องไร่ ท้องนา มาตั้งหลักแหล่งที่คลองเตย ที่เป็นแหล่งแรงงานที่ใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งของกรุงเทพฯ และ การมาตั้งบ้านเรือนในที่ของการทำเรือฯ ก็มาสร้างกันเอง ทำให้ครอบครัวส่วนใหญ่ไม่มีทะเบียนบ้าน ที่ถูกต้อง ลูกหลานชาวสลัมไม่มีใบแจ้งเกิดและไม่มีโรงเรียนรับให้เรียนหนังสือ อนาคตของเด็กไร้คน ดูแล นายเปล่งกับคณะกรรมการศูนย์ฯรวมน้ำใจและคณะอาจารย์วิจัยเรื่องสลัมได้ปรึกษากัน และ ตกลงกันว่าควรริเริ่มให้เด็กเรียนหนังสือกันบ้าง ดีกว่าจะปล่อยให้ว่างอยู่เฉย ๆ จึงได้ใช้ที่ทำการศูนย์ฯ เป็นห้องเรียน ให้นักศึกษาที่มาร่วมวิจัย เป็นผู้สอนเด็ก คอยช่วยเหลือแนะนำสิ่งต่าง ๆ และเป็นเพื่อน กับเด็ก ต่อมานายเปล่งกับกรรมการศูนย์ฯ จึงได้พยายามขอครูจากกระทรวงศึกษาธิการมาสอน

หลังจากที่ได้ติดต่อกันเป็นเวลานานกว่าสองปี ในที่สุดกระทรวงศึกษาธิการจึงได้อนุมัติ ครูมาให้ ๓ คน ทางศูนย์ฯ จึงรับเด็กในสลัมเข้าเรียนหนังสือ ขยายที่ทำการศูนย์ฯ กันเป็นห้องเรียน ขอความอุปการะจากผู้มีจิตศรัทธาบริจาค โต๊ะ เก้าอี้ และได้พยายามติดต่อครูเพิ่มเติม กระทรวง ศึกษาธิการจึงส่งครูมาให้อีก ๔ คน รวมเป็น ๗ คน ทำให้สามารถรับนักเรียนได้ สามร้อยกว่าคน แต่อย่างไรก็ตาม โรงเรียนนี้ก็ยังเป็นโรงเรียนเถื่อนที่ไม่มีการรับรองอยู่ดี

เด็กสลัมส่วนมากที่มาเรียนหนังสือนั้นมีฐานะยากจน ไม่ได้กินข้าวเข้ามาโรงเรียนและ หลายคนไม่ได้กินข้าวกลางวัน เด็กบางคนถึงกับเป็นลมด้วยความหิวนั้นเป็นเรื่องปกติ นายเปล่งใน ฐานะที่เป็นประธานศูนย์ฯ จึงได้ไปติดต่อกองสังคมนสงเคราะห์ สำนักสวัสดิการกรุงเทพมหานคร เพื่อ ขอให้จัดงบประมาณสำหรับช่วยค่าอาหารกลางวันให้นักเรียนของโรงเรียน ซึ่งก็ได้รับความร่วมมือ เป็นอย่างดีนับว่าศูนย์ฯ แก้ปัญหาได้อีกประการหนึ่ง ปัญหาต่อไปก็คือ เด็กไม่มีเสื้อผ้าใส่มาเรียน หนังสือ หรือบางคนเป็นพี่น้องกันก็ผลัดกันนุ่งมาเรียนคนละวัน ทางศูนย์ฯ จึงได้ติดต่อขอความช่วยเหลือจากผู้มีจิตศรัทธาก็ได้รับบริจาคผ้ามาหลายพับ และนายเปล่ง ซึ่งเป็นประธานศูนย์ฯ ได้ สำรองเงินส่วนตัวไปเป็นค่าตัดเครื่องแบบนักเรียน โดยขอให้ผู้ปกครองเด็กชำระคืนภายหลัง ซึ่งก็ ปรากฏว่าเก็บเงินค่าตัดเสื้อผ้าไม่ได้ถึงหนึ่งในสาม นายเปล่งจึงต้องยกให้ไป และปัญหาเรื่องเสื้อผ้านี้

ภายหลังสำนักสวัสดิการสังคม กรุงเทพมหานคร ได้เป็นผู้จัดหาให้เด็กนักเรียนแต่ละคน ปีละ ๒ ชุด ต่อจากนั้นคณะกรรมการศูนย์รวมน้ำใจ ซึ่งนายเปล่งได้รับเลือกเป็นประธานทุกปี ยกเว้น ๑ ปี ได้เริ่มไปติดต่อกระทรวงมหาดไทย เพื่อขอให้มาจัดทำสำมะโนครัวสำหรับชาวสลัมทั้งหลาย ซึ่งส่วนมากไม่มีทะเบียนบ้านเป็นส่วนใหญ่ เพราะย้ายมาจากต่างจังหวัดและขาดการติดต่อกับบ้านเดิม เด็กส่วนมากไม่มีใบเกิดทำให้เข้าเรียนหนังสือโรงเรียนอื่นไม่ได้ กระทรวงมหาดไทยจึงได้ส่งเจ้าหน้าที่ มาจัดทำทะเบียนบ้านและเลขบ้านให้กับชาวสลัมคลองเตย ทำให้นักเรียนของโรงเรียนสามารถจัดทำใบแจ้งเกิดและที่อยู่ถูกต้อง

ปัญหาของโรงเรียนยังคงไม่หมดสิ้น เพราะโรงเรียนนี้ยังคงเป็นโรงเรียนเถื่อนศูนย์รวมน้ำใจจะต้องพยายามหาทางให้เด็กได้รับวุฒิ หรือ ประกาศนียบัตร ที่ได้เรียนมาเพื่ออนาคตของตัวเอง และทางกระทรวงศึกษา ก็ได้แจ้งมาว่าหมดงบประมาณในการจ้างครูแล้ว ซึ่งทางศูนย์ฯ ต้องรับผิดชอบต่อไป คณะกรรมการศูนย์ฯ จึงหาวิธีการโดยจัดพิธีเปิดโรงเรียนศูนย์รวมน้ำใจอย่างเป็นทางการขึ้น ได้เชิญผู้อำนวยการสำนักการศึกษากรุงเทพมหานครเป็นผู้เปิด และมอบโรงเรียนเถื่อนนี้ให้เป็นโรงเรียนของกรุงเทพมหานคร ซึ่งในระยะต้นทางศูนย์ฯ ได้ช่วยจัดหาอุปกรณ์การเรียนที่จำเป็นให้กับโรงเรียน ต่อมาระยะหลังโรงเรียนนี้ได้ขยายอาคารเรียนและสร้างใหม่ จนปัจจุบันนี้โรงเรียนศูนย์รวมน้ำใจซึ่งอยู่บนที่ทำการศูนย์ฯ เดิม นั้น เป็นอาคารตึกสี่ชั้นมีนักเรียนถึงชั้นประถมปีที่หก ประมาณหนึ่งพันหกร้อยกว่าคน

ตลอดเวลาที่ทำงานเพื่อชุมชนนี้ คณะกรรมการศูนย์ฯ ซึ่งเป็นชาวสลัมด้วยกันนั้น ต่างก็มีปัญหาในทางเศรษฐกิจของครอบครัวบังคับด้วยกันทั้งนั้น ตัวนายเปล่งซึ่งเป็นประธานนั้น ทำงานเป็นพนักงานขับรถของการท่าเรือ ก็มีภรรยาแล้ว และมีบุตรถึง ๗ คน นับว่าเป็นผู้ทำงานด้วยความเสียสละเป็นอย่างมาก ทั้งร่างกายแรงใจ และทุนทรัพย์ส่วนตัว ในการออกไปเยี่ยมเยียนถามทุกข์สุขของชาวบ้าน ต้องประชุมกรรมการศูนย์ฯ ตลอดจนต้องติดต่อกับหน่วยงานต่าง ๆ มากมาย ทั้งของราชการและเอกชน แม้ว่ามีอุปสรรคมากมาย ต้องถูกโจมตีกล่าวร้ายต่าง ๆ นานา ประกอบกับชาวสลัมนั้นมีวิธีการแก้ปัญหา และตัดสินใจด้วยวิธีการของตัวเอง ซึ่งลำบากมากที่จะประสานแนวความคิด ให้ไปทางเดียวกัน และในบางครั้งประธานต้องยอมกับการถูกชักไชวไลเสียง และยอมถูกตำว่า เพื่อเป็นการลดอารมณ์ของชาวสลัม ด้วยอาศัยความใจเย็น ทั้งนี้เพื่อให้งานของส่วนรวมดำเนินไปได้

ชาวสลัมส่วนมากเป็นผู้อาศัยแรงงานเลี้ยงตัวเองและครอบครัว ปัญหาการว่างงานนั้นมีอยู่ทั่วไปในสลัม ทำให้เกิดปัญหาต่อเนื่องคือ ใจผู้ร้าย การพนัน และยาเสพติดนอกจากนี้ยังมีปัญหาเรื่องที่อยู่อาศัยของชาวสลัม ซึ่งปัญหาสองประการของชาวสลัมนี้ แม้ว่าจะเป็นเรื่องใหญ่เกินกำลังของศูนย์ฯ จะแก้ไขแต่การช่วยบรรเทาความเดือดร้อนนั้น คณะกรรมการศูนย์ฯ ยังคงมีความหวังอยู่ ในการที่จะติดต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาร่วมกัน

กรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย ได้มาตั้งสาขาขึ้นที่คลองเตย เพื่อช่วยหางานให้

กับคนว่างงาน และจากการติดต่อในที่ต่าง ๆ ของนายเปเล่ ทำให้องค์การสังคมนิยมต่าง ๆ มาให้บริการทางด้านการศึกษาให้กับชาวสลัม สำหรับปัญหาที่อยู่อาศัยนั้น ทางศูนย์รวมน้ำใจ และ คณะวิจัยของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้ร่วมกันสำรวจความต้องการของชาวสลัม และได้มอบให้นายเปเล่ซึ่งเป็นประธานศูนย์ฯ เป็นตัวแทนนำข้อเสนอของชาวสลัมไปติดต่อกับการเคหะแห่งชาติ และการท่าเรือแห่งประเทศไทย เพื่อร่วมมือกันช่วยเหลือและหาทางแก้ไข จนในที่สุดการเคหะแห่งชาติ ได้สร้างแฟลตเพื่ออพยพคนจาก สลัมไปอยู่อาศัย เป็นการแก้ปัญหาไปได้ส่วนหนึ่ง

สลัมคลองเตยเป็นชุมชนที่เติบโตขึ้นเรื่อย ๆ ชาวสลัมส่วนมากหนีความยากจนจากชนบท แต่ก็ต้องมาประสบความยากจนในเมืองหลวง ประสบความเดือดร้อนต่าง ๆ ที่อยู่อาศัยที่แยกว่าเจ้าหนู อยู่กันอย่างแออัด สภาพที่มีแต่ขยะ น้ำคร่ำ และโรคภัยไข้เจ็บ ปัจจุบันชาวสลัมยังคงเลือกนายเปเล่ เป็นประธานศูนย์รวมน้ำใจชุมชนคลองเตยตลอดมา ด้วยเห็นความจริงใจที่จะช่วยเหลือเพื่อนด้วยกัน แต่ปัญหาต่าง ๆ และความเดือดร้อนนั้นเชื่อว่าจะหมดสิ้นไป แม้ว่าบัดนี้สลัมคลองเตยจะมีแฟลตคนจน มีศูนย์บริการสาธารณสุขของกรุงเทพ มหานคร มีโรงเรียนสำหรับเด็กสลัม ที่จริงแล้วอาจกล่าวได้ว่าปัญหาต่าง ๆ ยิ่งมากขึ้นทุกทีและทวีความซับซ้อนตามการเติบโตของชุมชน เราอาจจะตั้งความหวังให้ดินแดนสลัมคลองเตย เป็นสวรรค์นั้นคงเป็นไปไม่ได้ แต่ความหวังที่จะพัฒนาความเป็นอยู่ดีขึ้น ให้ชาวสลัมมีความสุขสบาย ตามมาตรฐานพอสมควรเป็นสิ่งเป็นไปได้ ในเมื่อชาวสลัมได้รวมตัวกัน ช่วยกันแก้ปัญหาซึ่งกันและกัน กับมีหลายฝ่ายร่วมกันช่วย และได้มีผู้นำที่ทำงานอย่างจริงจังข้มักเข้มน ด้วยความจริงใจดังเช่น นายเปเล่ ศรีदान้อย ผู้นี้

คณะอนุกรรมการคัดเลือกและเผยแพร่ผลงานดีเด่นของชาติ ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี จึงเห็นสมควรยกย่องให้

นายเปเล่ ศรีदान้อย

เป็นบุคคลดีเด่นของชาติ สาขาการพัฒนาสังคม (ด้านพัฒนาชุมชน)

ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๓๘

นายธนินท์ เจียรวนนท์

บุคคลดีเด่นของชาติ สาขาการพัฒนาเศรษฐกิจ
ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๓๘

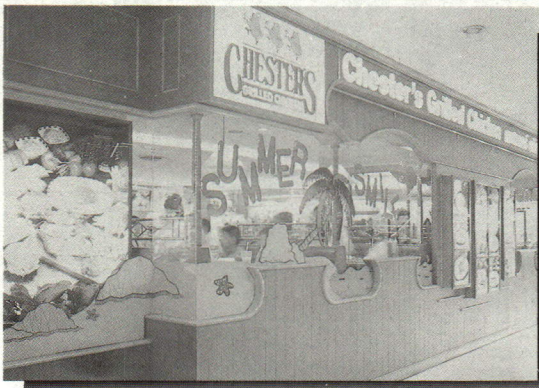
★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

ประวัติความเป็นมา:

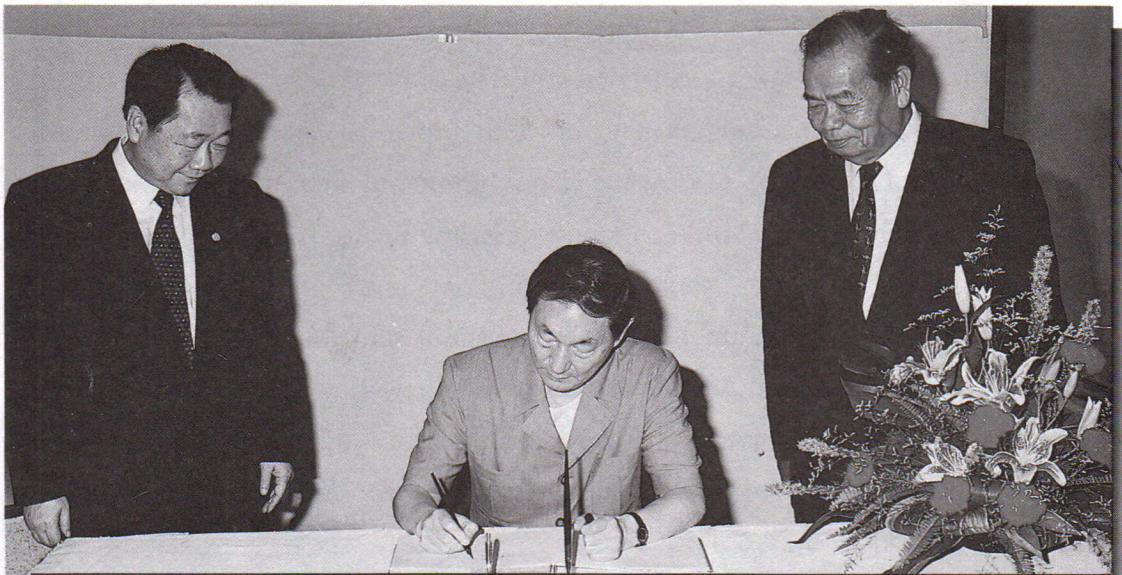
นายธนินท์ เจียรวนนท์ เกิดเมื่อวันที่ ๙ เมษายน เป็นบุตรนายเจียเอ็กซอ นางกิมกี ซึ่งเดินทางจากจีนแผ่นดินใหญ่เข้ามาเมืองไทยประมาณปี พ.ศ. ๒๔๖๔ ประกอบอาชีพค้าขายเมล็ดพันธุ์ผัก โดยตั้งร้านค้าชื่อ “เจียใต้จิง” ที่ห้องแถวเรือนไม้สองชั้นที่เช่ามาจากเจ้าอาวาสวัดเกาะ แถวทรงวาด ด้วยเหตุที่ถิ่นกำเนิด เดิมของบิดาอยู่ที่อำเภอเชิงห่าย มณฑลกวางตุ้ง เป็นแหล่งผลิตเมล็ดพันธุ์ผักที่มีชื่อเสียงของจีน ทั้งนี้เพราะคนในตำบลดังกล่าวถูกภัยธรรมชาติรุกราน ที่ทำกินจำกัดผลิตอาหารไม่พอกินพื้นดินโดนน้ำเค็มเข้าแทรก ชาวนาชาวไร่ในอำเภอจึงต้องค้นคว้าหาเมล็ดพันธุ์พืชผักที่ได้ผลดีที่สุด มีผลทำให้เกิดร้านค้าเมล็ดพันธุ์ผักที่มีคุณภาพมากมาย ครั้นจำเนียรกาลผ่านมามากจนเงินมณฑลกวางตุ้งอพยพเข้ามาเมืองไทยเป็นจำนวนมากและประกอบอาชีพปลูกผักขาย ณ บริเวณชานเมืองโดยทั่วไป บิดาของท่านจึงได้ดำเนินธุรกิจที่มีความถนัด คือ ค้าขายเมล็ดพันธุ์พืชผักและยาปราบศัตรูพืชตลอดจนญี่ปุ่นำรุงดินไปด้วย

นายธนินท์ เจียรวนนท์ เกิดที่ประเทศไทยเมื่อวันที่ ๙ เมษายน ๒๔๘๒ จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาที่ซัวเถาประเทศจีน จบระดับอุดมศึกษาที่ฮ่องกงหลังจากจบการศึกษาแล้ว ได้ฝึกฝนทำธุรกิจค้าขายอยู่ที่ฮ่องกง โดยช่วยบิดาขายเมล็ดพันธุ์จากจีนมายังประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ท่านได้รับการตั้งสอนหลักเบื้องต้นของการเห็นคุณค่าของลูกค้า “เมื่อลูกค้าต้องการทำเงิน ต้องคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ที่ดีที่สุด เพื่อลูกค้าจะได้ไม่ต้องต่อรองเลย เมื่อลูกค้ามีกำไรเราก็จะมีกำไรยิ่งขึ้นไปอีก” นายธนินท์ เจียรวนนท์ กลับมาดำเนินธุรกิจในเมืองไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๑ โดยสั่งสมประสบการณ์ทางการค้า ปรัชญาและเห็นคุณค่าของทรัพยากรมนุษย์ตามที่บิดาฝึกอบรมและสั่งสอน

กิจการของเจียใต้ ขยายตัวจากธุรกิจเล็ก ๆ ขายพันธุ์พืช พัฒนาตัวเองเป็นผู้นำเข้าเมล็ดพันธุ์ทำการค้าและนำเข้าปุ๋ย ผลิตภัณฑ์เคมีทางการเกษตร ค้าและส่งออกไข่ หมูไปยังฮ่องกง จุดนี้เองที่คนรุ่นหนุ่มมองเห็นลู่ทางการดำเนินธุรกิจ ประกอบกับสภาพทางเศรษฐกิจของประเทศมุ่งพัฒนาอุตสาหกรรมทางการเกษตร “เจียรวนนท์” จึงนำตัวเองเข้ามาสู่กิจการค้าอาหารสัตว์ภายใต้ชื่อ บริษัท เจริญโภคภัณฑ์ กรุงเทพ โดยตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๕ ร่วมทุนกันระหว่างพี่น้องใช้ทุนจดทะเบียน ๕ ล้านบาท นับเป็นจุดเริ่มต้นบริษัทเจริญโภคภัณฑ์ ต่อจากนั้น กิจการของบริษัทเจริญก้าวหน้ามาโดยตลอดอีก ๕ ปี ต่อมา เกิดบริษัทเจริญโภคภัณฑ์อุตสาหกรรมขยายตัวจากผู้ค้าเดิมมาเป็นผู้ผลิตอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ออกจำหน่ายเอง อีก ๒ ปี ต่อมาได้เกิดบริษัทเจริญโภคภัณฑ์ อิมพ์เอ็กซ์เอนเตอร์ไพรส์ ดำเนินการค้ายาแก้โรคสัตว์เลี้ยง และจำหน่ายและผลิตอุปกรณ์เครื่องจักรกลการเกษตรด้วย

การดำเนินธุรกิจของเครือเจริญโภคภัณฑ์นั้นให้หลักร่วมลงทุนกับบริษัทใหญ่ในต่างประเทศ ทั้งนี้เพื่อเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ ๆ และได้ฝึกคนหาความชำนาญไปด้วยโดยไม่คิดค้าขายแสวงหากำไรแต่เพียงผู้เดียว

นายธนินท์ เจียรวนนท์ ยึดถืออุดมคติในการดำเนินธุรกิจที่สำคัญมาโดยตลอดคือ “เมื่อจะทำอะไรจะต้องนึกถึงคนส่วนใหญ่เป็นหลักใจต้องกว้างความคิดต้องแผ่ขยาย ใครคิดแต่ตัวเอง คนนั้นจะไม่ใช่ผู้นำจะทำอะไรจะต้องคิดว่าใครจะได้รับอะไรแล้วจึงมาคิดต่อไปว่า เราจะได้รับอะไร”

“ธุรกิจนั้น ถ้าไม่เป็นประโยชน์ต่อสังคมไม่สร้างสรรค์ ธุรกิจนั้นจะไม่มีวันใหญ่ เพราะถ้าไม่มีประโยชน์ต่อสังคม รัฐบาลก็จะหาวิธีขัดขวาง จำกัดวงประชาชนก็ไม่ได้ประโยชน์ ตัวเองก็ไม่ได้ผลไม่ว่าทางหนึ่งทางใด ต่อให้โฆษณาประชาสัมพันธ์อย่างไร ก็จะโกหกได้ครั้งเดียว เพราะฉะนั้นสำคัญที่สุด คือ ต้องมีจิตใจที่นึกถึงสังคม นักธุรกิจต้องมองด้วยสายตาไกลและลึกซึ้ง ผมไม่เคยคิดที่จะทำลายคู่แข่งแต่คิดว่าจะทำอย่างไรให้ก้าวหน้ากว่าคู่แข่ง”

ในปี พ.ศ. ๒๕๑๓ บริษัทเจริญโภคภัณฑ์ หรือ ซีพี ได้ตั้งบริษัทผลิตพันธุ์ไก่ โดยร่วมลงทุนกับบริษัทอาเบอร์เอเคอร์ ของอภิมหาเศรษฐี ร็อกกี เฟลเลอร์ ในสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีความเชี่ยวชาญด้านการเลี้ยงไก่ชั้นนำของโลก ดังนั้น แนวความคิดเรื่องไก่ครบวงจรได้แบบอย่างมาจากสหรัฐอเมริกาเพียงแต่หยิบรูปแบบมาปรับปรุงให้เข้ากับวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของเกษตรกรไทย นี่คือนวัตกรรมเรียนรู้เทคนิคการจัดการเทคโนโลยี การผลิตด้วยวิธีทางลัดบนพื้นฐานของจิตใจที่กว้างขวาง คือ การผสมผสานไม่คิดจะหาเงินทองร่ำรวยอยู่คนเดียว อยู่กลุ่มเดียว

ในปี พ.ศ. ๒๕๑๔ เจริญโภคภัณฑ์ ได้ขยายอาณาจักรไปลงทุนทำโรงงานอาหารสัตว์เล็ก ๆ ในประเทศอินโดนีเซีย ที่ชานกรุงจาการ์ต้าเมื่อกำไรจึงขยายไปสู่สุงาบายา เมดาน ชาวกลางสุมาตราและลำปุงเป็นต้น

ในปี พ.ศ. ๒๕๑๔ ได้ตั้งบริษัทในสหรัฐอเมริกา ๔ บริษัท พร้อมทั้งตั้งโรงงานอาหารสัตว์ในไต้หวัน และเริ่มสำรวจกลุ่มทางการขยายการลงทุนในจีน

เทคนิควิธีการดำเนินการของนายธนินท์ เจียรวนนท์ ก็คือ งานเริ่มต้นทุกประเภทจะไม่ทำเอง จะร่วมงานกับบริษัทใหญ่ ๆ ที่มีความชำนาญมีประสบการณ์ และมีเทคโนโลยีที่พัฒนาแล้วช่วยกันทำงานแบ่งกำไรกันไม่เอาไว้คนเดียวนอกจากจะร่วมทุนกับอาเบอร์เอเคอร์แห่งสหรัฐอเมริกาในการผลิตพ่อพันธุ์แม่พันธุ์ไก่แล้ว ต่อมาก็อ่วมลงทุนกับบริษัท เคเอฟซี แห่งสหรัฐอเมริกา บ่อนผลิตภัณฑ์ให้ร้านเชสเตอร์กริลซิคเก้นท์ ร้านเคนดิกกีฟรายซิคเก้นท์ รวมทั้งได้ร่วมทุนกับบริษัท เมจิมิลด์ ทำการผลิตนมและผลิตภัณฑ์จากนม นอกจากนั้นยังได้ซื้อ Know-how จากบริษัท เซาท์แลนด์คอปเปอร์เรชั่น ดำเนินการค้าปลีกเซเว่น-อีเลฟเว่น และดำเนินการร่วมทุนกับบริษัทค้าปลีก เอส เอช วี โฮลดิ้ง จำกัด แห่งประเทศเนเธอร์แลนด์ ดำเนินกิจการห้าง “แมคโคร” ร่วมกับบริษัท เซยู แห่งญี่ปุ่น ทำธุรกิจ ซูเปอร์มาเก็ต “ชั้นนี้ซูเปอร์มาเก็ต”

ด้านธุรกิจปิโตรเคมี ได้ร่วมลงทุนกับ บริษัท ไชลเวย์ ประเทศเบลเยียม ด้านสื่อสารคมนาคม ลงทุนกับ บริษัท บริติช เทเลคอม จากประเทศ อังกฤษ

ทุกขั้นตอนของอาณาจักรหลายพันล้านของเครือเจริญโภคภัณฑ์ จะเชื่อมโยงกันนับตั้งแต่การผลิตเมล็ดข้าวเพื่อเลี้ยงไก่ จนถึงการนำเนื้อไก่ไปทำบาป๊อตามร้านอาหารทั่วไป เช่นที่ Chester's

Grill ร้านอาหาร fast food ในเครือ ซีพี แม้จะผลิตไก่ได้ ๒๕ ล้านตัวต่อสัปดาห์ จนทำให้นายธนินท์ เจียรวนนท์ กลายเป็นผู้นำของเอเชียด้านธุรกิจเกษตรกรรม ไม่เพียงแต่เท่านั้น นายธนินท์ ยังได้ก้าวเข้าไปสู่โลกของการสื่อสารโทรคมนาคม โดยได้โต้แย้งกับคำวิจารณ์ทั้งหลายว่า “คนต้องกินอาหาร และในขณะที่เดียวกัน สมอของคนที่ต้องการ รับรู้ข่าวสารข้อมูลและการศึกษา เมื่อเราได้กำหนดผลิตภัณฑ์ของเราแล้วเราก็ต้องหาตลาด”

ในระยะเวลาเพียงสองทศวรรษที่นายธนินท์ เจียรวนนท์ ทำหน้าที่ผู้บริหารของบริษัทในเครือเจริญโภคภัณฑ์ ท่านได้ทำให้กรุงเทพฯ เป็นศูนย์กลางของนานาชาติแถบเอเชียโดยมีบริษัทในเครือรวมมากกว่า ๒๕๐ บริษัท แยกย้ายกันตั้งอยู่ในอาณาประเทศรอบ ๆ กรุงเทพฯ มากกว่า ๒๐ ประเทศ โดยรวมแล้ว ซีพี มีพนักงานต่ำสุดประมาณ ๑๐๐,๐๐๐ คน และมีรายรับ ๗.๖ พันล้านเหรียญสหรัฐในปี ๑๙๙๔ หรือ โดยประมาณ ๑๘๐,๐๐๐ ล้านบาท

นายธนินท์ เจียรวนนท์ มีสัมพันธภาพเป็นการส่วนตัวกับบุคคลสำคัญในระดับประเทศ ทั้งผู้นำสูงสุดของพรรคคอมมิวนิสต์จีน เขาสามารถร่วมทุนกับกลุ่มธุรกิจการเกษตรและอื่น ๆ กับประเทศจีนได้ถึง ๑๓๐ แห่ง ท่านสนิทสนมกลมเกลียวกับประธานาธิบดี บิล คลินตัน ของสหรัฐอเมริกา ในฐานะส่วนตัว มีการประมาณความมั่งคั่งของนายธนินท์ ว่ามีทั้งหมดมากกว่า ๔.๒ พันล้านเหรียญสหรัฐ ซึ่งเป็นคนหนึ่งในหลาย ๆ คนที่ติดอันดับร่ำรวยที่สุดในโลก

ด้วยหลักการการเห็นคุณค่าของทรัพยากรมนุษย์ “ธุรกิจจะสำเร็จหรือไม่อยู่ที่คน ทุกอย่างล้วนมาจากคน เทคโนโลยีก็มาจากคน กล่าวได้ว่าคนเป็นวัตถุดิบที่สำคัญถือเป็นหัวใจขององค์กร เราต้องมีคนที่มีความรับผิดชอบสูง และมีความมานะพยายามอยู่ในองค์กรให้มาก ๆ” ท่านให้ความสำคัญกับเรื่องนี้มาก

ด้วยความหลักแหลมทางด้านพัฒนาเศรษฐกิจทั้งการเกษตรอุตสาหกรรม การโทรคมนาคม และอิเล็กทรอนิกส์ สร้างชื่อและสร้างงานให้กับประเทศและบุคลากรภายในประเทศ ให้ได้มีงานทำ มีรายได้มาพัฒนาประเทศทั้งทางตรงและทางอ้อมมากมายสุดคณานับ

คณะอนุกรรมการคัดเลือกและเผยแพร่ผลงานบุคคลและหน่วยงานดีเด่นของชาติ ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี จึงเห็นสมควรยกย่องให้

นายธนินท์ เจียรวนนท์
เป็นบุคคลดีเด่นของชาติ สาขาการพัฒนาเศรษฐกิจ
ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๓๘

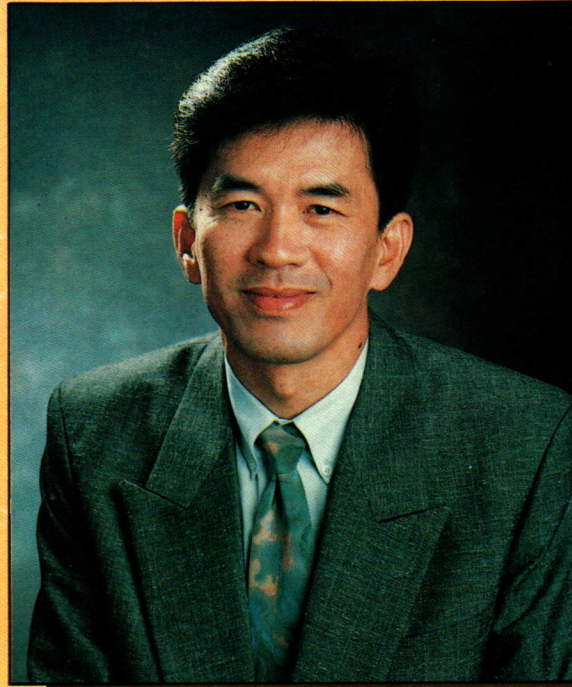

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิรพล สินธุนาวา

บุคคลดีเด่นของชาติ สาขาการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๓๘

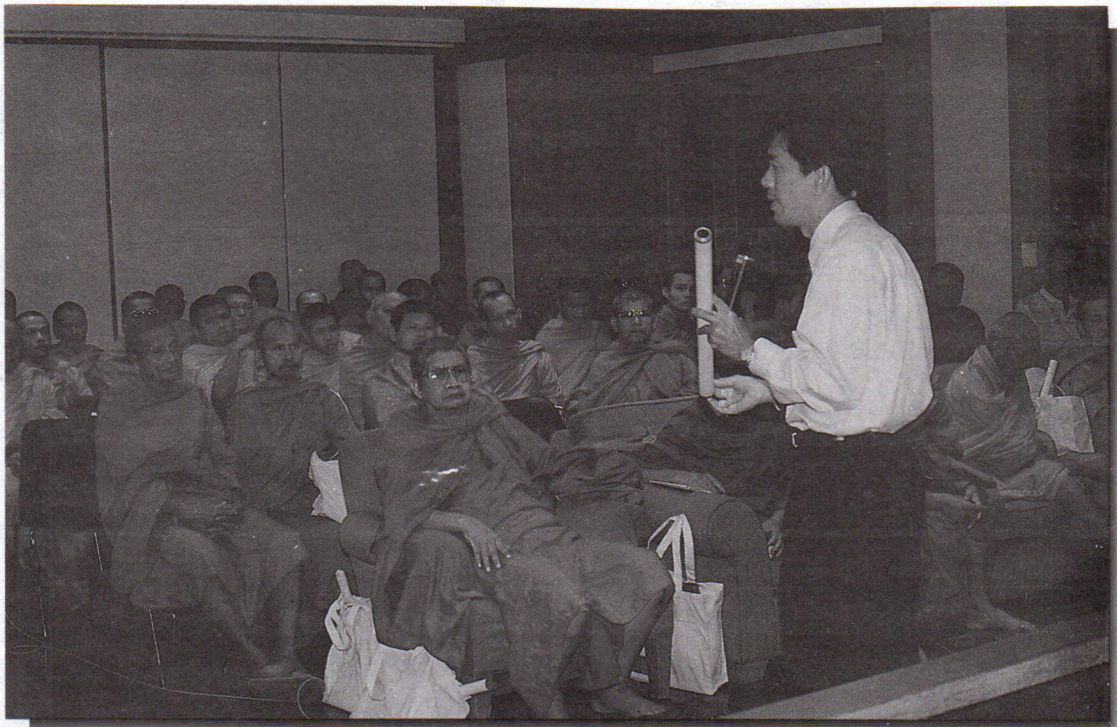
★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

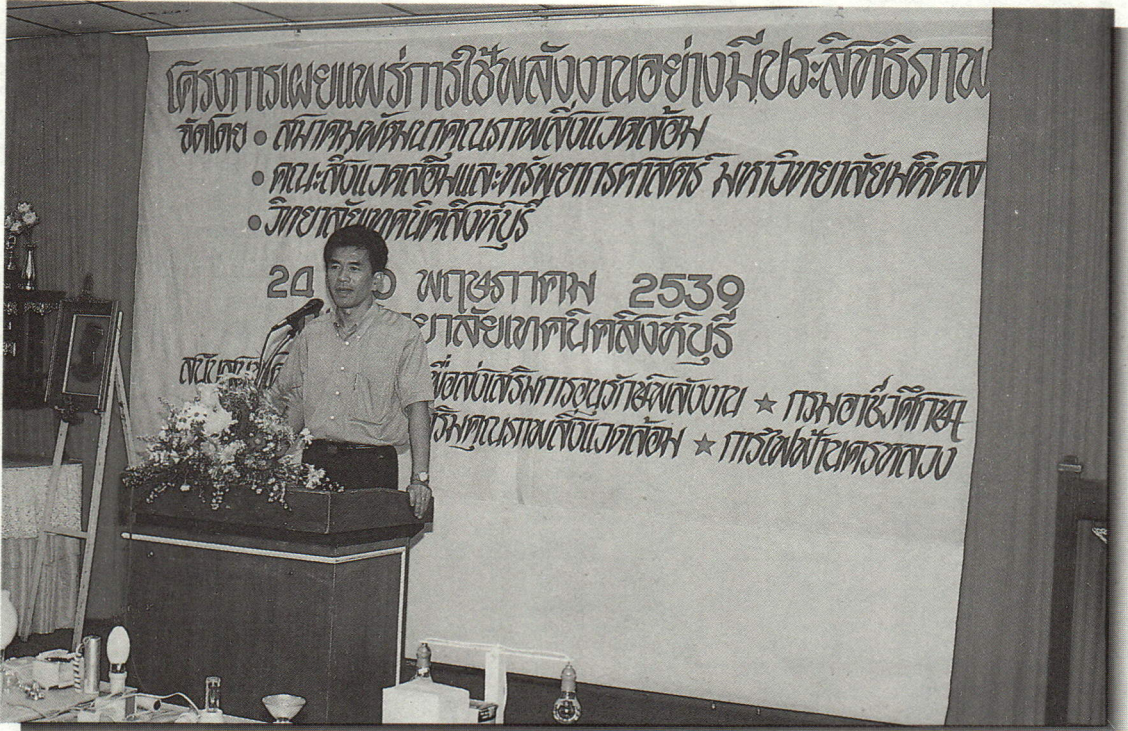

ประวัติความเป็นมา:

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิรพล สินธุนาวา เกิดเมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๑๘ ที่จังหวัดจันทบุรี บรรพบุรุษหลายชั่วอายุคนมีอาชีพทำการประมง มีแต่บิดาของท่าน อาจารย์ประจวบ สินธุนาวา ได้เข้ามาศึกษาเล่าเรียนในกรุงเทพฯ และยึดอาชีพรับราชการ เป็นอาจารย์สอนอยู่ที่วิทยาลัยเทคนิคกรุงเทพทุ่งมหาเมฆ เนื่องจากบิดามีบุตรถึง ๗ คน จึงทำให้ฐานะทางครอบครัวค่อนข้างขัดสน แต่ด้วยความประหยัดและอดออมประกอบกับมารดาทำหน้าที่แม่บ้านจึงช่วยประคับประคองให้ลูก ๆ ได้ศึกษาเล่าเรียนให้มีความรู้ สามารถนำไปประกอบอาชีพเลี้ยงตัวเองได้ทุกคน

ในด้านการศึกษานั้น ผศ.ดร.จิรพล สินธุนาวา จบการศึกษาชั้นมัธยมปีที่ ๖ จากโรงเรียนนนทรีวิทยา เนื่องจากเป็นเด็กที่เรียนหนังสือดีมาตลอด บิดาเองได้ให้เหตุผลถึงฐานะอันจำกัดของครอบครัว ความที่มีบุตรหลายคน การเป็นข้าราชการครูชั้นกลางก็คงส่งเสียให้ความรู้แก่

ลูก ๆ เป็นมรดกได้แค่ชั้น ม.๖ หลังจากนั้นขอให้ชวนขายเอง ผศ.ดร.จิรพล สินธุนาวา สำนึกในความรักของบิดาเป็นอย่างดี จึงมีความคิดละเอียดอ่อนมองอะไรเป็นเหตุเป็นผลและเชื่อมั่นในอานุภาพและกระแสของการกระทำดี ท่านตระหนักว่า “ครอบครัวของเราเป็นครอบครัวที่ยากจน ถ้าไม่ขยันขันแข็งในการเรียนแล้วแต่ตอนต้นสาย โอกาสเรียนดีจะไม่เกิด โอกาสในการหางานดี ๆ ได้พบคนดีก็คงยาก ถ้าไม่ขยันในการทำงานโอกาสที่จะได้งานดี ๆ ก็คงยาก ความขยันทั้งการเรียนการทำงานและการทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม อันรวมเรียกว่าทำดีนี้เอง จะเป็นสิ่งที่เปิดโอกาสให้ได้ทำสิ่งที่อยากทำให้ได้เรียนในสิ่งที่อยากรู้” ด้วยปณิธาน ดังกล่าวนี้อเอง ท่านจึงรวบรวมทุนรอนเท่าที่มีสอบเข้าเรียนต่อในชั้นอุดมศึกษา และได้รับทุนเรียนดีในระดับปริญญาตรีมาตลอด โดยสอบได้วิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาเทคนิคการแพทย์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับทุนจากมูลนิธิฟอร์ด เรียนปริญญาโท สอบได้วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๑ และได้รับทุน ก.พ. ให้ไปเรียนต่อปริญญาเอก สาขา System Dynamics and Energy Analysis คณะวิศวกรรมศาสตร์ University of Strathclyde, UK ประเทศอังกฤษ

ผศ.ดร.จิรพล สินธุนาวา รักราชการเป็นอาจารย์สอนที่คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ด้วยหลักวิชาที่ได้ศึกษาเล่าเรียน ทำการค้นคว้าวิจัยโดยตรงกิติ ด้วยสถานการณ์สิ่งแวดล้อมที่เป็นพิษภัยต่อการดำรงชีวิตของคนรอบข้างกิติ ทำให้ท่านตระหนักว่า ท่ามกลางสังคมบริโภคที่เต็มไปด้วยปัญหาสิ่งแวดล้อมมากมาย หลายคนเห็นปัญหาและ อยากที่จะหาทางออกด้วยการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม แต่พวกเขาไม่รู้ไม่ว่าวิถีการบริโภคที่เราดำเนินกันอยู่ทุกวันนี้ มีหลายสิ่งที่สร้างภาระให้กับสิ่งแวดล้อมโดยไม่รู้ตัว ดังนั้น การนั่งวิพากษ์วิจารณ์เพียงอย่างเดียวจึงไม่สามารถช่วยอะไรได้ หากไม่ลงมือปฏิบัติ ท่านจึงเริ่มรณรงค์ ออกบรรยายให้ความรู้ให้ทุกคนตระหนักในภัยอันตราย ทั้งโดยตรง คือ ออกนรณรงค์บรรยายให้แก่ชุมชนกลุ่มอาชีพต่าง ๆ โดยอ้อม คือ ฝึกอบรมให้กับสมาชิกอาสาสมัคร หน่วยงานอิทธิพลทางความคิด เช่น พระภิกษุ สถานศึกษา กำหนดผู้ใหญ่บ้าน เพื่อนำความรู้ความเข้าใจไปถ่ายทอด และโดยวิธีการทางกฎหมาย โดยเข้าไปเป็นที่ปรึกษาผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในด้านการออกข้อบัญญัติ ต่าง ๆ ด้านสภาวะแวดล้อม เป็นผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมสภาผู้แทนราษฎร เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิชาการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข และที่สำคัญท่านได้เป็นผู้ก่อตั้งและเป็นเลขาธิการสมาคมพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อม (ประเทศไทย) ซึ่งเป็นองค์กรเอกชน (NGO) ที่มีบทบาทเสริมสร้างจิตสำนึกในการแก้ไขและป้องกันปัญหาสิ่งแวดล้อมให้กับประชาชนทั่วไป

ในการออกบรรยายรณรงค์เรื่องการรักษาสุขภาพสิ่งแวดล้อมนั้น การสร้างจิตสำนึกให้เห็นอันตรายและเริ่มรักษาสิ่งแวดล้อม โดยเริ่มที่ตัวเราเองก่อนสำคัญที่สุด เมื่อตนเองตระหนักในอันตรายแล้ว ก็ให้ศึกษาหาความรู้ในการป้องกันอนุรักษ์และชักชวนญาติสนิทมิตรสหาย ให้ร่วมมือกันขยายผลแห่งความเข้าใจและการร่วมมือแพร่หลายออกไปอีกโดยไม่สิ้นสุด หากกระบวนการต่อ

เนื่องเป็นลูกโซ่ บ้านของเรา เมืองของเรา ประเทศของเรา และโลกของเรา ก็จะมีสภาพเหมาะแก่ชีวิตที่จะอยู่อาศัยไปอีกนานเท่านั้น

ในฐานะนักสิ่งแวดล้อม ท่านได้เสนอบุคลิกของนักสิ่งแวดล้อมที่สังคมต้องการคือ จะต้องเป็นผู้ชี้ทางออกให้สังคม ชี้ให้สังคมเห็นว่าปัญหาสิ่งแวดล้อมเกิดขึ้นได้อย่างไร สังคมอยากรู้ว่า จะช่วยทำอะไรได้บ้างสิ่งแวดล้อมจึงจะดีขึ้น นักสิ่งแวดล้อมคงไม่ไปเพิ่มให้สิ่งแวดล้อมแย่ลง ด้วยการนำขบวนประท้วง

การรณรงค์ให้มีการรีไซเคิล (Recycle) หรือเปลี่ยนสภาพผลิตภัณฑ์ให้นำกลับมาใช้ใหม่

ประเทศญี่ปุ่นได้แสดงตัวอย่างที่ดี ในแต่ละปีประชากรญี่ปุ่นบริโภคถ้วยเหลือทิ้งมากเป็นพิเศษ มีการแปรสภาพเป็น เต้าหู้ เต้าเจี้ยว อาหารผสมถั่วเป็นอาหารหลักในรูปแบบอื่น ๆ อีกมาก แต่ละปีจะมีกากถ้วยเหลือทิ้งค้ำ ๗ แสนตันต่อปี รัฐบาลได้ทุ่มเงินทุนมหาศาลทำการวิจัย ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๔ ปัจจุบันเราสามารถนำกากถ้วยเหลือทิ้งมาแปลงสภาพเป็นภาชนะ ถาดใส่อาหาร ถ้วยชาม บัตรเครดิต ทำเป็นวัสดุก่อสร้าง เช่น ฝ้าบ้าน ฉาก ซ้อน ทำเป็นกระดาดห่อของ ขนาดความกว้าง ๑ เมตร ยาว ๘๐ เมตรได้ ซึ่งวัสดุธรรมชาติเหล่านี้ เมื่อผลิตมาจากสารธรรมชาติ จึงสามารถย่อยสลายคืนสู่ธรรมชาติได้โดยง่าย

ท่านได้ชี้ให้เห็นว่าวัฒนธรรมบริโภคแบบตะวันตก ซึ่งเห็นเป็นของโก้หรูนั้นเป็นอันตรายอย่างยิ่ง คือบรรจุภัณฑ์ประเภทใช้ครั้งเดียวแล้วทิ้งเลย มีขวดบรรจุยาประเภทบำรุงกำลัง ลิโพ เอ็ม ๑๐๐ ขวดพลาสติกโค้กแคน กระป๋องบรรจุน้ำอัดลม น้ำผลไม้ต่าง ๆ ซึ่งทั้งหมดนี้ให้ผลดีกับผู้ผลิตคือ จำหน่ายไปแล้วไม่ต้องเก็บคืน เมื่อมีผู้ซื้อไปบริโภคแล้วก็ทิ้งเลย อาจจะมีกลับมาที่กองขยะหรือฝังอยู่ในดิน เราใช้เวลาบริโภค ๓ นาที แต่กากของบรรจุภัณฑ์เหล่านี้ ใช้เวลา ๒๐๐ ปี จึงจะย่อยสลาย

ปากกานมิกแห้งหรือลูกกลิ้งเป็นอีกตัวหนึ่ง ประเทศไทยใช้ปากกาลูกกลิ้งที่มีไส้เป็นสแตนเลสยาว ๆ เมื่อใช้หมึกหมดแล้วก็โยนทิ้งไม่มีใครเก็บมาหลอมหลอมหมุนเวียนใช้ใหม่ ปีหนึ่งประเทศไทยใช้ปากกาลูกกลิ้ง ๒๐๐ ล้านด้าม เศษที่โยนทิ้งก็ฝังอยู่ในดินใช้เวลาเป็นร้อยปีกว่าจะย่อยสลาย และจะมีปริมาณมากขึ้นทุก ๆ ปี หากไม่มีการเปลี่ยนวิธีการใช้เป็นปากกานมิกซึมซึ่งทนกว่า และในระยะยาวถูกกว่ากันมาก

น้ำจะเป็นปัญหาต่อไป เพราะไม่มีการรีไซเคิล ประชากรในเขตเมืองหลวงใช้น้ำกันเกินความจำเป็น ไม่ใช้สุขภัณฑ์ประหยัดน้ำ น้ำที่ใช้ชำระล้างแล้วไม่ได้รับการบำบัดให้เป็นน้ำดีแล้วเอากลับมาใช้ใหม่ ปล่อยทิ้งไปเลย เราสูญเสียไปมากกับน้ำฝักบัว อ่างอาบน้ำ ในแหล่งอาบอบนวดใช้น้ำมาก ควรให้แต่ละแห่งมีเครื่องบำบัดน้ำเสียของตนเอง แล้วหมุนเวียนน้ำกลับไปใช้ใหม่ มิฉะนั้นเราจะขาดแคลนน้ำในอนาคต เฉพาะชักโครกอย่างเดียวเราต้องใช้น้ำปีละ ๑ เชื้อน ซึ่งเป็นการไม่ประหยัดพลังงานเลย

การให้ความรู้และข้ออันควรสังวรต่าง ๆ ของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ปัญหาสิ่งแวดล้อมนั้นเกิดขึ้นตั้งแต่หลังการปฏิวัติอุตสาหกรรมในประเทศอังกฤษ มีผู้คนล้มตายอันเนื่องมาจากสารพิษต่าง ๆ มาก แต่ยังไม่มีการพูดคุยหรือศึกษาว่าควรจะทำอย่างไรกันดีในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม ในภาพรวมของทั้งโลกความรู้ความเข้าใจในเรื่องนี้ เป็นเรื่องใหม่ของประเทศทุกประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศอุตสาหกรรม ผลผลิตสินค้าได้ผลผลิตมีรายได้เข้าประเทศ แต่ทั้งเจ้าของกิจการอุตสาหกรรม ผู้ใช้แรงงานและผู้บริโภคต่างก็ได้รับผลร้ายเท่าเทียมกัน จนกระทั่งปี ค.ศ. ๑๙๗๐ นี้เอง จึงมีการพูดคุยกันในเรื่องนี้

ระยะนั้นยุโรปตะวันตกเป็นประเทศที่มีการเติบโตทางอุตสาหกรรมด้านการผลิตการบริโภคมาก ฉะนั้นจึงเผชิญปัญหาสิ่งแวดล้อมก่อนเพื่อน มีปัญหาเรื่องน้ำเสีย ขยะที่เกิดจากการผลิตอุตสาหกรรมด้านต่าง ๆ อากาศเป็นพิษ การเอาถ่านหินมาใช้เป็นวัสดุพลังงานทำให้เกิดซัลเฟอร์ไดออกไซด์มากมาย เกินขีดความสามารถของธรรมชาติในการจัดการกับมลพิษต่าง ๆ เศษขยะที่เหลือจากการอุตสาหกรรมได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วเกินกว่าที่ธรรมชาติจะรองรับได้ วัสดุบางอย่างสาม-สี่ร้อยปียังไม่ย่อยสลาย ฉะนั้นจึงมีการกอบเป็นพะเนินขึ้นมา ต้องหาวิธีกำจัดกากจัดในสมัยนั้นก็ใช้วิธีการเผา ซึ่งยังเข้าใจกันว่า การเผาทำให้หมดต่าง ๆ ของสารหายไป แต่แท้จริงแล้ว การเผาเป็นการเปลี่ยนจากปัญหาหนึ่งไปสู่อีกปัญหาหนึ่งที่มีความรุนแรงมากกว่า คือ สารพิษที่ตกค้างอยู่ในวัสดุเศษเหลือต่าง ๆ พุ่งกระจายไปสู่เนื้อที่เป็นบริเวณหลายตารางกิโลเมตร ทำให้คนที่อยู่ห่างไกลอยู่ได้ลมได้รับผลกระทบจากการผลิตทางอุตสาหกรรมนั้นไปด้วย ซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่ยุติธรรมและไม่สมควรอย่างยิ่ง จึงมีการประชุมเรื่องสิ่งแวดล้อมครั้งแรกขึ้น เมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๑๕ นี้เอง ที่กรุงสตอกโฮล์ม ประเทศสวีเดน หลังจากนั้น จึงได้ถือเอา วันที่ ๕ มิถุนายน ของทุกปีเป็นวันสิ่งแวดล้อม

สำหรับประเทศไทย ในปี พ.ศ. ๒๕๑๕ เกิดเรื่อน้ำมันชนกันใอ่าวไทย เป็นผลให้ชายฝั่งจังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงคราม มีคราบน้ำมันเต็มไปหมด ได้รับความเสียหายมากมีการประมงชายฝั่งแหล่งวางไข่ของสัตว์น้ำชายฝั่ง เป็นต้น ครั้นปี พ.ศ. ๒๕๑๖ มีการขยายตัวของอุตสาหกรรมน้ำตาลในลุ่มน้ำแม่กลอง มีการปล่อยน้ำเสียลงสู่แม่น้ำแม่กลอง จนประชาชนสองฝั่งใช้ประโยชน์จากแม่น้ำแม่กลองไม่ได้ จึงเกิดการเคลื่อนไหวมีกลุ่มนักเรียน นักศึกษาจำนวนมากเดินขบวนให้รัฐบาลแก้ปัญหา หลังจากนั้นประเทศไทยก็เริ่มต้นตัว มีการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติขึ้น มีการร่างพระราชบัญญัติสิ่งแวดล้อมขึ้น ทางกระทรวงอุตสาหกรรมก็เริ่มต้นตัวมีการตั้งกองโรงงานสิ่งแวดล้อมขึ้นมา

ตลอดยี่สิบปีที่ผ่านมา เราพบว่าปัญหาเติบโตเร็วกว่าหน่วยราชการที่มีอยู่ หน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมมีอยู่มากจริง แต่ไม่ได้ช่วยให้ปัญหาหมดไป สิ่งที่รัฐบาลทำอยู่นี้เป็นการแก้ปัญหาในอดีต ปัญหาปัจจุบันและปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคตมิได้รับการแก้ไข

ขอให้พิจารณาการประกอบอุตสาหกรรมภายในประเทศ อุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่มีมลพิษขับถ่ายออกมามากที่สุด คือ อุตสาหกรรมในการผลิตกระแสไฟฟ้าจากถ่านหิน ซึ่งปล่อย

ซัลเฟอร์ไดออกไซด์ออกมามากที่สุดถึงร้อยละห้าสิบหก เป็นอุตสาหกรรมที่มีมลพิษมากที่สุดในประเทศไทย ความรับผิดชอบนี้ตกมาถึงประชาชนผู้บริโภคไฟฟ้าด้วย เพราะเป็นผู้สนับสนุนให้เกิดการใช้พลังงานไฟฟ้า จึงมีหน้าที่โดยตรงที่จะต้องตระหนักถึงการประหยัดพลังงานด้วย เช่นการใช้เครื่องปรับอากาศ การใช้กระแสไฟอุตสาหกรรม การใช้กระแสไฟฟ้าให้แสงสว่าง เป็นต้น

อุตสาหกรรมแก้ว อุตสาหกรรมซุบหล่อหลอมโลหะหลายชนิด อุตสาหกรรมเคมี อุตสาหกรรมแร่ แม้แต่อุตสาหกรรมเกษตรไม่ว่าจะเป็นเรื่องของน้ำตาล เรื่องของสุรา อุตสาหกรรมทำแบตเตอรี่ ก็เป็นอุตสาหกรรมที่มีความเป็นพิษออกมามาก

พิษจากอุตสาหกรรมก่อให้เกิดโรคหลายประเภท ยกตัวอย่างเฉพาะโรคพิษสารตะกั่ว ซึ่งเข้าสู่ร่างกายได้ทุกทาง ทางลมหายใจ รับประทานโดยตรง ซึ่งเข้าทางผิวหนัง เด็กทารกเข้าทางน้ำนมจากมารดา ซึ่งมารดาก็ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้เพราะพิษจากสารตะกั่วอยู่ในสิ่งแวดล้อม ในไอเสียของรถยนต์ ผู้ที่ทำงานปั้มน้ำมัน ตะกั่วอยู่ในบรรยากาศรอบ ๆ ตัวเราในท้องถนน โดยออกมาจากท่อไอเสียรถยนต์ สีสังเคราะห์ สีทาบ้าน ตะกั่วเรซินพิมพ์เป็นสารมีพิษทั้งสิ้น และเมื่อถูกชำระล้างละลายอยู่ในน้ำเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำ กุ้ง หอย ปู ปลา มีสารตะกั่วซึมปนเปื้อนอยู่ในเนื้อ คนจับมาบริโภคสารตะกั่วก็เข้าสู่ร่างกายมนุษย์ ทั้งทางตรงและทางอ้อมหลาย ๆ วิธี

พิษสารตะกั่วก่อให้เกิดระบบการทำงานของชีวิตเสื่อมถาวร สมองเสีย ปัญญาอ่อน สะสมอยู่ในตับ-ไต เกิดปัญหาการทำงานของตับ-ไต เด็ก ๆ จะมีอาการชัก เล็บมือเล็บเท้าจะมีสีน้ำตาล ตะกั่วจะเข้าไปอยู่ในกระดูกทำลายประสิทธิภาพการผลิตเม็ดเลือด เม็ดเลือดแตกง่าย เปลือกตาขีดปวดท้องเป็นประจำ ผู้ที่มีสารตะกั่วอยู่ในเม็ดเลือดมาก จะสังเกตได้ เหงือกจะดำ เดินไม่ได้ เส้นประสาททำงานไม่ปกติ ปรากฏอาการชัก เกร็ง เสมอ ๆ ซึ่งบางครั้งเพราะขาดความรู้ในพิษภัยของโรค ทำให้คนรับเอาสารตะกั่วเข้าสู่ร่างกาย ได้ง่าย ๆ ซึ่งเคยมีปรากฏอยู่มากในสังคม ทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค เช่น ผู้ผลิตลูกชิ้นกึ่งจำหน่ายอยู่ในท้องตลาด เพื่อให้มีสีน่ารับประทาน ผู้ผลิตใช้สีสังเคราะห์ซึ่งราคาถูกมากผสมอาหาร แทนที่จะใช้สีจากธรรมชาติ ซึ่งราคาสูงขึ้นไปเล็กน้อย ผลก็คือทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภคต่างก็รับพิษสารตะกั่วเข้าสู่ร่างกาย เครื่องสำอางราคาถูก เช่น แป้งจี่ที่มีสีสรรค์ต่าง ๆ กัน มีสารตะกั่วจากสีสังเคราะห์ราคาถูก ซึมเข้าผิวหนังของผู้รักสวยรักงามโดยขาดความรู้ ก่อให้เกิดอันตรายเช่นกัน และมักปรากฏบ่อยเช่นกัน ผู้ที่ชอบทำตัวเป็นนักเลงหัวไม้ถูกยิงถูกไล่ล่า แม้ไม่ถึงชีวิตกระสุนตะกั่วที่ฝังอยู่ในร่างกายแม้ไม่ทำให้เสียชีวิตในทันที แต่พิษของสารตะกั่วจะบั่นทอนร่างกายให้ทรุดโทรมไปในวันข้างหน้าในระยะใกล้ ๆ

ที่น่าตัวอย่างพิษของสารประกอบเพื่อการอุตสาหกรรมมาเสนอเพียงตัวอย่างเดียว ก็ส่งผลทำลายประสิทธิภาพการผลิตของประชากรมหาศาล ประเทศไทยนั้นได้พยายามส่งเสริมให้มีการลงทุนในอุตสาหกรรมเกิดขึ้นโดยไม่มีขีดจำกัด ทั้ง ๆ ที่ประเทศพัฒนาแล้ว เขาเลิกส่งเสริมกันแล้ว ประเทศอเมริกา เยอรมัน สวีเดน เดนมาร์กเขาอยู่กันได้ เพราะเขาจำกัดอุตสาหกรรมไม่ให้เติบโต ถ้าอุตสาหกรรมใดต้องการเติบโตต้องไปเติบโตประเทศโลกที่ ๓ ประเทศไทยมักจะอ้าแขนรับเพราะ

ทิวกระหายการลงทุน หวังว่าจะเป็นทางสร้างงาน แต่พอเขามาลงทุนก็สร้างงานได้ในวงจำกัด แค แรงงานฝีมือขั้นต่ำ ผลผลิตที่ได้เขานำส่งออกหมด ดังเช่น โรงงานกระดาษที่ขอนแก่น ปลุกพื้นที่ป่า ภาคอีสานทำเยื่อกระดาษ เขาสารเคมีมาเอามลพิษมา ผลิตเป็นเยื่อกระดาษชั้นดีไปญี่ปุ่น ส่วนคนไทย ได้บริโภคแต่สารพิษเพราะเราผลิตของที่ดีที่สุดให้เขาไปบริโภค แต่กากที่เหลืออยู่ในประเทศหมด

การพัฒนาอุตสาหกรรมต้องอาศัยพลังงานไฟฟ้า พลังงานไฟฟ้ามาจากพลังน้ำในเขื่อน ปัจจุบันแทบจะพูดได้ว่า ร้อยละ ๔๐ ของพลังงานใช้ในการอุตสาหกรรม ใช้ในการสร้างมลภาวะให้ คนไทยบริโภค

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีสถานที่ท่องเที่ยวสวยงามมาก เราควรจะขยายการท่องเที่ยว ไปยังต่างจังหวัด เพื่อให้มีการสร้างงานและมีอุตสาหกรรมโรงแรม การใช้ทรัพยากรที่ดีที่สุด ก็คือ การไปดูแลกลับมาเพราะไม่เสื่อมสลาย เป็นการไปซบซึงกับน้ำตก ความงามของธรรมชาติ และวิถีชีวิตแบบไทย ๆ ซึ่งสามารถเพิ่มพูนมูลค่าของการใช้ทรัพยากรด้วยการส่งเสริมการท่องเที่ยวได้ด้วย เช่นการจัดให้มี “เรือแรม” ตามวัดในชนบท ตามหมู่บ้าน ซึ่งมีบ้านว่างที่ปล่อยให้ลูกหลานเข้าไปเรียนใน กรุงเทพฯ ดัดแปลงให้ชาวต่างประเทศเช่าพักอาศัย ให้ความปลอดภัยเขา ให้เมตริ ให้อาหารเช่า ซึ่งเขาอาจจะพัก ๑-๒ คืนเมื่อเขาแพคของเดินทางต่อ หากจัดการที่ดีพอวัดหรือเรือนแรมนั้นก็จะมีแขก เข้าพัก ติดต่อกันไป

ผลงาน

ในฐานะนักอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่ต้องการสร้างจิตสำนึกให้เกิดขึ้นกับสมาชิกในสังคมให้ได้ ท่านได้นำผลงานการศึกษาค้นคว้าวิจัยไปรณรงค์เผยแพร่ความรู้ความเข้าใจ แก่ประชาชนกลุ่มต่าง ๆ ให้มีความเข้าใจและมีจิตสำนึกที่ถูกต้องในการใช้ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม โดยเน้นการสร้างกลุ่มตัวแทนอิทธิพลเพื่อให้มีการกระจายแนวความคิดเป็นลูกโซ่ต่อไป ดังจะเห็นได้จากบัญชีผลงานดังต่อไปนี้

ปี พ.ศ. ๒๕๓๓

๑. จัดการฝึกอบรมอาสาสมัครอนุรักษ์พลังงาน สำหรับเยาวชน	๑๐๐ คน
๒. จัดการฝึกอบรมอาสาสมัครอนุรักษ์พลังงาน สำหรับครูสอนวิทยาศาสตร์	๑๐๐ คน
๓. จัดการฝึกอบรมอาสาสมัครอนุรักษ์พลังงาน สำหรับสื่อมวลชน	๓๐ คน
๔. จัดการถวายความรู้พระสงฆ์ในกรุงเทพฯ-ปริมณฑล ๑๒ ครั้ง	๑,๙๒๐ รูป

ปี พ.ศ. ๒๕๓๔

๑. จัดการฝึกอบรมการหมุนเวียนทรัพยากรมาใช้ใหม่ ให้แก่ครูวิทยาศาสตร์	๖๐ คน

๒. จัดการฝึกอบรมการหมุนเวียนทรัพยากรมาใช้ใหม่ ให้แก่สื่อมวลชน	๔๐ คน
๓. จัดการฝึกอบรมสถาปนิก วิศวกร มัณฑนากร เจ้าของโครงการในการอนุรักษ์พลังงาน	๑๐๐ คน

ปี พ.ศ. ๒๕๓๕

๑. อบรมบทบาทผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวในการรักษา สภาพแวดล้อมให้แก่ผู้ประกอบการโรงแรม	๕๐ คน
๒. อบรมบทบาทครูในการรักษาสภาพแวดล้อม	๗๐ คน
๓. อบรมผู้บริหารพนักงานเจ้าหน้าที่ พนักงานห้างสรรพสินค้า ผู้ค้าปลีกในการรักษาสภาพแวดล้อม	๑๕๐ คน
๔. อบรมผู้จัดจำหน่ายสินค้าในการมีจิตสำนึก รักษาสภาพแวดล้อม	๑,๐๐๐ คน

ปี พ.ศ. ๒๕๓๖

๑. จัดฝึกอบรมการจัดตรุษจีนกับสิ่งแวดล้อม	๖๐ คน
๒. จัดฝึกอบรมการจัดการน้ำกับสิ่งแวดล้อมให้กับสื่อมวลชน	๖๐ คน
๓. จัดฝึกอบรมการจัดการน้ำกับสิ่งแวดล้อมให้กับ ข้าราชการวิทยาลัยพัฒนาชุมชน	๔๐ คน

กิจกรรมในปี ๒๕๓๗-๒๕๔๐ ท่านยังคงจัดสร้างจิตสำนึก ให้เกิดขึ้นกับผู้ดำเนินกิจการ
อุตสาหกรรมโรงแรมและการท่องเที่ยว โดยมีกำหนดการฝึกอบรมในแต่ละรอบปี อย่างสม่ำเสมอ เช่น
ฝึกอบรม “วิธีการตกแต่งอาคารและสถานที่เพื่อโลกสวย” “รายการอาหารเพื่อโลกสวย” “การจัดเลี้ยง
เพื่อสิ่งแวดล้อม (Green Party)” “การจัดโครงการไบโม่ชีวะ อนุรักษ์ รักษาสิ่งแวดล้อม” โดย
ร่วมกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สมาคมโรงแรมไทย สำนักงานสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ
ประจำเอเชียแปซิฟิก สมาคมพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การประชาสัมพันธ์ฝ่ายผลิตแห่ง
ประเทศไทย โดยได้ร่วมกันจัดกิจกรรมเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจในการทำธุรกิจการท่องเที่ยวให้มีผล
กระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด โดยได้เชิญผู้ประกอบการโรงแรม สถานประกอบการท่องเที่ยว
หน่วยราชการ สถาบันการศึกษา และองค์กรเอกชนอื่น ๆ เข้าร่วมการสัมมนา Green Hotel Fair &
Seminar และ Green Hotel สัญจร มีผู้เข้าร่วมสัมมนาเป็นสมาชิกของโรงแรมทั่วประเทศ มากกว่า
๑,๐๐๐ โรงแรม

กิจกรรมความพยายามอย่างต่อเนื่อง ในการที่จะสร้างให้สมาชิกในสังคม ประชาชนกลุ่มต่าง ๆ ให้ความสนใจและมีจิตสำนึกที่ถูกต้อง ในการใช้ทรัพยากรและรักษาสิ่งแวดล้อม ก่อให้เกิดความตื่นตัวและตระหนักถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม จากกิจกรรมการผลิต การบริโภค เพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนวิถีการบริโภคที่มีความเสียหาย และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยลง ทั้งยังได้ร่วมมือและร่วมทำกิจกรรมกับภาคธุรกิจเอกชน และองค์กรของรัฐในหลายโอกาสทั่วประเทศติดต่อกันมาอย่างต่อเนื่อง และยังสามารถผลิตสื่อเพื่อเป็นแนวทางให้ประชาชนได้ปฏิบัติผลงานต่าง ๆ เป็นที่ยอมรับทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ โดยเป็นกรรมการบริหารของ The International Network of Resource Information Centres เป็นที่ปรึกษาโครงการ US Asian Environment Partnership และ US - Environment Fellowship Program เป็นผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมาธิการสิ่งแวดล้อมสภาผู้แทนราษฎรหลายสมัย

คณะอนุกรรมการคัดเลือกและเผยแพร่ผลงานดีเด่นของชาติ ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี จึงเห็นสมควรยกย่องให้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิรพล สินธุนาวา
เป็นบุคคลดีเด่นของชาติ สาขาการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๓๘

นายแพทย์คัลยเวทย์ เลชะกุล

บุคคลดีเด่นของชาติ สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (ด้านการแพทย์)

ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๓๘

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

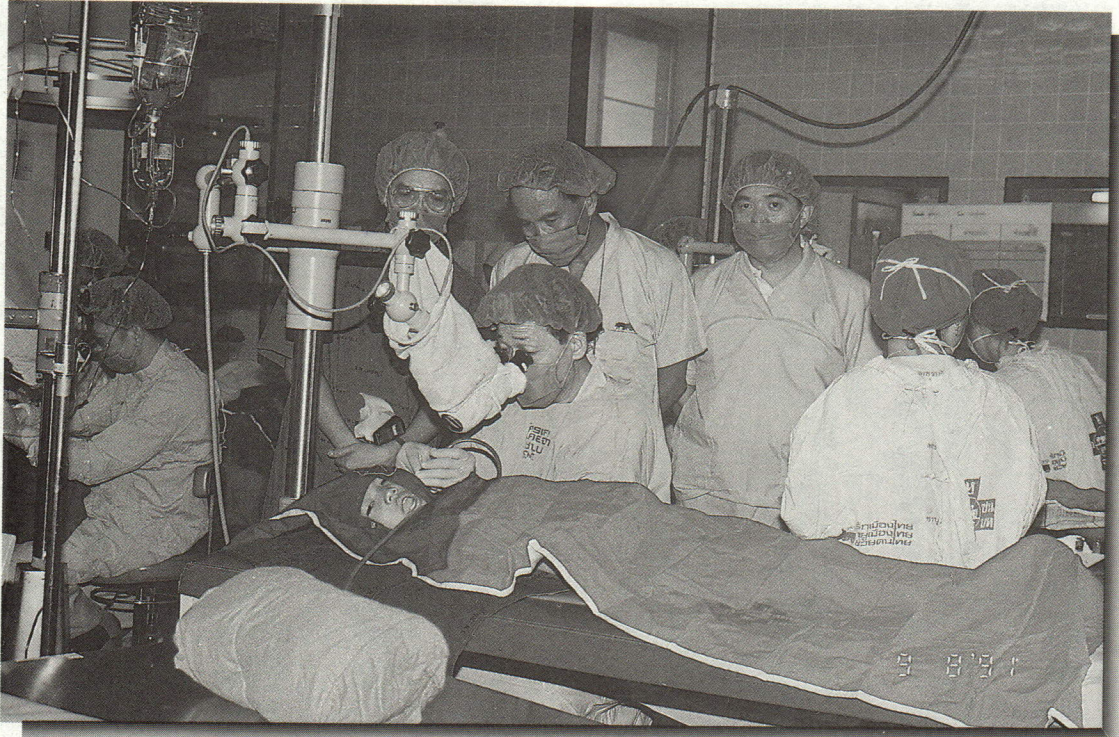

ประวัติความเป็นมา

นายแพทย์คัลยเวทย์ เลชะกุล เป็นบุตรของนายแพทย์บุญส่ง นางสุภาพ เลชะกุล บิดาของท่านได้ชื่อว่าเป็นนักธรรมชาติวิทยา หรือนักนิยมนิโพรที่มีชื่อเสียงมากในอดีต บิดาของท่านมีบทบาทสำคัญมากอีกประการหนึ่งซึ่งควรจารึกไว้คือ เป็นนักต่อสู้รณรงค์ป้องกันมิให้สิ่งแวดล้อมต้องเสื่อมโทรมลงไปอีกเป็นคนต้น ๆ ด้วย

นายแพทย์คัลยเวทย์ ได้ชื่อว่าเป็นแพทย์ผู้เชี่ยวชาญทางโรค หู คอ จมูก ได้รับการศึกษาเบื้องต้นอย่างดี สำเร็จชั้นมัธยม ๘ (ปัจจุบัน ม.๖) จากโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย ในระดับอุดมศึกษาสำเร็จการศึกษาได้รับปริญญาแพทยศาสตรบัณฑิต จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี ๒๕๐๖ ต่อจากนั้นได้เดินทางไปศึกษาต่อทางโสต คอ นาสิก ที่ Washington Hospital Center, Washington D.C. ได้รับ Diploma วุฒิบัตรของสภา โสต นาสิก ลาริงซ์วิทยาสหรัฐอเมริกา (American Board Otolaryngology) ทำการศึกษาและหาความชำนาญเฉพาะโรคอยู่ที่สหรัฐอเมริกา อยู่ถึง ๗ ปี จึงได้เดินทางกลับมา รับราชการเป็นอาจารย์ภาควิชา โสต นาสิก ลาริงซ์วิทยาของคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๕

ในระหว่างรับราชการนี้ นายแพทย์ศัลยเวทย์ ได้รับเลือกให้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาของนักศึกษาแพทย์ที่ทำกิจกรรมช่วยเหลือราษฎรชนบท นายแพทย์ศัลยเวทย์จึงต้องออกไปตามชนบทกับนักศึกษา และให้การรักษาพยาบาล โรคทั่วไปกับชาวบ้าน และได้สังเกตเห็นชาวบ้านเหล่านั้นหลายราย เป็นโรคหูน้ำหนวกเรื้อรัง

จากการศึกษาและค้นคว้า ทำให้นายแพทย์ศัลยเวทย์ได้ความรู้ว่า ประมาณแปดแสนคนของประชากรไทยเป็นโรคหูน้ำหนวกเรื้อรัง และประมาณได้ว่า ประมาณเก้าหมื่นคนที่เป็นชนิดร้ายแรง แต่ใน ๗๒ จังหวัดของเมืองไทย นั้น มีเพียง ๘ จังหวัดเท่านั้น ที่มีเครื่องมือและอุปกรณ์ที่สามารถรักษาโรคหูน้ำหนวกได้ จำนวนแพทย์ผู้เชี่ยวชาญที่สามารถผ่าตัดโรคหูน้ำหนวกโดยใช้ระบบไมโครก็มีไม่กี่คน และส่วนมากในจำนวนอันน้อยนี้ ก็ทำงานอยู่โรงพยาบาลในกรุงเทพฯ ทำให้ต่างจังหวัดทุกภาคของประเทศไทย ขาดแคลนแพทย์ผู้เชี่ยวชาญสำหรับการรักษาพยาบาล ดังนั้น โรคหูน้ำหนวกในต่างจังหวัด เป็นโรคที่พบเห็นกันเป็นประจำ จนไม่เป็นที่สนใจ และไม่เห็นความสำคัญที่จะรักษาให้หายขาด อีกประการหนึ่งนั้น เป็นโรคที่อยู่ลึกเข้าไปในรูหู จึงไม่ค่อยเป็นจุดสนใจของผู้พบเห็น

ผู้ป่วยที่เป็นโรคหูน้ำหนวกนั้น จะไม่มีอาการป่วยเจ็บให้เห็น ยังสามารถ เดิน วิ่งเล่นได้ ตามปกติ หากเป็นเรื้อรังนาน ๆ แล้ว จะเป็นการอักเสบเรื้อรังของหูชั้นกลาง และจะเกิดเป็นร่วมกับก้อนตุ่มเนื้อที่เกิดจากการเสื่อมของเยื่อภายในช่องหู หรือก้อนโคเลสทีโตมา ซึ่งจะโตขึ้นเรื่อย ๆ และจะทำลายกระดูกหูและโพรงกระดูกหลังหู จนเป็นโพรง และอาจทะลุเข้าไปในสมอง ทำให้เกิดโรคเยื่อหุ้มสมองอักเสบ หรือฝีในสมอง ซึ่งคนไข้ที่เป็นจะต้องได้รับการรักษาโดยการผ่าตัดเท่านั้น เพื่อหยุดยั้งความรุนแรงของโรค ส่วนมากคนไข้ที่เป็น มักจะอยู่ในวัยเด็กเกือบทั้งนั้น ไม่ค่อยพบในผู้ใหญ่ เพราะคนไข้มักจะตายเสียก่อนที่จะโตเป็นผู้ใหญ่

ด้วยแรงบันดาลใจ ที่ได้เห็นความทุกข์ยากของชาวบ้าน ทำให้นายแพทย์ศัลยเวทย์คิดที่จะทำโครงการออกสู่ชนบทด้วยตนเอง จึงตั้งตนคนเดียวในวันเสาร์อาทิตย์ หรือวันหยุดราชการ นำเครื่องมือของตนเองจัดหาเวชภัณฑ์โดยให้ทุนทรัพย์ส่วนตัว แม้แต่เครื่องมือผ่าตัดระบบไมโคร ซึ่งราคาแพงมากก็นำไปด้วยในรถส่วนตัว ขับไปตามโรงพยาบาลในชนบทหลายแห่ง ให้การรักษาพยาบาลโรคทาง หู คอ จมูก และทำการผ่าตัดในบางรายที่เป็นร้ายแรง ร่วมกับแพทย์ของโรงพยาบาลนั้น ๆ ด้วยปรารถนาให้แพทย์ในท้องถิ่นมีประสบการณ์ จนสามารถให้การบริหารผู้ป่วยได้เอง บางครั้งก็ได้ນำนักศึกษาแพทย์ร่วมเดินทางออกไปด้วย

ในระยะสองปีแรกที่ทำงานด้วยตัวเองนั้น จำนวนผู้ป่วยก็มีไม่มากนัก ต่อมาภายหลังงานได้ขยายตัวออกไป เพราะมีคนรู้จักมากขึ้น นายแพทย์ศัลยเวทย์จึงได้ขอลาออกราชการในปี ๒๕๑๙ เพื่อให้มีเวลาออกสู่ชนบทมากขึ้น ระยะนั้นมีผู้สนับสนุนบริจาคเวชภัณฑ์ และเครื่องมือ-เครื่องมือเพิ่มเติม งานออกสู่ชนบทที่เคยทำด้วยตัวเองนั้น ก็กว้างขวางมากออกไป จนทำคนเดียวต่อไปไม่ไหว นายแพทย์ศัลยเวทย์จึงได้เสนอโครงการนี้ไปยังสมาคม โสต คอ นาสิก แพทย์ ให้

จัดทำโครงการ หู คอ จมูก ชนบทขึ้น ซึ่งสมาคมฯ ก็เห็นดี ด้วยในการจัดทำโครงการดังกล่าว

เมื่อมีอาสาสมัครมาร่วมงานมากขึ้น ทั้งแพทย์และบุคลากร รวมทั้งสมาคมแพทย์อื่น ๆ เช่น สมาคมวิสัญญีแพทย์ และสมาคมพยาบาล โครงการ หู คอ จมูก ซึ่งนายแพทย์ศัลยแพทย์เป็นกำลังสำคัญนี้ จึงได้ขยายกว้างขวางออกไป มีผู้มีจิตศรัทธาบริจาคอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็น รวมทั้งมียาคุณภาพดี ทำให้สามารถทำงานออกชนบทเดือนละครั้งได้ผลดีมากมาย และจากประสบการณ์ที่ได้ออกชนบทมานาน ทำให้สามารถจัดงานที่เป็นระบบ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แต่ครั้งที่จะออกชนบท โครงการจะจัดเตรียมไปสเตอร์ขนาดใหญ่ แจ่งวัน เวลา สถานที่ที่จะให้บริการจัดส่งล่วงหน้าไปยังท้องถิ่นที่จะไป โดยจะขอความร่วมมือจากโรงพยาบาลท้องถิ่นนั้น ให้ช่วยไปติดตามโรงเรียน วัด และที่ชุมชน นอกจากนี้ จะแจ่งไปยังวิทยุหรือโทรทัศน์ของท้องถิ่น และหนังสือพิมพ์ ขอให้ช่วยแจ่งให้ประชาชนทราบ หลังจากนั้น โครงการจะนัดอาสาสมัครที่จะไปร่วมงานด้วยกัน ให้ไปพบกันเอง ณ ท้องถิ่นที่จะไปให้บริการ ซึ่งบางคนอาจเดินทางไปเองหรือจะร่วมกับขบวนรถของโครงการ หรือจะไปกับรถของโครงการก็ได้ สุดแต่ใครจะสะดวกอย่างไรและในการไปแต่ละครั้ง ใครจะพาครอบครัวร่วมเดินทางด้วยก็ได้ เมื่อไปถึงท้องถิ่นนั้น ก็จะเข้าพักตามสถานที่ที่ทางโครงการจับจองไว้ให้ ซึ่งเป็นตามโรงแรม หรือบ้านพักเพื่อนฝูงที่รู้จักกัน ค่าใช้จ่ายสำหรับการเดินทาง ค่าที่พัก ค่าอาหารทั้งหมด ผู้ร่วมงานแต่ละคนต่างคนต่างออกกันเองทั้งสิ้น ซึ่งอาสาสมัครทุกคนก็ยินดี เพราะเป็นการเที่ยวพักผ่อน และได้บำเพ็ญกุศลสาธารณประโยชน์ไปด้วยในตัว

โครงการจะจัดสิ่งของทุกอย่างที่จำเป็นต้องใช้ เช่น กล้องผ่าตัดไมโคร เครื่องกรอหู เครื่องมือผ่าตัด ผ้าคลุมคนไข้ ผ้าเช็ดมือ ถุงมือ เสื้อแพทย์และพยาบาล ยาชา ยาสลบ ยาที่จะใช้รักษาและของอื่น ๆ ทั้งสิ้น นำขึ้นรถบรรทุกของโครงการไป สิ่งที่โรงพยาบาลท้องถิ่นจะช่วยงานของโครงการก็คือ จัดทำบัตรทะเบียนคนไข้ จัดหาห้องตรวจโรค เจ้าหน้าที่ช่วยเรียกชื่อ และแนะนำผู้ป่วย เจ้าหน้าที่จ่ายยาซึ่งจะช่วยจ่ายยาที่โครงการนำไปให้เจ้าหน้าที่ห้องผ่าตัดซึ่งถึงแม้จะไม่เคยทำผ่าตัดหูเลยก็สามารถช่วยได้ เพราะได้จัดระบบเครื่องมือให้ทุกคนสามารถช่วยงานได้ บางครั้งทางโรงพยาบาลอาจต้องเตรียมหาที่พักหรืออาหารให้ในกรณีที่ท้องถิ่นนั้นไม่มีโรงแรมหรือร้านอาหาร

บริการของโครงการนี้ให้กับผู้ป่วย เป็นบริการที่ไม่คิดเงินเลย เพื่อให้เป็นประโยชน์มากที่สุดกับผู้เดือดร้อน และยากจนจริง ๆ เพราะบ่อยครั้งที่ได้พบว่า เด็กที่เป็นโรคนี้นั้นร้ายแรงแต่ผู้ปกครองเด็กไม่กล้าพามาหาหมอ เพราะไม่มีเงินจะเสีย ทางโครงการจึงต้องประกาศบริการฟรีและทางโครงการได้ขอรับรองทางโรงพยาบาลท้องถิ่นนั้น ขออย่าให้คิดค่าห้องผ่าตัด และค่าเตียงคนไข้ แต่ถ้าผู้ป่วยรายไหนขอห้องพิเศษแล้ว ก็ขอให้โรงพยาบาลคิดค่าบริการเก็บเงินบำรุงโรงพยาบาลได้ตามต้องการ และหลังจากให้การรักษาหรือผ่าตัดคนไข้เรียบร้อยแล้ว โดยร่วมมือจากแพทย์ของโรงพยาบาลนั้น โครงการก็จะมอบสมุดเล่มเล็กที่แนะนำเกี่ยวกับการรักษาตัวให้ผู้ป่วย และทางโครงการก็จะมอบคนไข้ให้ทางโรงพยาบาลช่วยดูแลรักษาต่อไป ซึ่งทำได้ไม่ยาก หลังจาก ที่ได้รับค่า

แนะนำจากแพทย์ผู้เชี่ยวชาญของทางโครงการ

หน่วยแพทย์ของโครงการ จะให้บริการแก่คนไข้ในตอนเช้าประมาณ แปดนาฬิกา หลังจากเสร็จในที่แห่งหนึ่งแล้ว ก็จะออกเดินทางต่อไปให้การรักษาในท้องถิ่นอื่น บางครั้งเมื่อมีคนไข้ มากหน่วยแพทย์ของโครงการต้องทำผ่าตัดติดต่อกันถึงเช้าของวันใหม่เลยก็มี แต่ทุกแห่งที่ไปทำงาน ก็ได้รับความช่วยเหลือจากแพทย์และพยาบาลของโรงพยาบาลท้องถิ่น และอาสาสมัครทุกคนด้วยดี เพราะทุกคนได้เห็นการทำงานที่จริงจังเพื่อช่วยเหลือผู้เดือดร้อนและจำเป็น พยาบาลคนหนึ่งของ โรงพยาบาลท้องถิ่น ได้เคยกล่าวกับนายแพทย์ศัลยแพทย์ว่า ยินดีอย่างมากที่ได้ช่วยงานนี้ และจะ ขอช่วยงานจนถึงที่สุด ไม่ว่าจะใช้เวลาามากเท่าใด เพราะซาบซึ้งกับการที่โครงการมาช่วยเหลือใน ท้องถิ่นเกิดของตัวเอง ซึ่งนับได้ว่าเป็นญาติพี่น้องด้วยกันทั้งนั้น

โครงการ หู คอ จมูก ชนบท ได้ดำเนินงานจากการออกหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ ใช้ เวลาครั้งละ ๑-๒ วัน เป็นครั้งละ ๗-๘ วัน และสามารถออกให้บริการได้ทุกเดือน ในระยะแรก ได้ให้การรักษาโรค คอ จมูก ด้วย แต่เนื่องจากการออกชนบท จะมีแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเพียง ๒-๓ คน และวิสัญญีแพทย์อีก ๑ คน เท่านั้น และผู้ป่วย โรค หู คอ จมูก รวมกันแล้วบางครั้งมีถึง ๕๐๐ คน ทางโครงการจึงได้เปลี่ยนแนวโน้มมาให้การรักษาเฉพาะโรคหูน้ำหนวก ซึ่งเป็นโรคที่เป็นอันตรายถึง ชีวิตก่อน แต่ถ้าโรงพยาบาลจะนัดโรค หู คอ จมูก อื่นมาให้รักษาด้วย ก็ไม่ขัดข้อง การทำงานของ โครงการ ได้ดำเนินมาถึงห้าปีแล้ว ให้การรักษาพยาบาลแก่ประชาชนตามท้องถิ่นต่าง ๆ กว่า ๔๐ จังหวัด และเคยไปมาแล้วเหนือสุดถึงแม่ฮ่องสอน และได้สุดถึงยะลา ผู้ป่วยที่มาใช้บริการมีจำ นวนสองหมื่นกว่าราย โดยเฉพาะในภาคอีสาน ได้รักษาผู้ป่วยโรคหูน้ำหนวกมาแล้วหมื่นกว่าราย ทำผ่าตัดให้ ๕๐๐ ราย ซึ่งถ้าคิดถึงค่าใช้จ่ายในการผ่าตัด ค่าเดินทาง ค่าเตียงคนไข้ หากคนไข้จะต้อง เดินทางมารักษาในกรุงเทพฯ แล้ว จะเป็นจำนวนเงินมากกว่า ๒๐ ล้านบาท

สิ่งที่แพทย์ศัลยแพทย์พอใจมากที่สุดในการจัดทำโครงการนี้ก็คือ การที่อาจารย์และนัก ศึกษาโรงเรียนแพทย์ มีโอกาสได้เห็นความเดือดร้อนและสภาพที่เป็นจริงของต่างจังหวัดในเมืองไทย จะได้นำมาปรับปรุงในการสอนนักศึกษาแพทย์ให้เหมาะสมกับสภาพความเป็นอยู่ของชาวบ้าน และ เป็นการกระตุ้นเตือนให้นักศึกษาได้สำนึกถึงความรับผิดชอบ และเห็นอกเห็นใจในชีวิตเพื่อนมนุษย์ที่ ยากไร้ด้วยกัน และสมัครใจมาทำงานต่างจังหวัดมากขึ้น นอกจากนั้น ยังเป็นการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ และการร่วมนกันแก้ปัญหาภัยกับแพทย์ของโรงพยาบาลท้องถิ่น ในการ ให้การรักษาพยาบาลคนป่วย ให้มีความเข้าใจดีในโรค หู คอ จมูก อันจะเป็นประโยชน์กับผู้ป่วย ต่อไป เมื่อหน่วยแพทย์ได้บริการเสร็จสิ้นและจากไปแล้ว

นายแพทย์ศัลยแพทย์เป็นหมอผู้ทำงานเพื่อเพื่อนมนุษย์โดยไม่คำนึงถึงสิ่งใดทั้งสิ้น ดังเช่น ตัวอย่างหนึ่ง เมื่อประมาณกลางปี ๒๕๒๓ นี้เอง นายแพทย์ศัลยแพทย์ได้รับจดหมายจากเพื่อนแพทย์ ด้วยกันที่จังหวัดเชียงราย ซึ่งก็ไม่เคยรู้จักกัน แต่เคยได้ยินชื่อเสียงของโครงการ ได้ขอคำปรึกษา เกี่ยวกับอาการของเด็กคนไข้รายหนึ่ง เมื่อนายแพทย์ศัลยแพทย์ได้รับจดหมายในตอนเช้าวันหนึ่ง จึง

พิจารณาอาการตามที่แจ้งมา และเห็นท่าไม่ดี จะเป็นอันตรายร้ายแรง นายแพทย์ศัลยเวทย์จึงโทรศัพท์ทางไกลแจ้งให้ทางโรงพยาบาลเชียงราย ทราบแล้วก็เตรียมเครื่องมือผ่าตัดและอุปกรณ์ต่าง ๆ ขึ้นรถของตัวเอง ออกเดินทางไปเชียงรายในทันทีทันใด พอไปถึงตอนกลางคืนวันนั้นให้การผ่าตัดทันที ซึ่งกรณีนี้ ถ้าหากไปช้าอีกเพียงชั่วโมงเดียวเท่านั้น ผู้ป่วยรายนี้จะต้องถึงแก่ชีวิตอย่างแน่นอนไม่ต้องสงสัย

ผลงานของนายแพทย์ศัลยเวทย์ นั้น เป็นผลงานของแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะโรคที่ทำงานด้วยความเสียสละ มุ่งหวังผลตอบแทนแต่เพียงความผาสุกและอยู่รอดปลอดภัยของเพื่อนมนุษย์ เป็นผู้ที่ทำประโยชน์เอนกอนันต์ให้กับพี่น้องร่วมชาติซึ่งไร้ที่พึ่งพิง

ผลงานของโครงการ หู คอ จมูก ชนบท ที่นายแพทย์ศัลยเวทย์เป็นผู้ริเริ่ม และยังคงดำเนินอยู่ต่อไป เป็นประโยชน์ต่อประชาชน ช่วยให้พ้นทุกข์ทรมานจากโรค โดยที่นายแพทย์ศัลยเวทย์ต้องอุทิศตนเองให้กับงาน เสียสละทั้งกำลังกาย กำลังใจ ทรัพย์สินเงินทองส่วนตัว และเวลาที่จะใช้เพื่อหาความสุขสบายส่วนตัว นับได้ว่าเป็นผลงานที่มีคุณค่าสูงยิ่ง น่าเชิดชู ยกย่อง เป็นตัวอย่างที่เรียกร้องคนทั่วไปให้เอาเยี่ยงอย่าง ไม่แต่เพียงแพทย์เท่านั้น ให้มาร่วมกันรับผิดชอบแก่สังคม ในฐานะที่เราเองต่างก็มีใจอยู่กันอย่างโดดเดี่ยว หากแต่เป็นสมาชิกหนึ่งของสังคม ซึ่งมีหน้าที่ในการประคับประคองให้สังคม ประเทศชาติ สามารถดำรงอยู่ได้

คณะอนุกรรมการคัดเลือกและเผยแพร่ผลงานดีเด่นของชาติ ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี จึงเห็นสมควรยกย่องให้

นายแพทย์ศัลยเวทย์ เลขาภูล
เป็นบุคคลดีเด่นของชาติ สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (ด้านการแพทย์)
ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๓๘

ท่านผู้หญิงนวลผ่อง เสนาณรงค์

บุคคลดีเด่นของชาติ สาขาเผยแพร่เกียรติภูมิไทย (ด้านเผยแพร่เอกลักษณ์ไทย)

ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๓๘

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

ท่านผู้หญิงนวลผ่อง เสนาณรงค์

บุคคลดีเด่นของชาติ สาขาเผยแพร่เกียรติภูมิไทย (ด้านเผยแพร่เอกลักษณ์ไทย)

ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๓๘

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

ประวัติความเป็นมา

ท่านผู้หญิงนวลผ่อง เสนาณรงค์ เป็นราชินิกุลคนหนึ่งในตระกูลสนิทวงศ์ เป็นธิดาคนโต และคนเดียวของพลตรีหม่อมราชวงศ์เสนี (ม.ร.ว.ตัน สนิทวงศ์) อดีตเอกอัครราชทูตไทยประจำ ประเทศโปรตุเกส กับท่านผู้หญิงแผ้ว สนิทวงศ์เสนี บรมครูทางนาฏศิลป์ไทย ท่านมีน้องชายร่วมสายโลหิตอีกสองคน คือ หม่อมหลวงเดิม และหม่อมหลวงดวง สนิทวงศ์

ท่านผู้หญิงนวลผ่อง เสนาณรงค์ เกิดเมื่อวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๔๗๒ ได้รับความศึกษาขั้นต้นจากโรงเรียนเซนต์ฟรังซิสซาเวียร์ แต่เรียนได้แค่อายุ ๗ ขวบ ก็ต้องติดตามบิดา ซึ่งเป็นทูตทหารไปประจำอยู่ ณ ประเทศอังกฤษ และประเทศในยุโรปอีกหลายประเทศ มีประเทศฝรั่งเศส อิตาลี สวิตเซอร์แลนด์ ตำแหน่งสุดท้ายของบิดาท่านในการรับราชการในต่างประเทศ คือ เอกอัครราชทูตไทยประจำประเทศโปรตุเกส

ท่านผู้หญิงนวลผ่อง เสนาณรงค์ ใช้ชีวิตอยู่ในต่างประเทศด้วยความยากเข็ญลำบาก ต้องกระเหม็ดกระแหม่และอดอดอม เนื่องจากเป็นภาวะเกิดสงครามโลกครั้งที่ ๒ ต้องจากครอบครัวอยู่โรงเรียนประจำอย่างโดดเดี่ยวเป็นเวลาถึง ๔ ปี โดยไม่ได้พบบิดา-มารดา เลย

ท่านผู้หญิงนวลผ่อง เสนาณรงค์ สมรสกับ พลเอกแสวง เสนาณรงค์ อดีตรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี มีบุตรธิดา ๓ คน คือ นางเพชรพริ้ง สารสิน (สมรสกับนายกิลนทร์ สารสิน) นางสาวพรพรพร เสนาณรงค์ และนายแมนพงศ์ เสนาณรงค์

ท่านผู้หญิงนวลผ่อง เสนาณรงค์ ถึงแก่อนิจกรรม เมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๐

การศึกษา

ท่านผู้หญิงนวลผ่อง เสนาณรงค์ เล่าถึงการศึกษาในวัยเด็กของท่านว่า ท่านเริ่มเรียนหนังสือที่โรงเรียนเซนต์ฟรังซิสซาเวียร์ ตั้งแต่ประถมปีที่ ๑ ถึงประถมปีที่ ๔ พอขึ้น ม.๑ ก็ต้องย้ายตามบิดาซึ่งไปรับราชการเป็นทูตทหารประจำอยู่ที่ประเทศอังกฤษ ได้ไปศึกษาต่อที่โรงเรียนในประเทศอังกฤษ ซึ่งเป็นโรงเรียนของฝรั่งเศส ตั้งอยู่ในลอนดอน ท่านบิดากล่าวว่า ถ้าจะเรียนเอาดีทางภาษาให้เรียนภาษาฝรั่งเศสก่อน ต่อจากนั้นไปเรียนภาษาอังกฤษหรือภาษาอื่นจะง่ายขึ้น

ศึกษาอยู่ที่โรงเรียนในประเทศอังกฤษได้ปีเดียว ก็เกิดสงครามโลกครั้งที่สอง คุณพ่อได้รับคำสั่งให้ไปเป็นทูตทหารที่ฝรั่งเศส ได้ไปเข้าโรงเรียนที่ปารีส อยู่ได้สักปีหนึ่ง เยอรมันก็เข้ายึดกรุงปารีส สถานทูตต้องย้ายออกไปอยู่เมือง Saint Jean de Luz ตอนนั้นก็เรียนพิเศษตัวต่อตัว แล้วก็ใช้เวลาเล่นกีฬามาก อยู่ที่ Luz ได้ ๕-๖ เดือน ก็ได้รับคำสั่งให้ไปเป็นทูตที่ประเทศอิตาลี น่าเสียดายว่าสมัยก่อนไม่มีโรงเรียนนานาชาติ ย้ายประเทศที่หนึ่งก็ต้องเข้าโรงเรียนใหม่ แต่ด้วยความที่ท่านผู้หญิงสมัยเมื่อเป็นเด็ก เอาใจใส่ต่อการเรียนมาก ชอบอ่าน ชอบค้นคว้ามาแต่เล็ก จึงทำให้เรียนหนังสือเก่ง หลักสูตรการเรียนก็คล้าย ๆ กัน ทุกประเทศ คือเรียนประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ภาษาศาสตร์ โรงเรียนในยุโรปสมัยนั้น เขามีเหรียญเรียนดี ใครเรียนดี เขาก็เชิดชูให้กำลังใจ ให้เหรียญเรียนดี ผู้ได้รับต้องคล้องคอเป็นเหมือนเครื่องประดับไปเรียนด้วย การได้รับเหรียญเรียนดี ทำให้เกิดความระมัดระวัง ไม่ให้การเรียนตกต่ำ และต้องระมัดระวังความประพฤติส่วนตัวให้เป็นที่พอใจของเพื่อน ๆ ในสังคมด้วย

ที่ประเทศอิตาลี ท่านต้องเรียนภาษาละตินอันเป็นต้นรากของภาษาและภาษาเยอรมัน ซึ่งเป็นภาษาของประเทศในกลุ่มอักษะด้วย ท่านศึกษาอยู่ที่ประเทศอิตาลี ๔ ปี บิดาของท่านก็ได้รับคำสั่งให้ไปเป็นทูตฝ่ายพลเรือนที่ประเทศโปรตุเกส

ขณะนั้นท่านผู้หญิงนวลผ่อง เสนานรงค์ อายุได้ ๑๔ ปี เพื่อให้เกิดความปลอดภัย บิดาจึงส่งไปเข้าโรงเรียนประจำที่ประเทศสวิสเซอร์แลนด์ ชื่อ Prealpina บนภูเขา Chexbres ตอนนั้นไทยอยู่ฝ่ายตรงข้ามกับฝรั่งเศส ประเทศสวิสกับโปรตุเกสนั้น มีฝรั่งเศสคั่นกลาง จึงเดินทางไปโปรตุเกสไม่ได้ ท่านต้องอยู่ในสวิสถึง ๔ ปี ไม่ได้ติดต่อกับคุณพ่อคุณแม่เลย แม้แต่จดหมายฉบับเดียวก็ไม่ได้รับ เป็นภาวะที่น่ากลัวและว่าเหว่มาก แต่โชคดีที่ยังพอมีนักเรียนไทยในสวิสและอิตาลีอยู่บ้าง ทุกคนเคยได้รับการดูแลช่วยเหลือจากคุณพ่อมาก่อน เขาจึงแวะเวียนมาเยี่ยมเยียนบ้าง จึงมีความอบอุ่นพอสมควร

การอยู่คนเดียวเมื่อถึงคราวปิดภาคการศึกษา นักเรียนแยกย้ายกันกลับบ้านไปหมด อากาศก็แสนจะหนาว สิ่งที่ท่านทำคือฝึกตัวเองให้เข้มแข็ง คุณพ่อคุณแม่สอนไว้ให้ไหว้พระสวดมนต์ ระงับสติอารมณ์ ยึดศาสนาเป็นที่พึ่ง นึกถึงแต่สิ่งที่ดีงาม พ่อแม่ครูอาจารย์จะช่วยบรรเทาความกลัวไปได้

ท่านได้ใช้เวลาส่วนใหญ่เข้าห้องสมุดอ่านหนังสือทุกชนิดที่มี ฝึกฝนตนเองด้วยการเรียนพิมพ์ดีด จนสามารถพิมพ์ได้หลายภาษาด้วยพิมพ์สัมผัสอย่างคล่องตัว และเมื่อสงครามเลิกในอีก ๔ ปีต่อมา ท่านก็จบไฮสกูล วิชาเอกภาษาฝรั่งเศส วิชาโทภาษาอังกฤษ

เมื่อสงครามยุติ ท่านเดินทางไปอยู่กับครอบครัวที่โปรตุเกส และได้เข้าเรียนภาษาโปรตุเกสอีกปีเศษ และจากการที่ท่านพากเพียรเรียนด้วยภาษาศาสตร์ เป็นผลให้ท่านสามารถพูดภาษาต่างประเทศได้อย่างคล่องแคล่ว ถึง ๖ ภาษา คือ ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส ภาษาอิตาลี ภาษาเยอรมัน ภาษาละติน และภาษาโปรตุเกส ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติมาก เมื่อท่านกลับ

เข้ามารับราชการที่กรมโฆษณาการ สำนักงานส่งเสริมการท่องเที่ยว และสำนักนายกรัฐมนตรีในตำแหน่งรองเลขาธิการนายกรัฐมนตรีในโอกาสต่อมา

การทำงาน

ท่านผู้หญิงนวลผ่อง เสนาณรงค์ ทำงานครั้งแรกโดยเป็นครูสอนภาษาฝรั่งเศสที่โรงเรียนมาแตร์เดอี ถนนวิฑูญ กรุงเทพมหานคร ขณะซึ่งเพิ่งกลับมาจากต่างประเทศใหม่ ๆ วัยใกล้ ๒๐ ปี โดยการชักชวนของมาแมร์ที่โรงเรียนนั้น ทั้ง ๆ ที่ไปสมัครเพื่อจะเรียนภาษาไทยให้ดีขึ้น ท่านอยากเรียนประวัติศาสตร์ไทยและวรรณคดีไทย มาแมร์เห็นว่าท่านเก่งและชำนาญภาษาต่างประเทศมาก เหมาะแก่การเป็นครู ท่านผู้หญิงจึงได้ตกลงและใช้ชีวิตเป็นครูอยู่ประมาณ ๑ ปี และยังได้รับเชิญให้เป็นอาจารย์พิเศษ สอนภาษาต่างประเทศให้กับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะรัฐศาสตร์อยู่ระยะหนึ่งด้วย

ท่านผู้หญิงนวลผ่อง เสนาณรงค์ ได้รับการชักชวนจากอธิบดีกรมโฆษณาการ คุณหลวง สุขุมน้อยประดิษฐ์ ให้เข้ารับราชการที่กรมโฆษณาการ ด้วยรัฐบาลมีโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยว และให้ตั้งสำนักท่องเที่ยวขึ้นเป็นครั้งแรก ผู้ที่จะมาทำหน้าที่หัวหน้าแผนกจะต้องมีความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศ

ท่านเข้ารับราชการเป็นข้าราชการชั้นตรี เป็นหัวหน้าแผนกต่างประเทศ และหลังจากนั้นอีก ๗ ปี ได้เลื่อนขั้นเป็นชั้นเอก เป็นหัวหน้าสำนักงานส่งเสริมการท่องเที่ยวที่มีอายุน้อย และมีผลงานบุกเบิกธุรกิจการท่องเที่ยว การวางรูปแบบการบริหารให้ทันสมัยเป็นแบบอย่างมาจนทุกวันนี้ด้วย ท่านผู้หญิงเล่าว่า

“งานนี้ต้องศึกษามาก เพราะต้องเป็นมัคคุเทศก์ด้วย ทำงานทุกอย่างตั้งแต่ร่างหนังสือพิมพ์หนังสือติดต่อกับต่างประเทศ ที่สำคัญคือต้องเรียนรู้งานเอง เรียนภาษาไทยเอง มีอาจารย์จากจุฬาลงกรณ์ มาสอนที่บ้าน ตอนนั้น ต้องอ่านหนังสือมากที่สุด คำไหนไม่รู้จดไว้ถามคนอื่น หรือไม่ก็เปิดพจนานุกรม ไปศึกษาหาความรู้ที่พิพิธภัณฑน์ หัดดูพระพุทธรูปปางต่าง ๆ สร้างสมัยไหน ประวัติความเป็นมาอย่างไร ต้องศึกษาให้รู้จริง ละเอียดและไม่ผิดพลาดทางวิชาการ ไปวัดพระแก้ว ศึกษาจากหนังสือประกอบด้วย ดูของจริงด้วย ดูจนซึ่งใจ จะมานั่งเฉย ๆ อยู่กับที่ไม่ได้ เพราะตอนนั้นคนพูดภาษาอังกฤษได้มีน้อยมาก คนพิมพ์ตีตภาษาอังกฤษก็หายาก ต้องพิมพ์งานเองหมด ทำหน้าที่ไก่อเอง เวลา มีแขกต่างชาตินมาเป็นแขกของรัฐบาลด้วย ต้องเป็นหัวหน้าฝ่ายต้อนรับนำเที่ยว ไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษอย่างเดียว ใช้ฝรั่งเศส อิตาลี เยอรมันและโปรตุเกสตามจังหวะเวลา ได้รู้จักคนเยอะในหลายวงการ สมัยนั้น กระทรวง ทบวง กรม เวลา มีแขกเมืองมา ก็จะต้องมาขอพืง ท่านผู้หญิงได้ต่อสู้สร้างสมงานหลาย ๆ อย่าง ได้วางพื้นฐานให้กับการท่องเที่ยวไว้เยอะมาก โดยเฉพาะในเรื่องงบประมาณและรายได้ของการท่องเที่ยว ได้นำพหองค์การเข้าเป็นสมาชิกองค์การท่องเที่ยวของโลกด้วย “ที่ตีใจที่สุดคือ ได้นำกำนันผู้ใหญ่บ้านจากต่างจังหวัดเข้ามาศึกษาดูงานในเมืองหลวง เป็นทัศนศึกษาครั้งแรก และได้รับแต่งตั้งเป็นหัวหน้ากองใหม่ ๆ อายุลัก ๒๔ ปี ก็เป็นที่พอใจของเพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับ

บัญชาและพ่อแม่ วงศ์ตระกูลมาก”

ท่านผู้หญิงทำงานรับราชการอยู่ที่กรมโฆษณาการอยู่ ๘ ปี จึงได้ลาออกมาแต่งงานกับ พลเอกแสวง เสนานรงค์

เมื่อสมรสแล้ว ก็อยากปฏิบัติหน้าที่แม่บ้านให้ดีที่สุด จึงลาออกจากการงานมาดูแลครอบครัวและใช้ชีวิตเป็นแม่บ้านอยู่ ๔ ปี และได้กลับไปทำงานอีกครั้งหนึ่งในสมัย จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นนายกรัฐมนตรี

ท่านเล่าว่า “จอมพลสฤษดิ์ ท่านอยากหาครอบครัวทหารไปช่วยงานด้านเลขา เป็นเลขานุการสำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี ช่วยงานท่านผู้หญิงวิจิตรา เพราะภรรยานายกฯ มีเรื่องราวร้องทุกข์ต่าง ๆ มาก มีหน่วยงานรับเรื่องราวร้องทุกข์โดยเฉพาะ และกิจการรับแขกบ้านแขกเมือง แล้วสมัยจอมพลถนอมก็ทำต่อ เป็นผู้ช่วยเลขาธิการสำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี ช่วงนั้นก็ขยายออกไปอีก แขกเมืองมามาก ภรรยานายกมีบทบาทมากต้องทราบข้อมูลของแขกประเทศต่าง ๆ เช่น ชอบอาหารอะไร มีบุตรกี่คน ประวัติความเป็นมาของประเทศระบบเศรษฐกิจสังคมและการเมือง จะได้พูดคุยกับเขาได้เหมาะสม ท่านผู้หญิงจึงจะขอข้อมูลเหล่านี้ ให้เตรียมให้คำแนะนำละเอียดต่าง ๆ ซึ่งก็ทำงานเป็นที่พอใจมาก ได้เลื่อนตำแหน่งเป็นรองเลขาธิการนายกรัฐมนตรี รวมเวลาทำงานประมาณ ๑๐ ปี”

งานอำนวยการกองหารายได้สภากาชาดไทย

สภากาชาดไทยเป็นองค์กรการกุศลขนาดใหญ่ที่มีใช้หน่วยงานของราชการ แบ่งงานออกเป็น ๑๒ กอง และส่วนใหญ่เป็นกองที่ไม่มีรายได้ มีแต่ค่าใช้จ่าย ซึ่งเพิ่มมากขึ้นทุกปี เนื่องจากการขยายงาน เพื่อบริการให้ประชาชนมีสุขภาพดีถ้วนหน้า ค่าใช้จ่ายจำนวนมากเป็นส่วนที่เกี่ยวกับการรักษาพยาบาล การบรรเทาทุกข์และการบริการโลหิต โดยที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ของสภากาชาดไทยมีงานส่วนหนึ่งเพื่อการศึกษาของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และกองอื่น ๆ ก็ทำกิจกรรมเพื่อสาธารณประโยชน์ รัฐบาลจึงให้งบประมาณสนับสนุนบางส่วน ส่วนที่เหลือให้นำรายได้จากกิจกรรมและเงินที่มีผู้บริจาคให้สภากาชาดไทยมาสมทบจ่าย

ด้วยเหตุผลที่สภากาชาดไทย ดำเนินการโดยยึดหลักเมตตาธรรม ย่อมไม่สามารถเก็บค่ารักษาพยาบาลจากผู้ป่วยที่มีฐานะยากจน จึงทำให้มีรายได้ไม่คุ้มกับรายจ่าย แต่เนื่องจากยังมีผู้มีจิตศรัทธาบริจาคให้สภากาชาดไทยเป็นจำนวนมากอยู่ งานของสภากาชาดไทยจึงสามารถดำเนินได้จนทุกวันนี้

โดยที่เงินสนับสนุนจากรัฐบาลและที่ได้จากกิจกรรมของสภากาชาดไทยนั้น ยังไม่เพียงพอกับรายจ่ายจำนวนมาก ภาระอันหนักหน่วงจึงตกอยู่กับกองหารายได้ ซึ่งมีหน้าที่หารายได้มาสนับสนุนสภากาชาดไทยเพื่อให้พันธกิจที่ดำเนินอยู่บรรลุเป้าหมาย ปัจจุบันกองหารายได้ยิ่งทวีความลำบากมากขึ้น เพราะมีหน่วยงานการกุศลเพิ่มขึ้นอีกเป็นจำนวนมาก ขณะที่ผู้มีบริจาคเป็น

กลุ่มเดียวกัน สภาภาษาชาติไทยจึงต้องพยายามอย่างยิ่งที่จะควบคุมรายจ่าย เพื่อพยุงฐานะขององค์กรรมการกุศลแห่งนี้

การหารายได้ของสภาภาษาชาติไทย สามารถพูดได้ว่ามีการหารายได้ตั้งแต่เริ่มสถาปนาสภาภาษาชาติไทยเมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๖ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้เรียกรายเงิน ในการก่อตั้งสภาอุณาโลมแดง เพื่อเป็นองค์การการกุศล ทำหน้าที่ช่วยเหลือพยาบาลและบรรเทาทุกข์ผู้บาดเจ็บจากสงคราม อีกทั้งพระราชทานเงินพระคลังข้างที่เพื่อเป็นทุนแก่สภาฯ จากนั้นได้รับการสนับสนุน โดยผู้มีจิตศรัทธาบริจาคทั้งที่เป็นสังฆาริมทรัพย์ และอสังฆาริมทรัพย์ จนสามารถทำให้สภาภาษาชาติไทยดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างมีแบบแผนและมีความเป็นสากล

การจัดกิจกรรมการหารายได้ เริ่มจากการจัดงานกาชาด เพื่อชักชวนประชาชนเข้าเป็นสมาชิกแสดงกิจกรรมของสภาภาษาชาติ เพื่อเสริมศรัทธาของผู้มีใจกุศลทั้งหลาย และได้มีการพัฒนาขึ้นมาเป็นลำดับ จนเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๑๕ ได้มีการจัดตั้งกองหารายได้ขึ้นเป็นกองที่ ๙ ของสภาภาษาชาติไทย เพื่อดำเนินการจัดหารายได้บำรุงสภาภาษาชาติไทยอย่างมีแบบแผนและเป็นระบบที่ถูกต้องเหมาะสม โดยผู้อำนวยการกองหารายได้ท่านแรก คือ หม่อมกอบแก้ว อากาศ ณ อยุธยา และเมื่อท่านลาออกจากสภาภาษาชาติไทย ท่านเลขาธิการสภาภาษาชาติไทยในวาระนั้นคือ ศ. นพ. ม.ล. เกษตร สนิทวงศ์ ได้เป็นผู้รักษาการผู้อำนวยการกองหารายได้อยู่นานถึง ๖ ปี เพราะถือว่ากองหารายได้มีความสำคัญมาก เนื่องจากเป็นการหารายได้จากความศรัทธาของประชาชน ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๕ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ สภานายิกา สภาภาษาชาติไทย ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ท่านผู้หญิงนวลผ่อง เสนาณรงค์ ดำรงตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการกองหารายได้ เป็นต้นมา

การหารายได้ของสภาภาษาชาติไทย เริ่มมาพร้อม ๆ กับการสถาปนาสภาภาษาชาติไทย รับภาระหน้าที่จัดหารายได้มาใช้จ่ายในกิจการของสภาภาษาชาติไทยให้เพียงพอ โดยจัดกิจกรรมหารายได้ในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งต้องติดต่อกับหน่วยงานหรือบุคคลต่าง ๆ อยู่เสมอ งานหารายได้ที่เป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวางคือ งานกาชาดประจำปี แต่แต่ละปีจะมีหน่วยงานภาครัฐและเอกชน สมาคม มูลนิธิ สถาบันการศึกษา มาร่วมออกร้าน ประมาณ ๑๓๐ แห่ง จัดงานระหว่างวันที่ ๓๐ มีนาคม - ๕ เมษายน เป็นประจำทุกปี มีประชาชนไปเที่ยวจับจ่ายซื้อของ ดูการละเล่น ชมนิทรรศการ ฟังเพลง ชมการแสดงต่าง ๆ มากมาย ในขณะที่อัตราค่าเข้าชมเก็บถูกมาก ทุกคนมีโอกาสได้ทำบุญ ทำกุศล และสภาภาษาชาติก็ได้มีโอกาสประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสภาภาษาชาติไปด้วย เช่น การรักษาผู้ป่วย การอภิบาลคนไข้ วัดชินพิฆู และมีนิทรรศการการรักษาสุขภาพอนามัยให้ความรู้แก่ผู้เข้าเที่ยวชมปีละนับแสนคน ซึ่งกาชาดก็จะมีรายได้ในการจัดงานปีละไม่ต่ำกว่า ๔-๗ ล้านบาท เป็นประจำ

ส่วนกิจกรรมการหารายได้ด้วยวิธีการอื่น ๆ มีตลอดปี และมีวิธีการชักชวนให้ผู้มีจิตศรัทธาร่วมทำบุญด้วยวิธีการหลากหลาย เช่น

๑. งานออกร้านคณะภริยาทูต ได้รับความร่วมมือจากสถานเอกอัครราชทูตประเทศต่าง ๆ ประจำประเทศไทย มากกว่า ๔๐ ประเทศ แต่ละประเทศนำผลิตภัณฑ์สินค้าพื้นเมืองมาจำหน่าย หารายได้ให้กับสภาภริยาชาวไทย มีงานหัตถกรรมเครื่องใช้ในครัวเรือน ของตกแต่งบ้าน เครื่องประดับ ของเด็กเล่น ขนม มีกำหนดจัดขึ้นปีละครั้ง ประมาณปลายเดือนมกราคม หรือต้นเดือนกุมภาพันธ์ นอกจากงานออกร้านคณะภริยาทูต ยังได้ร่วมกันจัดงานแสดงแบบเสื้อ “มัดหมี่กาล่า” เป็นการแต่งกายพื้นเมืองของแต่ละประเทศ โดยใช้ผ้าไหมมัดหมี่ตัดเย็บ มีการจัดงานบอลล์ จัดแข่งขันจัดอาหารนานาชาติ เป็นต้น

๒. การจัดแสดงจากต่างประเทศและหน่วยงานภายในประเทศนั้น จัดเพื่อแลกเปลี่ยนและเผยแพร่วัฒนธรรมและหารายได้บำรุงสภาภริยาชาวไทย

กองหารายได้สภาภริยาชาวไทย ได้มีการติดต่อกับบุคคล หรือหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศอยู่เสมอ เพื่อจัดให้มีการแสดงจากต่างประเทศในประเทศ เป็นกิจกรรมหารายได้ อาทิ การแสดงดนตรี การแสดงนาฏศิลป์เพื่อเผยแพร่วัฒนธรรมของแต่ละประเทศ ด้วยความอนุเคราะห์ของสถานเอกอัครราชทูตของแต่ละประเทศ

๑. งานแสดงนาฏศิลป์อินโดนีเซีย
๒. งานแสดงนาฏศิลป์ - ดนตรีของประเทศเกาหลี
๓. งานแสดงอุปรากรจีน
๔. การแสดง New York Philharmonic Orchestra

ส่วนการจัดหารายได้จากหน่วยงานในประเทศ ซึ่งจัดค่อนข้างหลากหลายสม่ำเสมอ มี

๑. การแสดงกาชาดคอนเสิร์ต
๒. การแข่งขันม้าการกุศลนัดพิเศษ

๓. การออกสลากบำรุงสภากาชาดไทย
๔. การจัดแสดงวิพิธทัศนา วันชาวมงคล
๕. การจัดการแข่งขันมวยการกุศล
๖. การจัดงาน “เพชรน้ำหนึ่ง”
๗. งานมหรหรรรมบันเทิงละครสัตว์มายากล เมจิก-เมจิก
๘. งานนิทรรศการภาพเขียนจิตรกรรัสเซียเพื่อสภากาชาดไทย
๙. การแสดง Dance Around The World
๑๐. ชมรมพ่อค้าแม่ค้าตลาดโชคชัย ๔ จัดรายการขายอาหารได้รุ่ง
๑๑. งานเทศกาลอาหารและของขวัญเพื่อสภากาชาด
๑๒. การแสดงบัลเล่ต์ของคณะลอนดอนซิติ
๑๓. การจัดแสดงดนตรี สามเสนคอนเสิร์ตเทอดพระเกียรติ
๑๔. การแสดงแบบเสื้อการกุศล Nina Ricci

ฯลฯ

๓. กิจกรรมหารายได้ที่กองหารายได้ ช่วยกันคิดจัดทำขึ้น

๑. การจัดทำเครื่องหมายกาชาดจำหน่าย เพื่อเผยแพร่กิจกรรมของสภากาชาดไทย และหารายได้บำรุงสภากาชาดไทย มีการจัดทำเข็มที่ระลึก เข็มกลัดติดเนคไท พวงกุญแจ และปากกากาชาด จัดออกจำหน่าย ราคา ๑ บาท และ ๑๐ บาท มีประชาชนเข้าร่วมการกุศลรับซื้อได้เป็นจำนวนมาก

๒. จัดทำบัตรอวยพรปีใหม่/บัตรอวยพรเอนกประสงค์จำหน่ายในโอกาสวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันขึ้นปีใหม่ อวยพรวันเทศกาลสำคัญ และจัดทำเป็นบัตรอวยพรเอนกประสงค์ในทุกโอกาส โดยได้รับการอนุเคราะห์จากจิตรกรเอก มอบภาพชุดให้นำมาจัดพิมพ์ออกจำหน่ายด้วย

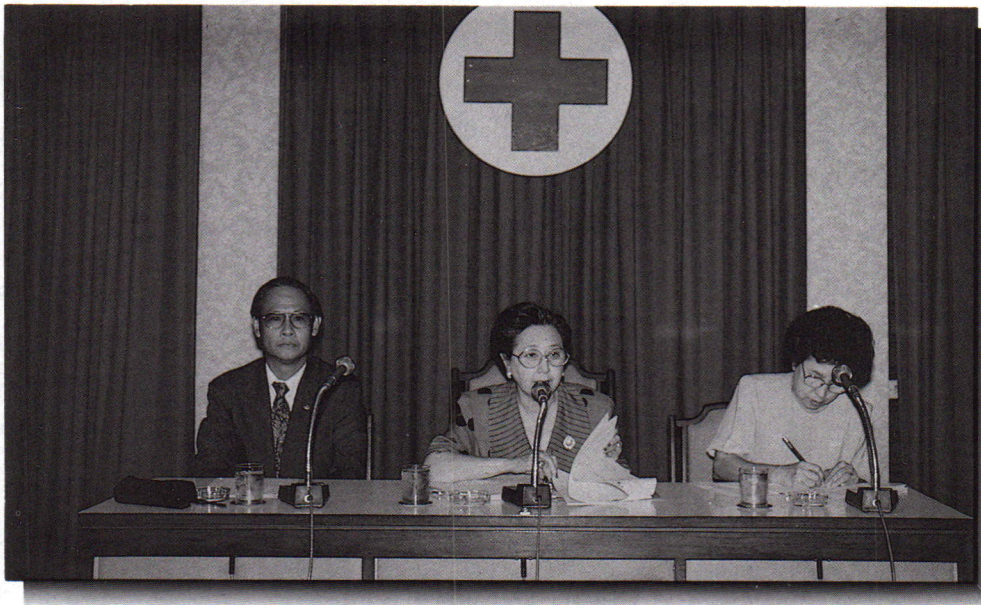
๓. โครงการกล่องรับบริจาค กองหารายได้จัดทำขึ้นและนำไปตั้งรับศรัทธาจากประชาชนตามสถานที่ต่าง ๆ ซึ่งประชาชนร่วมบริจาคได้ตามกำลังศรัทธา

๔. โครงการห้องได้บุญ เป็นศูนย์รวมของการจำหน่ายสิ่งของที่ได้รับบริจาคของที่ระลึกและอื่น ๆ ของสภากาชาดไทย มีของหลายประเภท ได้แก่ เสื้อผ้า เครื่องใช้ไฟฟ้า เฟอร์นิเจอร์ ของตกแต่งบ้าน งานหัตถกรรมของนักเรียน เป็นต้น เปิดทำการอยู่ที่ ชั้น ๒ ตึกอำนวยการธรรมสภากาชาดไทย ตั้งแต่เวลา ๙.๐๐-๑๖.๐๐ น.

๕. โครงการ ๑ บาท ราษฎร์ศรัทธา โครงการนี้ สภากาชาดไทยร่วมกับเหล่ากาชาดจังหวัด จัดทำขึ้นเพื่อเชิญชวนประชาชนทุกเพศทุกวัย ทุกสาขาอาชีพร่วมบริจาคได้ โดยจะมีกล่องรับบริจาคตั้งอยู่ตามหน่วยงานสถานที่ และธนาคารต่าง ๆ ให้ประชาชนร่วมทำบุญทำกุศลได้ตามอัธยาศัย ซึ่งปรากฏทำให้สภากาชาดไทยมีรายได้เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก

๔. ด้วยความหวังแห่งการ “รับ” เพื่อ “ให้”

จากประสบการณ์ที่ได้คร่ำหวอดอยู่ในวงการหารายได้เพื่อการกุศลมานานนับสิบปี ท่านผู้หญิงนวลผ่อง เสนาณรงค์ ผู้อำนวยการกองหารายได้ ได้กรุณาถ่ายทอดแนวคิดที่ “การหารายได้ จำเป็นต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงรูปแบบการหารายได้ให้สอดคล้องต่อยุคสมัยตลอดเวลา ดังเช่นปัจจุบันซึ่งเป็นยุคโลกาภิวัตน์ วิถีชีวิตของคนเปลี่ยนแปลงไป เราจะต้องคำนึงถึงจุดนี้ เพราะการหารายได้จะทำเฉพาะฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ได้ ต้องทำทั้ง ๒ ทาง โดยเฉพาะผู้มีจิตศรัทธาที่บริจาคเงินหรือสิ่งของเข้ามา เราต้องคิดหาวิธีที่จะนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาใช้ในการหารายได้ เพื่อช่วยแบ่งเบาภาระหน้าที่ และให้บริการแก่ผู้มีจิตศรัทธาทั้งหลายให้ได้รับความสะดวกสบาย ความรวดเร็วในการบริจาคให้มากที่สุด เช่น Direct Mail การบริจาคทางโทรศัพท์ การหักบัญชีธนาคาร การใช้บัตรเครดิต ฯลฯ เหล่านี้จะช่วยให้การบริจาคเป็นไปอย่างคล่องตัวมากขึ้นและรวดเร็ว รวมทั้งสามารถหารายได้ได้มากขึ้น

นอกจากนี้ ช่องทางการสื่อสารในปัจจุบันมีมากขึ้น เราสามารถเลือกใช้สื่อต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมและหลากหลาย เพื่อชักชวนผู้บริจาคให้เข้าใจและเห็นความสำคัญของภารกิจของสภาภคชาติไทย จากเดิมเรามีโทรทัศน์ วิทยุ แต่ปัจจุบัน “INTERNET” เข้ามามีบทบาทสำคัญในวงการต่าง ๆ มากขึ้น ในการหารายได้ก็เช่นกัน INTERNET จะเข้ามามีบทบาทสำคัญในการหารายได้มาก ซึ่งสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี อุปนายิกา ผู้อำนวยการสภาภคชาติไทย ทรงมีพระราชดำริให้สภาภคชาติไทยดำเนินการเรื่อง INTERNET ซึ่งจะทำให้เรามีโลกทัศน์ที่กว้างขึ้น ได้ทราบความเคลื่อนไหวใหม่ ๆ ว่า ประเทศอื่น ๆ มีวิธีการหารายได้อย่างไรบ้าง เหมือนหรือแตกต่างกับประเทศไทยเราอย่างไร ทั้งนี้จำเป็นต้องนำมาดัดแปลง ปรับปรุงให้เข้ากับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของเรา ในนามของสภาภคชาติไทย ต้องขอขอบพระทัยอุปนายิกาที่ทรงเล็งเห็นการณ์ไกล

นำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ ซึ่งอาจจะนำไปสู่การร่วมแรง ร่วมใจ ผันถิ่นกำลังกันเพื่อการหารายได้ทั่วโลกก็มีความเป็นไปได้อยู่มาก เพราะสภาพอากาศมีฐานะเป็นองค์กรการกุศลระดับสากล ให้ความช่วยเหลือแก่เพื่อนมนุษย์ทุกชาติทุกภาษาอยู่แล้ว และสิ่งต่าง ๆ ที่กล่าวมานี้ สามารถกระทำผ่าน INTERNET ได้

จากการที่สภากาชาดไทย ได้ให้ความช่วยเหลือทั่วประเทศ กองหารายได้จึงมีแนวคิดในการขยายงานไปทั่วประเทศ ไม่เฉพาะแต่ปฏิบัติงานในส่วนกลางเท่านั้น ซึ่งขณะนี้มีเหล่ากาชาดจังหวัดคอยประสานงานดูแลอย่างใกล้ชิดและปฏิบัติงานเช่นเดียวกับสภากาชาดไทย รวมทั้งมีการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น และประสบการณ์ซึ่งกันและกันระหว่างเจ้าหน้าที่ในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด เพื่อเผยแพร่กิจการให้เป็นที่รู้จักกว้างขวางยิ่งขึ้น และเพื่อเสริมความเข้าใจว่า สภากาชาดไทยมิได้มีที่ทำการอยู่ที่สภากาชาดกรุงเทพฯ แห่งเดียว แต่ยังมีสถานีนามัย ที่องค์อุปนายกทรงมีพระราชดำริให้ก่อตั้งขึ้นตามสถานที่สำคัญในทุกภูมิภาคอีกด้วย

จะเห็นว่าภารกิจของสภากาชาดไทยยิ่งใหญ่มาก การเป็นผู้ให้ยิ่งมากเพียงใด ค่าใช้จ่ายก็สูงเทียมกัน จึงจำเป็นต้องมีการ “รับ” เข้ามามากเป็นเงาตามตัวเพื่อสามารถ “ให้” ได้อย่างเพียงพอ เนื่องจากสภากาชาดไทยเป็นองค์กรการกุศล การหารายได้จึงจำเป็นที่สุด และโดยเฉพาะสภากาชาดไทยมิใช่เป็นองค์กรการกุศลเพียงแห่งเดียว แต่ยังมีมูลนิธิหรือองค์กรการกุศลเช่นเดียวกันอีกหลายแห่ง การแข่งขันจึงสูง ขณะที่จำนวนประชากรเท่าเดิม การหารายได้จึงต้องอาศัยกลยุทธ์แปลกใหม่ ต้องมีวิสัยทัศน์กว้างไกลขึ้น มีความรอบคอบและมีการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างคล่องตัว เพื่อให้สอดคล้องกับยุคสมัย เป็นที่น่าสนใจของประชาชนทั่วไป สิ่งสำคัญอย่างหนึ่งที่ต้องพัฒนาควบคู่กันไปกับการหารายได้ก็คือ ทรัพยากรบุคคล ต้องได้รับการพัฒนาเพิ่มพูนความรู้ประสิทธิภาพ ในการทำงาน เพื่อรองรับกับเครื่องมือ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีทันสมัย ซึ่งจะเข้ามามีบทบาทในการทำงาน นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่ทุกระดับ ทุกหน่วยงานของ สภากาชาดไทย ไม่เฉพาะกองหารายได้ ต้องมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการสร้างสรรค์ผลงานความสามารถ ความน่าเชื่อถือ และความเสียสละให้เป็น ที่ประจักษ์แก่ประชาชนทั่วไป จะทำให้การหารายได้สะดวกขึ้น”

จากบทสัมภาษณ์ดังกล่าวและข้อมูลเชิงวิชาการ ทำให้มองเห็นภาพว่า สภากาชาดไทยเป็นองค์กรการกุศลขนาดใหญ่ และรายได้ที่จะนำมาใช้จ่ายส่วนใหญ่ได้มาจากการบริจาค ดังนั้นการหารายได้จึงต้องกระทำอย่างรอบคอบ มีการวางแผนที่ดี มีจุดมุ่งหมายชัดเจนให้เห็นเป็นรูปธรรมโปร่งใส และกระทำอย่างต่อเนื่อง ซึ่งพอจะสรุปได้ดังนี้

๑. บันทึกรายละเอียดผู้บริจาคไว้อย่างมีระบบ เพื่อการติดตามและให้มีการบริจาคอย่างต่อเนื่อง โดยเริ่มจากการเป็นผู้บริจาคครั้งแรก พัฒนาต่อไปเป็นผู้ที่เคยบริจาคแล้วกลับมาบริจาคใหม่ ผู้บริจาคเป็นประจำทุกปี ผู้บริจาคพิเศษ เช่น บริจาคที่ดิน ผู้บริจาคสินทรัพย์ เช่น สร้างอาคาร ไปจนถึงบริจาคเป็นพินัยกรรมตามลำดับ ถ้า

สามารถทำให้ผู้บริจาคมมีการบริจาคที่พัฒนาไปทีละขั้นอย่างต่อเนื่อง ก็นับว่าเป็น การหารายได้ที่ประสบความสำเร็จ

๒. **สรรเสริญ** ประกาศเกียรติคุณผู้บริจาคในเวลาอันสมควร การปฏิบัติเช่นนี้ เป็นการให้กำลังใจแก่ผู้บริจาคและเพื่อการบริจาคในครั้งต่อไป การจัดหาของขวัญหรือ ของชำร่วยเล็ก ๆ น้อย ๆ เป็นสิ่งดึงดูดและเหนี่ยวรั้งผู้บริจาคไว้ได้ ทางสภา กาชาติไทยเอง มีการพิจารณาเรื่องเหรียญกชาตสมนาคุณด้วย
๓. **ให้ความสะดวกในการบริจาค** ผู้บริจาคเป็นผู้ที่เสียสละไม่ว่าจะเป็นกำลังกาย กำลังทรัพย์ กำลังสติปัญญา จึงควรอำนวยความสะดวกและความรวดเร็วแก่ผู้ บริจาคให้มากที่สุด ลดขั้นตอนความยุ่งยากลง
๔. **อธิบาย** ให้ผู้บริจาคทราบว่า เงินที่ได้นั้นนำไปช่วยเหลือประชาชนอย่างไร เช่น มี จุดหมายตอบรับการบริจาคยืนยันว่า เงินทุกบาททุกสตางค์ได้นำไปใช้ประโยชน์ จริง ๆ และมีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบระเบียบ สามารถตรวจสอบได้ เป็นการสร้างความจริงใจ ความน่าเชื่อถือ ความศรัทธาต่อหน่วยงาน อันจะนำมาซึ่ง การบริจาคในครั้งต่อ ๆ ไปได้

นอกจากนี้ บุคลากร ซึ่งเป็นตัวสำคัญในการหารายได้ก็จะต้องเป็นผู้มีกิริยามารยาทดี มีความละเอียดรอบคอบ มีความประพฤติเป็นที่ยอมรับของสังคม เพื่อให้เกิดความเชื่อถือในตัวบุคคล และที่สำคัญบุคลากรต้องมีความภูมิใจและความมั่นใจในการปฏิบัติหน้าที่ในการหารายได้ด้วย

การทำงานเพื่อสังคมและเผยแพร่เกียรติภูมิไทย

ท่านผู้หญิงนวลผ่อง เสนาณรงค์ ได้รับเลือกให้เป็นนายกสมาคมนิยมไทย ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๒๑ สมาคมนี้นับรวมบุคคลที่มีอุดมการณ์เพื่อเผยแพร่เอกลักษณ์ของสินค้าที่ผลิตขึ้นในประเทศไทย ด้วยตระหนักว่าประเทศชาติ เสียดุลการค้ากับต่างประเทศมาก เนื่องจากต้องสั่งซื้อทั้งเครื่องอุปโภค บริโภค สินค้าอุตสาหกรรม ผลิตภัณฑ์เคมี ยารักษาโรคและสินค้าฟุ่มเฟือยต่าง ๆ จากต่างประเทศ เข้ามามาก นับเป็นเวลาหลายทศวรรษ คนไทยมีการสร้างทัศนคติว่าสินค้าที่ผลิตโดยคนไทย ดีไม่เท่า ต่างประเทศ ไม่ทันสมัย ผู้ใช้ขาดรสนิยม และที่สำคัญถูกกว่าด้วยคุณภาพและไม่ทนทาน ซึ่งจริง ๆ แล้วก็ไม่ควรปฏิเสธ เพราะตอนนั้นอุตสาหกรรมของเราเพิ่งเริ่มเกิด แต่ก็มีสินค้าอีกหลายประเภทที่ ผลิตขึ้นใช้ได้ในประเทศ ถ้าผู้บริโภคมีสติยั้งคิด จะพบว่า มีคุณภาพดี ราคาถูก และช่วยส่งเสริมการ ผลิตและการอุตสาหกรรมภายในด้วย สมาคมนิยมไทยจึงได้ถือกำเนิดขึ้น เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๖ เพื่อ รณรงค์ให้สติแก่คนไทยทุกระดับตั้งแต่ครั้งนั้น ให้หันมาสร้างค่านิยมใช้ของไทย เช่นผ้าไทย ไม่ควร นิกรว่าเป็นผ้าไหมหรือผ้าฝ้าย ผ้าทอมืออย่างเดียว ผ้าเนื้ออื่นที่ผลิตขึ้นในประเทศไทยแม้จะโดยเครื่อง จักขนาดเล็ก ก็ควรสนับสนุน ชื่อหามาบริโภค รณรงค์ให้นิยมใช้สินค้าไทย ทั้งเครื่องอุปโภคบริโภค เครื่องประดับต่าง ๆ เครื่องเงินเฟอร์นิเจอร์ จัดนิทรรศการ จัดแพชั่นการกุศล ชักชวนทั้งชาวไทยและ

ต่างประเทศให้นิยมและใช้สินค้าไทยบ่อยครั้ง ซึ่งก็ได้ผลมาก มีการชักชวนสถานส่งเสริมความงามให้ออกแบบเครื่องแต่งกายโดยใช้วัสดุผลิตภัณฑ์ในประเทศ จัดประกวดแต่งกายแบบไทยงาม รวมทั้งร่วมมือกับสถานทูตต่าง ๆ จัดทรงเครื่องแสดงสินค้าพื้นเมืองของไทยในหลาย ๆ โอกาส ซึ่งได้สร้างความตื่นตัวและปลุกฝังเป็นค่านิยมใช้ของไทยมาจนทุกวันนี้

งานที่เกี่ยวกับการเผยแพร่ความเป็นไทยที่เป็นที่รู้จักกันแพร่หลายอีกชิ้นหนึ่ง คือ การจัดทำ Thailand Executive Diary เป็นสมุดบันทึกที่จัดทำประจำปี โดยสำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์แห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี ท่านรับหน้าที่เป็นประธานจัดทำ มีรูปเล่มสวยงาม มีข้อมูลเป็นภาษาอังกฤษเกี่ยวกับพระราชวงศ์ และพระราชกรณียกิจ ตลอดจนความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับประเทศไทย พร้อมภาพประกอบสวยงาม นับเป็นของขวัญปีใหม่ที่มีค่าและมีประโยชน์ที่จะมอบให้กับชาวต่างประเทศที่มาติดต่อกับคนไทยและคนไทยกันเองก็ภูมิใจที่จะได้เป็นเจ้าของ เป็นแบบอย่างการทำสมุด Diary สำหรับแจกชาวต่างประเทศ สำหรับหน่วยงานราชการสำคัญมาจนทุกวันนี้

ท่านผู้หญิงนวลผ่อง เสนาณรงค์ ทำงานเพื่อสังคมด้วยความเสียสละ ซื่อตรงและด้วยความจงรักภักดีเป็นอย่างยิ่ง ด้านบุคลิกภาพที่เมตตาช่วยเหลือและเห็นคุณค่าของชีวิต ปลุกศรัทธาให้มีผู้เสียสละช่วยเหลือทั้งงานหารายได้เพื่อสภากาชาดไทย และงานรณรงค์ให้ใช้สินค้าและนิยมความเป็นอยู่แบบไทย อันมีความเอื้ออาทรต่อกันเป็นหลักมากกว่ามุ่งประเมินค่าด้วยวัตถุสิ่งของของท่านได้พากเพียรรณรงค์ให้เห็นคุณค่าของความเป็นไทยตราบนานวาระสุดท้ายของชีวิต

คณะอนุกรรมการคัดเลือกและเผยแพร่ผลงานดีเด่นของชาติ ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี จึงเห็นสมควรยกย่องให้

ท่านผู้หญิงนวลผ่อง เสนาณรงค์
เป็นบุคคลดีเด่นของชาติ สาขาเผยแพร่เกียรติภูมิไทย (ด้านเผยแพร่เอกลักษณ์ไทย)
ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๓๘

เรือตรี สมรักษ์ คำสิงห์

บุคคลดีเด่นของชาติ สาขาเผยแพร่เกียรติภูมิไทย (ด้านการกีฬา)

ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๓๘

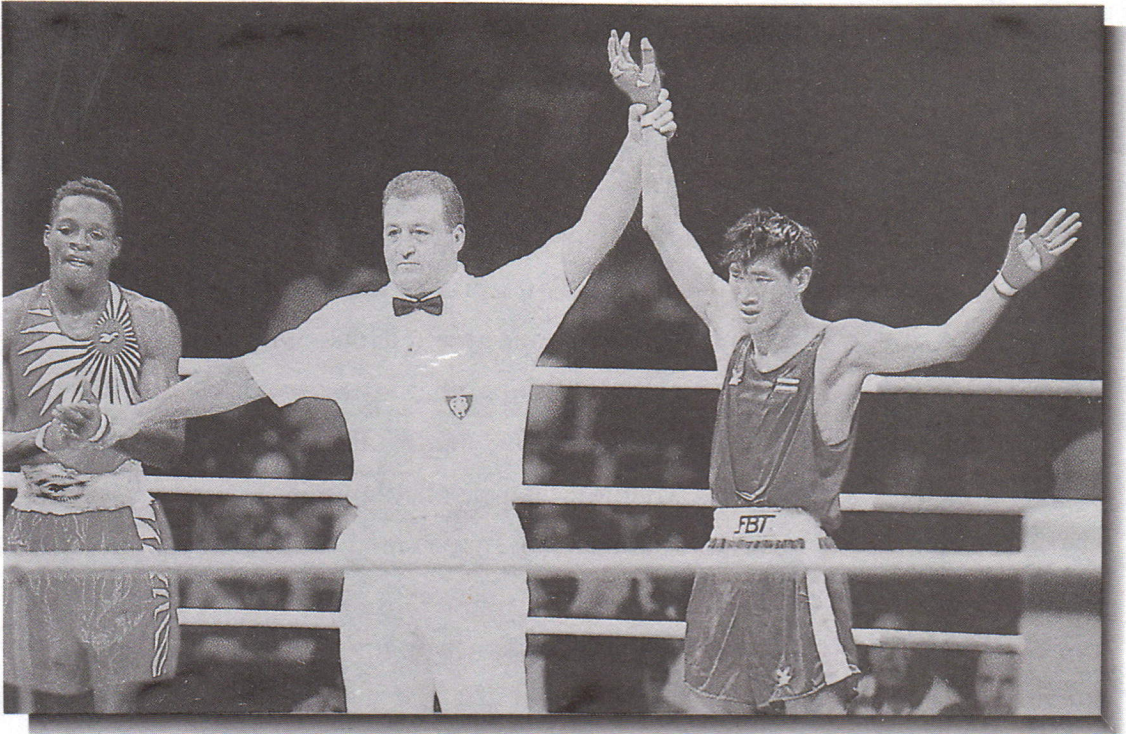
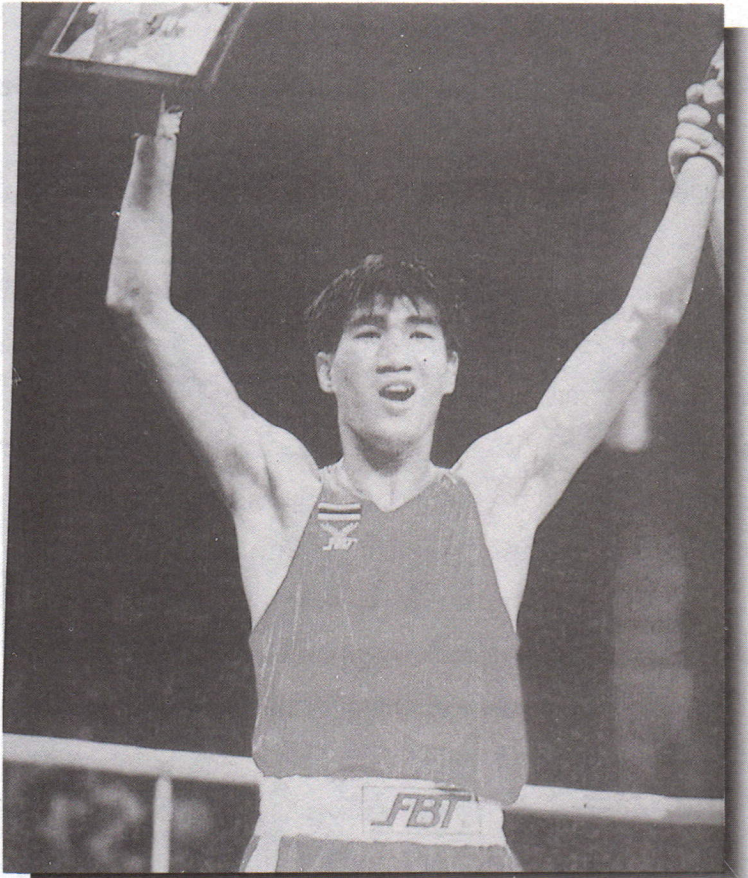
★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

ประวัติความเป็นมา

เรือตรีสมรักษ์ คำสิงห์ เกิดเมื่อวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๑๖ เป็นบุตร นายสุรัตน์ (แดง) นางประยูร คำสิงห์ มีถิ่นกำเนิดอยู่ที่หมู่บ้านแฮด ตำบลโนนสนมบูรณ์ อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น มีพี่ชายร่วมสายโลหิตหนึ่งคน คือสมรท คำสิงห์

ฐานะทางครอบครัวของสมรักษ์ยากจนมาก มารดากำพร้าพ่อแม่มาตั้งแต่เล็ก ต้องอาศัยอยู่กับญาติ ทำงานรับจ้างถางหญ้าในไร่น้ำส้มซ่าปะหลังแลกรข้าวไปวัน ๆ บิดามีชื่อเล่นว่า “แดง” เป็นชาวบ้านท่อม ขาดพ่อแม่เลี้ยงดูเช่นกัน ร้อนรับจ้างขกมวยเลี้ยงชีพ เมื่อบิดา-มารดาตกลงที่จะใช้ชีวิตร่วมกัน ก็ได้อาศัยผู้ใจดีแบ่งที่ดินให้สร้างเพิงพักอาศัย และยึดอาชีพรับจ้างทำไร่ไผ่ ไร่ปอ ดายหญ้าในไร่น้ำส้มซ่าปะหลัง มีรายได้วันละ 8 บาท 15 บาท บิดาเองสุขภาพก็ไม่ค่อยดีอันเนื่องมาจากตรากตรำทำงานหนักมาตลอด

สมรตและสมรักษ์ คำสิงห์ คลอดห่างกันไม่นานนัก เป็นภาระให้พ่อแม่อย่างมาก คนที่จะช่วยเลี้ยงดูก็ไม่มี เมื่อไปรับจ้างตายหญ้าหรือทำงาน ก็เอาสมรตใส่ถังน้ำให้เล่นน้ำอยู่คนเดียว ส่วนสมรักษ์ก็ต้องเอาเข้าไว้ เมื่อเริ่มโตก็ช่วยแม่เก็บหญ้า สมรักษ์จึงแข็งแรงเพราะเติบโตมากับดินกับทราย สมกับเป็นลูกอีสานโดยแท้

สมรักษ์ คำสิงห์ ได้รับการฝึกหัดมวยจากบิดา จนเมื่ออายุได้ 8 ขวบ ก็เริ่มเปรียบมวยเด็กตามงานเทศกาลต่าง ๆ ขึ้นเวทีแต่ละครั้งต้องให้พี่เลี้ยงอุ้มขึ้น เพราะตัวเล็กเกินไป นวมก็หนัก ยกแขนแทบไม่ขึ้น แถมการชกแต่ละครั้งก็ไม่แน่นอน บางครั้งก็ได้เงินบางครั้งก็ไม่ได้ เมื่อมีการเปรียบมวยเด็กครั้งแรก ชกชิงรางวัล 30 บาท สมรักษ์ชกชนะ นำเงินมาให้แม่ประยูรได้ท่ามกลางความสงสัย ในหัวอกแห่งผากด้วยความเจ็บช้ำแทนลูก แต่ก็จำล้ากลืนด้วยอาญาของพ่อที่นั่นกวตขันนุก

สมรักษ์ คำสิงห์ เรียนหนังสือที่โรงเรียนมหาไถ่โนนสมบูรณ์ ผลการเรียนอยู่ในขั้นใช้ได้ เป็นคนรักสนุก มีนิสัยร่าเริงมาตลอด แม้จะมีเรื่องร้ายผ่านมาในชีวิต ก็ไม่แสดงอาการท้อถอยให้เห็น ระหว่างเรียนบิดาก็เคี่ยวเข็ญ ให้ฝึกมวยเตะต่อยกระสอบปุยบรรจุขี้แกลบตามมีตามเกิด และไม่ยอมให้ไปเล่นกีฬาอื่น โดยสอนลูกว่ามวยจะพิสูจน์ความสามารถของลูกและเป็นความสามารถเฉพาะตัวด้วย ส่วนการเล่นกีฬาเป็นทีมจะไม่โดดเด่น

ทุกครั้งที่สมรักษ์ขึ้นสู่วเวที จะเป็นตัวเด่นในรุ่นจิ๋ว และมักจะประสพชัยชนะเสมอ บิดาเองก็พอใจและมักจะพาตระเวนไปต่อยเดิมพันตามงานวัดต่าง ๆ จนหาคู่ชกไม่ได้ จึงไต่เต้าขึ้นไปชกในเวทีระดับจังหวัดและได้รับชัยชนะตลอดมา

หลังเลิกเรียนแต่ละวัน สมรักษ์ต้องนั่งรถไปซ้อมมวยยังค่ายนครงศิม ในตัวจังหวัดขอนแก่น ห่างบ้านถึง ๒๓ กิโลเมตร ผากตัวเป็นศิษย์อยู่กับพ่อสมหวัง คำพูน หัวหน้าคณะ ส.คิงสตาร์ ซึ่งท่านก็เอ็นดู สอนแม่ไม้มวยไทยให้ด้วยเห็นแววจริงจังของเด็กคนนี้ และทำนายว่ามีอนาคตไกล และเมื่อจบการศึกษาชั้นประถมปีที่ ๖ พ่อสมหวังก็พามาฝากเรียนหนังสือต่อที่โรงเรียนผดุงศิษย์พิทยา และนำไปฝากไว้กับค่ายมวยศิษย์อรัญ จังหวัดนนทบุรี ได้ขึ้นชกมวยไทยในนาม “พิมพ์อรัญเล็ก ศิษย์อรัญ” และเป็นนักมวยไทยที่มีชื่อเสียงมีอัตราค่าชกเป็นรางวัลถึง ๑๘๐,๐๐๐ บาท ด้วยความกตัญญู เขาได้เก็บออมเงินทอง ซื้อบ้านให้แม่ ๑ หลัง และที่ดิน ๒ งาน มารดาเริ่มมีความสุขขึ้น

สมรักษ์ คำสิงห์ หันมาต่อยมวยสากลสมัครเล่นที่โรงเรียนตามคำแนะนำของครู เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๘ ส่อแววจักรยิ่ให้เห็น และไต่เต้าขึ้นไปต่อยมวยสากลในระดับชาติ เมื่อมีการคัดเลือกนักมวยสากลสมัครเล่นไปโอลิมปิก เขาจึงได้เข้าแข่งขัน และได้รับคัดเลือกให้ไปต่อยมวยสากลในต่างประเทศหลายต่อหลายครั้ง เมื่อได้เหรียญได้รางวัลมาก็เอามาให้แม่เสมอ

สมรักษ์ คำสิงห์ เป็นเด็กรักแม่มาก กิตติศัพท์ความกตัญญูทำให้เขาได้รับการคัดเลือกให้ได้รับมอบเกียรติบัตรจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ ในวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๓๓ เพื่อแสดงว่าเป็นผู้ทำกิจกรรมดีเด่น สามารถหารายได้ช่วยเหลือครอบครัวได้ ขณะศึกษาอยู่ในโรงเรียนผดุงศิษย์พิทยา

ประวัติการชกมวยของสมรักษ์ คำสิงห์ ซึ่งควรบันทึกไว้ แยกการชกแต่ละประเภท และรางวัลที่ได้ ดังนี้

-ชกมวยไทย ๒๐๐ ครั้ง ชนะ ๑๘๒ ครั้ง เสมอ ๒ ครั้ง และแพ้ ๑๖ ครั้ง รางวัลการชกสูงสุด ๑๘๐,๐๐๐ บาท

ชกมวยสากลสมัครเล่น ปี ๒๕๒๘ ได้รับรางวัล ดังนี้

๑. แชมป์นักเรียนนวมทอง ผดุงศิษย์พิทยา ๕ ปี ช้อน
๒. แชมป์มวยกรุงเทพมหานคร ๒ ปี
๓. แชมป์กีฬาแห่งชาติที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประเทศไทย
๔. ตัวแทนทีมชาติไปแข่งโอลิมปิกเกมส์ ที่ประเทศสเปน
๕. เหรียญทองแดงมวยทหารโลกที่ประเทศเดนมาร์ก
๖. เหรียญทองปรีเอเซียนเกมส์ ที่ประเทศญี่ปุ่น
๗. เหรียญเงินเมเยอร์คัพ ที่ประเทศฟิลิปปินส์
๘. เหรียญทองชิงแชมป์เอเชีย ที่ประเทศอิหร่าน
๙. เหรียญเงินมวยสากลสมัครเล่นชิงแชมป์โลก ครั้งที่ ๗ ประเทศไทย
๑๐. เหรียญทองเอเซียนเกมส์ ครั้งที่ ๑๒ ที่อิโรxima ประเทศญี่ปุ่น
๑๑. เหรียญทองมวยคิงส์คัพ ครั้งที่ ๑ จังหวัดเชียงใหม่ ปี ๒๕๓๘
๑๒. เหรียญทองซีเกมส์ ครั้งที่ ๑๘ จังหวัดเชียงใหม่ ปี ๒๕๓๘

การชกมวยสากลสมัครเล่นที่สร้างชื่อเสียงให้กับ สมรักษ์ คำสิงห์ และประเทศไทยอย่างมาก คือ การแข่งขันโอลิมปิกเกมส์ ๑๙๙๖ สมรักษ์ ชกชนะนักชกชาวเอเชียมาโดยตลอด จนได้เป็นตัวแทนจากโซนเอเชีย ในรุ่นเฟเธอร์เวต เข้าแข่งขันในรอบสุดท้ายในโอลิมปิกเกมส์ ๑๙๙๖ เมืองแอตแลนต้า มลรัฐจอร์เจีย สหรัฐอเมริกา ต้องผ่านศึกสหัส มาดังนี้

- ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๓๙ รอบแรก ชนะคะแนน หลุยเซต้า ชาวเปอร์โตริโก
- ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๓๙ รอบสอง ชนะคะแนน ฟิลิปเอ็นดู ชาวแอฟริกาใต้
- ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๓๙ รอบก่อนรองชนะเลิศ ชนะคะแนน รามาช ปกเลี่ยนี ชาวรัสเซีย
- ๔ สิงหาคม ๒๕๓๙ ชิงชนะเลิศเหรียญทอง กับ เซราฟิม โทโดรอฟ ชาวบัลแกเรีย

เซราฟิม โทโดรอฟ มีศักดิ์ศรีเป็นแชมป์เปียน มวยเวลด์ แชมป์เปียนชิพ ๓ สมัย และแชมป์ยุโรปอีก ๒ สมัย มีวัยที่สูงกว่า เขาปราบมวยคู่แข่งราบคาบมาด้วยสถิติคะแนนที่ดีเยี่ยม ไม่ว่าจะนักมวยจากเยอรมนี จากสหรัฐอเมริกา และต้องมาชิงชนะเลิศกับนักมวยไทย

สมรักษ์ คำสิงห์ จดจำวันประวัติศาสตร์ของเขาได้ดี เขาขึ้นเวทีด้วยภาวะที่หนักหนาสาหัสนเหลือเกิน เพราะเขาแบกรับความหวัง ความฝันของ พี่น้องชาวไทย ๖๐ ล้านคน ขึ้นไปด้วย

แต่ด้วยหัวใจเต็มร้อย จังหวะฝีมือและสายตาดีเยี่ยม เขาโฉบเฉี่ยวและพลิ้วเสมือนผีเสื้อ แม้จะดูเกร็งไปบ้าง เขาก็สามารถควบคุมสถานการณ์ได้อย่างดี หมดยกที่ ๑ นักชกจากบัลแกเรีย ทำคะแนนออกหน้าไปก่อน ๑ หมัด หรือ ๑ คะแนน

ขึ้นยกที่สอง สมรักษ์ ชกอย่างสบายไม่เครียด ใช้สูตรลับอย่างเดียวคือ ตีหัวแล้วเข้าบ้าน ก็พามวยไม่จำเป็นต้องเป็นคนชาติสมิ์ เอาแรงเข้าปะทะ ประสบการณ์และเทคนิควิธีที่ถูกต้องเป็นหัวใจสำคัญ เมื่อสิ้นยก คะแนนของ สมรักษ์ คำสิงห์ นำอยู่ ๓ คะแนน โทไดรอฟ เข้ามูมสายหน้า แสดงความหนักใจให้พี่เลี้ยงเห็น เป็นสัญญาณหยานะของฝ่ายตรงข้าม

ยกสาม คนคู่อิวใจจะวายอีกครั้งหนึ่ง เมื่อนักชกบัลแกเรียเดินหน้าทำคะแนนไล่ตามเป็น ๕-๗ สมรักษ์วนพลางใช้หมัดหน้ารบกวนพร้อมกับมุ่งหมายว่า “ต้องเหรียญทองเท่านั้น” เขาชกตามแผนที่โค้ชให้กำลังใจ “now you are the number one” เขาควบคุมสถานการณ์ได้ดีเยี่ยม เมื่อสัญญาณการชกสิ้นสุดลง..... คนไทยทั้งประเทศที่นั่งเฝ้าหน้าจอทีวีทะเล็งลูกขึ้นพร้อมกันด้วยความปรีดาปราโมทย์

สมรักษ์ คำสิงห์ ได้ัญเชิญพระบรมฉายาลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ชูขึ้นเหนือศีรษะก่อนที่กรรมการจะชูมือให้เป็นผู้ชนะ สมรักษ์ให้สัมภาษณ์ว่า “ผมอยากกราบพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในหลวงของเรา เพราะผมขอให้พระบารมีปกเกล้าฯ จึงทำให้ได้เหรียญทองมาครอง”

ความสำเร็จอันเป็นสุดยอด สร้างชื่อให้กับประเทศไทยในครั้งผ่านความทุกข์ยากเจ็บปวด นานับประการ ต้องเก็บตัวนับแรมเดือน ต้องอยู่ในวินัย และเชื่อฟังผู้ควบคุมการฝึกซ้อม ช่วงที่ซ้อมหนักนั้น ต้องซ้อมทั้งวัน วิ่ง ๔๐๐,๘๐๐,๑๖๐๐ เมตร จับเวลา ซ้อมชกเร็ว ชกกระสอบ โดยใส่ทรายที่ข้อมือ มีความเครียดมาก ต้องถูกจำกัดอาหารเพื่อให้น้ำหนักอยู่ในพิสัย ผู้เฒ่า พอล คาเมโร เจ้าของยิมฯ เมืองเฟรชโน เห็นการซ้อมอย่างหนักจนยิมฯ สะเทือน กล่าวว่าไม่เคยเห็นทีมไหน ซ้อมหนักอย่างนี้มาก่อน จะต้องมินักมวยไทยคนใด คนหนึ่งได้เหรียญทอง เป็นศักดิ์ศรีแก่ประเทศไทย

สมรักษ์ คำสิงห์ ได้ผลตอบแทนมากมาย เขารำลึกถึงผู้มีพระคุณ กลับไปอุปการะช่วยเหลือมารดาให้มีชีวิตเป็นสุข ช่วยเหลือท้องถิ่นเกิด ทำประโยชน์แก่สังคม แสดงตัวให้สังคมเห็นว่าไม่หลงระเหิงฟุ้งเฟ้อ ยังคงเสมอต้นเสมอปลาย ในการเคารพนบนอบต่อผู้มีอุปการะคุณ และประพฤติตนเป็นตัวอย่างที่ดีงามของสังคม

คณะอนุกรรมการคัดเลือกและเผยแพร่ผลงานดีเด่นของชาติ ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี จึงเห็นสมควรยกย่องให้

เรือตรี สมรักษ์ คำสิงห์

เป็นบุคคลดีเด่นของชาติ สาขาเผยแพร่เกียรติภูมิของไทย (ด้านการกีฬา)

ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๓๘

สมาคมมวยสากลสมัครเล่นแห่งประเทศไทย

ในพระบรมราชูปถัมภ์

หน่วยงานดีเด่นของชาติ สาขาการพัฒนาสังคม (ด้านการกีฬาประเภทบุคคลทั่วไป)

ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๓๘

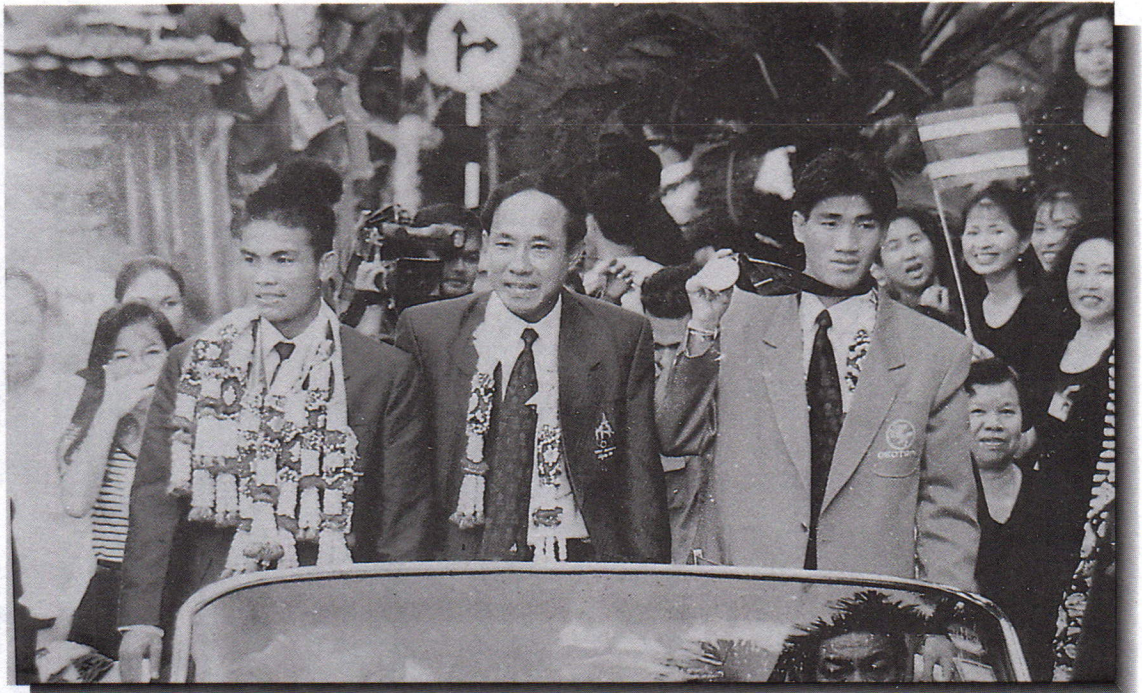
* * * * *

ประวัติความเป็นมา

สมาคมมวยสากลสมัครเล่นแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์เป็นองค์กรที่ส่งเสริมให้กิจการมวยสากลสมัครเล่นก้าวขึ้นสู่ความเป็นสากล ทำให้มีนักกีฬาตัวแทนชาติไทยมีขีดความสามารถสูงสุด จนถึงระดับชนะเลิศในการแข่งขันกีฬาโอลิมปิก จนทำให้กีฬามวยสากลสมัครเล่น เป็นกีฬาที่มีความเป็นเลิศของประเทศไทยประเภทหนึ่ง และยังสามารถส่งเสริมสนับสนุนให้มีการแข่งขันมวยสากลสมัครเล่นระดับชาติ และระดับนานาชาติอย่างแพร่หลาย สมาคมมวยสากลสมัครเล่นแห่งประเทศไทย ได้กำหนดนโยบายวัตถุประสงค์และโครงการที่จะปฏิบัติในแต่ละปีไว้ดังนี้

เพื่อให้บทบาทและหน้าที่ของสมาคมมวยสากลสมัครเล่นแห่งประเทศไทย ซึ่งได้กำหนดไว้ในข้อบังคับของสมาคมมวยสากลสมัครเล่นแห่งประเทศไทย ฉบับปัจจุบันและวัตถุประสงค์อื่น ๆ บรรลุเป้าหมาย จึงได้กำหนดนโยบายของสมาคมมวยสากลสมัครเล่นแห่งประเทศไทย ไว้ดังนี้

๑. สมาคมมวยสากลสมัครเล่นแห่งประเทศไทย จะส่งเสริมให้กิจการมวยสากลสมัครเล่นแพร่หลายไปทั่วประเทศ และส่งเสริมให้มีการจัดตั้งสมาคมมวยสมัครเล่นแห่งจังหวัดทุก ๆ จังหวัด
๒. สมาคมมวยสากลสมัครเล่นแห่งประเทศไทย จะร่วมมือและประสานงานกับองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการกีฬาทั้งที่เป็นของรัฐและเอกชนภายในประเทศ ตลอดจนองค์การกีฬาระหว่างประเทศด้วย
๓. สมาคมมวยสากลสมัครเล่นแห่งประเทศไทย จะจัดให้มีการแข่งขันมวยสากลสมัครเล่นระดับชาติ และระดับนานาชาติ อย่างแพร่หลาย และให้มีการจัดอันดับนักมวยสากลสมัครเล่นขึ้น
๔. สมาคมมวยสากลสมัครเล่นแห่งประเทศไทย จะพัฒนานักกีฬา เจ้าหน้าที่ ผู้บริหาร และผู้ตัดสินให้มีขีดความสามารถสูงสุด ทัดเทียมกับนานาชาติ
๕. สมาคมมวยสากลสมัครเล่นแห่งประเทศไทย จะพัฒนานักกีฬาทีมชาติให้มีขีดความสามารถสูงสุด ถึงระดับชนะเลิศในการแข่งขันกีฬาโอลิมปิก
๖. สมาคมมวยสากลสมัครเล่นแห่งประเทศไทย จะส่งเสริมและสนับสนุนให้สโมสรสมาชิกได้รับประโยชน์จากสมาคมมวยสากลสมัครเล่นแห่งประเทศไทยมากยิ่งขึ้น

ปฏิทินกิจกรรมปีพุทธศักราช ๒๕๓๗
สมาคมมวยสากลสมัครเล่นแห่งประเทศไทย

* * * * *

มกราคม	:	ส่งนักมวยไปแข่งขันมวย KESC ณ กรุงเทพมหานคร
	:	จัดการเตรียมการประชุมใหญ่
	:	เก็บบำรุงตัวนักมวยทีมชาติ (ชุดที่เป็นตัวเย็น)
	:	จัดการแข่งขันมวย “โครงการเหรียญทองสู้ซิเกมส์” ร่วมกับกรมสามัญศึกษา ธนาคารกรุงเทพ และสมาคมมวยฯ
	:	ส่งนักมวยทีมชาติไปแข่งขันมวยชิงชนะเลิศแห่งเอเชีย ครั้งที่ ๑๗ ณ กรุงเตหะราน ประเทศอิหร่าน
กุมภาพันธ์	:	ส่งนักมวยไปแข่งขัน President's Cup ณ กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย

- มีนาคม : ส่งนักมวยไปร่วมการแข่งขัน Bombay Tournament ที่ประเทศอินเดีย
- : จัดประชุมคณะกรรมการบริหารสมาคมฯ ณ กองทัพบกที่ ๑
- : จัดเตรียมประชุมใหญ่สามัญประจำปี และเลือกตั้งคณะกรรมการ
- มีนาคม : จัดการประชุมเตรียมการจัดการแข่งขันมวย Bangkok World Cup
- : ส่งนักมวยไปร่วมการแข่งขันที่ประเทศอิตาลี รายการ 13th ITALIA INTERNATIONAL SENIOR TOURNAMENT
- : ส่งนักมวยทีมชาติไปเก็บตัวฝึกซ้อมที่จังหวัดเชียงใหม่
- : จัดการประชุมใหญ่สามัญประจำปี และเลือกตั้งคณะกรรมการ
- : จัดประชุมใหญ่คณะกรรมการจัดการแข่งขันมวยสากลสมัครเล่น Bangkok World Cup ณ หอประชุมกองทัพบก
- เมษายน : จัดการแข่งขันมวยชิงชนะเลิศแห่งประเทศไทย ครั้งที่ ๑๘
- : จัดประชุมคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ในการจัดการแข่งขัน มวยสากลสมัครเล่น Bangkok World Cup ที่กองทัพภาคที่ ๑
- พฤษภาคม : จัดการอบรมผู้ฝึกสอนทั่วประเทศ ร่วมกับกรมสามัญศึกษา
- : จัดการอบรมผู้ฝึกสอนนานาชาติ Coaching World Cup
- มิถุนายน : จัดการแข่งขันมวยสากลสมัครเล่น Bangkok World Cup
- : จัดการอบรมผู้ตัดสินร่วมกับกรมสามัญศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- กรกฎาคม : จัดการแข่งขันคัดเลือกตัวเสริมทีมชาติ Asian Games
- : จัดการแข่งขันมวยนักเรียนกรมสามัญ โดยความร่วมมือของสมาคมฯ
- : ส่งนักมวยไปร่วมการแข่งขัน Agong's Cup ที่ประเทศมาเลเซีย
- สิงหาคม : จัดการแข่งขันมวยชิงแชมป์เยาวชน ALL Thailand-Ata
- : ส่งนักมวยไปร่วมการแข่งขัน Alma-Ata
- : ส่งนักมวยไปร่วมการแข่งขัน Pyong Yang Cup ที่ประเทศเกาหลีเหนือ
- กันยายน : ชิงชนะเลิศมวยดาวรุ่งโอลิมปิกแห่งชาติ ครั้งที่ ๑
- : เก็บตัวนักมวยทีมชาติเพื่อเตรียมแข่งขันเอเชียนเกมส์
- ตุลาคม : ส่งนักมวยไปร่วมการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ ที่ประเทศญี่ปุ่น
- พฤศจิกายน : จัดการอบรมผู้ฝึกสอนนานาชาติ
- : จัดการแข่งขันมวยชิงถ้วยพระราชทานคิงส์คัพ ครั้งที่ ๒๐
- ธันวาคม : ส่งนักมวยไปร่วมการแข่งขัน China Invitation ณ ประเทศจีน
- : จัดการแข่งขันมวยกรมอาชีวศึกษา
- : เตรียมการประชุมใหญ่สามัญประจำปี

แผนงานปี ๒๕๓๗-๒๕๓๘

๑. แผนส่งเสริมการจัดตั้งสมาคมมวยแห่งจังหวัด

๑. โครงการส่งเสริมการจัดตั้งสมาคมมวยแห่งจังหวัด
๒. โครงการจัดตั้งสหพันธ์มวยแห่งภาค

๒. แผนพัฒนาผู้ฝึกสอนมวยสากลสมัครเล่น

๑. โครงการอบรมผู้ฝึกสอนมวยสากลสมัครเล่น ระดับ ต้น
๒. โครงการอบรมผู้ฝึกสอนมวยสากลสมัครเล่น ระดับ กลาง
๓. โครงการอบรมผู้ฝึกสอนมวยสากลสมัครเล่น ระดับ สูง
๔. โครงการอบรมผู้ฝึกสอนมวยสากลสมัครเล่น ภายใต้การสนับสนุนของสหพันธ์มวยสมัครเล่นแห่งเอเชีย (FAAB)
๕. โครงการอบรมผู้ฝึกสอนมวยสากลสมัครเล่น ภายใต้การสนับสนุนของสหพันธ์มวยสมัครเล่นนานาชาติ (AIBA)
๖. โครงการอบรมผู้ฝึกสอนมวยสากลสมัครเล่น ภายใต้การสนับสนุนของคณะกรรมการโอลิมปิกสากล (IOC)
๗. โครงการส่งผู้ฝึกสอนไปอบรมต่างประเทศ

๓. แผนการจัดการแข่งขันภายในประเทศ

๑. โครงการจัดการแข่งขันระดับเยาวชนประจำภาค
๒. โครงการจัดการแข่งขันระดับเยาวชน ชิงแชมป์ “นวมทอง”
๓. โครงการจัดการแข่งขันระดับเยาวชน ชิงชนะเลิศแห่งประเทศไทย
๔. โครงการจัดการแข่งขันระดับอุดมศึกษา
๕. โครงการจัดการแข่งขันระดับประชาชนประจำภาค
๖. โครงการจัดการแข่งขันระดับประชาชนชิงชนะเลิศแห่งประเทศไทย
๗. โครงการจัดการแข่งขันระดับนานาชาติชิงถ้วยพระราชทาน “คิงส์คัพ”

๔. แผนสร้างเสริมประสบการณ์สังเวียนระดับนานาชาติ

๑. โครงการส่งนักมวยแข่งขันต่างประเทศตามคำเชิญของประเทศเจ้าภาพ
๒. โครงการส่งนักมวยแข่งขันต่างประเทศที่จัดโดยสหพันธ์กีฬา “ซีเกมส์”
๓. โครงการส่งนักมวยแข่งขันต่างประเทศที่จัดโดยสหพันธ์มวยสมัครเล่นแห่งเอเชีย
๔. โครงการส่งนักมวยแข่งขันต่างประเทศที่จัดโดยสหพันธ์มวยสมัครเล่นนานาชาติ
๕. โครงการส่งนักมวยแข่งขันต่างประเทศที่จัดโดยสหพันธ์เอเชียนเกมส์
๖. โครงการส่งนักมวยแข่งขันเฉพาะกิจในทวีปยุโรป-อเมริกา-แอฟริกา

๕. แผนการพัฒนาผู้ตัดสินและผู้ชี้ขาด

๑. โครงการอบรมและสอบขึ้นทะเบียนเป็นผู้ตัดสินของสมาคม
๒. โครงการสัมมนาการใช้อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ในการตัดสินและกติกาที่เปลี่ยนแปลง
๓. โครงการส่งผู้ตัดสินสอบขึ้นทะเบียนเป็นผู้ตัดสินแห่งทวีปเอเชียและนานาชาติ (FAAB)
๔. โครงการสัมมนาผู้ตัดสินนานาชาติ (AIBA)

๖. แผนพัฒนาผู้บริหารสมาคมมวยสากลสมัครเล่นแห่งประเทศไทย

๑. โครงการอบรมผู้บริหารสมาคมมวยสากลสมัครเล่นประจำจังหวัด
๒. โครงการอบรมผู้บริหารศูนย์ฝึกมวยสากลสมัครเล่นประจำภาค

๗. แผนงานการร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ

๑. โครงการอบรมผู้ฝึกสอนและผู้ตัดสินร่วมกับกรมสามัญศึกษา การกีฬาแห่งประเทศไทย
๒. โครงการจัดการแข่งขัน “มวยนักเรียนสากลสมัครเล่นกรมสามัญศึกษา” ร่วมกับกรมสามัญ
๓. โครงการจัดการแข่งขันมวยอุดมศึกษา ร่วมกับทบวงมหาวิทยาลัย
๔. งานให้การสนับสนุนด้านผู้ตัดสิน วิทยากร เอกสาร ฯลฯ

๘. แผนการจัดตั้งคลังข้อมูล

๑. โครงการจัดรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับมวยสากลสมัครเล่น
๒. โครงการจัดผลิต เอกสาร ตำรา หนังสือ
๓. โครงการจัดผลิต วิดีโอ ประกอบการสอน การฝึกมวยสากลสมัครเล่น

๙. แผนงานการประยุกต์นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อพัฒนากีฬามวย

๑. โครงการสัมมนาผู้ฝึกสอนมวยสากลสมัครเล่นเกี่ยวกับ จิตวิทยาการกีฬา
๒. โครงการสัมมนาผู้ฝึกสอนมวยสากลสมัครเล่นเกี่ยวกับ วิทยาศาสตร์การกีฬา
๓. โครงการสัมมนาผู้ฝึกสอนมวยสากลสมัครเล่นเกี่ยวกับ โภชนาการ

๑๐. แผนการจัดสร้างที่ฝึกซ้อมถาวรและศูนย์ฝึกมวย Asia

๑. โครงการจัดสร้างที่ฝึกซ้อมถาวรของสมาคมมวยสากลสมัครเล่นแห่งประเทศไทยส่วนกลาง
๒. โครงการจัดสร้างที่ฝึกซ้อมถาวรของสมาคมมวยสากลสมัครเล่นแห่งประเทศไทยส่วนภูมิภาค
๓. โครงการจัดตั้งศูนย์ฝึกมวยสากลสมัครเล่นแห่ง Asia

๑๑. แผนพัฒนาเทคนิคการฝึกซ้อม

๑. โครงการจัดจ้างผู้ฝึกสอนชาวต่างประเทศ
๒. โครงการจัดส่งนักมวยไปฝึกซ้อมต่างประเทศ
๓. โครงการประยุกต์วิทยาศาสตร์การกีฬาในการฝึกซ้อม

๑๒. แผนการจัดหาทุนดำเนินการ

๑. โครงการจัดการเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์
๒. โครงการจัดสร้างความมั่นใจเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารสมาคมเพื่อการขอรับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาล เอกชน

ด้วยความที่สมาคมฯ มีแผนงานและโครงการอบรมผู้ฝึกสอนมวยสากลสมัครเล่นอย่างต่อเนื่อง และมีการพัฒนาเทคนิคและกระบวนการฝึกซ้อมอย่างเป็นระบบ โดยจัดจ้างผู้สอนชาวต่างประเทศมาให้การฝึกสอนแนะนำและควบคุมด้วยเทคนิควิธีอันทันสมัย นอกจากนี้ยังได้จัดส่งนักมวยไปฝึกซ้อมต่างประเทศเป็นประจำ ตลอดจนส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคคลทั่วไป ในการฝึกกีฬามวยสากลสมัครเล่นอย่างเสมอภาค นับว่าเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างแท้จริง กีฬาพัฒนาคน คนพัฒนาประเทศ จึงเป็นองค์กรเอกชนที่เป็นตัวอย่างในการส่งเสริมให้มีคนดีในสังคมมากขึ้น

คณะอนุกรรมการคัดเลือกและเผยแพร่ผลงานดีเด่นของชาติ ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี จึงเห็นสมควรยกย่องให้

สมาคมมวยสากลสมัครเล่นแห่งประเทศไทย

ในพระบรมราชูปถัมภ์

เป็นหน่วยงานดีเด่นของชาติ สาขาพัฒนาสังคม (ด้านการกีฬาประเภทบุคคลทั่วไป)

ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๓๘

โครงการ “นวมทอง” ของโรงเรียนผดุงศิษย์พิทยา
โครงการดีเด่นของชาติ สาขาการพัฒนาสังคม (ด้านการกีฬาประเภทเยาวชน)
ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๓๘

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

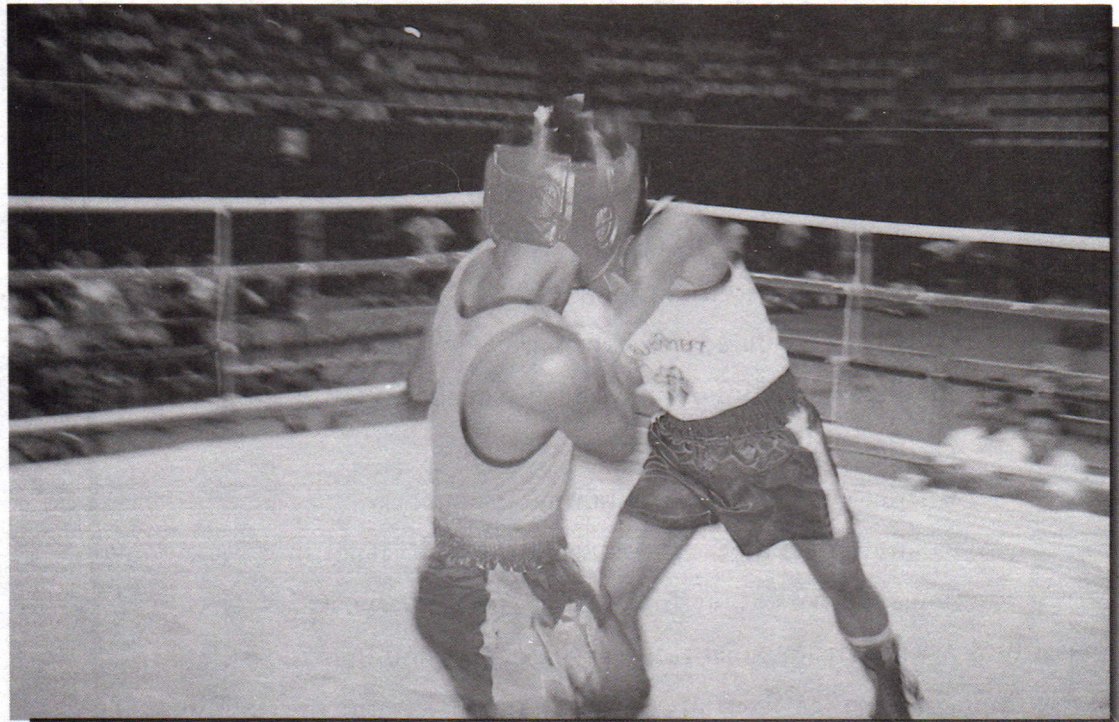
ประวัติความเป็นมา

โรงเรียนผดุงศิษย์พิทยา ก่อตั้งโดยอาจารย์อนุสวัสดิ์ สุขมน และคุณนายสอิ่ง สุขมน ผู้ภรรยา มีสถานที่ตั้งอยู่ตำบลบางซื่อกรุงเทพมหานคร เปิดดำเนินการเมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๔๗๙ การจัดตั้งโรงเรียนเอกชนสมัยนั้น รัฐบาลได้เรียกร้องให้เอกชน เข้ามาช่วยแบ่งเบาภาระด้านการศึกษา โดยที่กระทรวงธรรมการในสมัยนั้นให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่

การจัดการศึกษาของโรงเรียนผดุงศิษย์พิทยา ถือว่าเป็นงานเกียรติยศ เป็นงานที่ราชการขอรับรอง ดังนั้น หน้าที่สำคัญก็คือจัดการเรียนการสอน การฝึกอบรมด้านความประพฤติ กล่อมเกลากิริยามารยาท รสนิยมและจริยธรรม นอกจากวัตถุประสงค์ดังกล่าวแล้ว ได้กำหนดหลักการปฏิบัติไว้เป็นบรรทัดฐานคือ

“ทั้งสอนทั้งเกื้อหนุนให้ศิษย์มีชีวิตที่ดีขึ้น” “สมชื่อ สถานศึกษา ผดุงศิษย์”

ปัจจุบันจัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลจนถึงมัธยมศึกษา รวมตลอดถึงหลักสูตรบริหารธุรกิจพณิชยการ ได้รับการยกย่องและมีชื่อเสียงว่า เป็นสถานศึกษาที่มีมาตรฐานสูง แห่งหนึ่งของประเทศไทย ยึดหลักการและรักษาเอกลักษณ์ไทย วิถีชีวิตไทยและการเรียนการสอน

แบบไทยที่ใช้เทคโนโลยีทันสมัยมากโรงเรียนหนึ่ง โรงเรียนผดุงศิษย์ได้รับการยอมรับนับถือ และได้รับรางวัลเกียรติยศต่าง ๆ มากมายเช่น เป็นโรงเรียนอนุบาลดีเด่น โรงเรียนประถมดีเด่น โรงเรียนมัธยมดีเด่น โรงเรียนสิ่งแวดล้อมดีเด่น โรงเรียนรางวัลพระราชทาน และโรงเรียนมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นต้น

โครงการแข่งขันมวยสากลสมัครเล่น “นวมทอง” เป็นโครงการหนึ่งของโรงเรียน จัดตั้งขึ้นเมื่อปี ๒๕๒๑ ด้วยวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน การเกื้อหนุนนักเรียนโดยจะเน้นที่การแก้พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนบางกลุ่มที่ชอบทำตัวเป็นหัวโจกเกาะกระรอนเพื่อนนักเรียนทั้งภายในและนอกโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนใหญ่ ๆ ในกรุงเทพฯ ทั้งของรัฐบาลและเอกชน ประพฤติกันมากแก้ไขไม่ได้มาจนทุกวันนี้ เกิดพฤติกรรมรุนแรงยกพวกตีกัน ลอบขว้างระเบิด ตามล่านักเรียนโรงเรียนคู่อริโดยไม่จำเป็นว่า เป็นคู่อริหรือไม่ ก่อให้เกิดโศกนาฏกรรมแก่พ่อแม่และหมู่ญาติที่ต้องสูญเสียบุตรหลานไป ปีละหลาย ๆ คนซึ่งบัดนี้ก็ยังมีอยู่ นักเรียนผดุงศิษย์ ยุคสมัยก่อนหน้าปี พ.ศ. ๒๕๒๑ ก็เช่นเดียวกัน มีนักเรียนชายมาก มาจากครอบครัวระดับกลางถึงล่าง ทั้งในและต่างจังหวัด เนื่องจากการเรียกเก็บค่าเล่าเรียนถูกกว่าโรงเรียนเอกชนอื่น ๆ พฤติกรรมเลียนแบบอยากเด่นอยากดังขาดความเหนียวรั้งใจเมื่อถูกเพื่อนยุคนะผู้บริหารเฝ้ามองพฤติกรรมนี้อย่างใจจดใจจ่อ และ สังเกตพบว่าการตีรันฟันแทงในหมู่วัยรุ่นนั้น เกิดจากการขาดการอบรมเรื่องระเบียบ กฎเกณฑ์ กติกา และสำนึกของความเป็นสุภาพบุรุษ ความเป็นนักกีฬา วัยรุ่นมีพลังเหลือ แทนที่จะให้ไปเกเรข้างนอก จับมาฝึกกฎกติกาแล้วให้ใช้พลังเหนือกายใต้การควบคุมดูแลของครูอาจารย์จะดีกว่า ซึ่งจะเกิดประโยชน์ต่อเยาวชนเป็นอย่างมาก โครงการ “นวมทอง” จึงได้เริ่มขึ้นโดยจัดบริเวณส่วนหนึ่งของโรงเรียนจัดตั้งเวทีแข่งขันชกมวยมาตรฐานสากลขึ้น และประกาศวัตถุประสงค์หลักในการจัดการแข่งขัน ๖ ประการคือ

๑. เพื่อสรรหานักกีฬาประเภทมวย เพื่อสนับสนุนให้เข้าแข่งขันมวยนักเรียนระหว่างโรงเรียนและแข่งขันระดับชาติต่อไป
๒. เพื่อสนองความต้องการของนักเรียนที่มีจิตใจรักกีฬาประเภทมวย
๓. เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีพลานามัยดี และฝึกให้มีใจเป็นนักกีฬา
๔. เพื่อปลูกฝังความสามัคคีระหว่างหมู่คณะ
๕. เพื่อธำรงชื่อเสียงของผดุงศิษย์พิทยา ด้านการกีฬา
๖. เพื่อให้นักเรียนได้ประสบความสำเร็จ และได้แสดงออกในทาง ที่เหมาะสม

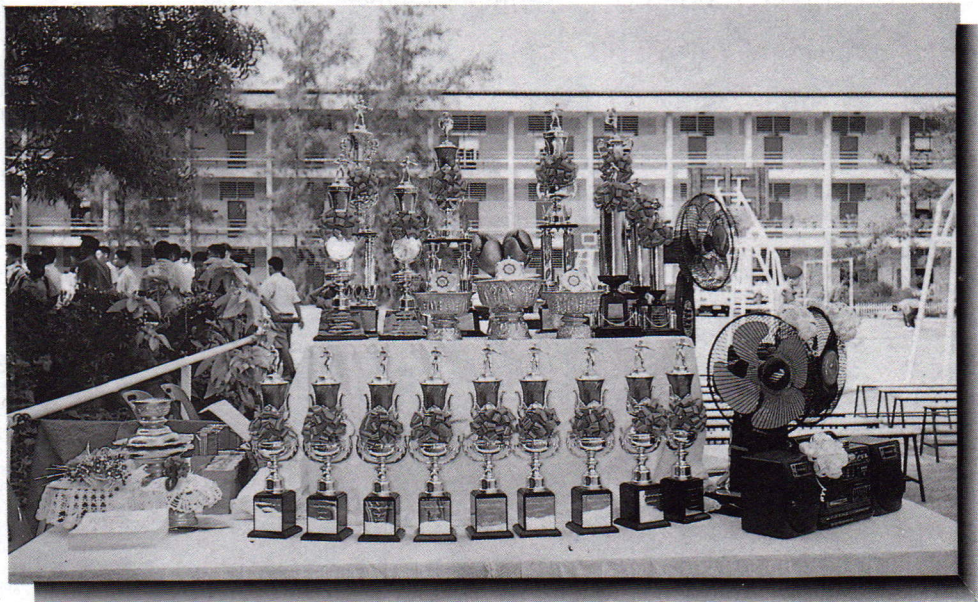
มีคณะกรรมการดำเนินการประกอบด้วย ประธานกรรมการบริหารโรงเรียน ผู้จัดการอาจารย์ใหญ่ ครูพลศึกษาและคณะครูอาจารย์ของโรงเรียน ทุกคนเป็นกรรมการ ผู้สมัครเข้าแข่งขันจะต้องเป็นนักเรียนปัจจุบันของโรงเรียน และต้องได้รับอนุญาตจากผู้ปกครองโดยมีหนังสืออนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษร ผู้สมัครสามารถเลือกสมัครได้ตามน้ำหนักกำหนดรุ่น มี ๙ รุ่น เริ่มจากรุ่นมินิพินเวทน้ำหนัก ๔๒-๔๔ กิโลกรัมไปจนถึงรุ่นเวลเตอร์เวทน้ำหนัก ๖๓.๕-๖๗ กิโลกรัม เป็นต้น

รางวัล ผู้ชนะที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ จะได้เหรียญทอง เหรียญเงิน และเหรียญทองแดง ตามลำดับ สลักเครื่องหมายของโรงเรียนและจะได้รับวุฒิบัตรของโรงเรียนคนละ ๑ ฉบับ และจะได้รับรางวัลอื่น ๆ ตามสมควรจากผู้สนับสนุน กีฬา

ผู้ชนะเลิศจะได้เป็นนักมวยของโรงเรียน เข้ารับการฝึกซ้อมเพื่อเข้าแข่งขันมวยสากลสมัครเล่นตามที่ต่าง ๆ ที่เหมาะสมและอาจได้รับการสนับสนุน ให้เป็นนักมวยระดับชาติถ้ามีความสามารถเพียงพอ

กำหนดการแข่งขันและสถานที่แข่งขัน

การแข่งขันมวยสากลสมัครเล่นแต่ละครั้ง จะจัดขึ้นที่สนามมวยมาตรฐานของโรงเรียน ผู้เข้าชมการแข่งขันประกอบด้วยนักเรียน คณะครู ผู้ปกครอง และแขกรับเชิญ

ในปี พ.ศ. ๒๕๒๒ โครงการนวมทองเริ่มปรากฏผลอย่างจริงจัง นักมวยที่ชนะเลิศจากโครงการนวมทองได้รับการส่งเสริมให้เป็นตัวแทนของโรงเรียน ส่งเข้าแข่งขันมวยนักเรียนที่กรมพลศึกษา มีการเก็บตัวที่โรงเรียน มีสวัสดิการด้านอาหารการกิน การพักผ่อนการพยาบาลรักษาเมื่อมีอาการเจ็บป่วย จบจนกระทั่งปี ๒๕๒๕ โครงการนวมทองของโรงเรียนผดุงศิษย์ ก็ได้ครองถ้วยรวมของกรมพลศึกษา ๓ ปีซ้อน นักมวยในรุ่นนั้นได้แก่ ธีระพร แสงอะโน บุญเต็ม ไททัตสะ พนมไพร วิไลลักษณ์ ประกอบ ท่ามา เป็นต้น

ปี ๒๕๓๐ โครงการนวมทอง ส่งมวยเข้าแข่งขันมวยสากลสมัครเล่น ของกรุงเทพมหานคร เป็นปีแรกก็ได้ถ้วยรวม ทำสถิติส่ง ๑๒ รุ่น ชนะเลิศ ๑๑ รุ่น นักมวยในรุ่นนั้นมี สมรักษ์ คำสิงห์ สมรด คำสิงห์ พงศ์สิทธิ์ เวียงวิเศษ ชัยชุมพล ชำนาญมาก เป็นต้น

โครงการ “นวมทอง” ได้รับความเอาใจใส่จากผู้บริหารโรงเรียนผดุงศิษย์อย่างยิ่ง นักกีฬาที่มีความประพฤติดีมีความขยันในการเรียนการฝึกซ้อม จะได้รับทุนสวัสดิการต่าง ๆ เช่นทุน

อาหารกลางวัน ทูนเรียนดี ทูนเรียนต่อในระดับอุดมศึกษาทำให้ทีมเทรนเนอร์หรือครูพลศึกษาจัดฝึกซ้อมนักกีฬาเข้มข้นดุเดือดและมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น แชมป์นวมทอง เริ่มติดทีมชาติอย่างต่อเนื่อง

การฝึกซ้อมใช้โอลิมปิกสไตล์ เป็นหลัก ผสมผสานกับประเพณีวัฒนธรรมไทยเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ เช่นการไหว้ การทำความเคารพคนดูรอบสนาม นักกีฬาโครงการนวมทองทำไ้ดังดงามทุกคนเป็นเครื่องยืนยันว่าการต่อสู้บนเวทีเป็นเรื่องสู้กันด้วยน้ำใจนักกีฬามากกว่าที่จะคิดขึ้นมาโกงและเอาเปรียบ

โอลิมปิกสไตล์นั้นการชกที่จะได้คะแนน ต้องชกด้วยสันนวมตรงหน้าให้ถูกด้านหน้าหรือด้านข้างของศีรษะ หรือลำตัวเหนือแนวเข็มขัดโดยปราศจากการป้องกันจากคู่ต่อสู้ การชกในการแลกหมัดและเข้าชกวงในนั้นให้ประเินจากการชกที่ถูกต้องและชกได้ดีกว่า การชกที่ไม่ได้คะแนนการชกที่ระเิดกติกาคือชกด้วยข้างนวม สันนวม ด้านในของนวมหรือแบนนวมชก หรือชกด้วยส่วนอื่นของนวมที่ไม่ใช่สันนวมที่กำลังอยู่ หรือชกถูกแขนคู่ต่อสู้หรือเพียงแต่ชกถูกแต่ไม่มีน้ำหนักส่งจากร่างกายหรือไหล่ การชกเพื่อมิให้เกิดการฟาล์ว (Fouls) ขณะชกก็มีความสำคัญไม่เสียแรงเสียเวลา ที่สำคัญคือเป็นการเสียมารยาท จะได้รับการตำหนิจากผู้ชมมาก นักกีฬาจะต้องเรียนรู้และฝึกซ้อมอย่างเอาใจใส่ โดยหลีกเลี่ยงการฟาล์วต่อไปนี้

๑. ชกใต้เข็มขัด จับรั้ง ขัดขา เตะ และถีบหรือกระแทก หรือเข่า
๒. ชนหรือกระแทกด้วยศีรษะ ไหล่ ปลายแขน คอ กัดคอคู่แข่ง ชน ยันคู่แข่ง ชน กัดด้วยแขนหรือศอกที่หน้าของคู่ต่อสู้ กัดศีรษะคู่แข่ง ชนหางหลังข้ามนอกเชือก
๓. ชกแบนนวม ชกด้วยด้านในของนวม ข้อมือหรือข้อมือ
๔. ชกถูกด้านหลังคู่แข่ง และโดยเฉพาะอย่างยิ่งชกถูกด้านหลังของคอ ท้ายทอย และบริเวณไต
๕. ชกหมัดกลับ
๖. ชกขณะที่จับเชือกหรือใช้เชือกโดยไม่เป็นธรรม
๗. ยืนทับ ปล้ำ และเหวี่ยงไปเหวี่ยงมา
๘. ชกคู่แข่งที่ล้มอยู่ หรือกำลังลุกขึ้น
๙. การจับรั้ง
๑๐. การจับรั้งแล้วชก หรือกระชากแล้วชก
๑๑. จับรั้งหรือหนีบแขนหรือศีรษะของคู่แข่ง ชนหรือดันแขนเข้าไปใต้แขนของ คู่แข่งขัน
๑๒. หลบต่ำกว่าระดับเข็มขัดของคู่แข่ง ชนในลักษณะที่เป็นอันตราย ต่อคู่แข่ง
๑๓. ใช้แขนทั้งสองยกขึ้นปิดป้องอย่างเดี๋ยวลดเวลาโดยไม่มีกร ชกตอบ และเจตนาล้มเพื่อไม่ให้ถูกชก
๑๔. แสดงลักษณะท่าทางที่ก้าวร้าวหรือเข้ากระทำด้วยความโมโหในระหว่างแข่งขัน

๑๕. ไม่ถอยหลังเมื่อถูกสั่งให้แยก (BREAK)
๑๖. พยายามชกคู่แข่งทันทีโดยที่ยังไม่ทันถอยหลังเมื่อผู้ชกชกตึง "BREAK" (แยก)
๑๗. ทำร้ายหรือแสดงอาการใด ๆ ที่เป็นการก้าวร้าวผู้ชกชก
๑๘. บ้วนสลับฟันทิ้ง

จากการทุ่มเทและสนับสนุนของโรงเรียนพระดุงศิษย์พิทยาล อันประกอบด้วยผู้บริหาร ครู อาจารย์ ทีมเทรนเนอร์อันประกอบด้วยครูพลานามัยครูพลศึกษาศิษย์ร่วมใจพร้อมกันที่จะปั้นนักมวยสากลสมัครเล่นฝีมือดี เข้าสู่สู่วงการนั้น เป็นที่ยอมรับของสื่อมวลชน เป็นอย่างมาก ทั้งหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ช่วยกันเผยแพร่ข่าวสารการแข่งขันจึงได้นักมวยฝีมือดีเพิ่มขึ้นตลอดเวลา การแข่งขันแต่ละครั้งมีผู้ชมเป็นจำนวนมาก ผู้ปกครองก็ศรัทธาส่งบุตรหลานมาเล่าเรียนเพื่อมุ่งหวังที่จะไต่อันดับไปสู่ดวงดาว คือว่างจากการเรียน ก็ต้องฝึกมวยเพื่อให้เป็นแชมป์ "นวมทอง" ให้ได้ พระดุงศิษย์พิทยาล จึงกลายเป็นสถาบันที่ผลิตนักมวยสากลสมัครเล่นเข้าสู่สู่วงการได้มากที่สุด

กิจกรรมของโรงเรียน กลายเป็นกิจกรรมระดับชาติ เป็นกิจกรรมที่ทำให้คนไทยภาคภูมิใจทั่วประเทศ ดังปรากฏชื่อยอดนักชกในอดีตที่มีความสามารถหลายต่อหลายรุ่น ต่างเติบโตและได้รับการวางพื้นฐานมาจากโครงการ "นวมทอง" ทั้งสิ้น ดังปรากฏเกียรติประวัติดังนี้

รุ่นฟลายเวท **ธีระพร แสงอะโน** เหรียญทองเอเชียนเกมส์ครั้งที่ ๙ ที่นิวเดลี ประเทศอินเดีย พ.ศ. ๒๕๒๕ (เป็นเหรียญทองเหรียญเดียวที่กองทัพนักกีฬาไทยได้รับจากการแข่งขัน) ติดทีมชาติชุดโอลิมปิก ที่ลอสแอนเจลิส สหรัฐอเมริกา ปี ๑๙๘๔

รุ่นไลท์ฟลายเวท **ฉัตรชัย สาสกุล** เหรียญทองซีเกมส์ครั้งที่ ๑๔ ดิดทีมชาติชุดโอลิมปิก ที่กรุงโซลประเทศเกาหลี ปี ๑๙๘๘ สามารถผ่านเข้ารอบถึง ๘ คนสุดท้าย ปัจจุบันเป็นแชมป์เวิลด์รุ่นฟลายเวทของ WBC

รุ่นฟลายเวท **พะเนียง พูนรัตน์** เหรียญทองแดง เพชรสิเดนท์คัพ ที่อินโดนีเซีย ปี ๒๕๓๒ ปัจจุบันเป็นแชมป์เวิลด์รุ่นฟลายเวทของ PABA ที่เชียงใหม่

รุ่นไลท์ฟลายเวท **สมรท คำสิงห์** เหรียญทองซีเกมส์ครั้งที่ ๑๘ ที่เชียงใหม่ ดิดทีมชาติชุดโอลิมปิก ครั้งที่ ๒๖ ที่แอตแลนต้าสหรัฐอเมริกา

รุ่นไลท์เวท **พงษ์สิทธิ์ เวียงวิเศษ** เหรียญทองซีเกมส์ ครั้งที่ ๘ ที่เชียงใหม่ ดิดทีมชาติชุดโอลิมปิก ครั้งที่ ๒๖ ที่แอตแลนต้าสหรัฐอเมริกา

รุ่นเฟเธอร์เวท **สมรภัช คำสิงห์** เหรียญทองซีเกมส์ ครั้งที่ ๑๘ ที่เชียงใหม่ เหรียญทองเอเชียนเกมส์ ครั้งที่ ๑๒ ที่ฮิโรชิม่า ประเทศญี่ปุ่น เหรียญทองโอลิมปิก ครั้งที่ ๒๖ ที่แอตแลนต้าสหรัฐอเมริกา (นับเป็นเหรียญทองประวัติศาสตร์เหรียญแรกประเทศไทย ได้รับจากการแข่งขันกีฬาโอลิมปิก)

การเก็บตัวการฝึกซ้อม การไปแข่งขันแต่ละครั้งผู้บริหารเอาใจใส่อย่างยิ่ง นักมวยคนใดเจ็บป่วยเดือดร้อน ก็จะได้รับ关怀สงเคราะห์ตามสมควร ตลอดระยะเวลา ๑๙ ปี เด็กของผะดุงศิษย์ ทำชื่อเสียงให้กับประเทศชาติมากมาย โดยการเป็นตัวแทนของสโมสรทีมชาติ และเป็นแชมป์โลกในปี พ.ศ. ๒๕๓๙ เสียงเพลงชาติไทยก็ดังกระหึ่มขึ้นเป็นครั้งแรกในกีฬาโอลิมปิก ครั้งที่ ๒๖ แอตแลนต้าเกมส์สหรัฐอเมริกา เกิดวีรบุรุษคนแรกของประเทศไทย ที่ทำเหรียญทองเหรียญแรกให้กับประเทศไทย เด็กคนนั้นคือ ศิษย์เก่าผะดุงศิษย์ เกิดมาจากโครงการนวมทองอันลือชื่อ เขาคือ “สมรภัช คำสิงห์”

โครงการนวมทองได้รับความสนใจจากโรงเรียนในระดับมัธยมจากต่างประเทศมาก ประเทศไต้หวันพานักเรียนมาเที่ยวเมืองไทย และขอร่วมแข่งขันเพื่อมิตรภาพกับนักเรียนโครงการนวมทองของผะดุงศิษย์ เมื่อเดือนสิงหาคม ๒๕๓๙ และมีข้อตกลงจะมีการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมเป็นประจำทุกปี นอกจากนั้นประเทศญี่ปุ่นได้เชิญคณะนักมวยและทีมเทรนเนอร์จำนวน ๖๐ คน ให้เดินทางไปแข่งขันเชื่อมไมตรีมิตรภาพที่เมืองตากอากาศคินโด โดยออกค่าใช้จ่ายให้ทั้งหมด และใน

เดือนธันวาคม ๒๕๔๐ คณะนักชกมิตรภาพจากญี่ปุ่น จะเดินทางมาร่วมแข่งขันเพื่อแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมซึ่งกันและกันด้วย

ประธานคณะกรรมการบริหารโรงเรียน อาจารย์มนูญ มุขประดิษฐ์ ให้ทั้งความเอาใจใส่ กำหนดนโยบาย วิธีดำเนินการ สร้างจิตสำนึกให้เกิดขึ้นในหมู่คณะครูพลศึกษา พร้อมทั้งลงทุนลงแรง เป็นจำนวนไม่น้อย ท่านพูดเสมอว่า “เราเสียเงินเพื่อสร้างคนเป็นสิ่งที่คุ้มค่า เป็นการเสียเพื่อได้ ข้อสำคัญเราไม่ได้จัดมวย เพื่อนักมวยเพียงไม่กี่คน แต่เราพร้อมแรงร่วมใจรู้แพ้ รู้ชนะ รู้จักการทำงาน เป็นทีมและมีความสามัคคี เป็นเป้าหมายหลัก”

คณะอนุกรรมการคัดเลือกและเผยแพร่ผลงานดีเด่นของชาติ ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี จึงเห็นสมควรยกย่องให้

โครงการ “นวมทอง” ของโรงเรียนผดุงศิษย์พิทยา
เป็นโครงการดีเด่นของชาติ สาขาการพัฒนาสังคม (ด้านการกีฬาประเภทเยาวชน)
ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๓๘

โครงการผลิตและขยายพันธุ์พืช

กรมส่งเสริมการเกษตร

โครงการดีเด่นของชาติ สาขาการพัฒนาเศรษฐกิจ

ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๓๘

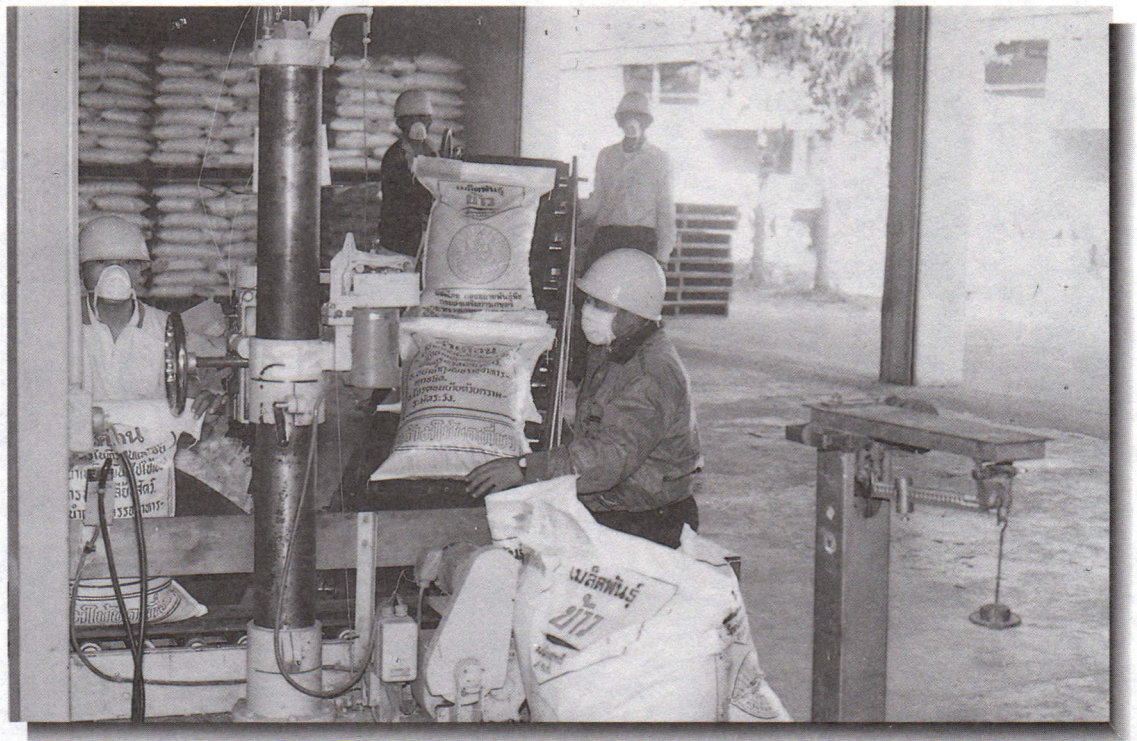
★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

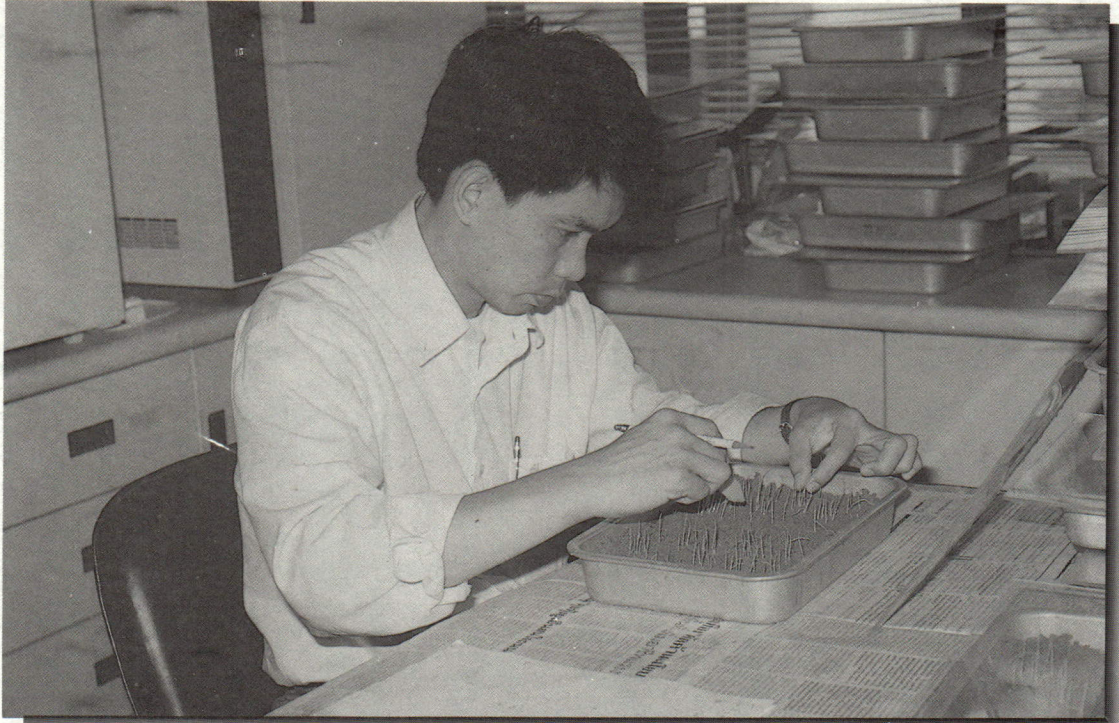

ประวัติความเป็นมา:

กรมส่งเสริมการเกษตร มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการที่จะให้ความรู้และพัฒนาเกษตรกรให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยส่งเสริมให้ปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ เช่น ข้าวสาลี พืชผัก ถั่วลิสง ข้าวโพดลูกผสม ถั่วเขียว ถั่วเหลือง เป็นต้น ในการนี้กรมส่งเสริมการเกษตร จะต้องใช้นักวิชาการจัดทำโครงการแปลงสาธิตในท้องที่ ที่เกษตรกรให้ความสนใจได้เห็นตัวอย่าง และขั้นตอนของการผลิตการบำรุงรักษา การกำจัดศัตรูพืช ตลอดจนการเก็บเกี่ยวผลผลิต ซึ่งเป็นที่แน่นอนว่าผลผลิตที่ได้ย่อมได้รับปริมาณสูงกว่าของเกษตรกรทั่วไปเป็นธรรมดา ทั้งนี้เพราะแปลงสาธิตได้รับการดูแลอย่างดีถูกต้องตามหลักวิชา และที่สำคัญเมล็ดพันธุ์ที่ได้ ได้มาจากกรมวิชาการเกษตรและหน่วยงานที่มีหน้าที่ผลิตเมล็ดพันธุ์คุณภาพดีโดยตรง

เมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพจากหน่วยงานอื่นนี้เอง เป็นปัญหาในการส่งเสริมเกษตรกร บางครั้งมีการเตรียมดิน เตรียมแปลงเพาะ เตรียมปุ๋ยและยาฆ่าแมลงไว้พร้อมๆกัน มีบ่อยครั้งที่ขาด

เมล็ดพันธุ์ เมล็ดพันธุ์ที่หน่วยงานภาครัฐการผลิตได้ไม่เพียงพอกับความต้องการ ทำให้โครงการต่าง ๆ ที่กรมส่งเสริมการเกษตรเตรียมการไว้ทั่วประเทศล้มเหลว ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ และไม่เป็นที่เชื่อถือแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการโดยทั่วไป

นับแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๙ กรมส่งเสริมการเกษตรจึงได้จัดทำโครงการใหม่ โดยขอสนับสนุนเงินทุนจากองค์การ USAID ในประเทศไทย เพื่อจัดการผลิตและขยายพันธุ์พืชเอง ซึ่งก็ได้รับการสนับสนุนอย่างดี กรมส่งเสริมการเกษตรใช้วิธีการคัดเลือกเกษตรกรในโครงการที่มีความพร้อมมาฝึกอบรม และจัดหาเมล็ดพันธุ์อย่างดี จากกรมวิชาการมาทำการปลูก เพาะ ขยายพันธุ์ เพิ่มปริมาณให้มากขึ้น มีวัตถุประสงค์จะเพาะขยายพันธุ์เท่านั้น โดยที่เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการจะต้องอยู่ภายใต้การควบคุมดูแล และรับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ควบคุมแปลง ตั้งแต่ปลูกจนถึงเก็บเกี่ยว ผลผลิตที่ได้กรมส่งเสริมการเกษตรจะรับซื้อเมล็ดพันธุ์ที่ได้มาตรฐานในราคาที่สูงกว่าท้องตลาด ในจำนวนที่นำพอใจ ซึ่งโดยปกติจะสูงกว่าถึง ๑๐-๒๐% เมล็ดพันธุ์ที่ได้ จะนำไปผ่านขบวนการผลิต เมล็ดพันธุ์พืช แล้วบรรจุถุงจัดจำหน่ายให้กับเกษตรกรทั่วไป และส่วนหนึ่งนำไปใช้ในโครงการต่าง ๆ ของทางราชการ เมล็ดพันธุ์ที่ได้ผลิตตามโครงการดังกล่าวแล้ว มีเมล็ดพันธุ์ข้าว ข้าวโพด ข้าวฟ่าง ถั่วเขียว และฝ้าย รวม ๗ ชนิด

จากความสำเร็จ โดยผู้จาก USAID นี้เอง โครงการผลิตและขยายพันธุ์พืช โดยอาศัยเกษตรกรเป็นผู้ให้ความร่วมมือ ได้ผลติดต่อกันหลายปี และมีโครงการกระจายอยู่ทั่วประเทศ รัฐบาลเองก็ให้เห็นความสำคัญและให้การสนับสนุนมากขึ้น ในขณะที่เดียวกันหน่วยงานทั้งในและต่างประเทศ ได้เห็นความสำคัญของการผลิตและขยายพันธุ์พืชจึงได้ให้การสนับสนุนให้จัดตั้งศูนย์ขยายพันธุ์พืชตามโครงการนำร่องดังกล่าว ทั่วประเทศ จำนวน ๒๓ แห่ง คือ

๑. โครงการผลิตและขยายพันธุ์พืช ภายใต้โครงการเงินกู้จากสหรัฐอเมริกา ระยะที่ ๑ ระหว่างปี ๒๕๑๙-๒๕๒๔ จัดตั้งศูนย์ขยายพันธุ์พืช ๔ แห่ง คือ ที่จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดลำปาง จังหวัดชัยนาท

๒. โครงการพัฒนาข้าวโพดในประเทศไทย ภายใต้ความช่วยเหลือแบบให้เปล่า จากประเทศญี่ปุ่น (JICA) ปี พ.ศ. ๒๕๒๑ จัดตั้งศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ ๕ จังหวัดลพบุรี

๓. โครงการผลิตและขยายพันธุ์พืช ภายใต้ความช่วยเหลือแบบให้เปล่าจากประชาคมเศรษฐกิจยุโรป (EEC) ปี พ.ศ. ๒๕๒๔ จัดตั้งศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ ๖ จังหวัดพัทลุง

๔. โครงการผลิตและขยายพันธุ์พืช ภายใต้โครงการเงินกู้จากสหรัฐอเมริกา (USAID II) ระยะที่ ๒ ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๒๘-๒๕๓๒ เพิ่มอีก ๒ แห่ง คือ ที่จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดกาฬสินธุ์

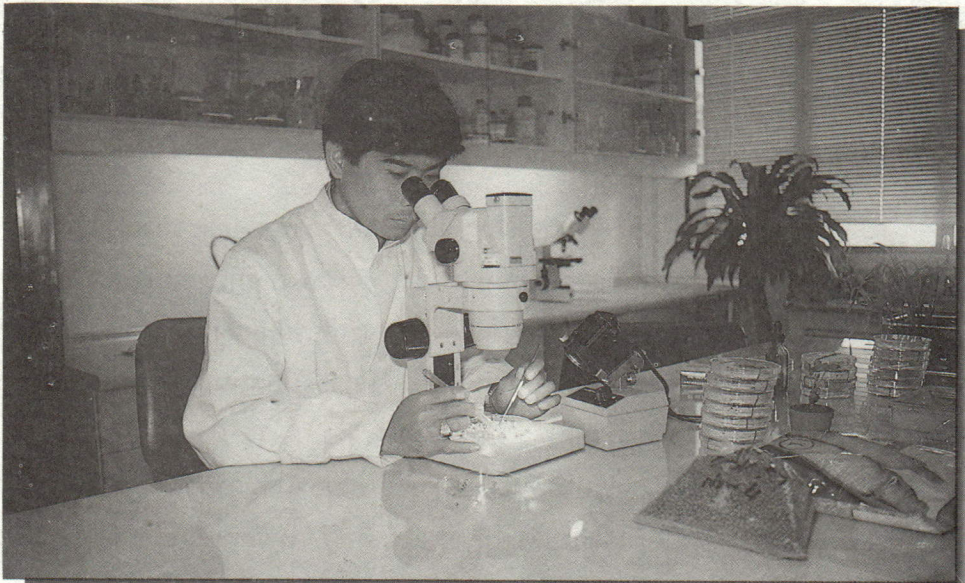
๕. โครงการผลิตและขยายพันธุ์พืช ภายใต้โครงการเงินกู้จากประเทศญี่ปุ่น (OECF) ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๒๘-๒๕๒๙ จัดตั้งเพิ่มขึ้นได้ถึง ๑๒ แห่ง แยกย้ายกันอยู่จังหวัดละ ๑ แห่ง

๖. โครงการผลิตและขยายพันธุ์พืช โครงการงบประมาณไทยส่งเสริม การปลูกถั่วเหลือง ที่จังหวัดสุโขทัย ๑ แห่ง

๗. โครงการจัดตั้งศูนย์ขยายพันธุ์พืชภาคใต้ ภายใต้การช่วยเหลือแบบให้เปล่า จากประเทศเดนมาร์ก (DANIDA) ปี พ.ศ. ๒๕๓๖-๒๕๓๗ รวม ๒ แห่ง ที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดปัตตานี

รวมมีศูนย์ขยายพันธุ์พืช ๒๓ แห่ง ได้รับเงินจากต่างประเทศ ทั้งในรูปเงินกู้และเงินช่วยเหลือ ๔๘๘ ล้านบาท เงินสมทบจากรัฐบาลไทย ๘๙๓ ล้านบาท รวมเงินสนับสนุนทั้งสิ้น ๑,๓๘๒ ล้านบาท

จากจำนวนเงินสนับสนุนดังกล่าว กรมส่งเสริมการเกษตร จะร่วมมือกับเกษตรกรในโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์พืชเศรษฐกิจพันธุ์ดี รวม ๘ ชนิด แยกย้ายกันตามภูมิประเทศต่าง ๆ มีพันธุ์ข้าว ข้าวโพด (ลูกผสม) ข้าวฟ่าง ถั่วเหลือง ถั่วเขียว ถั่วลิสง ฝ้าย ปอ ยางพารา ข้าวสาลี พืชผักต่าง ๆ โดยมีเป้าหมายการผลิต ปีละประมาณ ๖๒,๐๐๐ ตัน

กรรมวิธีในการจัดทำแปลงขยายพันธุ์พืชนั้น ศูนย์จะทำการคัดเลือกพื้นที่และเกษตรกรที่เหมาะสม ภายในเขตจังหวัด และอำเภอที่รับผิดชอบ เกษตรกรจะได้รับการฝึกอบรมให้รู้จักการเตรียมแปลงดินให้เหมาะแก่พืชแต่ละชนิด การตรวจสอบควบคุมคุณภาพ การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยวเพื่อให้ได้ผลผลิตตามเป้าหมาย ซึ่งแต่ละปีจะมีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการไม่ต่ำกว่า ๑๒,๐๐๐ ราย ใช้พื้นที่จัดทำแปลงไม่ต่ำกว่า ๑๘๐,๐๐๐ ไร่

เมล็ดพันธุ์ที่เกษตรกรผลิตได้ ศูนย์จะรับซื้อคืนในราคาที่สูง และนำไปปรับปรุงสภาพยังศูนย์ขยายพันธุ์พืช โดยมีเจ้าหน้าที่ศูนย์ขยายพันธุ์พืชดูแลอย่างใกล้ชิด โดยมีขั้นตอนต่าง ๆ เช่น การลดความชื้นของเมล็ดพันธุ์ การทำความสะอาด การคัดขนาด การคลุกสารเคมี การบรรจุถุง รวมตลอดไปจนถึงการเก็บรักษา การจัดจำหน่าย และการสุ่มตัวอย่าง เพื่อทดสอบคุณภาพด้าน ความบริสุทธิ์ ความชื้น ความงอก ความแข็งแรง และการให้ผลผลิต เมื่อมีงานนำไปเพาะขยายพันธุ์ต่อไป

โดยมีเกณฑ์กำหนดว่า จะต้องทำการทดสอบไม่น้อยกว่า ๕๐,๐๐๐ ตัวอย่าง

ในการผลิตพันธุ์พืชต่าง ๆ เหล่านี้ เพื่อให้ได้มาตรฐานในการเก็บรักษา การรู้ปริมาณ โครงการได้จัดตั้งคลังเมล็ดพันธุ์ขึ้น ซึ่งมีกระจายอยู่ทั่วไป มีการจัดทำบัญชี ชนิดและปริมาณ เมล็ดพันธุ์ เพื่อสะดวกแก่การจัดจำหน่ายหรือใช้ในราชการตามโครงการต่าง ๆ ด้วย

โครงการผลิตและขยายพันธุ์พืช ดังได้กล่าวมาแล้ว นับเป็นโครงการที่สนับสนุนการ ส่งเสริมการเกษตรในการผลิตเมล็ดพันธุ์พืชเศรษฐกิจพันธุ์ดี มีคุณภาพสูง ให้เผยแพร่ไปถึงเกษตรกร ได้ทั่วถึง รวดเร็วทันต่อความต้องการของเกษตรกร ยังจะช่วยเพิ่มผลผลิตต่อไร่ให้สูงขึ้น ทำให้ เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น และเป็นศูนย์กลางทางวิชาการแก่ผู้สนใจ ตลอดจนภาคเอกชนทั่วไปที่สนใจ ทาง ด้านการเกษตร

คณะอนุกรรมการคัดเลือกและเผยแพร่ผลงานดีเด่นของชาติ ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ ของชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี จึงเห็นสมควรยกย่องให้

**โครงการผลิตและขยายพันธุ์พืช กรมส่งเสริมการเกษตร
เป็นโครงการดีเด่นของชาติ สาขาการพัฒนาเศรษฐกิจ
ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๓๘**

“งานประยุกต์ ผลการวิจัยทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม”

โครงการดีเด่นของชาติ สาขาการพัฒนาเศรษฐกิจ
ในสังกัดสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย
ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๓๘

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

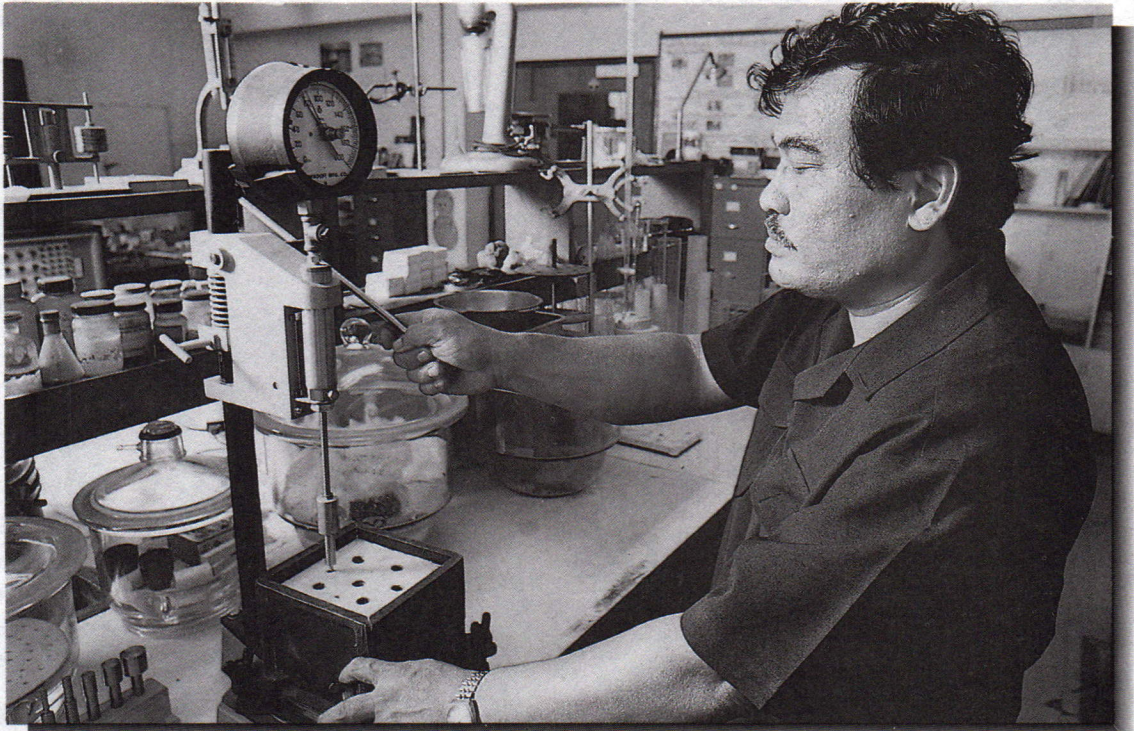

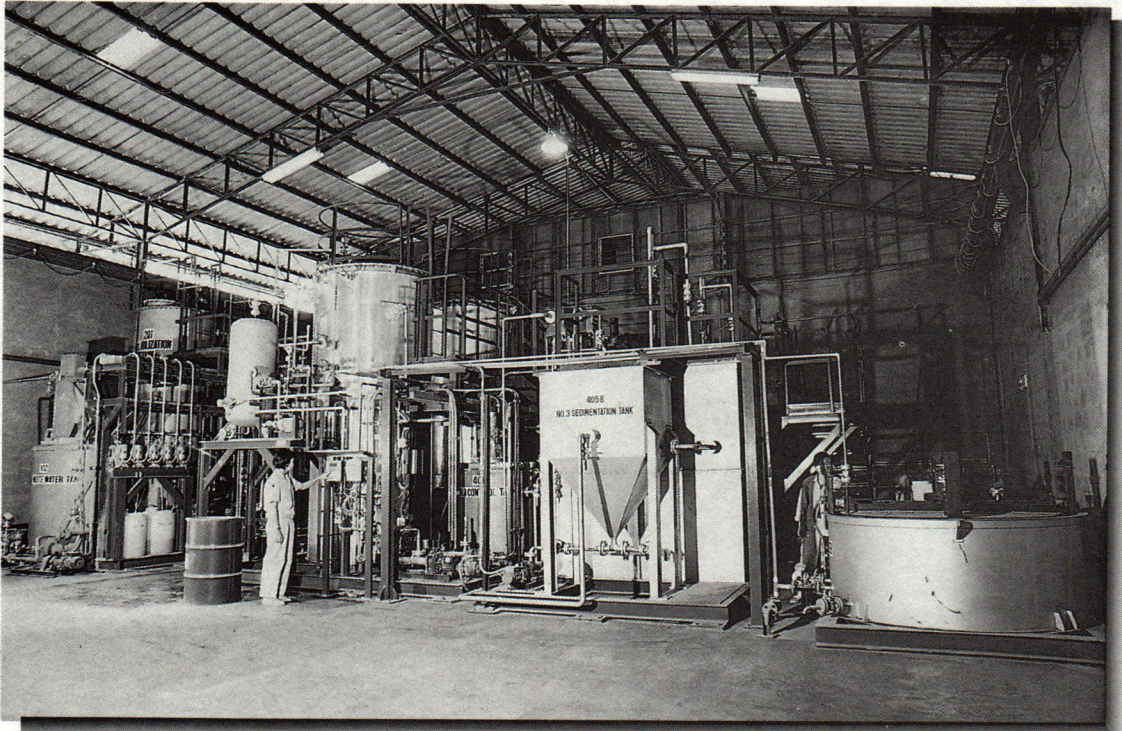
สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วท.) (Thailand Institute of Scientific and Technological Research) เป็นหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ สังกัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม เป็นผู้เสนอโครงการ

“งานประยุกต์ ผลการวิจัยทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม”

ประวัติความเป็นมา

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วท.) เป็นรัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วท.) พ.ศ. ๒๕๒๒ ในสังกัดของกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม การดำเนินงานของ วท. มุ่งเน้นถึงผลงานที่เป็นรูปธรรมของการนำเอาผลงานซึ่งวิจัยและพัฒนาโดย วท. ไปสู่สาธารณชน เพื่อให้ วท.

เป็นองค์กรที่เป็นประโยชน์และเป็นที่ยอมรับของสังคม และภาคอุตสาหกรรมบนพื้นฐานเทคโนโลยีที่มั่นคงมีบทบาทในการเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติเกี่ยวกับภูมิปัญญาของประเทศที่ก้าวด้วยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อการพึ่งตนเอง และการพัฒนาประเทศให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน สามารถดำรงอยู่อย่างเท่าทันกับกระแสโลกาภิวัตน์

วัตถุประสงค์ของโครงการ

๑. เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และพัฒนาเทคโนโลยี กระบวนการผลิต โดยโครงการวิจัยและพัฒนาของ วท. เองหรือได้รับการร้องขอรับบริการจากภาคเอกชน หรือในลักษณะของการทำข้อตกลงความร่วมมือ

๒. เพื่อพัฒนาเทคโนโลยีที่แก้ปัญหาความเสี่ยงโทรมของทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม โดยโครงการวิจัยของ วท. หรือโครงการตามนโยบายของรัฐผ่านกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม

๓. เพื่อบริการ วิเคราะห์ ทดสอบ สอบเทียบ ข้อเสนอเทคโนโลยี และบริการวิชาการ แก่ภาคอุตสาหกรรม ปัจจุบันมีห้องปฏิบัติการที่ได้รับใบรับรองในการวิเคราะห์และทดสอบจากสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม มอก. 1300 (ISO/IEC GUIDE 25) ใ้บริการแก่ห้องปฏิบัติการเคมีวิเคราะห์ และห้องปฏิบัติการเคมีวิเคราะห์ และห้องปฏิบัติการการไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์

๔. เพื่อเป็นหน่วยงานกลางในการถ่ายทอดเทคโนโลยีทั้งจากผลงาน วิจัยและพัฒนาของ วท. และผลงานวิจัยของหน่วยงานอื่นในประเทศและต่างประเทศ ผู้สาธารณชนและธุรกิจอุตสาหกรรม โดยให้ความสำคัญต่อเทคโนโลยี ที่สามารถก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม รวมทั้งทำให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการพึ่งตนเองทางเทคโนโลยีของชาติ

๕. เพื่อพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีการผลิต ให้ตอบสนองความต้องการของอุตสาหกรรมขนาดกลาง และขนาดเล็ก โดยการให้การฝึกอบรมแก่บุคลากรทั้งในภาครัฐและเอกชน ตลอดจนเป็นสถาบันที่ฝึกงานแก่นักศึกษาของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ

ผลงานที่เป็นรูปธรรม

กิจกรรมในส่วนพัฒนาด้านอุตสาหกรรมเกษตร

๑. การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับไม้โตเร็ว

ปัจจุบัน ประเทศไทยประสบภาวะการขาดแคลนไม้เพื่อใช้เป็นวัตถุดิบ ในทางอุตสาหกรรม ไม้ใช้สอยและใช้เป็นเชื้อเพลิงซึ่งนับเป็นความจำเป็นของประชากรทั้งในท้องถิ่นชนบทและในเมือง ตลอดจนผู้ประกอบการกิจการอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ไม้ ภาวะการขาดแคลนไม้มีแนวโน้มจะสูงขึ้นอีกใน

อนาคต เนื่องจากปริมาณพื้นที่ป่าไม้ถูกบุกรุกทำลายลงไปในอัตราส่วนที่สูงกว่าอัตราการปลูกป่าทดแทนในแต่ละปี ประกอบกับการที่รัฐบาลได้มีนโยบายยกเลิกป่าสัมปทาน เพื่อการอนุรักษ์พื้นที่ป่าไม้ของประเทศ โดยสนับสนุนให้มีการฟื้นฟูป่าเสื่อมโทรม และให้มีการปลูกป่าทดแทนทั้งในส่วนของภาครัฐและเอกชนให้มากขึ้น

วท. ได้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาความสูญเสียของสภาพป่าไม้ที่ถูกทำลายลงไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งส่งผลทำให้เกิดความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อมการเกิดกษัยการของดิน การเกิดอุทกภัยและฝนแล้งและผลกระทบต่อประสิทธิภาพการผลิตพืชผลทางการเกษตรที่ลดลงตลอดจนปัญหาต่อเนื่องทางด้านเศรษฐกิจสังคมและการเมืองของประเทศ ดังนั้น วท. จึงได้ทำการศึกษานหาแนวทางที่จะช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าวและเห็นว่า หนทางหนึ่งที่สำคัญในการแก้ปัญหานี้ได้แก่ การรับเร่งทำการศึกษาวิจัยและพัฒนาชนิดไม้ที่สมควรจะนำมาใช้ในการปลูกป่าเพื่อทดแทนป่าไม้ที่สูญเสียไป และเพื่อการใช้ประโยชน์ทั้งในทางการเกษตรและอุตสาหกรรม รวมทั้งการเสริมสร้างสภาพแวดล้อมให้ดีขึ้นจากหลักการดังกล่าว วท. จึงได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับไม้โตเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งไม้โตเร็วประเภทที่สามารถตรึงธาตุไนโตรเจนจากอากาศได้โดยใช้เชื้อแบคทีเรียไซยาโนแบคทีเรียที่อยู่ในรากพืชตระกูลถั่วในลักษณะของการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ซึ่งมีส่วนช่วยให้พืชและต้นไม้สามารถจะนำสารประกอบธาตุไนโตรเจนไปใช้ประโยชน์ในการเจริญเติบโตได้ดีเป็นพิเศษ โครงการวิจัยไม้โตเร็วได้รับการสนับสนุนการวิจัยจาก Board on Science and Technology for International Development (BOSTID) ของสภาวิจัยวิทยาศาสตร์แห่งชาติ สหรัฐอเมริกา U.S. National Academy of Sciences ภายใต้โครงการให้ความช่วยเหลือของสหรัฐอเมริกา (USAID) ระหว่างปี ๒๕๒๕-๒๕๓๓ โดยทำการทดสอบและเปรียบเทียบพันธุ์ไม้โตเร็ว ๑๘ ชนิด ทั้งไม้พื้นเมืองและไม้จากต่างประเทศ โดยศึกษาด้านการเจริญเติบโต มวลชีวภาพ การปรับตัวต่อสภาพภูมิอากาศและสภาพแวดล้อมลักษณะต่าง ๆ ทางพฤกษศาสตร์ การปรับปรุงสภาพแวดล้อมคุณสมบัติของเนื้อไม้ การใช้ประโยชน์ทางอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ไม้ เยื่อกระดาษ เชื้อเพลิง ถ่าน ตลอดจนคุณสมบัติของใบเพื่อเป็นปุ๋ยและอาหารสัตว์ ซึ่งจากการวิจัยสรุปได้ว่า กระดินเทพา (*Acacia mangium*) กระดินณรงค์ (*Acacia auriculiformis*) เป็นไม้ที่มีศักยภาพสำหรับที่จะนำมาปลูกเพื่อใช้ประโยชน์ทางอุตสาหกรรมไม้อัด เยื่อกระดาษ และเป็นไม้ใช้สอยได้ดีไม่แพ้ยูคาลิปตัส ซึ่งมีการปลูกกันมากทั่วไป

กระดินเทพา เป็นไม้ที่เติบโตเร็วในสภาพพื้นที่ที่ชุ่มชื้น สามารถให้ผลผลิตเนื้อไม้สูงใกล้เคียงกับยูคาลิปตัสมีลำต้นตรงเปลือ ทนทานต่อสภาพดินกรด เนื้อไม้มีคุณภาพดีกว่ายูคาลิปตัสเหมาะสำหรับทำเฟอร์นิเจอร์ไม้โครงการสร้างขนาดเล็ก ไม้วีเนียร์ และเยื่อกระดาษ เป็นไม้ตระกูลที่มีปมบกักรีที่รากที่สามารถตรึงไนโตรเจนได้ กระดินเทพาจะทนแล้งได้ไม่ดีเท่าไม้ยูคาลิปตัสและกระดินณรงค์

กระดินณรงค์ เป็นไม้โตเร็วที่นิยมปลูกกันมานานแล้ว สามารถเจริญเติบโตได้ในทุกสภาพ

เป็นไม้ที่เหมาะสำหรับปลูกเพื่อเป็นไม้ใช้สอย เยื่อกระดาษ และไม้พื้นเนื่องจากมีการแตกหน่อหลังตัดฟันดีมากไม้ชนิดนี้มีข้อเสียตรงลำต้นคดงอ มีการแตกกิ่งมาก แต่เป็นไม้บำรุงดินที่ดี เนื่องจากเป็นไม้ตระกูลถั่ว

จากผลการทดลองดังกล่าว วท. ได้จัดทำโครงการศึกษาสายพันธุ์ (provenances) ของไม้กระถินเทพาและกระถินณรงค์ ตลอดจนได้นำชนิดพันธุ์ไม้ (species) อะเคเซีย (Acacia spp.) อื่น ๆ ซึ่งอยู่ในตระกูลเดียวกับ กระถินเทพา และกระถินณรงค์เข้ามาทดสอบอีกเป็นจำนวนมาก รวมทั้งสิ้น ๖๕ สายพันธุ์ โดยทดสอบความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมของประเทศไทย ซึ่งจากผลการทดลองในปัจจุบันสามารถจะสรุปได้ว่าไม้อะเคเซียบางชนิดที่มีความสามารถทนแล้งได้ดี ได้แก่กระถินณรงค์ *Acacia leptocarpa*, *A. crassicaarpa*, *A. holosericea* ส่วนไม้ที่เจริญเติบโตดีในที่ชุ่มชื้นกว่า ได้แก่ กระถินเทพา *A. leptocarpa*, และ *A. difficilis* ซึ่ง วท. จะได้ทำการศึกษาในรายละเอียดต่อไปถึงคุณสมบัติการใช้ประโยชน์ไม้ดังกล่าว

นอกจากนี้แล้ว จากผลการศึกษาของ วท. พบว่าไม้ลูกผสมระหว่างกระถินเทพาและกระถินณรงค์เป็นไม้ลูกผสมที่รวมเอาลักษณะเด่นของกระถินเทพาและกระถินณรงค์เข้าไว้ด้วยกันเป็นลูกผสมที่แข็งแรงทนทานต่อสภาพแวดล้อมได้ดีเหมือนกับกระถินณรงค์ ลักษณะทรงต้นที่พบส่วนใหญ่มีรูปร่างคล้ายกระถินณรงค์ แต่มีการแตกกิ่งก้านน้อยกว่า และมีลำต้นค่อนข้างตรงมีการแตกหน่อหลังตัดฟันดีมาก ประมาณ ๕๐% ของลูกผสมที่พบส่วนใหญ่มีลำต้นมากกว่า ๒ ต้น ลูกผสมบางต้นมีลักษณะตรงเปล้าลักษณะทรงต้นคล้ายกระถินเทพา แต่มีการเจริญเติบโตดีกว่า ทนแล้งได้ดีกว่ากระถินเทพา และจากการศึกษาจากแปลงทดลองที่จังหวัดชุมพร ประมาณ อายุ ๒ ปี ลูกผสมจะสูงกว่าต้นพ่อและแม่โดยเฉลี่ยประมาณ ๑๕-๔๐% มีเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ ๒ เทา การเจริญเติบโตในช่วง ๑-๒ ปีแรกมีอัตราสูงมาก โดยมีความสูงเฉลี่ยประมาณ ๙.๔ เมตร เส้นผ่าศูนย์กลางระดับอก ๑๐ ซม. เมื่ออายุได้ ๒ ปี

ปัจจุบัน กระถินเทพาได้รับความนิยมจากภาครัฐและเอกชนนำมาปลูกเป็นสวนป่าเพื่ออุตสาหกรรมเยื่อกระดาษและไม้อัดอย่างแพร่หลาย เช่น บริษัทไม้อัดไทย องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ บริษัทเอเชียเทค โดยร่วมกับกรมส่งเสริมการเกษตรและเกษตรกรทั่วไป นอกจากนี้กระถินเทพายังได้รับการส่งเสริมการปลูกโดยกรมป่าไม้ เพื่อเสริมสร้างสภาพแวดล้อมและทดแทนป่าไม้ที่ถูกทำลายลงไป

๒. การวิจัยและพัฒนาการผลิตปุ๋ยชีวภาพ

ปุ๋ยนับได้ว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญยิ่งในการส่งเสริมการเจริญเติบโต และเพิ่มผลผลิตทั้งด้านปริมาณและคุณภาพของข้าวเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดต่างประเทศ และพลเมืองของประเทศที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ในขณะที่พื้นที่ปลูกข้าวและความอุดมสมบูรณ์ของดินลดลงเรื่อย ๆ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องเพิ่มศักยภาพในการผลิตข้าวให้มากขึ้นตามความต้องการ ด้วยเหตุนี้รัฐบาลจึงได้เน้นความสำคัญที่การเพิ่มผลผลิตต่อไร่ โดยแนะนำให้เกษตรกร ปลูกข้าวพันธุ์ดี ให้

ผลผลิตสูง อย่างไรก็ตามข้าวพันธุ์ดีจะให้ผลผลิตสูงได้ก็ต่อเมื่อได้รับปุ๋ยอย่างเพียงพอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปุ๋ยไนโตรเจน ซึ่งมีความสำคัญมากในการผลิตข้าว ปุ๋ยไนโตรเจนที่เกษตรกรนิยมใช้อยู่ในรูปสารประกอบทางเคมี เช่น ยูเรีย แต่มีข้อจำกัดในการใช้ปุ๋ยนี้เนื่องจากมีราคาแพงและเกิดการขาดแคลนอยู่เสมอ ๆ ประกอบกับเกษตรกรส่วนใหญ่ยากจน มีผลทำให้ข้าวได้รับปุ๋ยไม่เพียงพอกับความต้องการ และทำให้ผลผลิตต่อไร่ต่ำ

ปัญหาดังกล่าวนี้อาจแก้ไขได้โดยการใช้เทคโนโลยีชีวภาพ ซึ่งค้นคว้าหาแหล่งไนโตรเจนจากธรรมชาติเพื่อมาเสริมหรือทดแทนปุ๋ยเคมีในโตรเจน เนื่องจากไนโตรเจนจากอากาศมีอยู่ถึง ๗๘ เปอร์เซ็นต์ของธรรมชาติ แต่ปัญหาอยู่ที่ว่าจะทำอย่างไรไนโตรเจนในรูปของก๊าซจึงจะเปลี่ยนมาอยู่ในรูปของสารประกอบไนโตรเจน เช่น แอมโมเนียม ซึ่งพืชสามารถดูดดึงไปใช้ได้ เป็นประโยชน์ได้ และจากการศึกษาพบว่าจุลินทรีย์หลายชนิดสามารถตรึงไนโตรเจนจากอากาศได้แล้ว เปลี่ยนรูปเป็นแอมโมเนียม ซึ่งพืชสามารถนำไปใช้เป็นอาหารได้ทันที จุลินทรีย์นี้สามารถนำมาใช้เป็นปุ๋ยชีวภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสาหร่ายสีน้ำเงินแกมเขียวสามารถเจริญเติบโตได้ดีในสภาพแวดล้อมในนาข้าว จากการทดลองในหลายประเทศ พบว่า สาหร่ายนี้สามารถตรึงไนโตรเจนจากอากาศได้เท่ากับยูเรีย ๘-๑๐ กิโลกรัมต่อไร่ ในหนึ่งฤดูปลูกข้าว นอกจากนี้สาหร่ายนี้ยังช่วยเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้แก่ดิน เนื่องจากการเจริญสะสมของสาหร่ายในบริเวณผิวดิน อีกทั้งยังช่วยป้องกันการถูกชะล้าง (leaching) การสะสมของอินทรีย์วัตถุในดินอย่างต่อเนื่อง

วท.ได้ประสบผลสำเร็จในการวิจัยและพัฒนากระบวนการผลิตปุ๋ยชีวภาพ โดยค้นพบสาหร่ายสีน้ำเงินแกมเขียวหลายสายพันธุ์ที่มีประสิทธิภาพในการตรึงไนโตรเจนจากอากาศและสามารถที่จะนำมาใช้ในการผลิตปุ๋ยชีวภาพ เพื่อใช้ในไร่นาได้สาหร่ายสีน้ำเงินแกมเขียวดังกล่าว ได้แก่ *Anabaena*, *Calothrix*, *Cylindrospermum*, *fischerella*, *Hapalosiphon*, *Nostoc*, *Scytonema* และ *Tolypothrix* เป็นต้น เมื่อนำปุ๋ยชีวภาพที่ผลิตได้ไปใช้ร่วมกับปุ๋ยเคมีในอัตรา ๒๐ กิโลกรัมต่อไร่ สามารถเพิ่มผลผลิตข้าวได้ ๑๕-๒๐% และลดการใช้ปุ๋ยเคมีลง ๓๐% นอกจากนี้ปุ๋ยชีวภาพยังช่วยรักษาสิ่งแวดล้อม ในตัวปุ๋ยจะค่อย ๆ ปลดปล่อยไนโตรเจนจากสาหร่ายสีน้ำเงินแกมเขียวออกสู่ดิน ส่วนใหญ่จะอยู่ในรูปของสารอินทรีย์ เช่น กรดอะมิโนที่พืชสามารถดึงดูดไปใช้ได้ นอกจากนี้เมื่อสาหร่ายสีน้ำเงินแกมเขียวตายลงจะให้อินทรีย์วัตถุแก่ดิน ทำให้โครงสร้างดีขึ้น การเพาะปลูกพืชหลังการทํานาจะได้ผลดี ในกรณีที่มีการส่งเสริมการเลี้ยงปลาในนาข้าวก็จะได้ผลดี เพราะสาหร่ายเป็นอาหารของปลา และในสาหร่ายมีโปรตีน ๖๕% ทำให้ปลาเจริญเติบโตได้อย่างรวดเร็ว ประกอบกับสาหร่ายนี้แพร่พันธุ์ได้เร็วจึงทันกับการเป็นอาหารของปลา สิ่งขับถ่ายของปลาจะเป็นปุ๋ยในนาข้าวและกระตุ้นการเจริญเติบโตของสาหร่ายอีกทางหนึ่ง

จากประโยชน์ของปุ๋ยชีวภาพดังกล่าวรัฐบาลจึงได้มอบหมายให้ วท. ดำเนินการผลิตปุ๋ยชีวภาพจากสาหร่ายสีน้ำเงินแกมเขียวให้แก่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในจำนวน ปีละ ๑๕,๐๐๐ ตัน เป็นระยะเวลา ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๓๕-๒๕๓๙) เพื่อแจกจ่ายให้แก่เกษตรกรทั่วประเทศพร้อมทั้งให้

ถ่ายทอดเทคโนโลยีการใช้ปุ๋ยชีวภาพให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ (เกษตรจังหวัด เกษตรอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน) และเกษตรกร

นอกจากนี้ยังได้รับการส่งเสริมสนับสนุนให้จัดตั้งโรงงานต้นแบบการผลิตปุ๋ยชีวภาพที่เทคโนโลยีธานี จังหวัดปทุมธานี ซึ่งในขณะนี้สามารถผลิตปุ๋ยชีวภาพได้แล้วและจากการนำปุ๋ยชีวภาพจากสหกรณ์นำเงินแถมเขียวไปส่งเสริมให้เกษตรกรใช้ปรากฏว่าได้รับความสนใจและการยอมรับจากเกษตรกรเป็นอย่างมาก

๓. ผลผลิตจากมันสำปะหลัง: เดกซ์โทรส แอนไฮดรัสและอาหารมนุษย์

งานวิจัยที่เกี่ยวกับผลผลิตจากมันสำปะหลังนี้ ได้มีมาตั้งแต่เมื่อ วท. ยังคงดำรงสถานภาพเป็น “สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์ประยุกต์แห่งประเทศไทย” (สวป.) เมื่อปี ๒๕๑๖ คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้ สวป. เป็นศูนย์ประสานงานเกี่ยว กับการศึกษาวิจัยการใช้ประโยชน์มันสำปะหลังร่วมกับกระทรวงอุตสาหกรรม เพื่อแก้ไขสภาพขัดข้องต่าง ๆ ทั้งในด้านการผลิตและการขยายตลาดผลผลิตมันสำปะหลัง ซึ่ง วท. ได้มีงานวิจัยผลผลิตจากมันสำปะหลังมาโดยตลอด เช่น การปรับปรุงวิธีการผลิต native pellets ในโรงงานขนาดเล็ก (๒๕๑๖) การวิจัยและพัฒนาการใช้ประโยชน์มันสำปะหลังในด้านอาหารมนุษย์ อาหารสัตว์ (๒๕๒๕-๒๕๒๘) สนับสนุนโดยกองทุนมันสำปะหลังสำหรับอาหารมนุษย์ได้พัฒนาผลผลิตที่เรียกว่า “การี” ซึ่งเป็นอาหารหลักของกลุ่มประเทศแอฟริกาตะวันตกเมื่อ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๒๖ คณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติให้ วท. เป็นแกนกลาง และผู้ประสานงานด้านการวิจัยที่เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์มันสำปะหลัง และมีมติให้คณะกรรมการนโยบายมันสำปะหลังแห่งชาติ จัดตั้งคณะกรรมการงานวิจัยใช้ประโยชน์มันสำปะหลัง โดยมีผู้แทนจาก วท. เป็นเลขานุการ และผู้แทนจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการชุดนี้ได้จัดตั้งขึ้นเมื่อ ๑๑ มกราคม ๒๕๒๗ ต่อมา วท. ได้ขอเงินงบประมาณแผ่นดินภายใต้ “โครงการวิจัยและพัฒนาผลผลิตจากมันสำปะหลัง” ซึ่งเป็นโครงการพัฒนาสืบเนื่องมาจากมติของคณะรัฐมนตรีดังกล่าว และประกอบด้วยโครงการย่อยหลายโครงการทำการพัฒนาผลผลิตจากมันสำปะหลังเพื่อใช้ในอุตสาหกรรม อาหารมนุษย์ และอาหารสัตว์ตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๒๖-๒๕๓๕ ได้พัฒนาการผลิตเดกซ์โทรสแอนไฮดรัส (dextrose anhydrous) เกรดยาฉีดในขั้นห้องปฏิบัติการและขั้นกึ่งโรงงานนำทางระหว่างปีงบประมาณ ๒๕๒๗-๒๕๒๘ จากนั้นงานวิจัยเดกซ์โทรสแอนไฮดรัสนี้ ได้เปลี่ยนเป็นงานบริการวิจัยให้แก่องค์กรภาคีกรรม ในปี ๒๕๓๐-๒๕๓๑ ต่อมาได้ทำการศึกษาการผลิตมันสำปะหลังบดแห้งและการใช้ประโยชน์มันสำปะหลังบดแห้งระหว่างปีงบประมาณ ๒๕๓๒ และทำการศึกษาการดัดแปลงแป้งมันสำปะหลังให้มีสมบัติทนต่อการแช่แข็งและการละลาย ในระหว่างปีงบประมาณ ๒๕๓๓-๒๕๓๔ สำหรับปี ๒๕๓๕ ได้ทำการสำรวจเพื่อทราบถึงปัญหาและโอกาสทางด้านการศึกษาและพัฒนา สำหรับพัฒนาผลผลิตจากมันสำปะหลัง สำหรับอุตสาหกรรมอาหาร จากประสบการณ์ที่ได้จากงานวิจัยและพัฒนาเดกซ์โทรสแอนไฮดรัส ทำให้ วท. มีความสามารถให้บริการที่ปรึกษาแก่บริษัทเอกชนในการผลิตกลูโคสไซรัป

เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยพัฒนาผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังที่กล่าวมา โดยเฉพาะการพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารมนุษย์ในเรื่องการรีดมันบดแห้ง การใช้ประโยชน์มันบดแห้ง แป้งมันดัดแปรและเด็กซีโทรสแอนไฮดรัส จะต้องมีความรู้หลายด้านมาทำงานร่วมกัน คือ เทคโนโลยีการผลิตแป้งสมบัติทางเคมีและกายภาพของแป้ง เทคโนโลยีชีวภาพ ความรู้ทางวิศวกรรมศาสตร์ ด้านเครื่องจักรกล ด้านเคมีและเทคโนโลยีการอาหารเพื่อการศึกษา การนำไปใช้ประโยชน์ด้านอาหารมนุษย์ต่อไป

ผลที่ได้รับ

ขณะนี้ วท. มีบุคลากรที่มีความรู้ในการผลิต การรีด มันบดแห้ง แป้งมันดัดแปรบางตัว และเด็กซีโทรสแอนไฮดรัส เกรดยาชนิดมีรายงานการวิจัยที่เกี่ยวกับเรื่องนี้ ๔ เรื่อง

การนำไปใช้ประโยชน์

ได้นำประสบการณ์ที่สะสมไว้จากงานวิจัยมาทำงานบริการให้แก่เอกชน โดยทำเป็นงานบริการวิจัยโครงการให้คำปรึกษาการผลิตกลูโคสไซรัป

แผนการดำเนินงานต่อไป

จากความรู้และประสบการณ์ ตลอดจน เครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่สะสมไว้ วท. จะพิจารณาดำเนินงานวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวข้องกันต่อไป เช่น เรื่องที่ต่อจากเด็กซีโทรสแอนไฮดรัส คือ กลูโคสที่มีค่าสมมูลย์เด็กซีโทรส (dextrose equivalent) ต่าง ๆ ฟรักโทส ฯลฯ สำหรับเรื่องมันบดแห้งจะพิจารณาเรื่องการใช้ประโยชน์ต่อ เช่น ในอาหารกึ่งที่ผลิตด้วยเครื่อง extruder แทน เพื่อการประหยัดพลังงานและพื้นที่ที่ใช้ในการผลิต ตลอดจนจำนวนเครื่องจักร

๔. การวิจัยและพัฒนาพืชน้ำมัน

โครงการวิจัยและพัฒนาพืชน้ำมันของ วท. ได้รับเงินทุนอุดหนุนจากประชาคมยุโรปเป็นเงินประมาณ ๙๒ ล้านบาท มีกำหนดเวลา ๓ ปีครึ่ง และได้ดำเนินการมาตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ๒๕๒๗ เป็นต้นมา โดยได้รับความร่วมมือ ในการดำเนินการจากหน่วยงานอีก ๖ สถาบัน คือ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร เนื่องจากพืชน้ำมันมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อเศรษฐกิจของประเทศ เพราะใช้เป็นอาหารโปรตีนหลักที่สำคัญของคนและสัตว์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกากถั่วเหลือง ซึ่งใช้ในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ เป็นต้น โครงการมีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการปลูกพืชน้ำมัน ๗ ชนิด ได้แก่ ถั่วเหลือง ถั่วลิสง งา ทานตะวัน ละหุ่ง ดอกคำฝอย และลินสีดให้ได้ผลผลิตสูงโดยใช้เทคโนโลยีการเกษตรแผนใหม่ เพื่อลดต้นทุนและลดการนำเข้าให้

มากที่สุด นอกจากนี้ยังสามารถนำกากเมล็ดพืชน้ำมันมาใช้เป็นอาหารสัตว์อีกด้วย นอกจากการพัฒนาบุคลากรในสาขาวิทยาศาสตร์การเกษตรไปพร้อม ๆ กันด้วย

ในระยะ ๓ ปีแรก ได้ดำเนินการวิจัยในขั้นพื้นฐานจำนวน ๙๑ โครงการย่อย ต่อมาอีก ๒ ปี เน้นหนักการวิจัยระดับไร่นาและได้ลดจำนวนพืช ลงเหลือ ๔ ชนิด คือ ถั่วเหลือง งา ทานตะวัน และถั่วลิสง จำนวน ๔๔ โครงการย่อย

ในปีที่ ๑ ได้ดำเนินการวิจัยเบื้องต้นเรื่องพันธุ์การปลูก ศัตรูพืช สรีรวิทยาเป็นสำคัญ

ในปีที่ ๒ ได้เน้นหนักด้านการวิจัยและพัฒนาเพื่อนำผลการวิจัยสู่เกษตรกร ให้การสนับสนุนการวิจัย และพัฒนาทานตะวันอันเป็นพืชความหวังใหม่ ศึกษาแนวโน้มทางการตลาดของพืชน้ำมัน ทั้งในและนอกประเทศ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานวิจัยในขั้นต่อไปรวมทั้งผลกระทบของพืชน้ำมันอื่น ๆ เช่น ปาล์มน้ำมัน น้ำมัน เมล็ดฝ้าย น้ำมันรำ เป็นต้น

ในปีที่ ๓ ได้ยึดถือผลการศึกษานโยบายทางการตลาดดังกล่าวข้างต้นเป็นแนวทางดำเนินการวิจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการวิจัยปรับปรุงพันธุ์ถั่วเหลืองทานตะวัน และ งา ได้ดำเนินต่อไปอย่างต่อเนื่อง

ในปีที่ ๔ ได้เน้นหลักด้านการแก้ไขปัญหาลดตกต่ำ ผลงานวิจัยที่จะนำไปใช้พัฒนาในไร่เกษตรกรได้ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว การปรับปรุงพันธุ์ แก้ไขสาเหตุที่ทำให้ได้ผลผลิตตกต่ำในพื้นที่เป้าหมายเป็นสำคัญ การศึกษาช่องว่างระหว่างผลผลิตที่ได้จากการทดลองในสถานีทดลองกับในไร่เกษตรกร การฝึกอบรมการสาธิต การถ่ายทอดชุดเทคโนโลยีใหม่ให้แก่เจ้าหน้าที่ ส่งเสริมการเกษตรและเกษตรกร

ในปีที่ ๕ เป็นงานถ่ายทอดเทคโนโลยีใหม่ที่ได้ค้นพบในการเพิ่มผลผลิตถั่วเหลืองใน ๔ ปี ที่แล้วมา ส่วนใหญ่นักวิจัยมักสนใจที่จะเพิ่มผลผลิตให้สูงสุด โดยมีได้คำนึงถึงเรื่องกำไรขาดทุน เกษตรกรจึงไม่สามารถยอมรับได้ เพราะต้นทุนและอัตราการเสี่ยงสูงจึงเป็นการสมควรที่จะคำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุน และกำไรปานกลางเป็นหลักสำคัญ โดยนำชุดเทคโนโลยีใหม่มาปรับใช้ให้ได้รับประโยชน์สูงสุด ดังนั้นเทคโนโลยีใหม่นี้จะต้องมีต้นทุนและความเสี่ยงต่ำด้วย มีลักษณะที่ปฏิบัติง่ายและมั่นใจว่าจะได้กำไรอย่างแน่นอน นอกจากนี้ความร่วมมือระหว่างงานวิจัย ส่งเสริม และฝึกอบรมยังไม่พอเพียง จึงเป็นการสมควรที่จะส่งเสริมให้มีความร่วมมือยิ่งขึ้นระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนอกจากนี้ ยังจะเห็นได้ว่าข้อจำกัดที่ทำให้ไม่สามารถเพิ่มผลผลิตได้คือ พันธุ์ที่ใช้ การใช้เชื้อไรโซเบียม เมล็ดที่มีคุณภาพดีและความออกสูงระยะปลูกที่เหมาะสม การปลูกเป็นแถวเป็นแนวและการกำจัดวัชพืช ซึ่งถ้าใช้ชุดเทคโนโลยีใหม่ที่เหมาะสม ต้นทุนต่ำ แต่ปฏิบัติง่าย จึงมั่นใจได้ว่าผลผลิตจะเพิ่มได้

โครงการวิจัยและพัฒนาพืชน้ำมัน วท. ได้สนับสนุนงานวิจัยของภาค รัฐบาลในการดำเนินงานวิจัยเกี่ยวกับการปรับปรุงพันธุ์และเทคโนโลยีการปลูกพืชน้ำมันหลายชนิดด้วยกัน ทั้งนี้ได้มีความพยายามในการปฏิบัติงานเป็นทีมงานของนักวิจัยในลักษณะสหสาขาวิชาจากหน่วยงานที่

เกี่ยวข้องของมหาวิทยาลัยและกรมวิชาการเกษตร เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลวิจัยและความคุ้มค่าในการปรับปรุงพืชระดับไรนา โดยนำผลการวิจัยมาจัดทำเป็นชุดเทคโนโลยีในการส่งเสริมเพื่อเพิ่มผลผลิตซึ่งเป็นแนวทางและเป็นกรณีตัวอย่างสำหรับถั่วเหลือง ถั่วลิสง งา และทานตะวัน เพื่อให้โครงการทั้งภายใน และภายนอกประเทศ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันนำไปใช้ปฏิบัติได้

วท. ได้ตระหนักถึงคุณค่าที่จะนำผลการวิจัยและพัฒนาที่แล้วมาโดยเฉพาะอย่างยิ่งวิธีการใช้ชุดเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มผลผลิตไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาพืชน้ำมัน เพื่อเผยแพร่วิธีใช้ชุดเทคโนโลยีอันเป็นแนวทางเพื่อเพิ่มผลผลิตในการปลูกน้ำมันและพืชเศรษฐกิจอื่น ๆ ให้แก่เกษตรกรโดยภาครัฐและเอกชนในที่สุด

เพื่อเป็นการปรับปรุงประสิทธิภาพของการผลิตพืชน้ำมัน โดยถ่ายทอดเทคโนโลยีที่ทันสมัยและเหมาะสมเฉพาะพื้นที่ วท. จึงได้จัดทำวิธีการใช้ชุดเทคโนโลยีในการส่งเสริมเพื่อเพิ่มผลผลิตถั่วเหลือง โดยเน้นหนักในการลดต้นทุนเป็นสำคัญ ซึ่งอาจจะแก้ปัญหาข้อจำกัดที่ทำให้ผลผลิตลดลงในแต่ละเฉพาะพื้นที่เพาะปลูกได้และการเลือกใช้ชุดเทคโนโลยีตามสภาพเศรษฐกิจสังคมของเกษตรกรเอง โดยมีขั้นตอนดังนี้

- (๑) ศึกษาหาข้อจำกัดหลักในการปลูก
- (๒) ทดสอบผลการตอบสนองในระดับต่าง ๆ ของข้อจำกัด
- (๓) จัดทำเป็นชุดเทคโนโลยีในระดับต่ำ กลางและสูง แล้วนำไปทดสอบในไร่ของเกษตรกร
- (๔) วิเคราะห์ความคุ้มค่าของชุดเทคโนโลยี
- (๕) นำชุดเทคโนโลยีที่ได้รับการคัดเลือกที่เหมาะสมดีแล้วไปเผยแพร่แก่เกษตรกรต่อไป

กรณีตัวอย่างของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ในการดำเนินการวิจัย และพัฒนาครบวงจรสำหรับการผลิตถั่วลิสงในภาคใต้ซึ่งรวมถึงการใช้ปุ๋ยเคมี ระดับต่ำ การกำจัดวัชพืชโดยใช้ยากำจัดวัชพืชรากก่อนปลูก ร่วมกับการปลูกเป็นแถวเป็นแนวและพูนโคนทำให้ได้กำไรสุทธิสูงสุดถึง ๓๑๕ บาทต่อไร่

การวิจัยและพัฒนาถั่วเหลืองครบวงจรของกรมวิชาการเกษตรที่จังหวัด พิษณุโลก ปรากฏว่า การปลูกเป็นแถวด้วยเครื่องปลูกใช้ยาอาลาคลอร์กำจัดวัชพืช ใช้โรโซเบียมและอัตราของเมล็ดปลูกจะได้ผลผลิตกำไรสุทธิสูงสุด อนึ่ง นอกจากจะพัฒนาเทคโนโลยีการปลูกพืชน้ำมันเพื่อเพิ่มผลผลิตแล้วโครงการ ยังได้พัฒนาพันธุ์ของถั่วเหลือง ทานตะวัน และอื่น ๆ ดังเช่น การออกพันธุ์ เคเคยู ๑๐๐๗-๑ ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ในปี ๒๕๓๕ การผสมพันธุ์ทานตะวัน โดยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กรมวิชาการเกษตรและมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จนได้พันธุ์ผสมเปิด

ชุดเทคโนโลยี ที่เป็นผลงานของโครงการในรอบ ๕ ปีที่ผ่านมา เหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการฝึกอบรม และทำแปลงสาธิตร่วมกับภาคเอกชนซึ่งเป็นผู้ที่ช่วยจัดการรวมกลุ่มเกษตรกรหาตลาดให้แก่เกษตรกรต่อไป

๕. การวิจัยและพัฒนาอุตสาหกรรมจากสมุนไพร

ช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา สาขาวิจัยอุตสาหกรรมเภสัชและผลิตภัณฑ์ธรรมชาติ ได้ดำเนินโครงการวิจัยและพัฒนาจากสมุนไพรหลายโครงการ มีโครงการที่สำเร็จถึงขั้นอุตสาหกรรมแล้ว ดังนี้

๑. การวิจัยและพัฒนาการผลิตความดันโลหิตจาก รากระย่อม *Rauwolfia serpentina* Benth. เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๑ และได้ถ่ายทอดเทคโนโลยี การผลิตให้แก่องค์การเภสัชกรรม กระทรวงสาธารณสุข เพื่อผลิต เป็นยาจำหน่ายให้แก่ประชาชน
๒. การวิจัยและพัฒนายาถ่ายจากมะขามแขก *Cassia angustifolia* Vahl. ได้ถ่ายทอดเทคโนโลยีและให้ความร่วมมือจัดหาวัตถุดิบ ที่มีมาตรฐานให้แก่องค์การเภสัชกรรม ผลิตออกจำหน่าย ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๐ จนถึงปัจจุบันนี้
๓. การวิจัยและพัฒนาการผลิตกระเทียมสกัดเข้มข้นชนิดผงละลายน้ำได้ (กระเทียม นาตุรา) จากกระเทียม *Allium sativum* Linn. และได้ถ่ายทอดเทคโนโลยีให้แก่ภาคเอกชนผลิตออกจำหน่าย
๔. การวิจัยและพัฒนาการผลิตครีมลดการอักเสบ ปวด บวมจากไพล *Zingiber cassumunar* Roxb. นับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๘ สวก. ได้สกัดน้ำมันหอมระเหยจาก เหง้าไพล และพืชสมุนไพรในทางเป็น ยาแก้อาการอักเสบ จัดทำการพัฒนากระบวนการผลิตครีมไพล และศึกษาผลทางเภสัชวิทยา พิษวิทยาและคลินิก ต่อจากนั้นได้ ถ่ายทอดเทคโนโลยีให้แก่องค์การเภสัชกรรมนำไปผลิตครีมไพล (ไพลจีซาล) ออกจำหน่ายตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๓ จนถึงปัจจุบัน

คู่มือสมุนไพร

สวก. ได้ศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสมุนไพรในด้านต่าง ๆ และจัดทำเป็นคู่มือสมุนไพรเพื่อเผยแพร่แก่ประชาชนทั่วไปข้อมูลนั้นประกอบด้วย ชื่อ (ชื่อไทย ชื่อวิทยาศาสตร์ ชื่อพ้อง) ถิ่นกำเนิด ประวัติข้อมูลทางพฤกษศาสตร์และพฤกษเคมี ประโยชน์ การเพาะปลูก กรรมวิธีผลิตสมุนไพรและการแปรรูป การเก็บรักษาคุณสมบัติต่าง ๆ (ทางเคมี ทางชีววิทยา) มาตรฐานและข้อกำหนดคุณภาพต่าง ๆ และปริมาณการผลิตและความต้องการของตลาด

รายชื่อคู่มือสมุนไพรที่ สวก. ได้ทำสำเร็จแล้วได้แก่

๑. คู่มือสมุนไพรทอง
๒. คู่มือสมุนไพรพริก
๓. คู่มือสมุนไพรขมิ้น
๔. คู่มือสมุนไพรขิง
๕. คู่มือสมุนไพรราชดัด
๖. คู่มือสมุนไพรมะขามแขก

๗. คู่มือสมุนไพรรพุงทะลาย

และคู่มือสมุนไพรรที่กำลังจัดทำ คือ คู่มือสมุนไพรรไหล

อุทยานสมุนไพรรพุงทะลาย

เนื่องในวโรกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ รอบของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว วท. ร่วมกับฝ่ายพุงทะลายกองพุงทะลายสถาน กรมศาสนา เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๖ จัดทำอุทยานสมุนไพรรพุงทะลายในพื้นที่ หมายเลข ๑๕ อาณาบริเวณ ๓๕ ไร่ ด้านทิศตะวันตกในเขตพุงทะลายจังหวัดนครปฐม เพื่อเป็นแหล่งรวบรวมพันธุ์สมุนไพรรไว้เป็นที่ศึกษาและใช้ประโยชน์

๖. พัฒนาการกระบวนการผลิตสารสกัดชีวเคมีวิธีใหม่

ปัจจุบันมีการนำสารสกัดชีวเคมีมาใช้ประโยชน์ในรูปแบบต่าง ๆ มากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ เนื่องจากสารดังกล่าวมีคุณสมบัติที่สามารถเปลี่ยนพลังงานไฟฟ้าเป็นพลังงานกลและเปลี่ยนพลังงานกลเป็นพลังงานไฟฟ้าได้

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วท.) ได้ศึกษาวิจัยการผลิตสารสกัดชีวเคมีที่เป็น Piezoelectric material มาอย่างต่อเนื่อง โดยใช้สารตั้งต้นจากตะกั่วออกไซด์เซอร์โคเนียมไดออกไซด์และไทเทเนียมไดออกไซด์ ต่อมาได้ร่วมมือกับนักวิจัยจากศูนย์วิจัยและพัฒนาด้านอนินทรีย์เคมีแห่งชาติญี่ปุ่นพัฒนาสารดังกล่าวด้วยวิธีใหม่ และพบว่าด้วยกรรมวิธีใหม่นี้สามารถผลิตสารตั้งต้นที่มีความบริสุทธิ์สูง และเป็นสารที่มีคุณภาพสม่ำเสมอ ขั้นตอนการเตรียมงานก็ไม่ทำให้เกิดมลภาวะ อีกทั้งยังสามารถประหยัดต้นทุนได้อีกด้วย จากความสำเร็จดังกล่าวขณะนี้ วท. ได้ดำเนินการจดสิทธิบัตรทั้งในประเทศและที่ประเทศญี่ปุ่นเรียบร้อยแล้ว

ด้านการใช้ประโยชน์นั้น ปัจจุบันได้มีการนำสารสกัดชีวเคมีมาใช้ประโยชน์ในด้านอิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ เช่น เครื่องทำความสะอาดอัลตราโซนิก รีโมทคอนโทรลคอมพิวเตอร์ กล้องอินฟราเรด โทรศัพท์ เครื่องใส่ถุง เครื่องหาลา นาฬิกาปลุก เครื่องตั้งเวลาอุปกรณ์ควบคุมการทำงาน สัญญาณกันขโมย และด้านไมโครอิเล็กทรอนิกส์อื่น ๆ อีกมากมาย ซึ่งผลจากความสำเร็จในครั้งนี้ วท. จะนำมาปรับปรุงสารสกัดชีวเคมีสำหรับเครื่องทำความสะอาดอัลตราโซนิกและผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้นต่อไป

กิจกรรมในส่วนพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม มีกิจกรรมโดยย่อ คือ

๑. โครงการศึกษาความเหมาะสมและออกแบบรายละเอียดก่อสร้าง ระบบระบายน้ำและระบบบำบัดน้ำเสียเมืองพุงทะลาย ระหว่างตุลาคม ๒๕๓๒-พฤษภาคม ๒๕๓๔ (๑๙ เดือน) ซึ่งกรมโยธาธิการจะนำผลการศึกษาไปดำเนินการตั้งงบประมาณก่อสร้างระบบต่าง ๆ ของแต่ละสัญญารวม ๒๖ สัญญารายแรกในปี ๒๕๓๓ รายที่ ๒ ในปี

๒๕๕๓ โดยทางเมืองพัทยาจะต้องเป็นผู้หาพื้นที่ก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสีย รวมทั้ง การรับผิดชอบดำเนินการเดินระบบคูแลร์รักษาสภาพฯ และการเก็บค่าบริการจาก ประชาชนด้วย

๒. การจัดทำแผนควบคุมคุณภาพน้ำในแม่น้ำท่าจีน ในช่วงปี ๒๕๒๓-๒๕๒๖ เพื่อใน การนี้ใช้ประโยชน์แม่น้ำท่าจีนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและลดความขัดแย้ง และ รักษาคุณภาพของระบบนิเวศ ให้อยู่ในระดับที่จะไม่ก่อผลเสียต่อการดำรงชีวิต ของประชาชนทั้งในระยะสั้นและระยะยาว
๓. โครงการการศึกษาวิจัยการจลนศาสตร์กำจัดคราบน้ำมัน เพื่อเตรียมพร้อมในการแก้ ปัญหาเมื่อเกิดอุบัติเหตุ เรือบรรทุกน้ำมัน และเพื่อรักษาสภาพแวดล้อม และป้องกัน มลพิษอันมีสาเหตุจากคราบน้ำมัน เป็นโครงการ ๓ ปี (๒๕๓๖-๒๕๓๘) เป็นวิจัย ในห้องปฏิบัติการ
๔. การพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจในชนบท จากการประชุมทางวิชาการ เพื่อระดมสติ ปัญญาและแนวคิดระหว่าง ๒๙-๓๑ สิงหาคม ๒๕๒๙ ณ โรงแรมรีเจนท์ จ.เพชรบุรี โดยมีผู้เข้าร่วมประชุม ๓๕ ท่าน จากผู้มีความรู้และประสบการณ์หลายสาขาเกี่ยว ข้องกับการพัฒนาชนบทจากหลายหน่วยงานภาครัฐภาคเอกชน โครงการวิจัย ดังกล่าวจึงเกิดขึ้นอันเป็นผลจากข้อเสนอในที่ประชุม มอบให้ วท. รับผิดชอบดำเนินการ
๕. โครงการศึกษาความเป็นไปได้ในการลงทุนเพื่อพิจารณาและส่งเสริมการท่องเที่ยว แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สืบเนื่องจากการตกลง ความร่วมมือด้านการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) จึงได้ มอบหมายให้ วท. ดำเนินการ ตั้งแต่ ๑ เมษายน ๒๕๓๗ เป็นเวลา ๘ เดือน ผล การศึกษาได้เสนอโครงการลงทุน ๒๕ โครงการ เงินลงทุนประมาณ ๕๙๖ ล้านบาทดอลลาร์สหรัฐ

กิจกรรมในส่วนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ

๑. โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยของชาวชนบทในเขตพื้นที่ราบเชิงเขา จ.ปราจีนบุรี (๒๕๒๗- ๒๕๓๒) เป็นการใช้ดินซีเมนต์เป็นวัสดุก่อสร้างทดแทนการใช้ไม้ วท. ได้ดำเนินการ สร้างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นอาคารสาธิตตัวอย่าง จำนวน ๑๐ หลัง ในอำเภอ วัฒนานคร อำเภอสระแก้ว อำเภอสนามชัยเขตและอำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี
๒. โครงการพัฒนาการเกษตรดินทรายชายทะเล จ.ชุมพร (๒๕๒๕-๒๕๓๐) โดยได้ ดำเนินการบุกเบิกที่ดินทรายอันเป็นทรัพย์สินส่วนพระองค์ ประมาณ ๔๐๐ ไร่ สร้าง และปรับปรุงสิ่งสาธารณูปโภคต่าง ๆ และวิจัยปลูกพืชไม้โตเร็วและไม่ล้ม ประมาณ ๒๐ ชนิด

๓. โครงการปรับปรุงโรงนมผงสวนจิตรลดา (๒๕๒๘-๒๕๓๐) วท. ได้ออกแบบปรับพื้นที่โรงงาน ออกแบบ ควบคุมการสร้าง การติดตั้งและทดลองเครื่องระเหยนม มีกำลังผลิตสูงสุด ๔๕๐ กก/ชม. ซึ่งปัจจุบันยังคงใช้งานได้เป็นอย่างดี
๔. โครงการปรับปรุงบึงมักกะสัน (๒๕๓๐-๒๕๓๑) วท. ได้ดำเนินการศึกษาสำรวจคุณภาพของน้ำในบึงมักกะสัน เพื่อประเมินศักยภาพในการบำบัดน้ำเสียและการศึกษาระบบนิเวศวิทยาของสัตว์ที่มีกระดูกสันหลังในบึงมักกะสัน
๕. โครงการศูนย์ศึกษาพัฒนาภูพาน จ.สกลนคร (โครงการป่ารกน้ำ) พ.ศ. ๒๕๒๗ วท. ได้แนะนำการใช้เทคโนโลยีดินซีเมนต์ และ โครงการปลูกต้นไม้เรียกนก
๖. โครงการศูนย์ศึกษาพัฒนาพิบูลทอง จ.นราธิวาส (เริ่มปี ๒๕๒๗) วท. ได้ร่วมกับกรมพัฒนาที่ดินปลูกไม้โตเร็วบางชนิดที่ตรึงไนโตรเจนในดินทราย จัดปลูกมะพร้าว และหญ้าเลี้ยงสัตว์ สร้างแหล่งน้ำสำหรับพืชในฤดูแล้ง
๗. งานพัฒนาเกษตรที่สูง จ.เชียงใหม่ (เริ่มปี ๒๕๓๗) งานที่มูลนิธิโครงการหลวงมอบหมายให้ วท. คือ งานวิจัยเกี่ยวกับเห็ด งานหลังการเก็บเกี่ยวผลผลิตเกษตรงานบรรจุหีบห่อ งานห้องเย็น และศูนย์พัฒนาโครงการหลวงอีก ๒ ศูนย์ คือ ศูนย์พัฒนาตีนตอก อ.สันกำแพง และ ศูนย์พัฒนาบางปาง อ.ดอยสะเก็ด จ.เชียงใหม่
๘. โครงการสิ่งแวดล้อมในพระราชฐาน พระตำหนักทั่วประเทศและเขตพระราชฐาน เริ่ม พ.ศ. ๒๕๓๐ - ปัจจุบัน
๙. โครงการวิจัยและพัฒนาการใช้ประโยชน์หญ้าแฝก จ.ฉะเชิงเทรา ระยะเวลา ๒๕๓๖-๒๕๔๑ จำนวน ๒ โครงการ การป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน และการปลูกหญ้าแฝกเพื่อใช้สกัดน้ำมันแฝกหอม
๑๐. โครงการศิลปาชีพพิเศษบ้านแม่ต๋ำ จ.ลำปาง (พ.ศ. ๒๕๒๗) วท. รับผิดชอบทางด้าน การก่อสร้างอาคารสถานที่และตกแต่งบริเวณ
๑๑. โครงการปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในวโรกาสทรงครองราชย์ปีที่ ๕๐ ระยะเวลา ๒๕๓๗-๒๕๓๙ เนื้อที่ ๑๐๐ ไร่ จ. นครราชสีมา
๑๒. โครงการอุทยานสมุนไพรพุทธมณฑล จ.นครปฐม เนื้อที่ ๓๕ ไร่ ตั้งแต่ปี ๒๕๓๐ แล้วเสร็จ ๒๕๓๒ ปัจจุบัน วท. ได้ดำเนินการปลูกและดูแลรักษาพืชสมุนไพรที่ปลูกไว้
๑๓. โครงการวิจัยและพัฒนาดินพรุเพื่อประโยชน์ทางอุตสาหกรรม ระยะเวลา ๒๕๓๐-๒๕๓๖ โดย วท. ได้นำดินพรุจากบริเวณพรุบาเจาะและพรุโต๊ะแดง มาทดลองผลิตเป็นถ่านโค้กและถ่านหุงต้มและผลิตเป็นถ่านกัมมันต์
๑๔. โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเพาะเห็ดหอมบนที่สูงภาคเหนือ จ.เชียงใหม่ ระยะเวลา

เวลา ๒๕๑๘-๒๕๓๖ วท. มีหน้าที่ในการดำเนินงานวิจัยและปรับปรุงสายพันธุ์ให้
ให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น และมีความเหมาะสมในแต่ละพื้นที่ ได้ผลิตเชื้อเห็ดหอมที่มี
คุณภาพดีเท่าเทียมกับต่างประเทศ ๖ สายพันธุ์

๑๕. โครงการผลิตถั่วงอกสำหรับโครงการอีสานเขียว จ.นครราชสีมา พ.ศ. ๒๕๓๑
วท. ได้ดำเนินการผลิตต้นถั่วงอกจำนวน ๖ แสนต้น และถั่วงอกอื่น ๆ
๑ แสนต้นให้แก่ กองทัพอากาศที่ ๒ เพื่อใช้ประโยชน์ในโครงการอีสานเขียว

กิจกรรมและผลงานวิจัยทางวิทยาศาสตร์ของสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี
แห่งประเทศไทย ที่ประสบความสำเร็จปรากฏผลเป็นรูปธรรมมีอยู่เป็นจำนวนมากหลายโครงการหลายงาน
เป็นประโยชน์ต่อทั้งเกษตรกร ต่อสังคม ควรที่จะได้นำไปเผยแพร่เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้พัฒนา
เศรษฐกิจ สังคม และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมาก

คณะกรรมการคัดเลือกและเผยแพร่ผลงานดีเด่นของชาติ ในคณะกรรมการเอกลักษณ์
ของชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี จึงเห็นสมควรยกย่องให้

งานประยุกต์ผลการวิจัยทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาสังคม
และสิ่งแวดล้อม สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย

เป็นโครงการดีเด่นของชาติ สาขาการพัฒนาเศรษฐกิจ

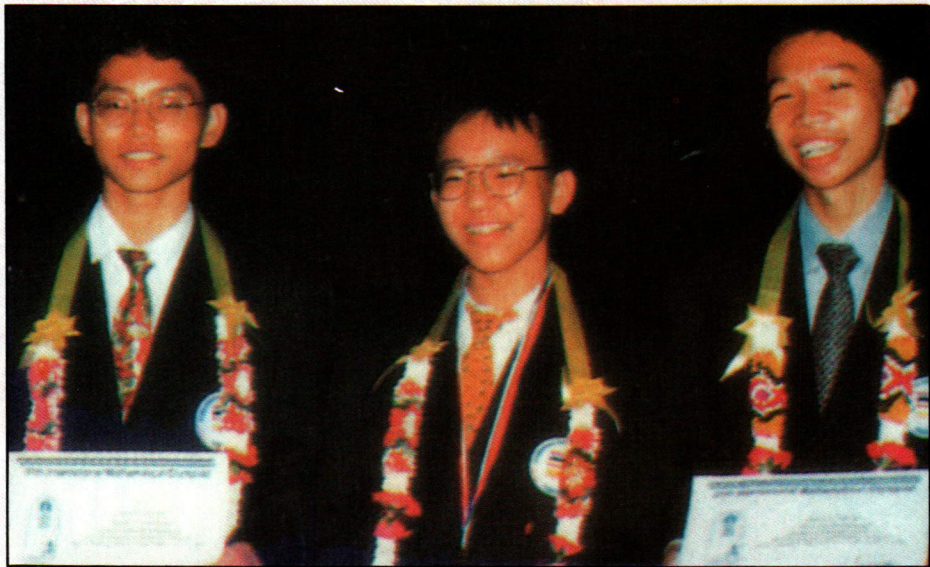
ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๓๘

โครงการจัดส่งเยาวชนไทยไปแข่งขันคณิตศาสตร์
วิทยาศาสตร์โอลิมปิก ระหว่างประเทศ
ของสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
กระทรวงศึกษาธิการ
โครงการดีเด่นของชาติ สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๓๘

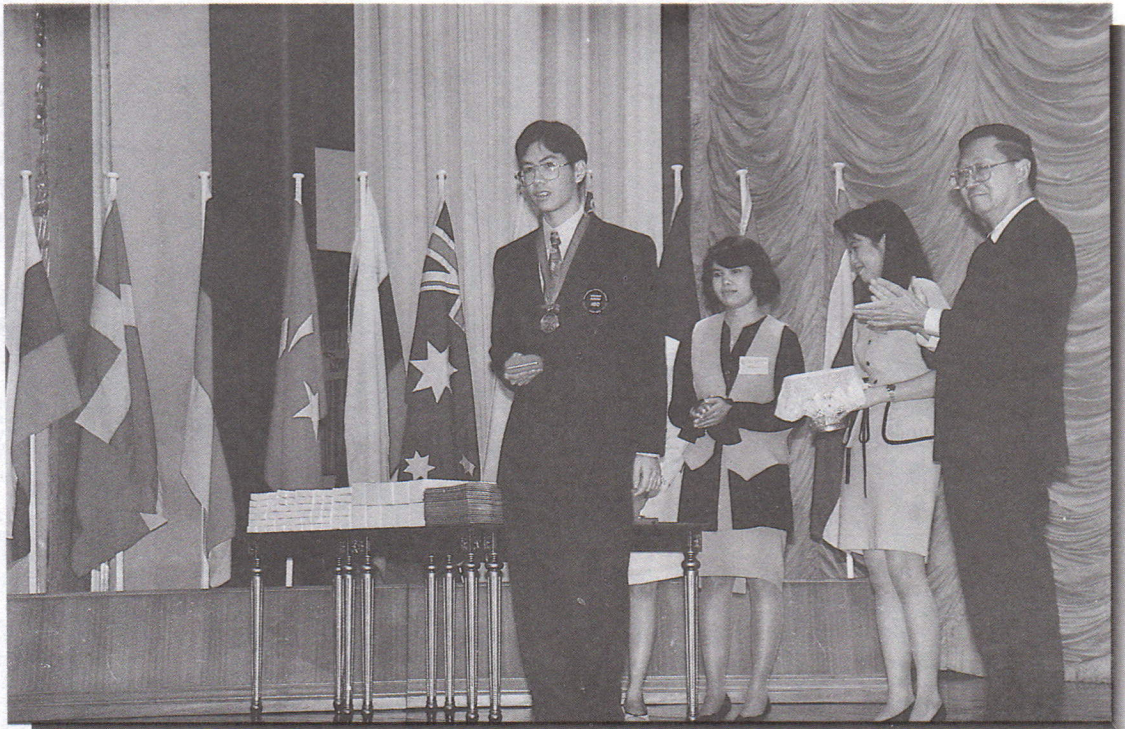
★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

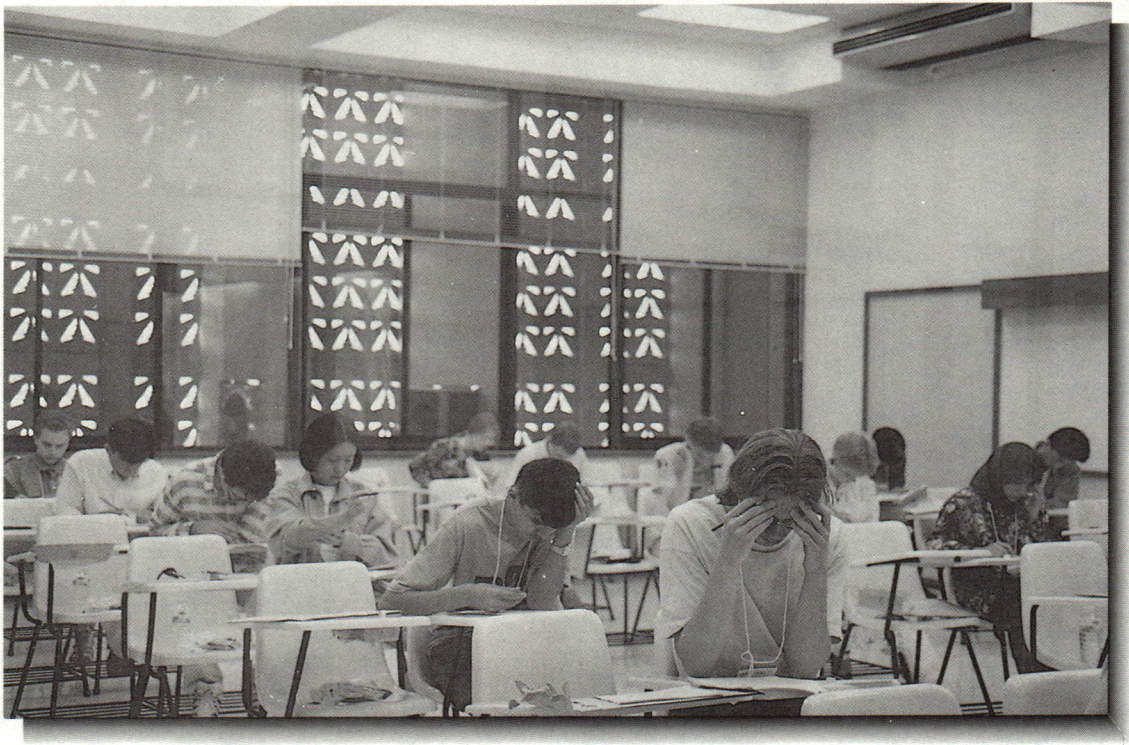

ประวัติความเป็นมา

การแข่งขันโอลิมปิกวิชาการระหว่างประเทศ เป็นการแข่งขันความสามารถพิเศษทางด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ของเยาวชนที่มีอายุไม่เกิน ๒๐ ปี จากทั่วโลก การแข่งขันนี้เริ่มมีขึ้นครั้งแรกที่ สาธารณรัฐสังคมนิยมโรมาเนีย เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๒ โดยจัดแข่งขันวิชาคณิตศาสตร์ และมีการจัดเพิ่มอีก ๔ วิชา เป็นลำดับในปีต่อ ๆ มา คือ วิชาฟิสิกส์ในปี พ.ศ. ๒๕๑๐ วิชาเคมี ในปี พ.ศ. ๒๕๑๒ วิชาคอมพิวเตอร์ในปี พ.ศ. ๒๕๓๒ และวิชาชีววิทยาในปี พ.ศ. ๒๕๓๓

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเล็งเห็นว่าการแข่งขันโอลิมปิกวิชาการเป็นกิจกรรมที่จะกระตุ้นให้เยาวชนเห็นความสำคัญ และสนใจศึกษาวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และคอมพิวเตอร์อย่างจริงจัง ซึ่งจะส่งผลให้มีการปรับปรุง

และพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนวิชาดังกล่าวให้ทัดเทียมอารยประเทศ อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้เยาวชนที่มีศักยภาพสูงทางด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ได้พัฒนาให้เต็มตามศักยภาพ เยาวชนเหล่านี้จะเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติ นอกจากนี้ ครูและนักเรียนยังจะได้รับประสบการณ์ตรงจากการแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นกับครูและเยาวชนจากนานาชาติ ด้วยเหตุผลดังกล่าว สสวท. ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการจัดส่งเยาวชนไทยไปแข่งขันคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และคอมพิวเตอร์โอลิมปิกระหว่างประเทศ โดยจัดส่งไปแข่งขันคณิตศาสตร์โอลิมปิกที่สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันในปี พ.ศ. ๒๕๓๒ เป็นครั้งแรก และได้ส่งเยาวชนเข้าร่วมแข่งขันวิชาอื่นเพิ่มขึ้นทุกปี จนกระทั่งปี พ.ศ. ๒๕๓๔ ประเทศไทยได้ส่งเยาวชนเข้าร่วมแข่งขันครบทั้ง ๕ วิชา คือ คณิตศาสตร์ คอมพิวเตอร์ เคมี ชีววิทยา และฟิสิกส์

จากการดำเนินงานตลอด ๗ ปีที่ผ่านมา ปรากฏว่า โครงการจัดส่งเยาวชนไทยไปแข่งขันคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์โอลิมปิกระหว่างประเทศ ได้รับความสนใจมากขึ้น นักเรียนตื่นตัวสมัครสอบคัดเลือกเข้าโครงการฯ เพิ่มขึ้นทุกปี และเยาวชนไทยที่ไปร่วมแข่งขันคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และคอมพิวเตอร์ โอลิมปิกระหว่างประเทศ ก็ประสบความสำเร็จเป็นที่น่าพอใจทั้งด้านการแข่งขัน และด้านการศึกษาต่อ

ถึงกระนั้นก็ดี ผลปรากฏว่านักเรียนที่มีศักยภาพสูงทางคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ทั้งที่เหมาะสมจะเป็นนักวิจัย และเป็นผู้นำทางวิชาการคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ของประเทศ อีกจำนวนมากยังไม่ได้แสดงตัว เพื่อกระตุ้นความสนใจของนักเรียนในวงกว้างยิ่งขึ้น ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๖ เป็นต้นมา สสวท. จึงได้จัดให้มีกิจกรรมการแข่งขันคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์โอลิมปิกแห่งประเทศไทย และมีการแลกเปลี่ยนวิทยากรประเภทต่าง ๆ รวมทั้งการจัดให้นักเรียนจากจังหวัดต่าง ๆ ได้มาอยู่ร่วมกันในกิจกรรมค่ายและทัศนศึกษาที่เกี่ยวกับด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ เพื่อเป็นประโยชน์ทั้งด้านส่วนตัวของนักเรียนและด้านการพัฒนาชุมชนในจังหวัดที่ตนกำลังศึกษาอยู่

วัตถุประสงค์ของโครงการ

๑. เพื่อกระตุ้นให้เกิดบรรยากาศทางวิชาการ อันจะส่งเสริมการเรียน การสอนคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และคอมพิวเตอร์ ให้เป็นที่สนใจของเยาวชน ซึ่งจะนำไปสู่การปรับปรุงระบบการเรียน การสอนตลอดจนการวัดผล ให้เหมาะสมและมีมาตรฐานเทียบเท่ากับประเทศที่พัฒนาแล้ว

๒. เพื่อส่งเสริมและเปิดโอกาสให้เยาวชน ได้แสดงความสามารถด้านวิชาการ และพัฒนา ภูมิปัญญาของตนให้สูงยิ่ง ๆ ขึ้นไป โดยการเข้าร่วมแข่งขันกับเยาวชนที่มีความสามารถจากนานาชาติ

๓. เพื่อส่งเสริมให้ครูและเยาวชนไทย ได้รับประสบการณ์ และได้แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นกับครูและเยาวชนจากนานาชาติ

๔. เพื่อส่งเสริมสัมพันธไมตรี และความเข้าใจอันดีระหว่างครูและเยาวชนไทยกับครู และเยาวชนจากนานาชาติ

เป้าหมายของโครงการและแผนงานที่จะดำเนินการต่อไปในอนาคต

๑. ให้เยาวชนทุกคนสนใจเรียนคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และคอมพิวเตอร์
๒. ให้โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาทุกแห่งสนใจและส่งเสริมการพัฒนา ความรู้ทั้งด้านหลักสูตรและวิธีเรียน และวิธีสอนคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ให้ทัดเทียมนานาชาติ
๓. ส่งเสริมให้มีความเสมอภาคในด้านการเรียนรู้ และการแสดงความสามารถ ด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และคอมพิวเตอร์ในทุกโรงเรียน
๔. พัฒนาคู่มือผู้สอนให้สามารถสอนเยาวชนที่มีสติปัญญาและความสามารถสูงในโรงเรียนของตนได้
๕. จัดให้มีการสอบแข่งขันคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และคอมพิวเตอร์ โอลิมปิก โดยขยายจากระดับประเทศลงสู่ระดับเขตการศึกษา ระดับจังหวัด และระดับกลุ่มโรงเรียน
๖. รับเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันเคมีโอลิมปิกระหว่างประเทศครั้งที่ ๓๑ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๒
๗. รับเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันคอมพิวเตอร์โอลิมปิกระหว่างประเทศครั้งที่ ๑๓ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๔
๘. ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของรัฐบาลและองค์กรเอกชนในการสนับสนุนกิจกรรม พัฒนาการศึกษาด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์
๙. การขอความร่วมมือให้มหาวิทยาลัยทุกแห่งให้การสนับสนุน ในการให้สิทธิพิเศษแก่เยาวชนที่เข้ารอบก่อนสุดท้าย มีสิทธิพิเศษในการเข้าศึกษาต่อในคณะที่ต้องการ

พื้นที่ปฏิบัติงาน

๑. การแข่งขันคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ แห่งประเทศไทย มีพื้นที่ปฏิบัติงานในระดับโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วประเทศไทย
๒. การแข่งขันคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ระหว่างประเทศมีพื้นที่ปฏิบัติงานในระดับโรงเรียนมัธยมศึกษาของประเทศสมาชิกต่าง ๆ ทั่วโลก

วิธีดำเนินการ

การดำเนินงานจัดส่งเยาวชนไทยไปแข่งขันคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ระหว่างประเทศ แบ่งเป็น ๓ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑

การคัดเลือกนักเรียนรอบแรกด้วยการจัดการแข่งขันคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ แห่งประเทศไทย โดยนักเรียนที่ผ่านการคัดเลือก จะมีสิทธิเข้ารับการฝึกอบรมเข้มข้นเฉพาะวิชา (คณิตศาสตร์ คอมพิวเตอร์ เคมี ชีววิทยา และ ฟิสิกส์) เพื่อเข้าร่วมในโครงการแข่งขันระหว่างประเทศต่อไป

วิธีการคัดเลือกในขั้นตอนนี้ แบ่งเป็น ๒ รอบ

(๑) รอบที่ ๑ เปิดโอกาสให้นักเรียนระดับมัธยมทุกคนที่มีคุณสมบัติ สามารถสมัครสอบได้ในโรงเรียนที่ตนกำลังศึกษาอยู่ในช่วงเดือนพฤษภาคม และสอบในเดือนมิถุนายนในโรงเรียนที่ สสวท. ได้กำหนดให้เป็นสนามสอบ ทั้งนี้ โดยความร่วมมือและประสานงานกับสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดและกลุ่มโรงเรียนในกรุงเทพฯ และ สสวท. รับผิดชอบและดำเนินการเรื่องข้อสอบและการจัดส่งข้อสอบไปยังสนามสอบ

ในรอบนี้ จะคัดเลือกนักเรียนที่มีคะแนนสูงสุดในแต่ละวิชา (คณิตศาสตร์ คอมพิวเตอร์ ชีววิทยาและฟิสิกส์) วิชาละ ๕๐ คน

(๒) รอบที่ ๒ นักเรียนที่ผ่านการสอบรอบที่ ๑ มีสิทธิเข้าสอบรอบที่ ๒ ในเดือนสิงหาคม โดยจัดสนามสอบที่กรุงเทพฯ โดยใช้สถานที่ที่ สสวท. และมหาวิทยาลัยในกรุงเทพฯ

ในรอบนี้ จะคัดเลือกนักเรียนที่มีคะแนนสูงสุดในแต่ละวิชา ๗ ละ ๒๕ คน ทั้งนี้ สสวท. ได้จัดให้มีการแจกรางวัลเหรียญทอง เงิน และทองแดง รวมทั้งการจัดกิจกรรมค่ายและทัศนศึกษาแก่นักเรียนที่ผ่านรอบ ๑ ทุกคน เพื่อเป็นประสบการณ์การศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ต่อไป

ขั้นตอนที่ ๒ การเข้าค่ายฝึกอบรมเข้ม

นักเรียนที่ผ่านเข้ารอบ ๒ ดังกล่าว จะมาเข้าค่ายฝึกอบรมเข้มที่ สสวท. เพื่อเตรียมการเข้าสอบแข่งขันคัดเลือกเป็นผู้แทนเยาวชนไทยไปแข่งขันคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ โอลิมปิกระหว่างประเทศ โดยกำหนดเวลาการเข้าค่ายจะใช้เวลาปิดภาคเรียนในช่วงเดือนตุลาคม (๓ สัปดาห์) เดือนมีนาคม ถึง มิถุนายน (ยกเว้นช่วงสอบเข้ามหาวิทยาลัย) และต้นเดือนกรกฎาคม

หลังการฝึกอบรมเข้มแล้ว จึงมีการสอบคัดเลือกผู้แทนเยาวชนไทยไปแข่งขันคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ระหว่างประเทศ โดยคัดเลือกจำนวนนักเรียนในแต่ละวิชา ดังนี้

คณิตศาสตร์	๖	คน
คอมพิวเตอร์	๔	คน
เคมี	๔	คน
ชีววิทยา	๔	คน
ฟิสิกส์	๕	คน

การแข่งขันระหว่างประเทศ

การแข่งขันคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ โอลิมปิกระหว่างประเทศ เป็น การแข่งขันที่เปิดโอกาสให้ทุกประเทศมีสิทธิเข้าร่วมได้ โดยประเทศที่มีความพร้อมจะผลักดันรับเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขัน โดยปกติจะอยู่ประมาณเดือนกรกฎาคม ซึ่งเป็นช่วงปิดภาคเรียนของประเทศส่วนใหญ่ทั่วโลก

ผลงานที่เป็นรูปธรรม

ระดับนานาชาติ

เยาวชนไทยได้สร้างชื่อเสียงให้แก่ประเทศไทย โดยได้รับรางวัลเหรียญประเภทต่าง ๆ ดังตารางที่ ๑

ตารางที่ ๑ สรุปเหรียญรางวัลที่เยาวชนไทยได้รับ โดยแยกตามปี
และรายวิชาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๒ ถึง ๒๕๓๙

พ.ศ.	วิชา	รางวัล				หมายเหตุ
		เหรียญทอง	เหรียญเงิน	เหรียญทองแดง	เกียรติคุณ ประกาศ	
๒๕๓๒	คณิตศาสตร์	-	-	1	2	
๒๕๓๓	คณิตศาสตร์	-	-	2	2	
	เคมี	-	-	1	-	
	ฟิสิกส์	-	-	-	-	
๒๕๓๔	คณิตศาสตร์	-	1	1	3	
	คอมพิวเตอร์	-	1	2	-	
	เคมี	-	-	2	-	
	ชีววิทยา	-	1	3	-	
	ฟิสิกส์	-	-	1	-	
๒๕๓๕	คณิตศาสตร์	1	-	-	-	Best Solution
	คอมพิวเตอร์	2	1	1	-	
	เคมี	-	-	3	-	
	ชีววิทยา	1	2	1	-	
	ฟิสิกส์	-	-	1	-	
๒๕๓๖	คณิตศาสตร์	-	-	2	-	
	คอมพิวเตอร์	-	2	1	-	
	เคมี	-	-	2	1	
	ชีววิทยา	-	-	3	-	
	ฟิสิกส์	-	-	-	1	
๒๕๓๗	คณิตศาสตร์	-	-	3	1	
	คอมพิวเตอร์	-	-	2	-	
	เคมี	-	1	3	-	
	ชีววิทยา	-	-	2	-	
	ฟิสิกส์	-	-	-	-	
๒๕๓๘	คณิตศาสตร์	-	1	2	1	
	คอมพิวเตอร์	-	-	2	-	
	เคมี	-	1	2	-	
	ชีววิทยา	3	1	-	-	
	ฟิสิกส์	-	-	-	-	

พ.ศ.	วิชา	รางวัล				หมายเหตุ
		เหรียญทอง	เหรียญเงิน	เหรียญทองแดง	เกียรติคุณประกาศ	
๒๕๓๙	คณิตศาสตร์	-	-	1	2	
	คอมพิวเตอร์	-	2	1	-	
	เคมี	-	1	1	-	
	ชีววิทยา	-	-	4	-	
	ฟิสิกส์	-	-	-	2	

ระดับชาติ

เยาวชนไทยได้สร้างชื่อเสียงให้แก่โรงเรียน และจังหวัดของตนโดยได้รับเหรียญรางวัลประเภทต่าง ๆ ตามวิชาต่าง ๆ ประกาศผลการแข่งขันของปี พ.ศ. ๒๕๓๗-๒๕๓๙

การศึกษาต่อ

สสวท. ได้ผลักดันเพื่อให้เยาวชนผู้สนใจและมีพื้นฐานความรู้ที่ดีในสาขาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และคอมพิวเตอร์ ได้มีโอกาสศึกษาต่อในสายที่เกี่ยวข้อง และรวมทั้งเพื่อลดความกังวลใจของนักเรียนในขณะที่เข้าค่ายฝึกอบรม โดยประสานงานกับมหาวิทยาลัยเพื่อขอสิทธิพิเศษการเข้าศึกษาต่อ ปรากฏผลว่า ได้รับความสนับสนุนและร่วมมือจากมหาวิทยาลัยหลายแห่งในการให้สิทธิประโยชน์แก่นักเรียนที่เข้ารอบ ๒ ให้สามารถเลือกเข้าศึกษาต่อโดยวิธีพิเศษหลายคณะวิชา รวมทั้งได้รับทุนศึกษาต่อในโครงการพัฒนาและส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (พสวท.) ทั้งนี้ตั้งแต่ระดับ ปริญญาตรี ถึง ปริญญาเอก ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ตามศักยภาพของแต่ละคน

รางวัล

เพื่อให้เป็นเกียรติและรางวัลต่อความพากเพียร อุทิศของเหล่าเยาวชนไทยที่สร้างชื่อเสียงให้แก่ประเทศไทยในระดับนานาชาติ สสวท. ได้ติดต่อขอสนับสนุนรางวัลแก่เยาวชนไทยที่สร้างชื่อเสียงโดยรับรางวัลเหรียญประเภทต่าง ๆ ดังนี้

เหรียญทอง ได้รับรางวัล ๑ แฉนบาท
 เหรียญเงิน ได้รับรางวัล ๕ หมื่นบาท
 เหรียญทองแดง ได้รับรางวัล ๓ หมื่นบาท

ผู้แทนเยาวชนไทยที่ไม่ได้เหรียญ ได้รับรางวัล ๑ หมื่นบาท

ใน พ.ศ. ๒๕๓๘ ได้มีผู้ยื่นความจำนงให้รางวัลดังกล่าว คือ รัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการ (นายสุวิชัย รังสิตพล) องค์การค้ำของคุรุสภา และสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

แห่งชาติ (สวทช.) ได้ร่วมกันรับเป็นผู้ให้รางวัลแก่เยาวชน รวม ๗.๕ แสนบาท และในปี พ.ศ. ๒๕๓๙ รวมเงิน รางวัล ๔.๙ แสนบาท

จุดเด่นหรือผลสำเร็จที่สมควรนำไปเผยแพร่

๑. เหรียญรางวัลที่เยาวชนได้รับในแต่ละปีทั้งในระดับประเทศและระดับนานาชาติ
๒. บรรยากาศที่ดีในการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และคอมพิวเตอร์ในระดับโรงเรียน ทั้งในระดับภูมิภาคและกรุงเทพฯ
๓. โรงเรียนต่าง ๆ กระตือรือร้นในการพัฒนาหลักสูตร วิธีการสอน คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และคอมพิวเตอร์ ตลอดจนการสร้างสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนเพื่อให้มีมาตรฐานเท่าเทียมกับนานาชาติ
๔. โรงเรียนมีความตื่นตัวในการปรับปรุงคุณภาพครูผู้สอน และสร้างสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสม โดยเฉพาะห้องปฏิบัติการทดสอบวิทยาศาสตร์
๕. มีเวทีการศึกษาที่ส่งเสริมความเสมอภาคแก่เยาวชน ให้มีโอกาส แสดงความสามารถทั้งในระดับโรงเรียน ระดับจังหวัด ระดับประเทศ และ ระดับนานาชาติ
๖. การส่งเสริมให้เยาวชนไทย ใช้เวลาว่างในช่วงปิดภาคเรียน โดย แสวงหาความรู้ และทักษะต่าง ๆ ทั้งเป็นประโยชน์และพื้นฐานในการพัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพของประเทศต่อไป
๗. การส่งเสริมให้เยาวชนได้สร้างสัมพันธ์ไมตรี และความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียน ระหว่างจังหวัดและระหว่างประเทศ
๘. เพิ่มปริมาณนักเรียนที่สนใจเรียนคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ทั้งในระดับโรงเรียน และการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

ตลอดระยะเวลาการดำเนินงานตลอด ๗ ปี ที่ผ่านมา ปรากฏว่าโครงการจัดส่งเยาวชนไทยไปแข่งขันคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์โอลิมปิก ได้รับความสนใจจากเยาวชน สอดคล้องเข้าโครงการฯ เพิ่มขึ้นทุกปี และเยาวชนที่ไปร่วมแข่งขัน ก็ประสบความสำเร็จ สร้างชื่อเสียงให้แก่ประเทศ ได้รับเหรียญทอง และเหรียญรางวัลต่าง ๆ เป็นประจำ

คณะอนุกรรมการคัดเลือกและเผยแพร่ผลงานดีเด่นของชาติ ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี จึงเห็นสมควรยกย่องให้

โครงการจัดส่งเยาวชนไทยไปแข่งขัน คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์โอลิมปิก ระหว่างประเทศ ของสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงศึกษาธิการ

เป็นโครงการดีเด่นของชาติ สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๓๘

ประกาศเกียรติคุณ

บุคคลและหน่วยงานดีเด่นของชาติ
ประจำปี พ.ศ. ๒๕๓๘ เล่มที่ ๙

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
สำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรี